

Programmabegroting 2018

Valkenswaard op koers met de Toekomstvisie

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
Leeswijzer	7
Toekomstvisie	9
Financieel Perspectief.....	17
1. Wonen	19
Ruimtelijke ontwikkeling.....	20
Infrastructuur	30
Groen	38
Milieu	42
2. Werken	55
Bedrijvigheid.....	56
Onderwijs	60
3. Vrije Tijd	69
Cultuur.....	70
Sport	74
Recreatie.....	79
4. Sociaal Domein	87
Sociaal Domein	88
5. Bestuur & Organisatie	103
Samenwerking & positionering	104
Dienstverlening	109
Veiligheid	114
Financiën.....	119
Wat mag overhead kosten?.....	125
Wat mag onvoorzien kosten?	126
Wat mag de vennootschapsbelasting kosten?.....	127
Wat brengen algemene dekkingsmiddelen op?	128
Paragrafen	131
Lokale heffingen	132
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	138
Onderhoud kapitaalgoederen	145
Financiering	151
Bedrijfsvoering	154
Verbonden Partijen	161
Grondbeleid	167
Subsidieverstrekking.....	173
Bezuinigingen	174

Bijlagen	175
Bijlage 1: weerstandsvermogen.....	176
Bijlage 2: gemeentebestuur	177
Bijlage 3: overzicht reserves en voorzieningen	178
Bijlage 4: ontwikkelingen van reserves en voorzieningen.....	180
Bijlage 5: overzicht van baten en lasten	186
Bijlage 6: investeringsprogramma	188
Bijlage 7: incidentele baten & lasten	189
Bijlage 8: EMU-saldo.....	190
Bijlage 9: overzicht van baten en lasten per taakveld.....	191

Inleiding

1.1 Programmabegroting 2018-2021

Voor u ligt de programmabegroting van de gemeente Valkenswaard voor het jaar 2018. Deze programmabegroting volgt op de Nota Kaders 2018-2021, die in juni 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld. Met de maatregelen die we in de programmabegroting 2018 hebben opgenomen geven we primair uitvoering aan de Toekomstvisie Valkenswaard 2030 en het collegeprogramma 2014-2018 "Voortgang door continuïteit". De Toekomstvisie is al langer de beleidsmatige leidraad van de gemeente Valkenswaard en vormde ook de basis voor het collegeprogramma 2014-2018.

De Nota Kaders 2018-2021 vormde de aftrap van de jaarlijkse beleids- en planning & control-cyclus van de gemeente Valkenswaard. De Nota Kaders is primair het document waarin strategische keuzes werden gemaakt voor de toekomst. Op het moment van vaststellen van de Nota Kaders bestonden er zoals elk jaar nog een aantal onzekerheden, waarvan de effecten pas gedurende de totstandkoming van de begroting inzichtelijk konden worden gemaakt. De Nota Kaders vormde daarmee slechts een indicatie voor het financiële meerjarenperspectief. In de voorliggende begroting wordt een definitief meerjarenperspectief voor de periode 2018-2021 gepresenteerd.

Ten opzichte van de begroting van 2017 wordt er aan de meerjarenprogrammabegroting een jaarschijf toegevoegd, het jaar 2021. De programmabegroting voor 2018 is de vierde en daarmee laatste begroting in deze raadsperiode. Met de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 in het vooruitzicht is de begroting 2018-2021 dus met recht bijzonder te noemen. Het collegeprogramma 2014-2018 is grotendeels uitgevoerd en de inzet van het college is in het vierde jaar voornamelijk gericht op uitvoering van de laatste openstaande voornemens uit het collegeprogramma 2014-2018.

1.2 Financiële uitgangspunten

Na jaren van structureel bezuinigen staat de gemeente Valkenswaard er financieel weer goed voor. Als de externe omstandigheden niet veranderen en we enkele ombuigingsvoorstellen uitvoeren is er een ruim positief saldo in het meerjarenperspectief 2018-2021. Het nieuwe college heeft daardoor ruimte om te investeren zonder eerst te hoeven ombuigen. We dragen de gemeente daarmee financieel gezond over aan het volgende college.

Het financieel meerjarenperspectief uit de Nota Kaders was gebaseerd op ontwikkelingen zoals die op het moment van schrijven bekend waren. Vooral de meicirculaire met betrekking tot de Algemene Uitkering van het Rijk (gemeentefonds) kon richting de begroting van 2018 gevolgen hebben. Voorafgaand de behandeling van de Nota kaders hebben wij de gemeenteraad geïnformeerd over de stevige positieve effecten die de meicirculaire heeft voor de programmabegroting voor 2018 en de periode tot en met 2021. De gemeenteraad heeft hier rekening mee kunnen houden tijdens de behandeling van de Nota Kaders. Dit positieve meerjarenperspectief geeft ruimte om in 2018 voorzichtig te investeren (de wensen uit de bijlage bij de Nota Kaders hebben we overgenomen in deze begroting) én meerjarig forse ruimte te creëren voor uitvoering van het nieuwe collegeprogramma dat volgend jaar na de gemeenteraadsverkiezingen tot stand zal komen.

Ook onze reservepositie is het afgelopen jaar wederom verbeterd (opnemen saldo begin van collegeperiode en eind). Dat onze algemene reserve is aangevuld is belangrijk, we weten immers

niet wat de komende jaren ons brengen. Een nieuw kabinet en nieuwe door het Rijk opgelegde taken en bezuinigen blijven een risico voor onze financiële ruimte. Ook is het nog steeds niet helemaal duidelijk welke risico's we nog lopen met betrekking tot de decentralisaties en de invoering van de Omgevingswet zal ook investeringen vergen die op dit moment nog moeilijk zijn in te schatten. Bovendien heeft Valkenswaard veel kansen om zich te ontwikkelen op sociaal- en economisch gebied, waarbij het soms noodzakelijk is om op incidentele basis gebruik te maken van de algemene reserve. Het is dus zaak om onze schatkist op peil te houden om in de toekomst kansen te kunnen pakken. Het raadsbesluit om het positieve begrotingssaldo tot en met 2019 jaarlijks te verrekenen met de algemene reserves blijft daarom het uitgangspunt.

1.3 Beleidsmatige uitgangspunten

Met de maatregelen in deze programmabegroting voor 2018 willen we primair uitvoering geven aan het collegeprogramma 2014-2018 'Voortgang door continuïteit' en daarmee aan de Toekomstvisie Valkenswaard 2030. Na 3,5 jaar hard werken is het collegeprogramma grotendeels uitgevoerd. Uiteraard zetten we ons tot en met de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 optimaal in om zoveel mogelijk van het collegeprogramma te realiseren én om optimaal te anticiperen op nieuwe maatschappelijke uitdagingen. In de Nota Kaders 2018-2021 spraken we uit slechts beperkt nieuwe voorstellen te willen doen die structureel middelen vergen, om zo ruimte te bieden om de keuzes uit het nieuwe coalitieprogramma 2018-2022 te verwerken in de Nota Kaders 2019-2022.

Ondanks dat we ons terughoudend opstellen tegenover langjarige investeringen, willen we reëel begroten en hebben we de structurele effecten uit de jaarrekening over 2016 in de begroting verwerkt. Ook voldoen we aan onze wettelijke verplichtingen en hebben we aan aantal autonome ontwikkelingen die actie vereisen in de begroting opgenomen. Deze investeringen waren in de bandbreedte van de Nota Kaders opgenomen en maken onderdeel uit van deze programmabegroting. Omdat we onze inwoners ook in 2018 optimaal van dienst willen zijn en kansen die (zijn) ontstaan willen verzilveren, hebben we in de bijlage van de Nota Kaders een aantal aanvullende wensen gepresenteerd. Omdat de Toekomstvisie onze leidraad is, werd er in de Nota Kaders scherp gestuurd: nieuwe maatregelen dienden in principe ondersteunend te zijn aan de Toekomstvisie. Daarbij gaat het om raadsbesluiten, nieuwe ontwikkelingen waarvoor dekking binnen bestaande middelen aanwezig is, aanvullende maatregelen om het collegeprogramma uit te voeren en nieuwe voorstellen die passen binnen de Toekomstvisie en (zeer beperkt) overige nieuwe ontwikkelingen. Deze bijlage met aanvullende wensen hebben we, met inbegrip van het bij de behandeling van de Nota Kaders aangenomen amendement van de gemeenteraad, integraal overgenomen in de meerjarenprogrammabegroting 2018-2021. Tenslotte hebben er zich na vaststelling van de Nota Kaders nog enkele nieuwe autonome ontwikkelingen voorgedaan die we hebben opgenomen in de begroting. Voorbeelden hiervan zijn (de hoogte van) een nieuwe ambtenaren-cao en de indexatie van de woonlasten.

Omdat we een meerjarenbegroting met ruime financiële perspectieven over willen dragen aan het nieuwe college, hebben we (zoals aangekondigd in de Nota Kaders) ook een aantal ombuigingsvoorstellen in de begroting opgenomen. Dit alles resulteert in een royaal positief saldo op de meerjarenbegroting. We voltooien in 2018 het coalitieprogramma, investeren in het verzilveren van kansen die passen binnen de Toekomstvisie en laten een kerngezond financieel perspectief na aan het volgende college!

Leeswijzer

Nu de status van de programmabegroting en de beleidsmatige en financiële uitgangspunten uiteen zijn gezet, is het tijd nader in te gaan op de inhoud van dit begrotingsboekwerk.

Toekomstvisie

De Toekomstvisie 2030 vormt de leidraad voor onze strategie en daarmee voor de beleidskeuzes die we maken voor de toekomst. Om zorg te dragen voor een integrale uitvoering van de toekomstvisie worden in dit hoofdstuk de belangrijkste ontwikkelingen bondig weergegeven en gerelateerd aan de toekomstvisie.

Financieel perspectief

In het financieel perspectief schetsen we op hoofdlijnen de financiële situatie van de gemeente. Hierbij sluiten we aan op de financiële situatie in de Nota Kaders en verwerken we vervolgens nieuwe ontwikkelingen, om zo te komen tot een actuele financiële bandbreedte voor het jaar 2018 en de periode tot en met 2021.

Programma's

De drie pijlers uit de Toekomstvisie zijn in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Deze strategische keuzes zijn vertaald naar vijf programma's in de begroting. In de vijf hoofdstukken die daarop volgen staan de vijf programma's in de begroting centraal. Per programma hebben we de kaders en beleidslijnen beschreven die nodig zijn om onze doelstellingen te bereiken. In de programma's zijn ook de beoogde maatschappelijke doelen en effecten voor het jaar 2018 opgenomen. Ook geven we de activiteiten weer die moeten bijdragen aan het realiseren van deze doelen en effecten. Voor elk programma geven we antwoord op de drie zogenoemde W-vragen:

- Eerste W-vraag: Wat willen we bereiken? We geven per programma aan welke maatschappelijk effecten en algemene beleidsdoelstellingen we met het betreffende programma voor de burgers en bedrijven willen bereiken.
- Tweede W-vraag: Wat gaan we ervoor doen? We benoemen de speerpunten voor 2016 en geven aan welke activiteiten we willen ontplooiën om de eerste W-vraag te realiseren.
- Derde W-vraag: Wat mag het kosten? Wanneer deze derde W-vraag is beantwoord, stelt de gemeenteraad de benodigde financiële middelen beschikbaar.

De overzichten bestaan uit al gerealiseerde prestaties en onze streefcijfers. Met behulp van de prestatie-indicatoren kunnen de gemeenteraad en de burger controleren of het beoogde effect wordt gerealiseerd.

Paragrafen

Conform de verplicht gestelde kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) hebben we een aantal paragrafen opgenomen waarin we dieper ingaan op een aantal beheersmatige aspecten. Deze aspecten kunnen grote financiële gevolgen hebben en/of zijn belangrijk als we de programmadoelstellingen willen realiseren. Het gaat om de paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Ook is er een paragraaf subsidieverstrekking en bezuinigingen in de begroting opgenomen.

Bijlagen

In de bijlagen hebben we gedetailleerde informatie opgenomen die een nadere achtergrond geeft aan onderwerpen uit de beleidsbegroting of paragrafen.

De in de begroting 2018-2021 opgenomen bedragen zijn weergegeven in € 1.000. In de optellingen van de financiële overzichten kunnen hierdoor soms afrondingsverschillen worden weergegeven.

Toekomstvisie

Valkenswaard op koers met de toekomstvisie

In 2011 is de Toekomstvisie 2030 door de gemeenteraad vastgesteld. De Toekomstvisie 2030 vormt de leidraad voor onze strategie en de beleidskeuzes voor de toekomst. De Toekomstvisie kent drie pijlers: Sociale cohesie (van onze dorpen), (inzet op) Innovatie en Leisure (vrijtijdseconomie). De Toekomstvisie is opgesteld in nauwe samenwerking met de Valkenswaardse samenleving. Waarom? Omdat we beleid niet vanuit het gemeentehuis achter een bureau bedenken, maar samen met de bewoners, bedrijven en verenigingen van Valkenswaard.

Programma's begroting

De Toekomstvisie is in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Kort samengevat gaat het om de volgende strategische keuzes:

- Wonen: voor de korte termijn inzetten op huisvesting voor jongeren, op de middellange termijn op jonge (Brainport-)gezinnen en de middelen ook volgens die prioritering inzetten.
- Werken: inzetten op met name werkgelegenheidsontwikkeling in de vrijetijdssector en de Brainportindustrie.
- Vrije tijd: impuls op verblijfsrecreatie en innovatieve leisure.
- Sociaal Domein: naast de wettelijke verplichtingen ook niet-wettelijke keuzes maken als dat mogelijk is, vooral voor jongere generaties.
- Bestuur & Organisatie: fundamentele keuze voor overheidsparticipatie in beleid en communicatie.

Met het vaststellen van strategische keuzes op vijf thema's hebben we de Toekomstvisie destijds concreter gemaakt, maar het ging nog steeds om strategische keuzes op hoofdlijnen die verdere uitwerking nodig hebben.

Collegeprogramma 2014-2018

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 heeft het college het collegeprogramma vastgesteld: de beleidsmatige agenda voor de raadsperiode 2014-2018 die is gebaseerd op de Toekomstvisie. Zoals eerder gesteld zijn de maatregelen die zijn opgenomen in het collegeprogramma de laatste drie jaar grotendeels uitgevoerd. Daarmee is ook een forse stap gezet in de uitvoering van de Toekomstvisie.

Kansen benutten door samenhang en samenwerking

Vorig jaar stelden we in de Nota Kaders dat samenhang tussen de opgaven essentieel is als we onze Toekomstvisie willen realiseren en de kansen willen verzilveren die er op economisch en maatschappelijk gebied in Valkenswaard bestaan. Om de samenhang tussen projecten en de relatie tussen beleid en uitvoering te vergroten, sturen we steeds meer zogenaamde majeure projecten programmatisch aan (zoals Bereikbaar Valkenswaard, Wonen, De Groote Heide en Masterplan Centrum). Ook investeerden we in 2016 en 2017 in het nadrukkelijk sturen op de uitvoering van de Toekomstvisie. In de programmabegroting van 2017-2020 hebben we meer samenhang aangebracht door een begrotingsprogramma sociaal domein te creëren. De komende jaren zal ook de inhoudelijke transformatie op het sociale domein moeten plaatsvinden, waarvoor samenhang ook een essentiële voorwaarde is.

De projecten die we de komende jaren willen realiseren zijn ambitieus. Inhoudelijk, maar ook financieel. Denk aan de realisatie van het Gebiedsakkoord-N69, het Zuidtracé-N69, het programma De Groote Heide en de herinrichting van de Eindhovenseweg/realisatie van een HOV-lijn. Niet alleen een integrale benadering, maar ook samenwerking met derden, zoals met de provincie en waterschap, is noodzakelijk om onze doelen te verwezenlijken. Daarom investeren we in

subsidiewerving en lobby en zijn we ons continu bewust van onze afhankelijkheid van partners om de doelen uit de Toekomstvisie te realiseren. Een goede relatie met onze omgeving is dan ook van cruciaal belang voor het succes van Valkenswaard.

Citymarketing

In 2015 zijn we gestart met een citymarketingproject. Door middel van citymarketing wordt op basis van de Toekomstvisie, verdere focus aangebracht in de positionering en het profiel van Valkenswaard. Met behulp van onze inwoners hebben we het zogenaamde DNA van Valkenswaard in beeld gebracht, hebben we nadere invulling gegeven aan de positionering van Valkenswaard en hebben we het profiel van Valkenswaard ook visueel aangescherpt. Als resultaat van dit proces is in 2016 de stichting Valkenswaard Marketing is opgericht, die de citymarketingtaken van de gemeente heeft overgenomen. De gemeente faciliteert deze stichting, die zich in korte tijd al heeft bewezen door de Valkenswaardse citymarketing te professionaliseren (met onder andere reclame voor Valkenswaardse evenementen in de regio) en door nieuwe evenementen te ontwikkelen, zoals de succesvolle Wandelweek. Op deze manier zetten we ook verdere stappen met betrekking tot overheidsparticipatie. De inwoners van Valkenswaard zitten aan het stuur, de gemeente is betrokken en faciliterend. In de begroting is – als gevolg van een raadsbesluit – een projectsubsidie voor de stichting Valkenswaard Marketing opgenomen. In 2018 zal de Stichting Valkenswaard Marketing de activiteiten verder ontwikkelen en organisatorisch nauwer gaan samenwerken met de VVV en het Centrummanagement om gezamenlijk nog meer meerwaarde te bieden.

3.1 Programma Wonen

Woningbouwbeleid werkt!

Sinds 2016 groeit de bevolking van Valkenswaard weer! Dit bewijst dat onze inzet op het gebied van woningbouw wordt beloond. Door op een slimme manier de woningbouw te versnellen (Taskforce Woningbouwversnelling) en te bouwen voor de marktvraag, is ons woningbouwcontingent bij de vorige actualisatie met maar liefst 175 woningen gestegen.

In 2018 en 2019 zetten we dit succes voort. We blijven in volle vaart bouwen, omdat de gemeenteraad prioriteit heeft gegeven aan woningbouwprojecten die aansluiten op de marktvraag en dus realiseerbaar zijn. Op die manier kunnen we ons overgebleven woningbouwprogramma snel realiseren. De nadruk ligt daarbij op de (her)ontwikkeling van terreinen binnen onze bebouwde kom.

Strategie gericht op jongeren en jonge gezinnen

Vergrijzing en ontgroening zijn trends die de bevolkingsomvang nu en in de toekomst beïnvloeden. Deze ontwikkelingen zetten de bestaande sociale structuren onder druk. Zo ontstaat er minder (sociaal en financieel) draagvlak voor voorzieningen. In de Toekomstvisie is aangegeven dat we moeten werken aan het tegengaan van ontgroening. De eerste acties die we hiervoor ondernomen hebben al tot succes geleid. We blijven daarom focussen op het behouden en aantrekken van jongeren en jonge gezinnen. Daarmee behouden we, ook richting de toekomst, het draagvlak onder ons voorzieningenniveau. Bovendien behouden we zo de levendige wijken en de sociale cohesie waar we trots op zijn. We hebben voor een programmatische aanpak gekozen om deze doelen te realiseren. Dat doen we in samenhang met onze andere activiteiten op het gebied van wonen, maar bijvoorbeeld ook in relatie tot kinderopvang en onderwijs. Momenteel wordt deze strategie uitgewerkt en voorzien van een uitvoeringsprogramma, beiden staan voor november gepland om te worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Energietransitie

Het innovatief bouwen van energiezuinige woningen komt in Valkenswaard steeds meer van de grond. In Kerkakkers is gestart aan de bouw van 14 innovatieve nul-op-de-meter woningen. Inmiddels heeft ook Woningbelang aangekondigd 46 nul-op-de-meter woningen te gaan bouwen in Deelhurkse Akkers en Molensteen/Boomvalk. De gemeenteraad heeft in juni 2017 besloten om deel te nemen aan een regionale stimuleringsregeling voor zonnepanelen. In 2018 zal deze stimuleringsregeling in werking treden, waardoor honderden Valkenswaardse gezinnen eenvoudig en

financieel aantrekkelijk zonnepanelen kunnen laten plaatsen. Wij zetten op deze wijze goede stappen in de energietransitie, met als doel ons klimaat te redden.

Omgevingswet

De Omgevingswet biedt ons de kans om blijvend invulling te geven aan ons doel uit de Toekomstvisie om meer ruimte te geven aan onze inwoners. We zoeken de balans tussen wat we moeten en wat we willen. Gedurende het proces vragen we onze inwoners om suggesties, ideeën en oplossingen, en werken we toe naar onze eigen lokale Omgevingsvisie die we in concept begin 2019 verwachten. Deze visie vormt de leidraad voor het Omgevingsplan dat voor heel Valkenswaard gemaakt gaat worden. De Omgevingsvisie en het Omgevingsplan geven aan waar wij als gemeente voor staan en ook wat wij aan ruimte bieden aan onze inwoners en partners. Daar waar we kansen zien om goede (ruimtelijke) ontwikkelingen te faciliteren, gaan we experimenteren: meer loslaten en overlaten aan de initiatiefnemer, maar uiteraard blijven we als gemeente ook het algemeen belang dienen. In de begroting zijn (net als in de bijlage van de Nota Kaders) middelen opgenomen om de Omgevingswet de komende jaren te kunnen implementeren.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van Valkenswaard is belangrijk bij het aantrekken van nieuwe bedrijven en bij het streven een geschikte woonplaats voor jonge gezinnen uit de regio te zijn. De gemeente en de provincie investeren daarom fors in de bereikbaarheid van Valkenswaard. De aanleg van de Westparallel en de nulplusmaatregelen zijn daar de beste voorbeelden van. We werken ook aan de projecten van de toekomst. Zo hebben we de eerste stap gezet met de uitwerking van de N69-Zuid (Belgische grens – aansluiting Westparallel) en de HOV-verbinding Eindhoven – Valkenswaard – België. Een mogelijke HOV-lijn is wellicht een kostendrager voor de herinrichting van de Eindhovenseweg en het Zuidtracé proberen we als integrale gebiedsontwikkeling op te pakken met kwaliteitsverhogende maatregelen op het gebied van natuur, landschap, water, landbouw en recreatie. Hierdoor worden andere ontwikkelingen die zijn opgenomen in het programma De Groote Heide Valkenswaard ook mogelijk. Voor beide onderdelen verwachten we medio 2018 de eerste resultaten.

Maatschappelijk vastgoed

In de afgelopen jaren groeide het besef dat het maatschappelijk vastgoed van de gemeente doeltreffender en doelmatiger kan worden ingezet. In 2016 heeft de gemeenteraad de nota Maatschappelijk Vastgoed besproken. Ook zijn de taken op het gebied van vastgoed in de organisatie gecentraliseerd. Dat betekent dat we op het gebied van vastgoed integraal kunnen gaan sturen, waardoor uiteindelijk meer strategische afwegingen mogelijk zijn. Daardoor komen er ook kansen om – ondersteunend aan de Toekomstvisie – de sociale samenhang te verbeteren door bepaalde gebruikers van ons maatschappelijk vastgoed samen te huisvesten. Op deze manier bevorderen we de sociale cohesie door bijvoorbeeld jongeren en ouderen met elkaar in contact te brengen. In 2018 verwachten we met behulp van de nieuwe werkwijze tot een effectiever en efficiënter vastgoedbeheer en beter gebruik van ons vastgoed te komen.

3.2 Programma Werken

Welvaart & werkgelegenheid

Een gezonde en toekomstbestendige economie brengt een bloeiende welvaart, en daardoor ook een hoger gemiddeld welzijn, met zich mee. In de Toekomstvisie heeft Valkenswaard een heldere ambitie neergezet: in 2030 willen we een lage werkloosheid en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. We willen als gemeente de werkgelegenheid een impuls geven, juist nu het goed gaat met de economie. Onze inwoners aan werk helpen heeft dus topprioriteit. Dit doen we op meerdere manieren. Direct als gemeente door onze arbeidsmakelaar structureel in te blijven zetten. Maar ook indirect door bijvoorbeeld te investeren in goede bereikbaarheid, in goede bedrijventerreinen, in de regionale economie en via Brainport Development (de gemeenteraad heeft vorig jaar besloten de inwonerbijdrage te verhogen). Tevens investeren we daarom om het opleidingsniveau, de werkgelegenheid en het gemiddeld besteedbaar inkomen van onze inwoners te vergroten.

Grenzen aan groei, nieuwe kansen

In het meerjarige economisch beleid is beschreven dat voor de detailhandel, agrarische sector en bedrijventerreinen de fysieke grenzen van de groei in zicht zijn en er soms zelfs sprake is van teruggang. In deze sectoren is meer focus op kwaliteit nodig en ook mogelijk. Dit nieuwe economische beleid wordt inmiddels van uitvoering voorzien. We zetten voornamelijk in op het laten groeien van de kansrijke economische sectoren in Valkenswaard; de vrijetijdssector en paardensportsector. Daarnaast proberen we de teruggang van ons centrum te stoppen middels het Masterplan Centrum. Om gewenste economische ontwikkelingen mogelijk te maken i.r.t. de Programmatische aanpak stikstof (PAS) ontwikkelen we een innovatieve aanpak, waarmee we als koplopergemeente onze economische ambities kunnen realiseren én onze waardevolle natuur beschermen.

Vrijetijdssector

De vrijetijdssector, zoals horeca en recreatieondernemingen, maar ook bungalowparken en bedrijven voor actieve dagrecreatie, is in Valkenswaard en omgeving een stevige economische drager. In het economische beleid richten we ons, wat groei betreft, vooral op de vrijetijdssector. Dat doen we om twee redenen; Valkenswaard is onderscheidend in de vrijetijdssector en deze sector biedt bij uitstek kansen om werkgelegenheid te verschaffen voor de lokale beroepsbevolking. De vrijetijdssector heeft namelijk relatief arbeidsintensieve werkprocessen en biedt werk aan relatief laaggeschoold personeel. Hiermee zorgen we voor een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

Vanwege onze ambities met betrekking tot de vrijetijdssector is het essentieel om te investeren in de ontwikkeling van de Leisurezone. Dit doen we in het kader van het programma De Groote Heide Valkenswaard, waarmee we uitvoering geven aan de visie De Groote Heide Valkenswaard Natuurlijk Avonturen Landschap. Met een totaalaanpak van de sectoren Leisure (vrijetijdsbesteding) en Natuur zal dit worden verwezenlijkt. Bestaande en toekomstige ondernemers worden daarom uitgedaagd om te investeren in het gebied. Een neveneffect van goede recreatieve voorzieningen is dat ze Valkenswaard aantrekkelijker maken als woonplaats voor jonge gezinnen en hoogopgeleiden.

Paardenboulevard

Onze andere groeisector is de paardensportsector. Langs de Maastrichterweg is een kwalitatief hoogwaardig paardensportcluster ontstaan (de Paardenboulevard), met internationale allure. We hebben de ambitie om de Paardenboulevard nog verder te ontwikkelen, langs de Maastrichterweg en in de omgeving van Borkel en Schaft. Er zijn twee zaken van belang: groei van de sector in Valkenswaard (dus meer topbedrijven huisvesten) en het verbinden van het thema paardensport met onze ambities op het gebied van recreatie en toerisme. Daarnaast denken we dat het verder ontwikkelen van de paardensportsector een logisch antwoord is op de vraag hoe we met vrijkomende agrarische bedrijven (VAB's) moeten omgaan.

3.3 Programma Vrije Tijd

Inzetten op voorzieningen voor onze inwoners en leisure voor bezoekers én onze inwoners

In de Toekomstvisie is ervoor gekozen om in 2030 nog steeds een breed voorzieningenaanbod voor onze inwoners te hebben. Dit maakt Valkenswaard een aantrekkelijke woonplaats voor onze eigen inwoners en andere inwoners van de Brainport-regio. In 2030 heeft Valkenswaard ook een centrale positie in Zuidoost-Brabant op het gebied van recreatie en toerisme. We hebben een veelzijdig aanbod aan dag- en verblijfsrecreatie en koesteren onze groene omgeving, wat bezoekers vanuit de regio en van daarbuiten aantrekt. Maar zo bieden we ook extra mogelijkheden voor onze eigen inwoners. Valkenswaard is tevens een echte evenementengemeente, daarom is er in de begroting een (door de gemeenteraad beperkte) extra investering ter ondersteuning van evenementen opgenomen.

De Groote Heide samenwerking

We werken al enkele jaren met vijf andere gemeenten samen in het samenwerkingsverband De Groote Heide. Dat doen we op de afgebakende beleidsterreinen toerisme & recreatie, natuurontwikkeling en gebiedsmarketing. In 2016 is de slagkracht van De Groote Heide-samenwerking fors toegenomen door de betrokkenheid van de gemeente Eindhoven en de vorming van een eigen projectteam voor de samenwerking. Sinds 2015 bestaat er een jaarlijks actieplan met projecten en hebben we een impuls gegeven aan de gebiedsmarketing, met onder andere een nieuwe website, documentaire en marketingcampagne. Binnen De Groote Heide-samenwerking bekijken we ook in 2018 of de in 2015 afgewezen Life-aanvraag voor Europese natuurontwikkelingssubsidie opnieuw kan worden ingediend. Om de Groote Heide-samenwerking ook in de toekomst duurzaam te verankeren, verkennen we of het mogelijk is om deze samenwerking een eigen rechtspersoonlijkheid te geven. Ook willen we de gemeente Eindhoven formeel lid van De Groote Heide laten worden.

Programma De Groote Heide Valkenswaard

In 2016 hebben we ervoor gekozen om de projecten Leisure-zone, Eurocircuit, Paardenboulevard en N69-Zuid in samenhang met elkaar en met onze activiteiten in De Groote Heide-samenwerking onder te brengen in het programma De Groote Heide Valkenswaard. Door deze projecten in samenhang met elkaar te ontwikkelen creëren we meerwaarde. Het programma De Groote Heide Valkenswaard is de paraplu waaronder wij de grote kansen op het gebied van leisure willen verzilveren. Daarmee wordt De Groote Heide voor ons méér dan een samenwerkingsverband met vijf andere gemeenten op het gebied van natuur, recreatie en gebiedsmarketing (zie onderstaand bij samenwerking De Groote Heide). In de Nota Kaders 2016 en de eerste bestuursrapportage 2016 heeft de gemeenteraad middelen beschikbaar gesteld om onze ambities op het gebied van natuurontwikkeling, recreatie en toerisme vast te stellen. Op basis van deze besluiten van de gemeenteraad hebben we het afgelopen jaar gewerkt aan de gebiedsvisie De Groote Heide Valkenswaard Natuurlijk Avonturen Landschap, die de gemeenteraad op 20 april 2017 heeft vastgesteld. Deze gebiedsvisie vormt de basis voor het bijbehorende programma De Groote Heide Valkenswaard, waarmee we in 2017 en 2018 werken aan een verdere uitwerking van de visie en versnelde realisatie van een aantal projecten. In de Nota Kaders (bijlage) en de voorliggende meerjaren programmabegroting zijn middelen opgenomen om dit programma uit te kunnen voeren. Voorbeelden van concrete projecten zijn de uitwerking van de intentieovereenkomst over de vestiging van een attractiepark in de Leisurezone, het ontwikkelen van een toekomstperspectief voor het Eurocircuit, inclusief de ruimtelijke verankering, de verdere doorontwikkeling van de paardenboulevard en het aanleggen van ruiter- en menroutes.

Centrumfunctie behouden

Ook in Valkenswaard hebben we te maken met een gestaag toenemende winkelleegstand. Het ontkennen van de veranderingen in het koopgedrag van mensen heeft geen zin, de uitdaging is om ons winkelcentrum toekomstbestendig te maken. Daarvoor is het noodzakelijk om op een toekomstgerichte wijze te investeren in ons centrum. We doen dat door uitvoering van het door de gemeenteraad vastgestelde Masterplan Centrum. Het Masterplan Centrum 2014-2020 is kaderstellend en richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van het centrum van Valkenswaard. De beleving en uitstraling van het centrum moeten worden vergroot. De gemeenteraad heeft de wens uitgesproken daar waar mogelijk de centrumplannen versneld ten uitvoer te brengen. Om deze reden zijn de investeringsbedragen voor het Carillonplein en het Kerverijplein eerder al naar voren gehaald. Ook zijn er extra middelen in de begroting opgenomen voor het ontwikkelen en uitvoeren van een verlichtingsplan voor de Markt.

Het Masterplan Centrum is een langjarig ontwikkelprogramma waaraan we minimaal tot 2020 uitvoering geven. Belangrijk voor uitvoering van het Masterplan Centrum is de overdracht en herinrichting van de Eindhovenseweg. De herinrichting van de Eindhovenseweg vormt een kostendrager onder de uitvoering van het Masterplan Centrum. Op het moment dat duidelijk is welke vergoeding we van de provincie krijgen voor het overnemen van de weg, kunnen we inschatten of en welke aanvullende middelen er nodig zijn voor de realisatie van het Masterplan Centrum. Ons doel is om de overdracht uiterlijk in 2018 te formaliseren.

Sportvoorzieningen

Goed onderhouden sportvoorzieningen zijn essentieel voor het Valkenswaardse verenigingsleven en de sociale cohesie. Jarenlang was er geen specifiek meerjaren onderhoudsprogramma en bijbehorende reservering voor het groot onderhoud en vervanging van de sportvoorzieningen. Er is een Meerjaren Investeringsplan (MIP) opgesteld, zodat het gemeentelijk sportareaal ook in de toekomst in goede staat van onderhoud zal zijn. Inmiddels is het MIP door de gemeenteraad vastgesteld. De financiële vertaling van dit raadsbesluit was opgenomen in de bijlage bij de Nota Kaders en is daardoor ook opgenomen in de begroting.

3.4 Programma Sociaal Domein

Op naar de transformatie

Sinds 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. In de eerste jaren na deze decentralisatie hebben we ingezet op het goed vervullen van onze nieuwe taken. We wilden er zeker van zijn dat we de kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners zouden waarborgen. Vanaf 2017 leggen we de focus op de transformatie van de Wmo en jeugdzorg. Deze transformatiegedachte vraagt om een verdere verschuiving van individuele ondersteuning naar collectieve alternatieven en meer aandacht voor preventie. Met dit transformatieproces richten we ons vooral op het realiseren van inhoudelijke vernieuwing en een nieuwe cultuur. We willen ander gedrag van professionals en burgers, een andere cultuur bij instellingen en professionals en andere werkwijzen. En we willen vooral dat burgers/cliënten, professionals, instellingen en gemeenten anders met elkaar omgaan. We investeren in de ambtelijke capaciteit en competenties om de transformatie te kunnen inzetten. De startdatum van het transformatieproces is helder, maar de einddatum niet. Het betreft een langjarig veranderproces wat in gang is gezet, waarvan het eindpunt nog niet in zicht is.

Slimme verbindingen

Het is inmiddels duidelijk dat het traditionele model van aanbodgerichte zorg niet langer wenselijk en houdbaar is. Door bijvoorbeeld vergrijzing neemt de zorgvraag toe en er zijn steeds minder middelen. Om onze zorgdoelen te behalen, gaan we verbindingen zoeken. Daarbij focussen we ons allereerst op een optimale verbinding tussen de verschillende transitie. Daarnaast zoeken we naar slimmere verbindingen tussen de andere activiteiten van de gemeente, zoals onderwijs, sport, sociale cohesie en maatschappelijk vastgoed. Maar vooral de inwoner van Valkenswaard is in beeld. We vragen onze inwoners om meer van hun eigen kracht gebruik te maken, zoals van het netwerk van familie, vrienden en vrijwilligers.

Deze beweging laten we ook tot uiting komen in het aanbod van voorzieningen. Nieuwe initiatieven, die een bijdrage leveren aan deze gestelde doelen, gaan we ondersteunen. Daarbij kun je denken aan initiatieven in de buurten en wijken, van lokale partners, van gecontracteerde zorgaanbieders, verenigingen enzovoorts. Om de transitie te ondersteunen hebben we in de begroting 2017 de drie decentralisaties in een integraal programma sociaal domein ondergebracht. In 2018 gaan we bekijken hoe we de bijdrage aan en de samenhang binnen de missie voor het sociaal domein kunnen optimaliseren. Dit is een omvangrijke operatie en daarom kiezen we nadrukkelijk voor een groeimodel.

Begrotingsprogramma Sociaal Domein

Door het inrichten van een begrotingsprogramma Sociaal Domein beschouwden we vanaf 2017 de integratie-uitkering sociaal domein samen met de oude Wmo-middelen en het participatiebudget – conform de transformatiegedachte – als één geheel. Hiermee hebben we een proactieve stap gezet die ons voorsprong oplevert in 2018. Gemeenten ontvangen vanaf 2018 namelijk geen integratie-uitkering meer van de Rijksoverheid voor het sociaal domein. De middelen die we van het Rijk krijgen voor de uitvoering van onze taken op het gebied van Wmo, jeugdzorg en Werk & Inkomen, worden daarmee vanaf 2018 integraal onderdeel van de algemene uitkering in het gemeentefonds. Het is

dan niet meer mogelijk om de jaarlijkse, positieve of negatieve, ontwikkeling van deze specifieke middelen inzichtelijk te maken.

Overschrijding kosten jeugdhulp

Uit de jaarrekening 2016 bleek dat er een forse overschrijding bestaat op de jeugdhulp. Valkenswaard is hierin niet uniek, veel gemeenten in de regio en in Nederland hebben met een forse overschrijding te kampen. De overschrijding wordt vooral veroorzaakt door de hogere instroom in zorgtrajecten. Deze overschrijding heeft ook – zoals is opgenomen in de Nota Kaders – in financiële en inhoudelijke zin gevolgen voor de begroting 2018.

Vanuit financieel oogpunt was het gevolg van de overschrijding op het budget voor jeugdhulp dat we als structureel negatief effect uit de jaarrekening extra middelen voor de jeugdhulp hebben opgenomen in de Nota Kaders en daarmee ook in deze meerjarenbegroting 2018-2021.

Inhoudelijk zetten we stevig in op het krijgen van controle over de overschrijding. Hiervoor gaan we in gesprek met zorgleveranciers, sturen we op directe hulpverlening door CJG, zetten we in op preventie en gaan we kritischer inkopen. We verwachten dat de kosten van jeugdhulp door de transformatie de komende jaren mede door deze maatregelen zullen afnemen. Daarover kunnen we echter nog geen harde voorspellingen doen, waardoor het structurele concept-jaarrekeningresultaat het uitgangspunt blijft voor de Begroting 2018.

Ontwikkelingen budget sociaal domein

Naast de kosten van het programma sociaal domein zijn ook de inkomsten van essentieel belang. Het is onzeker of de Rijksoverheid de gemeenten tegemoet zal komen, nu veel gemeenten v.w.b. de jeugdhulp in de knel komen door de open-einde-financiering. Uit de Rijksbegroting voor 2018 en het nieuwe regeerakkoord zal moeten blijken of de Rijksoverheid de gemeenten tegemoet zal komen. Het is overigens niet alleen onduidelijk wat de exacte financiële consequenties zijn van de nieuwe taken (transitie) op het gebied van de jeugdhulp, maar ook hebben we nog geen volledig inzicht in de financiële gevolgen van de toekomstige transformatie op het gehele sociale domein.

3.5 Programma Bestuur & Organisatie

A2-samenwerking en bestuurlijke toekomst

De bedrijfsvoeringstaken zijn op 1 januari 2017 overgeheveld naar de Gemeenschappelijke Regeling A2. Het is te vroeg om een volledig beeld te schetsen van het succes van deze transitie. We zijn benieuwd hoe snel de structurele voordelen van deze samenwerking zichtbaar worden en hebben er begrip voor dat er tot op heden sprake is van frictiekosten. De gemeenteraden van de drie A2-gemeenten hebben in januari 2017 besloten eind 2018 een nader toekomstperspectief te willen ontwikkelen op de A2-samenwerking. De keuzes die in dit proces worden gemaakt zullen de toekomst van de gemeente Valkenswaard voor de komende jaren (mogelijk zelfs verregaand) beïnvloeden.

Nieuwe rol gemeente

Het uitgangspunt van de Toekomstvisie is dat de integrale beleids- en uitvoeringsopgave zoveel mogelijk gerealiseerd wordt in samenwerking met de inwoners en samenwerkingspartners binnen Valkenswaard. Inwoners van Valkenswaard vinden het namelijk belangrijk om mee te denken. Als inwoners meedenken met de gemeente is er sprake van burgerparticipatie. In de Toekomstvisie is de strategische keuze gemaakt om niet alleen in te zetten op burgerparticipatie, maar ook op overheidsparticipatie. Om deze stap te zetten is het van belang dat de gemeente ook de competenties heeft om een faciliterende houding aan te nemen en het initiatief aan de Valkenswaardse samenleving te laten. We experimenteerden onder andere met burger- en overheidsparticipatie in het citymarketingproject. De gemeente heeft het initiatief genomen, met betrokkenheid van de samenleving (burgerparticipatie), waarna de samenleving (Stichting Valkenswaard Marketing) het initiatief heeft overgenomen van de gemeente, die slechts nog faciliteert (overheidsparticipatie). De komst van de Omgevingswet daagt ons uit om als gemeente structureel een andere houding aan te nemen. In 2018 zullen we hierin grote stappen zetten.

Sterk in je werk

In 2015 zijn we begonnen de maatschappelijke ontwikkelingen en onze Toekomstvisie samen met onze medewerkers in het organisatieontwikkelproces Sterk in je werk te vertalen naar kernwaarden die voor het handelen van de medewerkers van de gemeente belangrijk zijn. Sterk in je werk wordt daarmee voor iedere medewerker een richtsnoer voor het handelen. Zo is niet alleen onze omgeving voortdurend in beweging, maar zorgen we er ook voor dat de organisatie ontwikkelingen en trends tijdig aan ziet komen en hierop anticipeert. Onderdeel daarvan is een investering in het strategisch personeelsbeleid waarvoor de gemeenteraad, als onderdeel van de motie organisatie op orde, in de Nota Kaders 2016-2019 middelen beschikbaar heeft gesteld. Als gevolg van dit strategisch personeelsbeleid zal de organisatie de komende jaren worden vernieuwd en verjongd, waarvoor het ingestelde generatiepact de mogelijkheden geeft. Sterk in je werk is omgezet naar een programmastructuur en zal in 2018 verder worden uitgevoerd.

Financieel Perspectief

Financiële bandbreedte 2018-2021

Ontwikkeling bandbreedte 2018 - 2021

	bedragen x € 1.000			
	2018	2019	2020	2021

Stand bandbreedte ná Nota Kaders 2018-2021	-210	-583	-192	-461
---	-------------	-------------	-------------	-------------

A. Meicirculaire, raadsbesluiten & 1e bestuursrapportage 2017				
1. Effecten Meicirculaire 2017	1.691	1.750	1.821	1.896
2. Krediet brandveiligheid (1e bestuursrapportage 2017)	-6	-6	-6	-6
3. Bijzondere bijstand (1e bestuursrapportage 2017)	-100	-100	-100	-100
4. Collectieve zorgverzekering (raadsbesluit)	-10	-10	-10	-10
5 Juridische capaciteit	-68	0	0	0
6 Projectsubsidie VW Marketing	-90	-90	-90	-90
Totaal van A. Meicirculaire, raadsbesluiten & 1e bestuursrapportage 2017	1.417	1.544	1.615	1.690

Stand bandbreedte, inclusief A. Meicirculaire, raadsbesluiten & 1e bestuursrapportage	1.207	961	1.423	1.229
--	--------------	------------	--------------	--------------

Inventarisatie nieuwe ambities - bijlage 2 Nota Kaders 2018

B. Uitvoering collegeprogramma & Ambities Toekomstvisie				
» personele capaciteit	-246	-150	-150	-150
» investering icoon bij Achelse Kluis	0	-16	-16	-15
» investering fiets/ wandelbrug over de Dommel	0	-25	-25	-25
» investeringen overig uitvoeringsprogramma	0	-22	-21	-21
7 ■ Totaal Programma De Groote Heide	-246	-213	-212	-211
8 MIP buitensportvoorzieningen	-19	-43	-84	-127
9 Nieuw beleidsplan bos- en natuurterreinen	-25	0	0	0
10 Programma Bereikbaar Valkenswaard	-16	-32	-31	-31
11 Verlichting Markt	-7	-7	-7	-6
12 Verzelfstandiging volkstuincomplexen	-15	-5	0	0
13 Ontwikk. groene wig Le Sage t.Broekstraat i.c.m. volkstuinver.	-15	-15	-15	-15
14 Extra middelen evenementenbeleid	-25	-25	-25	-25
Totaal van B. Uitvoering collegeprogramma	-368	-338	-373	-415

Ontwikkeling bandbreedte 2018 - 2021		bedragen x € 1.000			
		2018	2019	2020	2021
C. Overige nieuwe ontwikkelingen					
15 Implementatie Omgevingswet		-180	-200	-155	-155
16 Toezicht WMO en Jeugd		-50	-50	-50	-50
17 Beschut werken		-80	-100	-120	-140
18 Ondernijning		-10	-10	0	0
19 Subsidieplafond/ aframes restant te effectueren taakstelling		-69	-74	-72	-77
20 Bezorgen reisdocumenten		-14	-7	-7	-7
21 Raadsverkiezingen 2018		-30	0	0	0
22 Invoering blijverslening (amendement)		0	0	0	0
23 PAS plan		-50	0	0	0
24 Opbrengst inzet POH (praktijk ondersteuner huisartsen)		0	0	200	300
25 Kosten inzet POH (praktijk ondersteuner huisartsen)		-155	-155	-155	-155
26 Maatwerk (grotendeels vervoerskosten)		-68	-68	-68	-68
27 Verlagen budget inzet handhaving/ sociale recherche		25	25	25	25
<i>Temporiseren investeringsplan:</i>					
28 ☐ Grootchalig herstel asfaltwegen, temporiseren n.a.v. ontwikkeling N69		103	176	73	0
29 ☐ MIP 2018: realiseren atletiekbaan 3e kwartaal 2018		27	0	0	0
30 Wijzigen werkwijze verwijderen onkruid verhardingen		0	30	30	30
31 Overschot budget MRE (verkeer)		10	10	10	10
32 Overschot budget MRE (milieu)		11	11	11	11
33 Budget voor jongeren en gezinnen		100	100	100	100
34 Verlagen budget economische zaken		25	25	25	25
35 Verlagen budget trainees (van 2 naar 1)		69	69	69	69
36 Hogere parkeeropbrengsten		45	45	45	45
37 Kunstgrasvelden					
☐ Vervanging bovenlaag kunstgrasveld SV Valkenswaard		-38	-37	-36	-35
☐ Boekhoudkundige correctie afschrijvingstermijnen (onder- en bovenlaag)		-32	-31	-30	-29
38 Zero based budgetting (ZBB)		5	5	5	0
39 Effect nieuwe cao		-191	-191	-191	-191
40 Structurele effect bestuursrapportage A2		-130	-130	-130	-130
41 Wijziging BBV rentetoerekening & investeringsprogramma		-44	65	89	168
42 Indexatie woonlasten					
OZB areaaluitbreiding		64	64	64	64
OZB inflatiecorrectie		109	109	109	109
☐ Indexatie begroting Cure		53	53	53	53
☐ Dekking indexatie Cure met afvalstoffentarief		-53	-53	-53	-53
Totaal van C. Overige nieuwe ontwikkelingen		-548	-319	-159	-81
Stand bandbreedte begroting 2018-2021 (A t/m C)		292	304	891	734
D. Septembercirculaire 2017					
43 Effecten Septembercirculaire 2017		39	-8	-94	-155
Totaal van D. Septembercirculaire 2017		39	-8	-94	-155
E. Aanvaarde amendementen raadsbehandeling 2 november 2017					
44 Ontwikkeling de Belleman [amendement 3]		-8	-16	-16	-16
45 Speelruimtebeleid [amendement 4]		-28	-28	-28	-28
46 Verkeersveiligheid oversteek Europalaan thv Ooistraat [amendement 6]		-5	-9	-9	-9
47 Duurzaamheid [amendement 11]		-25	-25	-25	-25
48 Cursus Digisterker [amendement 13]		-5	-	-	-
49 Glijdende Schaal [amendement 16]		-125	-125	-125	-125
Totaal van E. Aanvaarde amendementen raadsbehandeling		-196	-203	-203	-203
Stand bandbreedte, plus D en E » t/m raadsbehandeling 2 november 2017		136	93	594	376
Eliminatie Incidentele baten en lasten		318	213	94	212
Structureel meerjarenperspectief		454	306	688	588

1. Wonen

Product	Portefeuillehouder	Team
Ruimtelijke ontwikkeling	Dhr. M.T.G.M. Wijnen	Ruimtelijk beleid en projecten
Infrastructuur	Dhr. M.T.G.M. Wijnen	Ruimtelijk beleid en projecten
Groen	Dhr. M.T.G.M. Wijnen	Ruimtelijk beleid en projecten
Milieu	Dhr. M.J.A. Bax	Ruimtelijk beleid en projecten

Ruimtelijke ontwikkeling

Missie

Wij werken samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan een vitale gemeente waarin het goed wonen, werken en recreëren is.

Toekomstvisie

In onze Toekomstvisie leggen wij het accent op het behouden en aantrekken van jongeren en jonge gezinnen. Vergrijzing en ontgroening hebben een negatief effect op de toekomstige omvang van de bevolking en sociale structuren. Ze leiden ook tot minder (sociaal en financieel) draagvlak voor voorzieningen. In 2015 hebben we de negatieve spiraal van krimp doorbroken en in 2016 wisten we hem om te buigen naar een bevolkingstoename. Daarmee behouden we niet alleen draagvlak onder ons voorzieningenniveau. We behouden zo ook de levendige wijken en de sociale cohesie die we zo belangrijk vinden. In 2017 ontwikkelden we een uitvoeringsstrategie met betrekking tot jongeren en jonge gezinnen. Deze uitvoeringsstrategie vormt vanaf 2018 een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke activiteiten op het gebied van wonen. We willen jongeren aan ons binden door te voorzien in voldoende, betaalbare startershuisvesting. Maar ook jonge gezinnen zijn belangrijk voor Valkenswaard. Daarom gaan we niet langer alleen uit van het woonaanbod, maar betrekken we daarbij ook andere voorzieningen op het gebied van onderwijs, kinderopvang, sportaccommodaties en culturele voorzieningen en bereikbaarheid. Kortom: we zetten in op alle aspecten die belangrijk zijn voor jongeren en jonge gezinnen. Voor (jonge) gezinnen kunnen Lage Heide en andere nieuwbouwplannen een aantrekkelijke woonomgeving zijn binnen de Brainport-regio.

In de Toekomstvisie maken we de fundamentele keuze voor overheidsparticipatie in beleid en communicatie. Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkeling is hierbij vooral de invoering van de Omgevingswet, in de eerste helft van 2019, relevant. De Omgevingswet is de grootste wetgevingsoperatie (meer dan 4.000 wetsartikelen vanuit het Rijk) sinds het tot stand komen van de Grondwet en wordt, gezien de overdracht van bevoegdheden, ook wel de vierde decentralisatie genoemd. Het gaat niet alleen om een overdracht van verantwoordelijkheden, maar ook om een verandering van filosofie, werkwijze en uiteindelijk een verandering van de opstelling van de gemeente (overheidsparticipatie). De invoering van de Omgevingswet sluit goed aan op de vanuit de Toekomstvisie gewenste ontwikkeling van overheidsparticipatie.

Achtergrond & ontwikkelingen

Volkshuisvesting

Na jaren van economische crisis en stagnatie in de woningbouw is in 2016 de woningbouwproductie in Valkenswaard weer flink aangetrokken. Relatief gezien wordt er nergens in de regio zo hard gebouwd als in Eindhoven en Valkenswaard! Dat is ook nodig, want de marktvraag is groot als het gaat om betaalbare huur- en koopwoningen. Onze ambitie? We willen starters op de woningmarkt in Valkenswaard houden en jonge gezinnen naar Valkenswaard halen. Daarnaast komen er steeds meer eenpersoonsgezinnen en moeten we vanuit onze wettelijke taakstelling statushouders huisvesten.

Doordat de gemeenteraad in 2015 scherpe keuzes heeft gemaakt bij het prioriteren van woningbouwplannen (waarvoor een ruimtelijke procedure moet worden doorlopen) en er vaart is gezet in de realisatie van die plannen, is Valkenswaard in staat geweest vestigers aan zich te binden en in bevolkingsomvang weer te groeien. Dit heeft ertoe geleid dat de nieuwe bevolkings- en huishoudensprognose van de Provincie uit 2017 voor Valkenswaard een positiever beeld laat zien dan de eerdere prognose uit 2014. Omdat de bevolkings- en huishoudensprognose uit 2017 voor Valkenswaard positiever uitpakt, is in onze woningbouwprogrammering weer wat ruimte (vrije

plancapaciteit) ontstaan voor nieuwe ontwikkelingen. Dit is van groot belang om de kwaliteit van de leefomgeving in Valkenswaard minimaal op peil te houden.

Leefomgeving

Het bestemmingsplan Buitengebied is in 2017 in procedure gebracht. In 2018 zal de procedure worden afgerond. In dit bestemmingsplan hebben we diverse ontwikkelingen meegenomen. Daarnaast gaan we er bij ontwikkelingen in het buitengebied vanuit dat daar een kwaliteitsverbetering van het landschap op volgt. Door ruimte te bieden aan initiatieven in combinatie met de kwaliteitsverbetering van het landschap, ontstaat er per saldo een betere leefomgeving. In het bestemmingsplan Buitengebied is de actualisatie van het bestemmingsplan Eurocircuit opgenomen. Daarmee geven we meer eenduidigheid over het gebruik en de gewenste ontwikkelingsrichting.

In 2018 wordt het bestemmingsplan Dommelen, dat in 2017 in procedure werd gebracht, als laatste actualisatieplan ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Het vaststellen van dit bestemmingsplan is noodzakelijk omdat dit bestemmingsplan nog niet digitaal is vastgesteld. Bovendien is dit het enige bestemmingsplan dat nog niet conform onze standaard is opgesteld. Na vaststelling van dit bestemmingsplan ligt er een goede digitale basis voor de Omgevingswet.

Omgevingswet

De Omgevingswet biedt ons de kans om blijvend invulling te geven aan wat we met de Toekomstvisie voor ogen hebben. De exacte invulling willen we graag met onze inwoners en partners bepalen. Met de Omgevingswet veranderen we ook onze filosofie. We gaan van een 'nee, tenzij...' -cultuur naar een 'ja, mits...' -instelling. We gaan dus denken in mogelijkheden in plaats van belemmeringen. We zien de invoering van de Omgevingswet dan ook zeker als een kans, maar we willen ook een zorgvuldig proces inrichten dat bij ons past. Dat betekent dat we de Omgevingswet stap voor stap zullen implementeren en onze werkwijze daarop zullen aanpassen. We zoeken de balans tussen wat we moeten en wat we willen. Gedurende het proces van invoeren, vragen we onze inwoners om suggesties, ideeën en oplossingen, en werken we toe naar onze eigen lokale Omgevingsvisie die we in concept in 2019 verwachten. Deze visie vormt de leidraad voor het Omgevingsplan dat voor heel Valkenswaard gemaakt gaat worden. De Omgevingsvisie en het Omgevingsplan geven aan waar wij als gemeente voor staan en laten zien wat wij aan ruimte bieden aan onze inwoners en partners. Daar waar we, gedurende het proces van implementeren van deze wet, kansen zien om goede (ruimtelijke) ontwikkelingen te faciliteren, gaan we experimenteren: meer loslaten en overlaten aan de initiatiefnemer, werken volgens het gedachtegoed van de Omgevingswet.

Dit alles vraagt natuurlijk nogal wat: van onze raad en bestuur, van onze inwoners en van onze ambtelijke organisatie. We investeren dan ook in opleiding en training, goede (digitale) communicatie, goede informatievoorziening en helderheid over ieders rol en inbreng in dit proces. Tevens passen we onze organisatie aan op de nieuwe werkwijze. We nemen de tijd om dit proces zorgvuldig te doorlopen en vertrouwen erop dat we in 2021 kunnen zeggen dat de Omgevingswet in Valkenswaard naar wens is ingevoerd!

Grondexploitatie

De kredietcrisis en de economische recessie hebben, ondanks de aangetrokken woningbouw, nog steeds een grote invloed op de resultaten van de (gemeentelijke) grondexploitatie. Door vertraging in projecten in het verleden werden grondinkomsten misgelopen en werden we geconfronteerd met langere kapitaallasten. Veel nieuwbouwprojecten zijn echter inmiddels daadwerkelijk van de grond gekomen of zelfs al afgerond. Ook in Lage Heide zien we volop bouwactiviteiten. Met de woningmarktanalyse en de risicoanalyse bij de grondexploitaties stuurden wij de afgelopen jaren met een halfjaarlijkse actualisatie op de financiële risico's. Met de voortvarende realisatie van de projectwoningen in Lage Heide zijn de risico's in de grondexploitaties fors verminderd ten opzichte van enkele jaren geleden. Forse afboekingen op geprognosticeerde inkomsten lijken niet meer aan de orde. Wel blijkt er veel behoefte te zijn aan tweekappers, terwijl de behoefte aan vrije kavels is verminderd. Daarom willen we een deel van de vrije kavels omzetten naar de gewilde tweekappers. Planologische procedures om deze omzetting mogelijk te maken zullen in 2018 worden doorlopen. Door een betere focus op locaties die strategisch van belang zijn (woningbouwprioritering 2015) komen plannen eerder tot realisatie. Ook sturen wij in bestemmingsplannen meer op de snelheid

waarmee projecten worden gerealiseerd. De extra toegekende woningaantallen zullen leiden tot een actualisatie van de woningprioritering. Daarbij wordt duidelijk welke locaties op korte termijn in ontwikkeling worden genomen.

Gronden en gebouwen

Binnen het cluster vastgoed zijn in 2017 onze activiteiten op het gebied van grondzaken en vastgoed samengevoegd. We zijn er namelijk van overtuigd dat het samenvoegen van bepaalde werkzaamheden de functionele samenhang verbetert. En dat levert kansen op, ook vanuit de Toekomstvisie gezien. Op deze manier worden gronden en gebouwen namelijk vanuit één cluster beheerd en geëxploiteerd, waarmee we efficiënter antwoord kunnen geven op allerlei maatschappelijke ontwikkelingen en beter in staat zijn om strategische afwegingen te maken. Doel is leegstand te voorkomen, ruimtegebruik te optimaliseren en het vastgoed effectief en efficiënt in te kunnen zetten voor het bereiken van onze doelen. Ook op sociaal-maatschappelijk gebied. We zullen vanuit één centraal punt binnen de organisatie de regie voeren over het totale vastgoed.

De eerste stappen die we in 2018 gaan zetten bestaan uit het inrichten van de informatievoorziening, het op orde brengen van het en het aan de slag gaan met de bestuurlijke opgave om - uit oogpunt van efficiënt gebruik - gemeentelijke gebouwen af te stoten die daarvoor in aanmerking komen. Dit laatste uiteraard in afstemming met de gebruikers van dit gemeentelijk vastgoed.

Beleid

Volkshuisvesting

In de Toekomstvisie van Valkenswaard kiezen we voor het aantrekken en behouden van jongeren en jonge gezinnen. Om de doelen uit de Toekomstvisie te realiseren is er binnen de gemeentelijke activiteiten samenhang nodig op het gebied van wonen. Daarom hebben we gekozen voor een programmatische aanpak waarbij verschillende aspecten van wonen nadrukkelijker met elkaar worden verbonden. In 2017 hebben we ook een uitvoeringsstrategie ontwikkeld over jongeren en jonge gezinnen. Het jaar 2018 staat in het teken van deze uitvoeringsstrategie.

Met de in te zetten strategie en het uitvoeringsprogramma moeten we ons op zowel de korte als de lange termijn richten. Op korte termijn is het vooral belangrijk dat we zo snel mogelijk zoveel mogelijk woningen realiseren om aan de grote marktvraag te voldoen. Naast het realiseren van voldoende woningen voor jongeren en jonge gezinnen, werken we aan een goede marketingstrategie voor Valkenswaard (in combinatie met Citymarketing) om de gewenste doelgroepen te bereiken. Voor de langere termijn zien we kansen in toegankelijke voorzieningen en een gecombineerde dagbesteding van onderwijs, educatie, cultuur, sport en opvang voor kinderen. Een goede uitwerking van dergelijke kansen vraagt tijd. In de begroting zijn middelen gereserveerd om concrete maatregelen uit het uitvoeringsprogramma, gestart in 2017, in 2018 te kunnen treffen of uit te werken.

Op basis van een strategisch plan en de integrale afweging en prioritering van woningbouwplannen, die de raad heeft vastgesteld, gaan we de ontwikkelingen op de woningmarkt, de programmering van nieuwbouw en de aandacht voor starters en jonge gezinnen nauwgezet volgen. Zo kunnen we op basis van de feitelijke ontwikkelingen steeds de best passende maatregelen nemen. In 2017 is ruimte ontstaan om nieuwe woningbouwplannen toe te voegen aan onze woningbouwprogrammering. De gemeenteraad wordt in stelling gebracht om nieuwe keuzes te kunnen maken. Ondertussen blijft de gemeentelijke taskforce woningbouwverstelling actief inzetten op het versnellen van de procedures en daarmee ook op de realisatie van ons woningbouwprogramma.

Naast jongeren en jonge gezinnen vragen ook andere doelgroepen aandacht op de woningmarkt, zoals statushouders en een groeiende groep alleenstaanden. Dit zorgt voor meer druk op de sociale woningvoorraad en vraagt om een flexibele benadering van bestemmingsplannen en woonvormen.

Grondexploitatie

Door het halfjaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse houden we de verwachte resultaten scherp in de gaten en stellen we ze, waar nodig, bij. Indien nodig treffen we, mede op grond van de risicoanalyse, aanvullende voorzieningen ten laste van de Algemene Reserve om tegenvallende grondopbrengsten en/of vertraging in de uitvoering op te vangen. Bovendien biedt de risicoanalyse ons inzicht in de noodzaak tot het treffen van (aanvullende) maatregelen en het stellen van prioriteiten.

Leefomgeving

Door het maken van strategische keuzes (welke locaties wel, welke locaties niet) leggen we onze prioriteit bij de ontwikkeling van nieuwe locaties. Daarbij houden we altijd oog voor de inpassing in de bestaande leefomgeving. Ook de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (2016), waarin voor de verschillende wijken kwaliteitseisen zijn geformuleerd voor (nieuwe) gebouwen en de omgeving, biedt mogelijkheden tot het verbeteren van de leefbaarheid. Zeker waar het strategische locaties betreft, in het centrumgebied of aan de toegangswegen, willen we leegstand voorkomen of opheffen. Woningbouw is één van de weinige alternatieven voor de toenemende leegstand in kantoren en detailhandel.

De raad wil de centrumplannen, daar waar mogelijk, versneld uitvoeren. Daarom hebben we de investeringsbedragen voor de parkeerterreinen eerder al naar voren geplaatst. Hiervoor zijn definitieve ontwerpen opgesteld. De herinrichting van het Carillonplein en het Kerverijplein worden versneld gerealiseerd. De uitvoering van het Kloosterplein koppelen we aan de realisatie van nieuwbouw Kloosterpark fase 2, waarvan de bouw ook in 2017 zou moeten starten. De integrale en interactieve aanpak vereist zorgvuldigheid die ook tijdconsequenties heeft. Versnellen van de ontwikkelingen is in beperkte mate mogelijk. Om te komen tot een geslaagde centrumontwikkeling zijn betrokkenheid van het centrummanagement, het consequent vasthouden aan vastgestelde kaders en een integrale aanpak van cruciaal belang. Die aanpak uit zich onder andere in het tegengaan van verpaupering en leegstand en in realisatie van meer groen in het centrum.

Het Masterplan Centrum 2014-2020 is kaderstellend en richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van het centrum van Valkenswaard. Met het plan willen we de ruimtelijke en economische structuur versterken en de beleving en aantrekkelijkheid van het centrum vergroten. Hiervoor hebben we een samenhangend uitvoeringsprogramma opgesteld dat zich, naast de herinrichting van de openbare ruimte en bereikbaarheid van het centrum, richt op beeldkwaliteit en aanpak van de leegstand.

Om het centrumgebied compact en toekomstbestendig te maken, is het wel nodig dat het college en de raad de rug recht houden. En dat er grenzen worden gesteld en vastgehouden wordt aan uitgezette beleidslijnen. Als we de leegstand van 25-30% willen beteugelen, zullen we winkels richting dit compacte centrum moeten verplaatsen. Individuele ondernemers buiten dit compacte centrum zullen zich wellicht benadeeld voelen. Maar deze 'harde' lijn is nodig om ons centrum niet af te laten glijden.

We willen de openbare ruimte ook verbeteren met meer groen. Daarom heeft de gemeenteraad in 2017 het Voorlopig Ontwerp Centrum vastgesteld. Dit is een integraal en richtinggevend kader voor de verkeersstructuur en toekomstige inrichting van de openbare ruimte.

Met het opknappen van de Corridor, het Richterpad en de twee parkeerterreinen Carillonplein en Kerverijplein hebben we de centrumplannen afgelopen jaar versneld uitgevoerd. Deze lijn zetten we in 2018 voort. In 2018 starten we met het uitwerken van het Voorlopig Ontwerp Centrum tot een integraal, volledig ontwerp. Daarin onderzoeken we ook hoe we maatregelen voor klimaatadaptatie kunnen opnemen. We bereiden ons dus alvast voor op de realisatie, maar het startpunt is afhankelijk van de onderhandelingen met de provincie over de overdracht van de N69. Aan de gemeenteraad leggen we voor of aan de drie entrees van het centrum ook prioriteit moet worden gegeven met financiering van de geraamde investering van €3 miljoen. Het betreft aan de zuidzijde de herinrichting van de Luikerweg (N69) vanaf de Kerkweg tot aan het kruispunt, de reconstructie van het kruispunt Luikerweg-Dommelseweg (nulplusmaatregel) en de opwaardering van het Florapark. Aan de noordzijde betreft het de herinrichting van het gedeelte Eindhovenseweg (N69) tussen Corridor en Valkenierstraat en aan de oostzijde de herinrichting van het voetgangersgebied van de

Leenderweg. Met de ontwikkelaar van Kloosterpark maken we afspraken om het Kloosterplein volgens het Voorlopig Ontwerp op te knappen aansluitend op de nieuwbouw fase 2. Voor de goedkeuring van het (nog resterende) krediet leggen we met een volledig ontwerp een voorstel voor aan de gemeenteraad.

Voor de Markt hebben we een integraal lichtontwerp opgesteld. Dit lichtontwerp creëert een bijzondere sfeer en beleving in het centrum en versterkt de eigen identiteit en aanwezige kwaliteiten van bijzondere objecten aan de Markt. Onze ambitie is ook om de uitstraling van gevels en terrassen in het centrum te verbeteren. Daarvoor hebben we het beeldkwaliteitsplan centrum vastgesteld en worden met de stimuleringsmiddelen uit het gevelverbeteringsfonds eigenaren en ondernemers aangespoord om hierin te investeren. Ten behoeve van realisatie van dit belichtingsplan zijn middelen opgenomen in de begroting.

Om meer samenhang in visie, planontwikkeling en uitvoering te bereiken wordt het Masterplan Centrum op een programmatische wijze aangestuurd. De betrokkenheid van het centrummanagement is daarbij belangrijk. Zij speelt onder andere een actieve rol in de aanpak van de leegstand en zet zich in voor het realiseren van een compact en aantrekkelijk centrum.

We vinden het belangrijk dat onze gemeentelijke verordeningen en onze organisatie bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet, begin 2019, klaar zijn om de noodzakelijk omslag te maken in werkwijze en denkwijze. Dit doen we aan de hand van essentiële keuzes over de manier waarop Valkenswaard zal omgaan met de Omgevingswet. Zo kunnen we het jaar 2018 gebruiken om de organisatie aan te passen en klaar te maken voor de invoering van de Omgevingswet op basis van de gemaakte keuzes in 2017.

Wij constateren een agrarische leegloop van met name het gebied Borkel-Hoeve-Achterste brug en de mogelijke visuele en maatschappelijke gevolgen daarvan, zoals leegstand en verpaupering. Behoud en ontwikkeling van de resterende agrarische bedrijven, vervolgfuncties voor leegkomende bebouwing, groene erven en het omliggend landschap zijn in en rondom de kleine kernen immers nauw met elkaar verweven. Een nog op te stellen visie zal aangeven hoe het waardevolle, eigen karakter van deze gebieden kan worden behouden of versterkt op basis van te behouden en nieuwe economische dragers. Daarbij liggen er voornamelijk kansen bij transformatie naar paardensportbedrijven. Daarnaast maakt een dergelijke visie duidelijk hoe eventuele ontwikkelingen binnen de maat en schaal van de verschillende cultuurlandschappen kunnen worden ingepast. Zo'n visie heeft ook een duidelijke relatie met het bestemmingsplan, omdat het de landschappelijke kaders stelt voor de ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Met het opstarten van de provinciale planstudie voor de N69-Zuid – vanaf de Westparallel tot aan de Belgische grens – ontstaat de mogelijkheid om de uitdagingen in dit gebied meer integraal te bekijken. Hierdoor komen wellicht nieuwe oplossingen in beeld voor de agrarische leegloop rond Borkel en Schaft. Op dit moment bekijken we met de provincie en de regionale partners hoe we deze processen optimaal op elkaar kunnen afstemmen.

Overigens is niet alleen de leegloop een probleem, nu na de Westparallel N69 ook de aanpassing van de N69-Zuid in voorbereiding is. Ook de ontsluiting zal problematisch worden. Daarom wordt in samenspraak met de provincie gestreefd naar een gezamenlijke gebiedsontwikkeling waarin voor beide aspecten een oplossing komt.

Met de aanleg van de Westparallel vervalt een deel van de parkeercapaciteit bij het Eurocircuit. Zonder extra maatregelen ontstaat daardoor een tekort aan parkeerruimte. Een structurele oplossing is nodig. Daarom willen we nieuwe eigenaren benaderen om gebruik te kunnen maken van hun grond of op gemeentelijke grond nieuwe voorzieningen treffen. Wellicht zijn er mogelijkheden op de 'reststrook' die oostelijk van de vuilstort ontstaat door de aanleg van de Westparallel. De raad heeft opdracht gegeven en middelen beschikbaar gesteld om tot een permanente oplossing te komen voor evenementen. Daarbij is ook een pendelverbinding met parkeervoorzieningen in de regio nadrukkelijk in beeld. Binnen het programma De Groote Heide Valkenswaard wordt de parkeerproblematiek bij het Eurocircuit als project opgepakt.

Gronden en gebouwen

Om te voorkomen dat de gemeente eigendom en dus kapitaal verliest door verjaring én om ongelijkheid tegen te gaan, loopt een project voor de aanpak van het onrechtmatig grondgebruik in

Valkenswaard. Gebleken is dat op diverse plaatsen in Valkenswaard, zonder toestemming van de gemeente, gebruik wordt gemaakt van gemeentegrond. In de meeste gevallen is deze grond bij de particuliere tuin getrokken. Om het geconstateerde onrechtmatige grondgebruik op een correcte en eenduidige manier aan te pakken, hebben we een handhavingsbeleid met een stappenplan opgesteld. De aanpak van het onrechtmatige grondgebruik verspreiden we op basis van dit stappenplan over meerdere jaren. Goed en zorgvuldig communiceren met bewoners is van essentieel belang om tot structurele oplossingen te komen die recht doen aan zowel de eigendomssituatie als het feitelijk historisch gebruik. Daarom leveren we maatwerk binnen de vastgestelde kaders. We geven ook aandacht aan rommelige volkstuincomplexen en sturen aan op een situatie waarin ieder complex een aanspreekbaar bestuur heeft. Hierdoor is een betere beheersing met geringere ambtelijke bemoeienis mogelijk. De gemeente heeft nog een aantal verhuurde woningen in eigendom. Zodra een woning vrijkomt van huur en gebruik, wordt die woning zo snel mogelijk verkocht.

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2030 (2012)
- Structuurvisie Valkenswaard deel A (2012) en deel B (2013)
- Ruimtelijke visies
- Bestemmingsplannen
- Nota uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied (2016)
- Masterplan Centrum (2013)
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit (2016), incl. beeldkwaliteitsplan centrum (2017)
- Subsidieverordening gevelverbetering (2017)
- Woningmarktanalyse (2013)
- Woonvisie (2014)
- Notitie integrale afweging en prioritering woningbouwprojecten (2015)
- Nota Grondbeleid (2016)
- Prestatieafspraken gemeente – Woningbelang (2017)
- Uitgiftebeleid geliberaliseerde pacht (2006)
- Algemene Verkoopvoorwaarden gemeente Valkenswaard (2006)

Wat willen we bereiken?	
Een passende bestemming hebben, zodat het bestaande gebruik aansluit bij het bestemmingsplan en waar mogelijk ruimte wordt geboden voor ontwikkeling.	
Samen met inwoners, bedrijven en belangenorganisaties integrale keuzes maken over de inrichting en waardering van de fysieke leefomgeving (overheidsparticipatie) en particuliere initiatieven integreren in het ruimtelijk beleid van de gemeente.	
Doorpakken op ontwikkelingen en initiatieven die al zijn ingezet, onder andere Lage Heide, Kloosterpark en het startersinitiatief.	
Voorkomen en aanpakken van leegstand en verloedering, vooral in het centrum en aan de invalswegen.	
Een passende woningvoorraad die aansluit op de behoeften, zodat sneller een passende woning kan worden gevonden: in het bijzonder voor jongeren en jonge gezinnen.	
Het verbeteren van het woongenot in algemene zin, wat onder andere bijdraagt aan de verbetering van de verkoop van de bestaande voorraad.	

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Omgevingswet	Op basis van de bestuurlijke keuzes over de wijze waarop de gemeente de Omgevingswet wil implementeren, en het daarop gebaseerde implementatieplan, voeren we de stappen uit die nodig zijn om het gewenste veranderingsproces binnen het fysieke domein te doorlopen. Na de verkiezingen in 2018 kan de volgende raad in stelling worden gebracht

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	om inhoudelijk invulling te geven aan de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Het streven is om net na de zomer van 2018 de eerste wezenlijke keuzes aan de (nieuwe) raad voor te leggen. De Omgevingsvisie kan dan gereed zijn in (begin) 2020 en het Omgevingsplan in (eind) 2021.
Bestemmingsplan Buitengebied en Eurocircuit	De procedure voor het bestemmingsplan Buitengebied in 2018 afronden. Hiervoor is in 2017 het bestemmingsplan buitengebied in procedure gebracht op basis van de door de raad vastgestelde uitgangspunten in 2016.
Bestemmingsplannen binnen de bebouwde kom	De procedure voor het bestemmingsplan Dommelen in 2018 afronden. Hiervoor is in 2017 het bestemmingsplan Dommelen in procedure gebracht. De herziening van dit bestemmingsplan gebeurt op basis van het oude bestemmingsplan en op basis van de nieuwste wetgeving, standaarden, ruimtelijke inzichten. Daarbij hebben we de bestaande situatie goed vastgelegd en daar waar mogelijk ruimtelijke ontwikkelingen meegenomen.
Kleinschalige ontwikkelingen	Naast de grotere bestemmingsplanactualisaties en visies blijft er aandacht voor kleinschalige ontwikkelingen. Zowel eigen ontwikkelingen als particuliere initiatieven in het buitengebied en in het stedelijk gebied worden in procedure genomen, mits mogelijk en gewenst.
Ruimtelijke kwaliteit en welstand	Met de vaststelling van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (2016) hebben we een instrument om te handhaven op excessen in de ruimtelijke kwaliteit. In het uitvoeringsprogramma handhaving krijgt de handhaving van de beeldkwaliteit prioriteit. Daarbij wordt in eerste instantie gebruik gemaakt van de thans opgenomen uren en middelen. Mochten deze, bijvoorbeeld vanwege ingewikkelde of langdurige zaken, ontoereikend zijn dan doen we hiervoor een separaat voorstel aan de raad.
Woningbouwprioritering	Actualiseren, realiseren en monitoren van de door de raad vastgestelde woningbouwprioritering, met aandacht voor de doelgroepen jongeren en jonge gezinnen en voor strategisch belangrijke locaties ter voorkoming of bestrijding van leegstand. Omdat de nieuwe prognose van de provincie ruimte biedt voor nieuwe woningbouwplannen, behouden we op basis van een door de raad vastgesteld programma vaart in de realisatie van geprioriteerde woningbouwplannen.
Jongeren en jonge gezinnen	We voeren de in 2017 ontwikkelde uitvoerings- en communicatiestrategie uit om jongeren te behouden voor Valkenswaard en Valkenswaard aantrekkelijk te maken voor jonge gezinnen.
Prestatieafspraken o.b.v. Woonvisie en Nieuwe Woningwet	We monitoren en actualiseren de (meerjarige) prestatieafspraken die tussen de gemeente en de woningcorporaties Woningbelang en Woonbedrijf zijn gemaakt op basis van de Woonvisie.
Masterplan Centrum	Voor de programmatische aansturing van het Masterplan Centrum wordt in het

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	uitvoeringsprogramma gestuurd op vier onderdelen: 1) herinrichting centrum 2) verkeer en parkeren 3) stimuleren economie (aanpak leegstand) 4) beeldkwaliteit. Tot 2018 zijn vooral projecten op de onderdelen herinrichting centrum en parkeren versneld uitgevoerd. In 2018 leggen we de focus meer op de aanpak van leegstand en het stimuleren van pandeigenaren om kwaliteitsverbeteringen te realiseren, passend bij het vastgestelde beeldkwaliteitsplan en met behulp van het gevelverbeteringsfonds. Ook stellen we voor een verlichtingsplan voor de Markt uit te voeren.
Uitvoeren Plan van aanpak legalisatie onrechtmatig grondgebruik	Uitvoering van het plan van aanpak voor de legalisatie van het onrechtmatig grondgebruik door verkoop of verhuur van snippergroen, terugvordering of overdracht op grond van verjaring.
Volkstuincomplexen	Het fasegewijze onderbrengen van volkstuincomplexen bij volkstuinverenigingen.
Eurocircuit en omgeving	Na de aanleg van de Westparallel verdwijnt er parkeercapaciteit. We zoeken naar vervanging hiervan en een permanente oplossing bij evenementen. Daarbij is ook een pendelverbinding met parkeervoorzieningen in de regio nadrukkelijk in beeld.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Aantal nieuwe gebouwde woningen per 1.000 woningen	Waarstaatjegemeente	6,4 (2014)	6,0 (2014)	10
Demografische druk (%)	Waarstaatjegemeente	78,2 (2017)	69,0 (2017)	Stabilisatie
Gemiddelde WOZ waarde (€ 1.000)	Waarstaatjegemeente	213.000 (2016)	209.000 (2016)	231.000
Overige indicatoren				
Waardering buurt (score)	Waarstaatjegemeente	7,99	7,88	8,0

Projecten

Omschrijving	Investerings- bedrag	Kapitaallasten				
		2018	2019	2020	2021	
Investeringen in 2018						
Investeringen masterplan centrum (programma 1)	1.957	48	96	95	94	
Investeringen in 2019						
-		-	-	-	-	
Investeringen in 2020						
Masterplan centrum parkeerplaatsen upgraden	260	-	-	7	13	
TOTAAL		48	96	102	107	

Wat mag Ruimtelijke ontwikkeling kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Volkshuisvesting	1.427	802	859	735	735	735
Grondexploitatie	3.149	4.105	2.775	2.364	896	705
Leefomgeving	739	1.011	1.276	1.091	891	846
Gronden en gebouwen	716	1.292	1.201	1.204	1.197	1.195
Totaal lasten	6.030	7.210	6.111	5.394	3.719	3.481

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Volkshuisvesting	696	673	673	673	673	673
Grondexploitatie	2.964	4.105	2.775	2.364	896	705
Leefomgeving	104	60	60	60	60	60
Gronden en gebouwen	813	584	495	486	486	486
Totaal baten	4.578	5.422	4.004	3.583	2.116	1.925

Saldo voor bestemming	-1.452	-1.788	-2.107	-1.811	-1.603	-1.556
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	828	82	100	100	100	100
Baten	591	376	533	272	117	72
Saldo	-237	295	433	172	17	-28

Saldo na bestemming	-1.689	-1.493	-1.674	-1.639	-1.586	-1.584
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Infrastructuur

Missie

Inrichten van de openbare ruimte, waarbij een goed evenwicht tussen bereikbaarheid en leefbaarheid wordt bewerkstelligd.

Toekomstvisie

Belangrijk voor de leefbaarheid in Valkenswaard is de aanleg van de Westparallel (en de nulplusmaatregelen). Hierdoor ontstaat een betere bereikbaarheid, kan het centrumgebied verkeersluwer worden gemaakt en vrachtverkeer door het centrum worden geweerd. Een goede bereikbaarheid is belangrijk voor de aantrekkelijkheid als vestigingsgemeente, maar ook voor de toegankelijkheid als recreatiegemeente. De kwaliteit van de openbare ruimte speelt hierin eveneens een rol. Daarom is het belangrijk dat we de kwaliteit van de ondergrondse en bovengrondse infra goed op peil houden. Bovendien biedt de aanleg van de Westparallel de mogelijkheid om de Eindhovenseweg in het centrum om te vormen tot een voetgangersgebied met beperkt autoverkeer.

Achtergrond & ontwikkelingen

Leefbaarheid

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte. Dat betekent dat we ons richten op het in stand houden van de inrichtingselementen in deze ruimte. Deze elementen moeten functioneel voldoen (technisch, veiligheid, e.d.). Een goed beheer heeft een gunstig effect op het leefklimaat van de burgers en geeft de gemeente een bepaalde uitstraling.

Om het beheer van de openbare ruimte op orde te houden is het dagelijks onderhoud van deze openbare ruimte, inclusief de sportvoorzieningen, ondergebracht in het Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR). Door dit plan kan onderhoud van groen, bomen, gras, maar ook van sportvoorzieningen, speelvoorzieningen, infrastructuur en begraafplaatsen, integraal uitgevoerd worden.

Met de gemeenteraad hebben we een kwaliteitsambitie afgesproken. De instandhouding van de openbare ruimte voeren we uit op een gemiddeld basis- kwaliteitsniveau B. Heel, veilig en schoon staan hierbij centraal.

Bereikbaarheid

We investeren fors in de bereikbaarheid van Valkenswaard. De (beoogde) aanleg van de Westparallel en de nulplusmaatregelen zijn daar voorbeelden van. Nieuw is de planstudie N69-Zuid (Belgische grens – aansluiting Westparallel) in het kader van het Programma Provinciale Wegen van de provincie. We zetten in 2018 vol in op het uitwerken van deze kans om de bereikbaarheid van Valkenswaard met steun van de provincie nog verder te verbeteren. Bij onze partners pleiten we ervoor het Zuidtracé als integrale gebiedsontwikkeling op te pakken waardoor andere ontwikkelingen (bv. leefbaarheid Borkel en Schaft) ook mogelijk worden. Een betere bereikbaarheid is goed voor Valkenswaard als woon- en recreatiegemeente en goed voor het Valkenswaardse bedrijfsleven. Ook bieden deze ontwikkelingen kansen op andere fronten. Zo kijken we momenteel naar de herinrichting van het noordelijke deel van de N69 waarbij een mogelijke HOV-lijn wellicht als kostendrager kan fungeren.

Gebiedsakkoord Grenscorridor N69

Diverse projecten op het vlak van bereikbaarheid hebben we samengebracht in het programmaplan N69 in Valkenswaard, bekend als Bereikbaar Valkenswaard. Dit programma vormt een uitwerking van het Gebiedsakkoord Grenscorridor N69, maar omvat ook het gemeentelijke verkeer- en vervoerbeleid voor de komende jaren (Mobiliteitsplan) en de daarin opgenomen maatregelen. De regie van het Gebiedsakkoord ligt bij de provincie, die van het programma Bereikbaar Valkenswaard ligt bij de gemeente.

Bereikbaar Valkenswaard borgt een integrale benadering van de verschillende mobiliteitsprojecten. Daarnaast borgt het de realisatie van diverse nulplusmaatregelen, resulterend in infraprojecten waaronder de reconstructie van enkele kruisingen. Als onderdeel van het Gebiedsakkoord N69 willen we ook kwaliteitsverhogende maatregelen nemen op het gebied van natuur, landschap, water, landbouw en recreatie, aangeduid als Gebiedsimpuls.

Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant

In 2016 sloegen we met de andere gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant de handen ineen. Samen willen we een plan maken om de regio leefbaar en bereikbaar te houden. Een groot aantal, voornamelijk regionale, maatregelen brachten we onder in één gezamenlijke Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant. De focus ligt op de belangrijkste relaties in de regio. Daarbij hebben we, onder het mom van co-modaliteit, gekeken naar de mogelijkheden om de verschillende vormen van vervoer (openbaar vervoer, auto en fiets) optimaal met elkaar te verknopen. De gemeente Valkenswaard vult zowel bestuurlijk als ambtelijk binnen de Bereikbaarheidsagenda de vertegenwoordiging in voor de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Waalre en draagt bij aan de algemene coördinatie van de agenda. Alle gemeenten in Zuidoost-Brabant dragen bij aan de bekostiging van deze werkzaamheden, naar rato van inwoneraantal.

Voor Valkenswaard zijn alle nulplusmaatregelen uit het Gebiedsakkoord N69 opgenomen in de Bereikbaarheidsagenda. Speciale aandacht is er voor de N69-Zuid (vanaf de nieuwe Westparallel tot aan de Belgische grens) en de N69-Noord, waarin de HOV-as Eindhoven – Valkenswaard, met eventuele doortrekking tot in België:

- *N69-Zuid en programma Leisurepark Valkenswaard*
Na openstelling van de Westparallel en voltooiing van de N74 richting Hasselt zal de verkeersdruk op de het zuidelijke deel van de N69 fors gaan toenemen. Het is dan de zwakste schakel in de gehele verbinding. Daarom wordt gestudeerd op mogelijkheden om het wegvak op een vergelijkbaar kwaliteitsniveau te krijgen als dat van de Westparallel. De eisen voor verkeersveiligheid, doorstroming en afhandeling van het langzaam en landbouwverkeer moeten we daarvoor in beeld brengen. De provincie start binnenkort een planstudie op die van groot belang is voor de gemeente Valkenswaard: niet alleen vanwege de N69 zelf, maar vooral vanwege de verwevenheid met het programma Leisurepark Valkenswaard. Ook daarom kiest de gemeente ervoor intensief te participeren in de studie over de N69-Zuid, met een gebiedsgerichte focus. Met de provincie en de regionale partners hebben we afgesproken hoe we dit proces efficiënt in gaan richten.. Inmiddels is het proces gestart. De eerste resultaten worden medio 2018 verwacht.
- *N69-Noord*
De Provincie en de gemeenten Eindhoven, Waalre en Valkenswaard willen voor de N69-Noord (vanaf Randweg Eindhoven tot en met de kom van Valkenswaard) een herinrichtingsvisie opstellen, waarin ook de HOV-as Eindhoven-Valkenswaard wordt meegenomen. Voor het centrum van Valkenswaard is het Masterplan Centrum uitgangspunt, de gemeente Waalre werkt aan het project 'Duurzaam door Waalre'. Met de visie willen we samen de toekomstige (afgewaardeerde) verkeersfunctie van de oude N69 (inclusief HOV) veiligstellen en integreren in de totale verkeersstructuur van de gemeenten Valkenswaard en Waalre. Ook dit onderdeel is inmiddels gestart. De eerste resultaten verwachten we in 2018.

Door deze maatregelen op te nemen in de Bereikbaarheidsagenda krijgen ze regionaal meer prioriteit. Voor beide laatstgenoemde maatregelen bekijken we samen met de regionale partners nu al hoe we er invulling aan gaan geven. Bij de verdere uitwerking beslissen we op welke termijn we deze maatregelen zullen nemen.

Beleid

Mobiliteitsplan

In het Gemeentelijk Mobiliteitsplan hebben we het gemeentelijk verkeer- en vervoerbeleid vastgelegd. Dit plan gebruiken we als integraal afwegingskader voor de diverse gemeentelijke verkeersprojecten. Met het Mobiliteitsplan kunnen ook kleinschalige verkeersproblemen beter in een onderlinge samenhang worden opgelost.

Voor de toekomstige verkeerscirculatie in het centrum zijn in het Mobiliteitsplan kaders aangegeven, die de basis vormen voor de verdere uitwerking die in 2015 is gestart. Een goede verkeerscirculatie moet bijdragen aan de verdere ontwikkeling volgens het Masterplan Centrum.

Parkeren

Op basis van de in 2015 vastgestelde "Visie op parkeren" werken we onze uitvoeringsmaatregelen uit. Samen met de invoering van de POET-regeling (parkeren op eigen terrein) is er een nieuw digitaal vergunningensysteem ingevoerd en hebben we de parkeerautomaten vervangen. Op meerdere parkeerterreinen langs de rand van het centrum is gratis parkeren ingevoerd.

Het gratis parkeren langs de rand van het centrum heeft consequenties voor de parkeerinkomsten. Aanvankelijk leek de daling van parkeerinkomsten na invoering van de maatregel te stabiliseren. Nu zien we echter een structurele daling van de parkeergelden ontstaan. We hebben een analyse gemaakt. Daaruit blijkt dat er niet alleen structureel minder parkeerinkomsten zijn, maar ook dat de gratis terreinen langs de rand van het centrum een aanzuigende werking hebben.

De beoogde doelstellingen in het parkeerbeleid hebben ook invloed op de inkomsten uit parkeervergunningen. De raad heeft namelijk bij het vaststellen van de parkeerbelastingverordening 2017 besloten om nog slechts beperkt parkeervergunningen te verstrekken. Daardoor worden er fors minder inkomsten behaald uit parkeervergunningen.

Parkeren wordt continu gemonitord en na volledige implementatie van het parkeerbeleid zal een vervolgmeting plaatsvinden naar de parkeerdruk. Deze volgt op de 0-meting die in 2014 voor aanvang van het nieuwe parkeerbeleid heeft plaatsgevonden. Aan de hand van deze gegevens beoordelen we de effecten van het (nieuwe) parkeerbeleid. Prettig parkeren en een goede bewegwijzering zijn van groot belang voor de aantrekkelijkheid van het centrum. Daarom knappen we, binnen het kader van het Masterplan Centrum, de parkeerplaatsen in het centrum versneld op. Het Carillonplein en Kerverijplein zijn in 2017 gerealiseerd. Met de ontwikkelaar van Kloosterpark fase II worden gesprekken gevoerd om in combinatie met de nieuwbouw ook het Kloosterplein op te knappen. Door het aanbrengen van meer groen en vernieuwing van verlichting en bestrating krijgt het centrum met deze opgeknapte parkeerterreinen een zichtbare impuls voor de kwaliteitsuitstraling en vergroening. Met de aanpassing van de inrichting realiseren we op de parkeerterreinen ook voetgangersbewegwijzering en looproutes naar het centrum.

HOV

HOV heeft op regionaal niveau meer prioriteit gekregen, omdat de HOV-as is opgenomen in de regionale Bereikbaarheidsagenda. Voor een optimaal en duurzaam vervoerssysteem leggen we in het Mobiliteitsplan de koppeling tussen HOV en de park & ride-zone. Daarmee krijgt de park & ride-zone meer prioriteit en kunnen we deze meenemen in de studie naar mogelijkheden voor HOV die de provincie en gemeente gestart zijn. Deze studie bekijkt onder andere de mogelijkheden van een busstation dat als regionaal OV-knooppunt zal gaan fungeren.

Wegen en fietspaden

Het onderhoud aan de wegen voeren wij integraal uit. Dit houdt in dat we in een onderhoudsplan het onderhoud aan de riolering, de rijbaan, het trottoir en de groenvoorziening meenemen, waarbij het onderhoud aan de riolering leidend is. Deze werkzaamheden stemmen we af met de werkzaamheden die de nutsbedrijven in onze gemeente uitvoeren. De uitvoering van dit integraal onderhoud voeren we vervolgens per woonwijk uit. Op deze wijze wordt het gemeentelijke rioleringsstelsel en het wegennet zo efficiënt mogelijk beheerd en de overlast voor de burgers tot een minimum beperkt.

Daarnaast houden wij rekening met infrastructurele projecten die in de planning staan, zoals een flink aantal nulplusmaatregelen uit het Gebiedsakkoord N69.

Voor alle infrastructurele werken tot 2021 werken we nu aan een integrale aanpak. Daardoor kunnen we voorbereidingen clusteren, samengevoegde pakketten aanbesteden en uitvoeringstoezicht bundelen. Zowel de projecten als het reguliere onderhoud worden zo efficiënt uitgevoerd. Ook de prioriteitstelling ten aanzien van te herinrichten gebieden wegen we integraal af.

Voor de fietspaden binnen de bebouwde kom en de ontwikkelstructuur in het buitengebied volgen we het in 2017 geactualiseerde uitvoeringsplan met maatregelen om stallingsvoorzieningen en structuren, waar nodig, te verbeteren.

Hierbij houden we ook rekening met de opkomst van de elektrische fiets en het landelijke beleid om meer snelfietsroutes te realiseren. Verder hebben we aandacht voor verkeersveiligheid en ontbrekende verbindingen.

Waterhuishouding

De gemeente geeft invulling aan de drie zorgplichten betreffende afvalwater, hemelwater en grondwater, zoals opgenomen in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). In 2018 geven we invulling aan het geactualiseerd vGRP. Vanuit het basisrioleringsplan (BRP) zijn een aantal knelpunten naar voren gekomen. De wateroverlast die ontstaat door de veranderende weersomstandigheden heeft onze aandacht en zal onontkoombaar gevolgen hebben voor het gemeentelijke beleid. Daarom is klimaatadaptatie een van de uitgangspunten voor het beleid rondom de waterhuishouding. Het jaar 2018 gebruiken we om te bepalen in welke volgorde deze knelpunten de komende drie jaar, in relatie tot synergievoordeel met onderhoud wegen en riolering, moeten worden opgepakt Samen met bewoners en bedrijven bepalen we hoe klimaatadaptief Valkenswaard wil worden. Daarbij leggen we de nadruk op wat burgers/bedrijven ook zelf kunnen doen. We willen bewustwording stimuleren.

De samenwerking met het waterschap De Dommel, Brabant Water en een elftal gemeenten binnen het samenwerkingsverband "Waterportaal Zuidoost-Brabant" gaat verder dan alleen de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). Buiten kennisuitwisseling en een gezamenlijk grondwatermeetnetwerk zijn er ook plannen om op het gebied van beheer informatie uit te wisselen om minder kwetsbaar te worden.

Een van de zorgplichten is het inzamelen en transporteren van het stedelijk afvalwater. Voor het inzamelen en transporteren beheert en onderhoudt de gemeente het rioolstelsel, waarbij het afvalwater wordt verpompt naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van waterschap De Dommel. Uit periodieke inspecties van rioleringen is naar voren gekomen dat de riolering van de Karel Mollenstraat Noord, St. Antoniusstraat en Reisvennestraat /Peperstraat in aanmerking komen voor groot onderhoud.

Een andere zorgplicht is het hemelwater. Elke perceeleigenaar is verantwoordelijk voor het inzamelen en verwerken van het hemelwater dat op zijn terrein valt. Wanneer dit niet mogelijk is, kan er, in overleg met de gemeente, een oplossing gezocht worden op openbaar gebied. In het kader van klimaatadaptatie zal het gemiddeld stelsel van de Karel Mollenstraat Noord, St. Antoniusstraat en Reisvennestraat /Peperstraat gescheiden worden en, daar waar mogelijk, ter plaatse geïnfiltreerd. In het onderbemalingsgebied Kreijenbeek is geen sprake van rioolvervanging, maar willen we overlast elders en ter plaatse verminderen. In samenspraak met groen- en speelvoorzieningen (synergievoordeel) hebben we in 2017 samen met de bewoners een inrichtingsplan gemaakt, waarbij regenwater-infiltratie centraal staat in de wijk. Dit plan wordt nu gerealiseerd.

In de (geactualiseerde) Verordening Hemelwater staat opgenomen hoe we om willen gaan met afvloeiend hemelwater en grondwater. Met deze verordening zoeken wij de samenwerking met perceeleigenaren en doen wij een beroep op hun zelfredzaamheid bij het afkoppelen van hemelwater- en grondwaterlozingen. Zo kunnen we het opgenomen beleid in het vGRP efficiënt tot uitvoering brengen. De gemeente is verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen in openbaar gebied wanneer er zich structurele problemen voordoen van grondwateroverlast. De burger is verantwoordelijk op zijn privéterrein. Dit maakt het tot een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Kaderstellende nota's

Infrastructuur:

- Regionale Bereikbaarheidsagenda
- Mobiliteitsplan (2014)
- Fietsbeleidsplan (2006)
- Gebiedsakkoord N69 (2012)
- Openbaar Vervoer beleidsplan (2017)
- Masterplan Centrum (2013)
- Beleid – en beheersplan OV (2014);
- Beheerplan 'wegen en bruggen'; zie paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen'
- Verkeersmaatregelen Dommelen Zuid

Parkeren:

- Visie op Parkeren (2015)
- Parkeeronderzoek Meetel (2014)
- Parkeernormering (2008)
- Beleidsnotitie parkeren grote voertuigen (2009)
- Aanvraag en toekenningsvoorwaarden gehandicaptenparkeerplaatsen (2010)

Waterhuishouding:

- Basis Rioleringsplan (BRP) (2011)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2013-2017

Wat willen we bereiken?
Een nette, veilige en ordelijke uitstraling voor onze gemeente.
Uitvoeren van het Mobiliteitsplan.
Voorbereiding en uitvoering van alle nulplusmaatregelen.
Kritisch volgen van het PIP-proces (Provinciaal Inpassingsplan) met betrekking tot de Westparallel/N69.
Na aanleg van de Nieuwe Verbinding/Westparallel een goede interne verkeersdoorstroming realiseren in heel Valkenswaard.
Samen met de provincie maatregelen nemen in Dommelen-Zuid om de verkeersdruk als gevolg van de komst van de Westparallel te beperken (voordat de Westparallel in gebruik wordt genomen).
De parkeervoorzieningen optimaal benutten en daartoe de verschillende doelgroepen op de juiste plaats laten parkeren.
Stimuleren van het openbaar vervoer in algemene zin.
Verder vormgeven van de (nulplus)maatregelen uit het bereikbaarheidsakkoord waaronder Hoogwaardig Openbaar Vervoer.
Waterhuishouding: het in stand houden van het bestaande rioolstelsel, op een slimme manier inspelen op de toename van de regenneerslag in stedelijk gebied (klimaatadaptatie) en de impact op het ontvangend oppervlaktewater verminderen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Verdere implementatie nieuw parkeerbeleid	Uitvoeren van een 1-meting om de effecten te kunnen afzetten tegen de eerder uitgevoerde 0-meting.
Mobiliteitsplan	Uitvoeren maatregelen meerjaren uitvoeringsprogramma met prioriteit 1.
Gebiedsakkoord N69 / voorbereiding nulplus maatregelen	Voorbereiding en uitvoering van de volgende onderdelen van het Gebiedsakkoord N69: - Afronding PIP-traject Westparallel - Detailleren ontwerpen aansluitingen Dommelen-West en Valkenswaard Luikerweg

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	- Regelen overdracht N69 in uitvoeringsovereenkomst N69 met provincie - Herinrichting gehele N69 corridor - Reconstructie rotonde Luikerweg/Zuidelijke Randweg - Reconstructie de Vest – Zeelberg - Reconstructie Zuidelijke Randweg/ Molenstraat - Geluidmaatregelen Zuidelijke Randweg - Inrichting verblijfsgebieden BIBEKO - Inrichting verblijfsgebieden BUBEKO - Verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid
Bereikbaarheidsakkoord / voorbereiding (nulplus) maatregelen	Voorbereiding en uitwerking van de volgende onderdelen van het Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost Brabant: - Gebiedsgerichte aanpak N69 Zuid - HOV-as Eindhoven – Waalre-Valkenswaard – België
Kwaliteit centrum	Afronden van de werkzaamheden aan de parkeerterreinen Carillonplein en Kerverijplein, onder andere de groene invulling ervan. Zo mogelijk starten met het opknappen van het Kloosterplein.
Nette, veilige en ordelijke uitstraling openbare ruimte	Het kwaliteitsniveau van het KOOR (Kwaliteitsplan Openbare Ruimte) continueren gedurende deze bestuursperiode.
Openbaar vervoer	Stimuleren van verbetering van het openbaar vervoer in algemene zin. Daarbij zoeken naar kleinschalige oplossingen die aansluiten bij het bestaande Openbaar Vervoer-netwerk. Daarnaast, samen met de provincie, uitwerking geven aan de HOV opgave.
Waterhuishouding	- Huidige stelsel in stand houden, riool vervangen en waar nodig verbeteren - Wateroverlast beperken en in overleg met het waterschap aanvullende maatregelen treffen. - Belasting van het oppervlaktewater bij de overstorten verminderen.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (%)	Viastat	25 (2015)*	10% hoger dan landelijk	Reductie met minimaal 25%
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (%)	Viastat	5 (2015)*	7% lager dan landelijk	Reductie met minimaal 25%
Overige indicatoren				
Aantal ongevallen per 1.000 inwoners	Waarstaatjegemeente	5,7 (2015)*	6,7 (2015)	5,0

* Deze cijfers zijn betreffende het jaar 2016 (nog) niet beschikbaar

Projecten

Omschrijving	Investerings- bedrag	Kapitaallasten			
		2018	2019	2020	2021
Investeringen in 2018					
Grootschalig herstel asfaltwegen 2018	595	-	19	38	38
Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2018	3.068	54	108	108	108
Programma bereikbaar Valkenswaard	452	15	29	29	29
Verlichting markt	100	3	6	6	6
Algemene alternatieve parkeercapaciteit ten zuiden van Valkenswaard (jaar doorgeschoven)	700	17	34	34	34
Ontwikkeling De Belleman	250	8	16	16	16
Verkeersregelininstallatie oversteek Europalaan t.h.v. Ooistraat	100	5	9	9	9
Investeringen in 2019					
Grootschalig herstel asfaltwegen 2018 (jaar doorgeschoven)	2.950	-	96	191	191
Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2019	1.312	-	23	46	46
Investeringen in 2020					
Grootschalig herstel asfaltwegen 2019 (jaar doorgeschoven)	2.210	-	-	72	141
Grootschalig herstel asfaltwegen	1.240	-	-	72	142
Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2020	1.312	-	-	23	46
Investeringen in 2021					
Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2021	1.312	-	-	-	23
TOTAAL		102	340	644	829

Wat mag Infrastructuur kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Parkeren	345	372	386	402	400	398
Wegen	7.711	2.364	2.083	2.264	2.696	2.614
Verkeer	723	526	544	547	547	546
Openbare verlichting	393	422	409	408	407	406
Waterhuis-houding	2.780	2.380	2.149	2.601	2.645	2.690
Totaal lasten	11.952	6.064	5.571	6.222	6.695	6.654

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Parkeren	796	889	746	746	746	746
Wegen	2.639	120	109	109	109	109
Verkeer	38	126	105	71	71	71
Openbare verlichting	13	38	38	38	38	38
Waterhuis-houding	3.205	3.114	3.114	3.114	3.117	3.117
Totaal baten	6.692	4.287	4.112	4.078	4.080	4.080

Saldo voor bestemming	-5.260	-1.777	-1.459	-2.144	-2.615	-2.574
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	58	-	-	-	-	-
Baten	3.277	87	2	2	2	2
Saldo	3.219	87	2	2	2	2

Saldo na bestemming	-2.041	-1.690	-1.457	-2.142	-2.613	-2.572
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Groen

Missie

Een gemeente waarin het openbaar groen effectief en efficiënt bijdraagt aan een prettig leefklimaat.

Toekomstvisie

Groen in de kernen en in de omgeving draagt in belangrijke mate bij aan een prettig woon- en leefklimaat voor onze inwoners en aan de aantrekkelijkheid van Valkenswaard als vestigingsgemeente. Daarnaast bepaalt groen in belangrijke mate onze aantrekkelijkheid voor toeristen en recreanten. Valkenswaard beschikt over kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden in haar directe omgeving. Deze behoren tot de top van Europa. De kwaliteit van deze natuurgebieden willen wij nog verder versterken.

Achtergrond & ontwikkelingen

Groenvoorziening

De aanwezigheid en diversiteit van natuur en groen is één van de kenmerken van Valkenswaard. Daarbij maken we onderscheid tussen de waarde daarvan voor het imago van het dorp, de natuurwaarde en de gebruiks- en belevingswaarde voor bewoners, recreanten en toeristen. In 2016 is Valkenswaard uitgeroepen tot de wandelgemeente van Nederland, een mooie blijk van waardering voor de kwaliteit en toegankelijkheid van onze natuurgebieden.

Het imago van Valkenswaard en de belevingswaarde voor bewoners, recreanten en toeristen zijn van belang voor onze ambities in het kader van de Toekomstvisie: het aantrekken van jongeren en jonge gezinnen en het beter benutten van de toeristisch-recreatieve potenties. Het is dan ook niet vreemd dat we een toenemende belangstelling zien voor de groene uitstraling van het dorp en het aantrekkelijker maken van Valkenswaard door meer groen toe te passen in de wijken, in het centrum en langs de toegangswegen.

Natuurgebieden en bossen

Op basis van de regeling Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer ontvangt Valkenswaard een financiële bijdrage. Deze subsidie wordt ondergebracht binnen de uitgangspunten van de samenwerkingsovereenkomst met de Bosgroep, waarmee de continuïteit van duurzaam natuur- en landschapsbeheer wordt geborgd.

Beleid

Groenvoorziening

Voor het groen in de wijken zoeken we aansluiting bij initiatieven van individuele inwoners en groepen om in overleg met de gemeente de eigen omgeving een groene uitstraling te geven. Ook treden we in overleg met onze partners die in de wijkplannen actief zijn, zodat we initiatieven op dit vlak kunnen faciliteren en stimuleren.

In het Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR) is met de gemeenteraad een kwaliteitsambitie afgesproken. De instandhouding van de openbare ruimte wordt uitgevoerd op een gemiddeld basis- kwaliteitsniveau B. Heel, veilig en schoon staan hierbij centraal. Daarop stemmen

we vervolgens het onderhoud aan het groen af. Het KOOR heeft niet alleen betrekking op het dagelijks onderhoud van het groen maar ook op de verhardingen, straatmeubilair, bebording, speelvoorzieningen, zwerfafval, begraafplaatsen en sportvoorzieningen.

Natuurgebieden en bossen

Onze beheervisie gaat uit van duurzaam beheer van onze bos- en natuurterreinen. Die visie hebben we vertaald in twee afzonderlijke plannen. Zo gebeurt het beheer van onze bossen op basis van een 'Bosbeheerplan'. En we beheren onze natuurgebieden op basis van in het 'Beheer- en herstelplan natuurgebieden'. In deze plannen vermelden we ook de principes van geïntegreerd bosbeheer. Met deze vorm van bosbeheer streven we ernaar om de productiefunctie van onze bossen te integreren met de natuurfunctie en de recreatiefunctie. Zo laten we de verschillende functies beter tot hun recht komen. Dit beheer is duurzamer en een dergelijk bos sluit beter aan bij de wensen van de huidige samenleving en de beleving van recreanten en toeristen. In het kader van het Beheer- en herstelplan natuurgebieden is de Bosgroep gestart met de voorbereiding van het venherstelproject Groot Malpieven.

Als gemeente streven we naar continuïteit en duurzaamheid van onze bos- en natuurterreinen en hebben we daarom gekozen voor FSC-certificering. Zo laten we zien dat het bosbeheer voldoet aan de strenge eisen van de maatschappij.

In het landschapsontwikkelingsplan (LOP) zijn zeventien projecten benoemd, waaronder de (natuur-) ontwikkeling in de omgeving van natuurpoort De Malpie. De afgelopen jaren is de huidige padenstructuur fors opgeknapt en ook uitgebreid. In 2016 heeft dit er mede toe geleid dat onze gemeente is gekozen tot wandelgemeente van Nederland. De doorontwikkeling van deze natuurpoort hebben we meegenomen in de visie voor De Groote Heide.

De raad heeft de wens geuit om over De Malpie een nieuw fietspad en een nieuwe wandelroute aan te leggen. Dit sluit aan bij de ambities van het LOP, waarin het spreiden van de recreatieve druk en het verbeteren van de padenstructuur belangrijke doelen zijn. Wij hebben de voorbereiding ter hand genomen. De fiets- en wandelpaden liggen in een Natura-2000-gebied en dat maakt de voorbereiding nog redelijk ingewikkeld, met daarbij risico op (strenge) voorwaarden en/of beperkingen.

In het gebied Borkel-Hoeve-Achterste brug zien we een leegloop van agrarische bedrijven. Behoud en ontwikkeling van de resterende agrarische bedrijven, vervolgfuncties voor leegkomende bebouwing, groene erven en het omliggend landschap in en rondom de kleine kernen zijn nauw met elkaar verweven. De provinciale planstudie voor de N69-Zuid – vanaf de Westparallel tot aan de Belgische grens – biedt de mogelijkheid om de uitdagingen in dit gebied meer integraal te bekijken. Hierdoor komen wellicht nieuwe oplossingen in beeld voor de agrarische leegloop rond Borkel en Schaft. Hier ligt ook weer een samenhang met de ontwikkeling van transnationaal landschap De Groote Heide. We willen namelijk ruimtelijke en ecologische beleidsprogramma's van betrokken gemeenten op elkaar afstemmen en uitwerken tot een samenhangend, gebiedsgericht uitvoeringsprogramma. Dat is één van de opgaven, daarnaast hebben we een projectenlijst opgesteld.

Kaderstellende nota's

- Beleidsplan Milieuvriendelijke Onkruidbestrijding (2009)
- Beleidsplan Onderhoud Openbare Ruimte (BOOR 2009)
- Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR 2012)
- Beeldkwaliteitsplan Hoofdlinten & Entrees Valkenswaard en Dommelen (2014)
- Bosbeheerplan 2005-2018
- Beheer- en herstelplan natuurgebieden (2009-2015)
- Landschapsontwikkelingsplan 2011-2020

Wat willen we bereiken?
Een groene leefomgeving, zowel in de bebouwde kom als in de ons omringende natuur. Deze moet aansluiten bij de doelstellingen uit de Toekomstvisie.
Beheren van de openbare ruimte om het leefklimaat van burgers te bevorderen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Groene uitstraling centrum	Het Masterplan Centrum voorziet in een groene uitstraling van het dorp (aansluiten bij de Toekomstvisie).
Groene uitstraling toegangswegen buiten bebouwde kom (project 1 uit het LOP)	Dit project is uitgevoerd. In 2018 worden de geplante bomen in hun groei begeleid en vindt er nazorg plaats.
Omgeving Kloosterpark	In aansluiting op de bouwactiviteiten van het project Kloosterpark zal ook de zuidkant van de Markt (hoek Maastrichterweg – Peperstraat) worden aangepakt, net als de Kerkweg en de overzijde van de Luikerweg tot en met het Florapark.
Natuurpoort De Malpie	Dit project vloeit voort uit het Landschaps-ontwikkelingsplan en leidt tot verbeteringen bij twee (kano)steigers, het opknappen van de parkeerplaats, het ontwikkelen van natuur en het verbeteren van het openbaar gebied. In 2017 is de Gebiedsvisie De Grootte Heide Valkenswaard vastgesteld, op basis waarvan we een extra kwaliteitsslag beogen voor de Natuurpoort. De voorbereiding hiervan starten we op in 2018.
Groen en landschap in kleine kernen	We hebben de problematiek geïnventariseerd en geconstateerd dat de grote problemen zich toespitsen op Borkel. Vanwege de samenhang met de ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving, waaronder de N69-Zuid, heeft het project een plaats gekregen in het programma Bereikbaar Valkenswaard.
Particulier initiatief	Uitvoering geven aan het rapport Burgerkracht om particuliere initiatieven te stimuleren en faciliteren. Voor initiatieven van groepen is ruimte in het landschapsoverleg. Doel is om, naast het delen van kennis, in samenwerking projecten uit te voeren.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Overige indicatoren				
Gemiddeld groen onderhoudsniveau (KOOR)	Rapportage extern bureau	Niveau B	N.v.t.	Niveau B
Omvang gemeentelijk bezit natuurgebied (nat en droog gebied)	Gemeentelijke administratie	850 ha.	N.v.t.	850 ha.

Projecten

Omschrijving	Investerings- bedrag	Kapitaallasten			
		2018	2019	2020	2021
Investerings in 2018					
Groene uitstraling binnen de bebouwde kom	135	4	9	9	8
TOTAAL		4	9	9	8

Wat mag Groen kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Groenvoorziening	3.010	2.088	2.374	2.363	2.387	2.357
Natuurgebieden & bossen	254	190	248	213	208	208
<i>Totaal lasten</i>	<i>3.264</i>	<i>2.277</i>	<i>2.622</i>	<i>2.576</i>	<i>2.594</i>	<i>2.564</i>

Baten

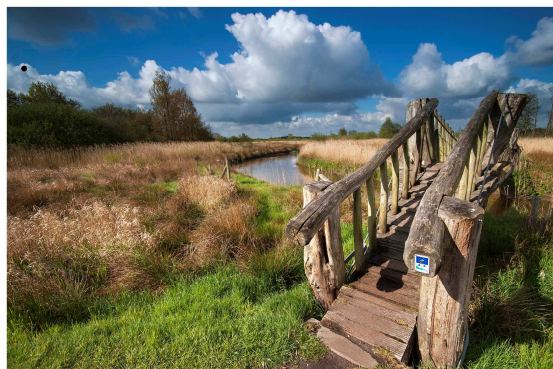
Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Groenvoorziening	9	5	5	5	5	5
Natuurgebieden & bossen	21	21	21	21	21	21
<i>Totaal baten</i>	<i>30</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	<i>27</i>

Saldo voor bestemming	-3.234	-2.251	-2.595	-2.549	-2.567	-2.538
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	125	86	53	29	29	2
<i>Saldo</i>	<i>125</i>	<i>86</i>	<i>53</i>	<i>29</i>	<i>29</i>	<i>2</i>

Saldo na bestemming	-3.109	-2.165	-2.542	-2.520	-2.538	-2.536
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Milieu

Missie

Het bieden van een hoogwaardig woon-, werk- en leefmilieu voor de huidige en toekomstige inwoners van onze gemeente.

Toekomstvisie

In de Toekomstvisie worden geen specifieke punten benoemd. Steekwoorden waaraan we beleid staven en vormen zijn: aangenaam, hoogwaardig, veilig en duurzaam woon- en leefmilieu en een groene omgeving. In 2016 hebben we het nieuwe milieubeleidsplan vastgesteld, waarin onder andere duurzaamheid, de voorbeeldfunctie en voorlichting aan bod komen.

Achtergrond & ontwikkelingen

Om deze missie uit te dragen staan we voor een integraal, duurzaam, geloofwaardig en haalbaar milieubeleid. De landelijk geldende beleidsthema's zijn hierbij richtinggevend voor het lokale beleid. Daarbinnen maken we keuzes en brengen we nuances aan met het oog op de lokale omstandigheden en financiële mogelijkheden. Bij het uitoefenen van gemeentelijke bevoegdheden, zoals vergunningverlening en het opstellen van gemeentelijke verordeningen, houden we rekening met het milieubeleidsplan.

Beleid

In 2016 is het milieubeleidsplan voor de periode 2016-2019 in werking getreden. Centraal doel is 'het bieden van een duurzaam woon-, werk- en leefmilieu voor de inwoners van de gemeente Valkenswaard.' In de loop van 2017 wordt het cluster milieu versterkt met een beleidsmedewerker Duurzaamheden. Deze medewerker zal zich inzetten om vanaf medio 2018 een ambitieus, integraal duurzaamheidsbeleid vorm te geven. Een duurzaamheidsbeleid waarbij de gezamenlijkheid voorop staat en dat door zowel gemeente als ondernemers en inwoners gedragen wordt.

De gemeente faciliteert waar mogelijk duurzame ontwikkelingen zoals elektrisch vervoer en energieneutraal wonen. De aanleg van de Westparallel is hét grote verkeersproject voor de komende jaren. Daarmee samenhangend pakken we de verkeerscirculatie breder aan. Dit levert een belangrijke verbetering op van de luchtkwaliteit, geluidsbelasting en leefbaarheid van de kern Valkenswaard. Voor de kern Dommelen ontwikkelen we flankerende maatregelen om de leefbaarheid te behouden. Te denken valt aan de toepassing van stil wegdek en gevelisolatie. Ook de komende jaren zal de gemeente Valkenswaard haar groene karakter versterken. Wandelaars en fietsers kunnen nog meer genieten van natuur, landschap en de groen omlijste pleinen in de kernen. De bodem- en waterkwaliteit hangen sterk met elkaar samen. Veel informatie is beschikbaar en digitaal toegankelijk gemaakt. Duurzaam beheer van de bodem, het terugdringen van vervuiling door riooloverstorten en het afkoppelen van regenwater van de riolering moeten leiden tot verdere kwaliteitsverbetering. De bodem is immers de basis van ons bestaan. De gemeente Valkenswaard levert een positieve bijdrage aan een circulaire economie. Daarbij wordt afval een grondstof, wordt gebruik van grondstoffen en energie voorkomen en wordt stroom duurzaam opgewekt met bijvoorbeeld zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen, particuliere woningen, sportverenigingen e.d. We informeren en stimuleren onze jeugd op verschillende manieren om mee te gaan in deze materialen- en energietransitie. Wie de jeugd heeft, heeft immers de toekomst!

Bodem en afvalverwerking

In 2012 is de Nota Inzameling Huishoudelijke Afvalstoffen Valkenswaard 2012-2020 vastgesteld. In deze nota staat hoe wij willen voldoen aan de landelijke doelstellingen voor afvalscheiding (LAP), het milieuvriendelijker maken van de afvalscheiding en het realiseren van kostenbesparing, zonder dat dit allemaal ten koste gaat van het serviceniveau voor de burger.

Medio 2014 hebben we het bodembeleid met een bodemkwaliteitskaart vastgesteld. Daarin legden we de bodemkwaliteit voor het grondgebied vast en op basis daarvan is de beleidsruimte voor het hergebruik van grondstromen bepaald.

Regionale Samenwerking

ODZOB

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) richt zich vooral op het uitvoeren van wettelijke milieu- en bouwtaken voor de 21 gemeenten van de regio Zuidoost-Brabant en de provincie. Voorbeelden hiervan zijn: voorkomen van geluid- en stankoverlast, beperken veiligheids- en gezondheidsrisico's van bedrijven, aanpak van bodemvervuiling en controle zwemwater. Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn de instrumenten die ODZOB hiervoor inzet. Voor een soepele uitvoering van vergunning-, toezicht- en handhavingstaken is een goede afstemming tussen gemeente en ODZOB van essentieel belang.

CURE

Afvalscheiding wordt steeds belangrijker. We hebben onze wettelijke inzameltaken overgedragen aan Cure afvalbeheer. Dit samenwerkingsverband tussen Eindhoven, Valkenswaard en Geldrop-Mierlo onderzoekt in de businesscase REnescience hoe we de hoeveelheid restafval fors terug kunnen dringen. Op basis van de oplevering van de businesscase zullen de deelnemende gemeenten moeten besluiten over deelname in de BV. Mogelijk is er een optie dat gemeenten niet hoeven deelnemen maar op basis van 'poorttarief' hun afval aanbieden.

Uitvoeringstafel Eindhoven Airport

Valkenswaard vertegenwoordigde sinds 2014 vijf regiogemeenten aan de Alderstafel (vliegverkeer Eindhoven Airport). Nadat de Alderstafel in de loop van 2016 is geëindigd, is er een vervolg aan gegeven in de vorm van de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport. Met deze tafel willen we allereerst monitoren of Eindhoven Airport zich aan de wettelijke kaders houdt waarbinnen zij tot 2020 mag groeien. De Uitvoeringstafel bestaat uit een Bestuurlijke Regiegroep en twee werkgroepen, de werkgroep Monitoring van de Uitvoering en de werkgroep Innovatie. Binnen deze werkgroepen worden de afspraken uit het kabinetsbesluit vertaald naar onderzoek en uitvoering. Daarnaast is een leefbaarheidsfonds opgericht voor projecten die de leefbaarheid rondom Eindhoven Airport moeten verbeteren, boven op de wettelijke maatregelen.

Kaderstellende nota's

- Visiedocument A2-gemeenten 'Wabo en omgevingsvergunning' (2007)
- Beginseldocument 'Actief bodembeheer De Kempen' (2001)
- Bodembeheersplan, bodemkwaliteitskaart (2014)
- Landelijk Afvalbeheersplan 2 (LAP2) (2009)
- Basis Rioleringsplan (BRP) (2011)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2013-2017
- Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (BSL)
- Nota inzameling huishoudelijke afvalstoffen 2012-2020
- Ontheffingenbeleid hogere waarden Wet geluidhinder
- Milieubeleidsplan 2016-2019
- Nota bodembeheer (2014)
- Omgevingsbeleidsplan (OBP) (2014)

Wat willen we bereiken?
Het maken van een vertaalslag van het landelijke en provinciale schaalniveau naar de specifieke lokale omstandigheden.
Het inspelen op (toekomstige) ontwikkelingen en speerpunten.
Het leggen van een verband tussen uitgangspunten (randvoorwaarden), doelen, prioriteiten en uitvoering.
Versterken van integratie tussen milieu en andere taakvelden en beleidsplannen.
Uitvoering geven aan het milieubeleidsplan en stimuleren van scheiding en inzameling van afval.
Sterk inzetten op het besparen en duurzaam opwekken van energie.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Duurzaamheid	Opstellen startnotitie met duurzame ontwikkelingsdoelen en een plan van aanpak voor duurzaamheidsbeleid.
Milieubeleidsplan	Uitvoeren van de maatregelen uit het milieubeleidsplan 2016-2019.
Voorbeeldrol innemen op het gebied van duurzaamheid	Onder andere door zonnepanelen, gemeentelijke gebouwen en duurzaam inkopen.
Stimuleren duurzame initiatieven samenleving en samenwerking met maatschappelijke organisaties	Stimuleren zonnepanelen bij particuliere woningeigenaren en gebruik regionale subsidie voor collectieve initiatieven.
Terugdringen tekortkomingen in naleving van milieuregels door bedrijven	Analyse milieutoezicht opzetten, prioriteiten uitvoeringsprogramma OBP hierop bijsturen.
Terugdringen regeldruk	Digitalisering en lean maken werkprocessen.
REnescience	Afhankelijk van de besluitvorming over de businesscase REnescience gaan we over tot uitvoering van de businesscase binnen de gemeenschappelijke regeling Cure, ofwel op zoek naar alternatieve wijzen om onze scheidingsdoelstellingen te behalen.
Uitvoeringstafel Eindhoven Airport	In regionaal verband uitvoeren en monitoren van het advies voor de tweede fase (de zogenaamde Alderstafel) van de ontwikkeling van Eindhoven Airport.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)		231 (2016)		100 (VANG 2020)
Hernieuwbare elektriciteit (%)		3,6% (2015)	5,4% (2015)	-
Overige indicatoren				
Oordeel over afvalinzameling: score minimaal gelijk aan landelijk gemiddelde.	Waarstaatjegemeente	-	-	7,5
Oud papier en karton per inwoner op jaarbasis (in kg), conform norm landelijk afvalbeheer plan 2 (LAP 2).	Milieujaarverslag	2016	55,11	85
GFT per inwoner op jaarbasis (in kg), conform norm landelijk	Milieujaarverslag	2016	114,44	105

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
afvalbeheer plan 2 (LAP 2).				
Kunststof verpakkingsafval per inwoner op jaarbasis (in kg), conform norm landelijk afvalbeheer plan 2 (LAP 2).	Milieujaarverslag	2016	9,83	-
Textiel per inwoner op jaar basis (in kg), conform norm landelijk afvalbeheer plan 2 (LAP 2).	Milieujaarverslag	2016	2,86	5
Glasafval per inwoner op jaarbasis (in kg), conform norm landelijk afvalbeheer plan 2 (LAP 2).	Milieujaarverslag	2016	20,65	23

Projecten

Omschrijving	Investerings- bedrag	Kapitaallasten			
		2018	2019	2020	2021
Investeringen in 2018					
Investeringen afvalinzameling	272	9	18	17	17
Investeringen in 2019					
Investeringen afvalinzameling	118	-	4	8	8
TOTAAL		9	22	25	25

Wat mag Milieu kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bodem & afvalverwerking	3.997	3.206	3.397	3.419	3.421	3.419
Totaal lasten	9.997	3.206	3.397	3.419	3.421	3.419

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bodem & afvalverwerking	3.638	3.215	3.292	3.307	3.318	3.355
Totaal baten	3.638	3.215	3.292	3.307	3.318	3.355

Saldo voor bestemming	-6.359	9	-105	-112	-103	-64
------------------------------	---------------	----------	-------------	-------------	-------------	------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-6.359	9	-105	-112	-103	-64
----------------------------	---------------	----------	-------------	-------------	-------------	------------

Ontwikkelingen

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Krediet brandveiligheid	-6	-6	-6	-6
Verlichting Markt	-7	-7	-7	-6
Juridische capaciteit	-68	-	-	-
Nieuw beleidsplan bos- en natuurterreinen	-25	-	-	-
Programma Bereikbaar Valkenswaard	-16	-32	-31	-31
Verzelfstandiging volkstuincomplexen	-15	-5	-	-
Ontwikk. groene wig Le Sage t.Broekstraat i.c.m. volkstuinver.	-15	-15	-15	-15
Implementatie Omgevingswet	-180	-200	-155	-155
PAS plan	-50	-	-	-
Indexatie begroting Cure	53	53	53	53
Dekking indexatie Cure met OZB (inkomsten)	-53	-53	-53	-53
Grootschalig herstel asfaltwegen, temporiseren n.a.v. ontwikkeling N69	103	176	73	-
Wijzigen werkwijze verwijderen onkruid verhardingen	-	30	30	30
Overschot budget MRE (verkeer)	10	10	10	10
Overschot budget MRE (milieu)	11	11	11	11
Budget voor jongeren en gezinnen	100	100	100	100
Hogere parkeeropbrengsten	45	45	45	45
Speelruimtebeleid	-28	-28	-28	-28

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Ontwikkeling De Belleman	-8	-16	-16	-16
Verkeersregelininstallatie oversteek Europalaan t.h.v. Ooistraat	-5	-9	-9	-9
Duurzaamheid	-25	-25	-25	-25
Totaal programma 1	-179	29	-23	-95

Krediet brandveiligheid

Op 27 juni 2013 heeft u een krediet beschikbaar gesteld om al onze gemeentelijke gebouwen te laten voldoen aan de geldende brandveiligheid wet- en regelgeving. Destijds vloeide de investeringen voort uit de gewijzigde landelijke regelgeving en waren ze onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdbaar (3 O's). Met uitzondering van enkele aanpassingen aan de gymzalen zijn deze maatregelen inmiddels uitgevoerd. In hetzelfde raadsvoorstel was aangegeven dat een deel van de maatregelen voor het gemeentehuis nog niet werd uitgevoerd omdat deze afhankelijk waren van de uitkomst van de businesscase de Hofnar. Deze is inmiddels afgerond dus kunnen nu ook deze maatregelen worden uitgevoerd.

Verlichting Markt

De toekomstvisie 2030 geeft aan dat we een aantrekkelijke gemeente willen zijn voor zowel bewoners als bezoekers. Het centrum speelt hierin een belangrijke rol. Het Masterplan Centrum geeft een visie op de ontwikkeling tot een aantrekkelijk en levendig centrum. Met het voorlopig ontwerp centrum heeft de raad in januari 2017 een richtinggevend kader vastgesteld voor de toekomstige inrichting van de openbare ruimte van het centrum. De Markt is aan oostzijde en westzijde al nieuw ingericht en heeft hierdoor al een belangrijke kwaliteitsimpuls gekregen. Dit wordt voltooid ter plaatse van de rijloper zodra Westparallel in gebruik is genomen en N69 van provincie naar gemeente is overgedragen. Vanuit de raad is de wens uitgesproken om de sfeer en beleving van de Markt te vergroten met speciale en unieke verlichting. De raad heeft aan het college gevraagd een voorstel hiervoor in te dienen. In 2017 wordt daarvoor eerst een verlichtingsontwerp voor de Markt opgesteld met een investeringsprogramma. Dit heeft betrekking op de volledige eindsituatie van de Markt. Het voorstel is om in 2018 al een gedeelte van het ontwerp te realiseren en hiervoor een investeringskrediet van € 100.000,-- beschikbaar te stellen.

Gebiedsimpuls deelgebied Keersop

De gebiedsimpuls deelgebied Keersop is opgenomen in de Gebiedsimpuls en in het Landschapsontwikkelingsplan. In het gebied tussen de bebouwde kom van Dommelen en het riviertje de Keersop wil de gemeente samen met externe partijen (Provincie, waterschap, staatsbosbeheer) conform het Landschapsontwikkelingsplan de landschappelijke kwaliteit verbeteren en de recreatieve mogelijkheden voor de inwoners van Dommelen vergroten. Het volgende willen we uitvoeren:

- Aanbrengen landschapselementen, beplanting
- Ruimte creëren in het beekdal
- Recreatie padenstructuur, 2 voetgangersbruggen, voorzieningen
- Planvorming, vergunningen, grondzaken, etc.

De totale kosten voor deze werkzaamheden worden geraamd op € 225.000. Uit de raming blijkt het te gaan om een bedrag van € 225.000, waarvan de helft (nadat hiervoor een subsidiebeschikking is verstrekt) in aanmerking komt voor subsidie. Dit betekent dat de gemeente Valkenswaard uit moet gaan van een cofinanciering van € 112.500. De Provincie heeft verzocht deze cofinanciering te verankeren in de begroting, zodat voorafgaande aan de subsidieverstreking de cofinanciering aantoonbaar is geregeld. Daarmee is er een noodzaak om deze kosten op te voeren bij de Nota Kaders.

Tegenover de cofinanciering vanuit de gemeente staan inkomsten uit grondverkoop of herwaardering van gronden in het kader van de Gebiedsimpuls onder regie van de Provincie. Met de provincie en Staatsbosbeheer zijn de mogelijkheden besproken om de gemeentelijke gronden in de landschapszone Keersopdal (bij Dommelen) de status van Natuur Netwerk Brabant (NNB) te verlenen door de toepassing van een herbegrenzing, zodat het voor de gemeente mogelijk wordt om een beroep te doen op de GOB-subsidies in het kader van de NNB-ontwikkeling. De gemeente heeft voor

de betreffende gronden (ca. 8 ha) al een plan klaar liggen om ze een hogere landschappelijke waarde te geven. De inkomsten die de gemeente hierdoor kan ontvangen – naar verwachting bijna een half miljoen euro – kan Valkenswaard inzetten voor de cofinanciering van de gemeentelijke maatregelen in het kader van de Gebiedsimpuls (Integraal Gebiedsplan).

Wij zijn dan ook voornemens een voorstel uit te werken om tot een herbegrenzing te komen en dit voorstel op korte termijn voor te leggen aan het regionale Bestuurlijk Overleg voor de Grenscorridor N69 en na goedkeuring voor besluitvorming voor te leggen aan GS. De gemeente krijgt in dat geval de mogelijkheid om voor de omzetting van de betreffende kavels een subsidieaanvraag in te dienen bij het GOB. De feitelijke omzetting vindt plaats in samenhang met de aanleg van de Westparallel. Indien het voor de gemeente bij nader inzien niet mogelijk is om de natuurontwikkeling te realiseren, dan is er ook een weg terug mogelijk. Uiteraard moet dan wel de verkregen subsidie worden terug betaald.

Juridische capaciteit

Het aantal op te stellen verweerschriften is dusdanig toegenomen dat de workload, en als gevolg daarvan de werkdruk, van de senior plantoetsers te hoog is. Daarnaast is er bij de juridisch medewerker sprake van een toename van ad hoc werkzaamheden als gevolg van inkomende handhavingsverzoeken, behandeling van voorlopige voorzieningen en doorlopen van bezwaar- en beroepsprocedures.

Gevolg hiervan is dat regulier werk vaak te lang blijft liggen. Dit kan negatieve consequenties hebben voor onze in- en externe klanten.

Nieuw beleidsplan bos- en natuurterreinen

De voorgestelde activiteit heeft betrekking op het opstellen van een nieuw plan voor de bos- en natuurterreinen van onze gemeente. Het huidige beleidsplan voor de bos- en natuurterreinen verloopt in 2018. Met dit plan is een aanzet gemaakt naar gemeentelijke bossen met meer structuur, dood hout, gemengde opstanden met loofboomsoorten en aantrekkelijke bosbeelden. Het beleidsplan voor onze natuurgebieden liep tot 2016 en veel van de daarin genoemde projecten zijn inmiddels uitgevoerd.

In een nieuw op te stellen beleidsplan willen we het beleid voor bosbeheer integreren met het beleid voor onze natuurterreinen om zo de vernieuwde inzichten op het gebied van ecologie, houtproductie en –exploitatie en inrichting van onze bos- en natuurterreinen op te nemen in een plan. Tevens zal in het nieuwe beleid een relatie worden gelegd met subsidiemogelijkheden: enerzijds voor de uitvoering van projecten en anderzijds voor een realistisch beheer.

Bovendien zijn onze bos- en natuurterreinen van belangrijke betekenis voor het recreëren in Valkenswaard, een belangrijk speerpunt uit de toekomstvisie. Daarom willen we verbindingen leggen met het programma De Groote Heide en met de routestructuren.

Programma Bereikbaar Valkenswaard

In 2014 heeft de raad met de vaststelling van het Mobiliteitsplan voor Nulplusmaatregelen met prioriteit 1, krediet vastgesteld. Voor dit krediet is een deel van de middelen (€ 1.6 mio) aangewend afkomstig van de claim voor de Lage Heideweg. Deze claim voor de Lage Heideweg (totaal € 2.1 miljoen) is oorspronkelijk opgenomen via het perspectievenprogramma 2012. Deze maatregelen zijn op basis van een sobere en doelmatige uitvoering geraamd. Gezien de fase waarin de Nulplusmaatregelen zich op dat moment bevonden zijn de ramingen toen gebaseerd op schetsontwerpen, kengetallen en aannames (bijvoorbeeld voor grondverontreiniging). De projectleiders en projectmedewerkers werden toentertijd bekostigd vanuit het teambudget en werden niet op de projecten belast. Gezien de fase waarin de ramingen zijn opgesteld is gerekend met een onzekerheidsmarge van 30%.

In 2015 heeft er een wijziging plaatsgevonden waarbij de doorrekening van uren van projectleiders en projectmedewerkers in het vervolg werd belast op het project. Dat had als gevolg dat er een direct tekort ontstond voor de middelen van interne Voorbereiding Administratie en Toezicht (VAT). Hier is in de bovengenoemde ramingen gerekend met een percentage van 5%. Voor het percentage van VAT kosten worden in de praktijk verschillende percentages gehanteerd. Duidelijk is dat 5% te beperkt is om de interne en externe VAT kosten te dekken. Daarom wordt aangesloten bij het

percentage waarmee wordt gerekend in de huidige provinciale subsidieregeling voor infrastructurele projecten, namelijk 15%.

Daarnaast zijn inmiddels verschillende Nulplusmaatregelen uitgevoerd en worden voorbereidingen getroffen om nog een aantal Nulplusmaatregelen uit te voeren. Drie van deze projecten staan aan de lat voor uitvoering in 2017/2018. Gedurende de voorbereiding en uitvoering blijkt dat er bij bijna alle Nulplusmaatregelen sprake is van een tekort op basis van de oorspronkelijke ramingen. Ook nu een aantal projecten worden voorbereidt blijkt dat de marktpartijen voor de oorspronkelijk geraamde kredieten geen ontwerp kunnen leveren dat voldoet aan de gestelde voorwaarden waaronder de verkeersveiligheid.

Voorgesteld wordt om:

- Voor zes nog uit te voeren Nulplusmaatregelen met prioriteit 1, de VAT kosten te verhogen met 10% en de uitvoeringskosten met 30%.
- Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen voor de financiering van de investering groot € 452.000.

Verzelfstandiging volkstuincomplexen

Er loopt een proces om het volkstuincomplex aan de Le Sage ten Broekstraat te verzelfstandigen in combinatie met het ontwikkelen van een groene wig centrum – Dommeldal. Voor deze ontwikkeling is een separaat format opgesteld ten behoeve van de Nota Kaders onder de noemer van de groene wig Le Sage ten Broekstraat.

Indien het volkstuincomplex aan de Le Sage ten Broekstraat is verzelfstandigd, resteren nog twee volkstuincomplexen in Valkenswaard die voor verzelfstandiging in aanmerking komen. We willen graag doorpakken op het fasegewijze verzelfstandigen van de volkstuincomplexen door in de komende twee jaar één complex per jaar te verzelfstandigen (Narcislaan en Kornoeljelaan). Dit past bij de ontwikkeling naar overheidsparticipatie (faciliteren van burgerinitiatief). Om dit te faciliteren zijn financiële middelen noodzakelijk: er moet een vereniging worden opgericht en een nul-situatie worden gecreëerd op het complex zelf. Voor de Narcislaan betekent dit een eenmalige kostenpost van ca. € 15.000,-. Voor de Kornoeljelaan (€ 5.000,-) is deze kostenpost lager, omdat dit complex al eerder is opgeknapt

Ontwikkeling groene wig Le Sage ten Broekstraat i.c.m. volkstuinvereniging

In de afgelopen jaren heeft de gemeenteraad middels vaststelling van de Structuurvisie de ambitie beschreven t.a.v. een groene wig van het centrum van Valkenswaard naar het Dommeldal. Momenteel loopt er een ontwikkeling voor de oprichting van een volkstuinvereniging overeenkomstig de opgave in de begroting 2017 ("Wat gaan we er voor doen"). De concrete wens om een volkstuinvereniging op te richten en het volkstuinencomplex op te knappen is aanleiding geweest om te bekijken of de kwaliteit van de totale groenstrook verbeterd zou moeten worden. Dit ook in samenhang met de wens om een groene, toegankelijke verbinding te maken van het centrum naar het Dommeldal. In dit gebiedje liggen ook een wadi en enkele dierenweiden. Het gaat al bij al om een fors aantal volkstuinen en een forse groenstrook tussen de Le Sage ten Broekstraat en de Tienendreef. In de afgelopen maanden hebben wij dit opgepakt samen met een aantal volkstuingebruikers en met de wijkraad Kerkakkers.

Geconcludeerd is dat het gebied een opknappbeurt kan gebruiken, want op dit moment liggen de volkstuinen op sommige plekken en ook enkele andere plekken er rommelig en verwaarloosd bij. De beoogde kwaliteitsverbetering willen we in dit geval laten samengaan met het oprichten van een volkstuinvereniging. Wij denken dat er dan een betere structuur/organisatie zal ontstaan, zodat het gebied ook mooi kan blijven, nadat het is opgeknapt. Gebleken is ook dat aanpassingen in het gebied niet in één keer kunnen worden uitgevoerd. In overleg met vele gebruikers in het gebied moet maatwerk worden geleverd. Dat kost tijd en ook geld. Ingeschat wordt dat hiervoor gedurende 4 jaar een bedrag van 15.000 euro per jaar nodig is.

Implementatie Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet bereiden we zorgvuldig voor. We werken ons instrumentarium (Omgevingsvisie en Omgevingsplan) uit naar de ambities die bij ons passen en werken toe naar een

digitaal stelsel, dat deze plannen helder en transparant zichtbaar maakt. Daarbij kijken we naar de mogelijkheden die we samen met Heeze-Leende, Cranendonck en de A2 hebben en behouden we onze eigen waarden waar dat kan.

Voor iedereen zal de Omgevingswet iets gaan betekenen. Voor onze inwoners, voor de ambtelijke organisatie en het bestuur. Om hen goed voor te bereiden investeren we in communicatie en opleiding. Samen gaan we aan de slag om deze veranderopgave vorm te geven. Met onze inwoners zorgen we dat de implementatie van de Omgevingswet bijdraagt aan de Toekomstvisie die we samen hebben opgesteld.

PAS plan (Programmatische Aanpak Stikstof)

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is belangrijk voor de natuur en de economie in Noord-Brabant. Dit instrument is op 1 juli 2015 in werking getreden om uit de impasse te komen van stagnerende vergunningverlening en ruimtelijke ontwikkelingen ten behoeve van de bescherming van kwetsbare natuur. Het doel van de PAS is om ruimte voor economische ontwikkeling mogelijk te maken en tegelijkertijd de stikstofdeposities naar de natuur te verminderen. Op dit moment vormt de PAS een belemmering voor de bestuurlijke opdracht gebiedsontwikkeling N69-Zuid, meer specifiek voor de doorontwikkeling van de paardenboulevard en de leisurezone, omdat deze ontwikkelingen in Valkenswaard geografisch dicht op de kwetsbare natuur zitten. Om die reden is er noodzaak aan een sturend instrument om deze werklocaties en functies in samenhang met het wegverkeer te kunnen inpassen in het gebied. Daarbij gaat het om een uitwerking in het PAS-plan waarmee aan de knoppen kan worden gedraaid die de economische ontwikkeling mogelijk maken en tegelijk de kwetsbare natuur beschermen. De kosten hiervoor bedragen € 50.000,-.

Indexatie begroting Cure

De begroting 2018 Cure is verwerkt en is doorgerekend in het afvalstoffentarief.

Grootschalig herstel asfaltwegen, temporiseren n.a.v. ontwikkeling N69

Op basis van de huidige inzichten kunnen er verschuivingen plaatsvinden in de planning van het herstel van asfaltwegen. Dit betreft de planning aan de N69 gelieerde asfaltwegen zoals de Vest, Dommelsweg, Mgr. Smetsstraat, Venbergseweg, Westerhovenseweg en Zuidelijke Randweg die conform de opgeschoven plannen van de N69 door kunnen schuiven naar 2019. De John F. Kennedylaan en de Nieuwe Waalreseweg (ter hoogte van de Kerkakkers) kunnen vanuit risico gestuurd beheer nog in het uiterste geval doorschuiven naar 2020. Ten opzichte van de huidige meerjarenraming 2018-2021 betekent deze verschuiving in de uitvoeringsplanning een forse vermindering van de kapitaallasten. Uiterlijk 2021 worden al deze maatregelen volgens plan uitgevoerd.

Wijzigen werkwijze verwijderen onkruid verhardingen

Het verwijderen van onkruid op verhardingen moet chemisch vrij worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden worden momenteel gedurende omstreeks 35 weken voor ons uitgevoerd door een aannemer. Inmiddels is berekend dat via de aanschaf van een borstelmachine, te bedienen door een nieuwe medewerker, in zijn totaliteit (dus inclusief lasten onderhoud en vervanging machine) op jaarbasis met ingang van 2019 een besparing gerealiseerd kan worden van € 30.000. Naast deze besparing worden we ook flexibeler in de uitvoering (borstelen jaarrond i.p.v. 35 weken) en kunnen we de machine breder inzetten (schoonhouden sportvelden, sneeuwruimen centra en schoonmaken van verschillende (val)ondergronden en harde graskanten). Tenslotte is de nieuwe medewerker wijkbeheer een heel jaar inzetbaar in het onderhoud van de openbare ruimte (Quick-team en piketdienst). De kwaliteit van de openbare ruimte is hierdoor beter gewaarborgd en kan ook verbeteren.

Overschot budget MRE (verkeer)

In de begroting staat nog een bijdrage MRE opgenomen bij verkeer ter grootte van € 10.000,-. Na de transformatie van het SRE naar de MRE worden geen verkeerstakingen meer uitgevoerd, waarvoor deze bijdrage bedoeld was. De MRE-bijdrage vanuit verkeer kan dan ook komen te vervallen.

Overschot budget MRE (milieu)

In de begroting staat een bijdrage MRE opgenomen bij milieu ter grootte van € 36.000,-. Deze begrotingspost is bedoeld en wordt gebruikt voor uitgaven aan de ODZOB en voor de bijdrage aan het MRE vanuit het cluster milieu. Na de transformatie van het SRE naar de MRE worden geen milieutaken meer uitgevoerd, waarvoor een deel van de bijdrage bedoeld was. De uitgaven aan de ODZOB bedragen ca. € 25.000,- op jaarbasis en blijven wél nodig. De totale post kan daarom worden verlaagd tot € 25.000,- en worden hernoemd tot "Bijdragen aan ODZOB" Dit levert een besparing op van € 11.000,-.

Budget voor jongeren en gezinnen

De gemeenteraad heeft besloten om voor het project jongeren en jonge gezinnen gedurende 4 jaar een bedrag van € 100.000,- beschikbaar te stellen. In de huidige concept meerjarenbegroting 2018-2021 (doorgetrokken vanuit meerjarenprogrammabegroting 2017-2020) is jaarlijks € 100.000 begroot. De raming van € 100.000 per jaar is feitelijk ingevoerd ingaande de begroting 2016 en zou ingevolge het raadsbesluit moeten doorlopen tot en met het jaar 2019. Door een omissie loopt de raming in de bovenstaande opzet door tot en met het jaar 2021, terwijl het raadsbesluit slechts een periode van 4 jaar beslaat. Dit betekent dat ingaande het jaar 2020 jaarlijks het bedrag ad € 100.000 kan vrijvallen.

Ingaande de begroting 2016 is een bedrag opgenomen van € 100.000 per jaar. In 2016 is dit bedrag overgeheveld naar 2017, zodat er in 2017 in totaal € 200.000 beschikbaar is. Daarnaast is er in 2013 eenmalig een bedrag beschikbaar gesteld van € 500.000 t.b.v. stimuleringsinstrumenten voor huisvesting van starters. Tot nu toe is een verplichting aangegaan van € 216.000 overeenkomstig het raadsbesluit van december 2013 over de overdracht van de woonwagenlocaties. De verplichting is aangegaan voor een korting op de grondprijs voor de locatie Molensteen ten behoeve van starters huurwoningen ter grootte van € 216.000,-. Het restant ad € 284.000 heeft nog geen definitieve bestemming gekregen en staat nog gereserveerd. Indien we dit bedrag kunnen aanwenden voor het project jongeren en jonge gezinnen, dan beschikken we op incidentele basis over eenmalig € 484.000,-. Deze middelen dekken de beoogde middelen voor het project jongeren en jonge gezinnen ruimschoots af. Met andere woorden, als we voor het jaar 2018 en 2019 kunnen beschikken over de eenmalige reservering van € 284.000,- vanuit het startersbudget, naast de middelen ad € 200.000,- die in 2017 al beschikbaar zijn (inclusief overheveling uit 2016) voor het project jongeren en jonge gezinnen, dan kan de raming zoals weergegeven in de bovenstaande tabel geheel komen te vervallen en valt er ingaande 2018 structureel € 100.000,- vrij ten opzichte van de concept meerjarenbegroting.

Voorwaarde is wel dat de reeds ter beschikking gestelde middelen voor starters (restant € 284.000,- reservering) en voor het project jongeren en jonge gezinnen (begroting 2017 incl. overheveling) beschikbaar blijven. Deze krijgen hiermee mogelijk ook een eenmalig karakter. Dit past bij wat oorspronkelijk bedoeld was in het raadsbesluit over de middelen voor het project jongeren en jonge gezinnen gedurende een periode van 4 jaar.

Hogere parkeeropbrengsten

Op basis van de ontwikkeling van de inkomsten uit betaald parkeren voor de eerste 6 maanden van 2017 verwachten we dat de inkomsten voor 2018 € 45.000 hoger zullen liggen. Ondanks dat het om een prognose gaat van op basis van een half jaar, verwachten wij dit deze ontwikkeling structureel gaat zijn.

Speelruimtebeleid

Jaarlijks wordt € 10.000 extra beschikbaar gesteld voor dagelijks en planmatig onderhoud. En aanvullend wordt de jaarlijkse toevoeging aan de reserve met € 18.000 verhoogd om vervangingen te bekostigen.

Ontwikkeling De Belleman

Bij de raadsbehandeling van de Nota Kaders is de motie aangenomen om het winkelcentrum "De Belleman" toekomstbestendig te maken. Om in het komende begrotingsjaar 2018 mee te starten wordt beschikbaar gesteld van € 250.000.

Verkeersregelininstallatie oversteek Europalaan t.h.v. de Ooistraat

Op de Europalaan, ter hoogte van de Ooistraat, is een oversteekplaats gerealiseerd ten behoeve van fietsers en voetgangers. Om deze oversteekplaats voor alle weggebruikers veiliger en duidelijker te maken wordt deze oversteekvoorziening voorzien van een verkeersregelininstallatie.

Duurzaamheid

Om klimaatdoelstellingen van Parijs en VN Duurzame Ontwikkelingsdoelen in 2030 in Valkenswaard te halen dient een beleidsplan en een Plan van Aanpak te worden geschreven. Hiervoor wordt structureel € 25.000 aan middelen beschikbaar gesteld. De Duurzame ontwikkelingsdoelen worden zichtbaar gemaakt in al het beleid van de gemeenten en gemonitord.

Wat mag het programma kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Ruimtelijke ontwikkeling	6.030	7.210	6.111	5.394	3.719	3.481
Infrastructuur	11.952	6.064	5.571	6.222	6.695	6.654
Groen	3.264	2.277	2.622	2.576	2.594	2.564
Milieu	3.997	3.206	3.397	3.419	3.421	3.419
Totaal lasten	25.243	18.758	17.701	17.611	16.429	16.118

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Ruimtelijke ontwikkeling	4.578	5.422	4.004	3.583	2.116	1.925
Infrastructuur	6.692	4.287	4.112	4.078	4.080	4.080
Groen	30	27	27	27	27	27
Milieu	3.637	3.215	3.292	3.307	3.318	3.355
Totaal baten	14.937	12.950	11.434	10.995	9.540	9.387

Saldo voor bestemming	-10.306	-5.808	-6.266	-6.616	-6.888	-6.731
------------------------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	886	82	100	100	100	100
Baten	3.992	549	588	303	148	76
Saldo	3.106	467	488	203	48	-24

Saldo na bestemming	-7.200	-5.341	-5.778	-6.413	-6.840	-6.755
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

2. Werken

Product	Portefeuillehouder	Team
Bedrijvigheid	Dhr. E.H. Buiters	Sociaal en economisch beleid
Onderwijs	Dhr. M.T.G.M. Wijnen	Sociaal en economisch beleid

Bedrijvigheid

Missie

Wij bevorderen een evenwichtige sociaaleconomische ontwikkeling. Daarbij richten we ons op het behouden en stimuleren van werkgelegenheid en op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven.

Toekomstvisie

Wij blijven werken aan het verbeteren van het vestigings- en ondernemersklimaat, zodat bedrijven succesvol kunnen zijn en optimaal kunnen profiteren van onze gunstige ligging in de Brainport-regio. Dit dragen wij uit in onze communicatie met het bedrijfsleven. De verwevenheid van gemeente en bedrijfsleven met Brainport willen wij versterken rondom de drie sporen Leisure, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en de lokale maakindustrie als onderdeel van de regionale industrie. De vrijetijdssector in Valkenswaard moet zich ontwikkelen tot dé proeftuin voor slimme technologie uit de Brainport-regio in het gebied Groote Heide. Ook de Leisure-zone en de kwaliteitsimpuls in het centrum versterken de vrijetijdssector in Valkenswaard. Die Valkenswaardse vrijetijdssector moet uitgroeien tot krachtige motor voor de economie en zorgen voor indirecte werkgelegenheid in andere sectoren, zoals in de detailhandel.

Achtergrond & ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen

De Nederlandse economie groeit en de werkgelegenheid neemt toe. Valkenswaard dient daar nog meer van te gaan profiteren als het om werkgelegenheid gaat.

De ontwikkeling van de regio Zuidoost-Brabant als Brainport-regio is eveneens van groot belang voor de lokale economie en biedt kansen om de economische positie van Valkenswaard te versterken. Het bedrijfsleven in Valkenswaard lijkt zich daar ook steeds beter van bewust, gezien de toenemende belangstelling voor het onderwerp Brainport.

De samenwerking met partners wordt steeds belangrijker. We werken daarom steeds interactiever samen met het bedrijfsleven, in de vorm van ondernemersparticipatie. Ook geven we meer vrijheid en verantwoordelijkheid aan de ondernemers. De verzelfstandigde weekmarkt en centrummanagement zijn daar al succesvolle voorbeelden van.

Een andere belangrijke trend is de afstemming van economische ontwikkelingen in regionaal verband. Dit gebeurt op strategisch niveau in MRE-verband. Maar ook door het maken van concrete afspraken over detailhandel en bedrijventerreinen.

Beleid

Voor het beleid wordt, in lijn met de Toekomstvisie, ingezet op het maken van keuzes. Enerzijds constateren we in ons nieuwe economisch beleid dat in 2016 door de gemeenteraad werd vastgesteld dat voor sectoren zoals de detailhandel, veehouderij en de industrie de fysieke grenzen van de groei in zicht zijn. Daarom focussen we hier niet op ruimtelijke groei, maar op het beter benutten van de aanwezige kwaliteit en transformatie. Dat betekent dat we investeren in de kwaliteit van het centrum (Masterplan Centrum) en in het optimaliseren van de Schaapsloop. Dit laatste doen we door herontwikkelingen te faciliteren en de uitstraling van het bedrijventerrein een impuls te geven.

Anderzijds kiest Valkenswaard voor de vrijetijdseconomie als groeisector. Deze sector moet een volwaardige drager van de lokale economie worden, ook in termen van werkgelegenheid. Om deze groei te realiseren zetten we in op de realisatie van een leisurezone. Ook Natuurgrenspark De Groote Heide biedt kansen. Voor meer over De Groote Heide verwijzen we naar het programma vrije tijd.

Dat Valkenswaard onderdeel is van de Brainport-regio is cruciaal voor de lokale economie, maar kan door het bedrijfsleven beter worden benut. Regionale economische samenwerking is van meerwaarde en daar staat Valkenswaard, met oog voor lokale belangen, positief tegenover.

Voor het buitengebied geldt dat de ontwikkelruimte voor de krimpende agrarische sector beperkt is. Wel bieden we ruimte voor ondernemerschap in vrijkomende agrarische bebouwing. De paardenactiviteiten nabij de Maastrichterweg dragen bij aan een positief imago voor Valkenswaard en er is ruimte voor private spin-offs, zoals onderwijsfaciliteiten en verblijfsaccommodaties. In het nieuwe economisch beleid wordt de paardensportsector niet alleen als economische sector en potentiële banenmotor gezien, maar wordt tevens onderkend dat er kansen zijn om de paardensportsector te verbreden en te koppelen aan het leisureprofiel van Valkenswaard, o.a. vanwege de topevenementen die jaarlijks plaatsvinden op de paardenboulevard.

De gemeente heeft een horecavisie 2014-2017. In deze visie hebben we de focus op veiligheid en leefbaarheid verschoven naar het inzetten op versterking van de horeca als bedrijfstak. De volgende aandachtspunten zijn geprioriteerd:

- Vergroten van de diversiteit binnen het aanbod;
- Kwaliteitsverbetering in de bestaande horeca;
- Samenwerking binnen de sector vergroten.

Kaderstellende nota's

- Economisch Beleid 2017-2020 (2016)
- Standplaatsenbeleid (1997)
- Beleidsregels terrassen (2017)
- Beeldkwaliteitplan centrum (2017)
- Gebiedsontwikkeling Visie Valkenswaard, Natuurlijk Avonturen Landschap (2017)
- Masterplan Centrum (2014)
- Horecavisie (2014)
- Detailhandelsvisie A2 gemeenten (2015)
- Regionale Detailhandelsvisie (2015)

Wat willen we bereiken?	
Beter benutten van bestaande bedrijventerreinen.	
Een lage werkloosheid.	
Een compact centrum met meer beleving, dat daardoor aantrekkelijker wordt voor vestiging en bezoekers.	
Brainport beter benutten voor Valkenswaard.	

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Uitvoering Economisch Actieprogramma april 2017 – maart 2018	In het actieprogramma benoemen we acties om uitvoering te geven aan het kaderstellende economisch beleid. Het gaat o.a. om het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en economie, camerabeveiliging en vervolgens een Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) voor de Schaapsloop en het zoeken naar

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	mogelijkheden voor horeca op het bedrijventerrein.
Opstellen nieuwe horecavisie	Deze horecavisie stellen we op in samenwerking met diverse betrokkenen (o.a. horeca, inwoners, verenigingen). De visie zal in lijn zijn met het Masterplan Centrum en, in lijn met de Gebiedsontwikkelingsvisie buitengebied Valkenswaard, De Groote Heide Valkenswaard, Natuurlijk Avonturen Landschap (2017), zal er ook aandacht zijn voor horeca in het buitengebied. Om invulling te geven aan het profiel actief buiten zijn uit de gebiedsontwikkelingsvisie, zal ook in het buitengebied ruimte moeten zijn voor horecabedrijven die zich richten op de actieve en avontuurlijke doelgroepen.
Centrummanagement	Centrummanagement is een belangrijke partner om het ondernemersklimaat in het centrum van Valkenswaard te verbeteren. Met Centrummanagement overleggen we om te komen tot een efficiënte en daadkrachtige samenwerking met Valkenswaard Marketing en mogelijk de VVV.
Opstellen economisch actieprogramma	We stellen een actieprogramma op om met concrete acties uitvoering te geven aan de resterende looptijd van het economisch beleid. De evaluatie van het lopende actieprogramma en een nieuw coalitieprogramma worden hier nauw bij betrokken.
Accountmanagement	De accountmanager werkt aan een goede relatie tussen gemeente en het lokale bedrijfsleven. Ook spant hij zich in om bedrijven te interesseren voor vestiging op een bedrijventerrein, in het centrum of als invulling van het Gebiedsprogramma: De Groote Heide Valkenswaard.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Funciemenging (%)	Waarstaatjegemeente	47,7	52,1	>47,7
Bruto gemeentelijk product (verhouding tussen verwacht en gemeten product)	Waarstaatjegemeente	25,0 / 22,5 (peildatum 2013)	N.b.	>25,0 / 22,5
Vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	Waarstaatjegemeente	151,4	134,0	15% boven landelijk niveau

Wat mag Bedrijvigheid kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Economische ontwikkeling	749	953	963	963	963	963
Totaal lasten	749	953	963	963	963	963

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Economische ontwikkeling	27	22	22	22	22	22
Totaal baten	27	22	22	22	22	22

Saldo voor bestemming	-722	-931	-941	-941	-941	-941
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	64	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-64	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-786	-931	-941	-941	-941	-941
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Onderwijs

Missie

Wij stellen jeugdigen, jongeren en volwassen in staat om zich zo goed mogelijk voor te breiden op het zo zelfstandig mogelijk functioneren in de samenleving. Waar nodig bieden wij ondersteuning, bijvoorbeeld bij het leren invulling geven aan de eigen verantwoordelijkheid. Het behalen van een startkwalificatie is hierbij belangrijk.

Verder: zorgdragen voor adequate huisvesting voor de scholen.

Toekomstvisie

In de Toekomstvisie is opgenomen dat Valkenswaard jongere generaties aan zich wil (blijven) binden. Een adequaat aanbod aan basisonderwijs en voortgezet onderwijs hoort daarbij. Net als het beroepsonderwijs op korte afstand in Eindhoven waarmee het onderwijsaanbod in Valkenswaard samenwerkt.

Achtergrond & ontwikkelingen

Passend Onderwijs

Per 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs van kracht. Voor het kunnen bieden van een passende plek voor elke jeugdige, is samenwerking tussen onderwijs en gemeentelijke jeugdhulp essentieel. In schooljaar 2016-2017 zijn grote stappen gezet in de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp en verbeteracties worden zowel lokaal als regionaal doorgezet in 2018.

Onderwijshuisvesting

De laatste prognose (mei 2017) toont aan dat het aantal leerlingen in Valkenswaard terugloopt als gevolg van de vergrijzing en ontgroening, zij het minder hard dan in de voorgaande prognose(s).

De Algemene Rekenkamer stelt in het rapport "Schoolgebouwen primair en voortgezet onderwijs: de praktijk gecheckt", van begin 2016 dat door de daling van het aantal leerlingen in het onderwijs schoolbesturen minder geld van het Ministerie van OCW zullen ontvangen. Er zullen minder leerlingen in de schoolgebouwen zitten, waardoor deze relatief duur worden. De Algemene Rekenkamer geeft in het rapport aan dat gemeente en schoolbestuur voor een grote opgave staan. Zij zullen de onderwijsvoorzieningen moeten optimaliseren en structurele leegstand zoveel mogelijk moeten voorkomen. De bekostiging van scholen is gebaseerd op de jaarlijkse telling van leerlingen op 1 oktober. Bij een teruglopend leerlingaantal neemt de vergoeding voor exploitatie en onderhoud van de school af. Dat heeft voor het schoolbestuur consequenties voor exploitatie van de school.

Als gemeente hebben wij de wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Deze taak is nader ingevuld in de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Valkenswaard. Op grond van de wet en de verordening kunnen schoolbesturen aanspraak maken op huisvesting van scholen. Wij kunnen daarin voorzien door realisatie van nieuwbouw of het beschikbaar stellen van bestaande lesgebouwen en accommodaties voor bewegingsonderwijs.

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer is een wettelijke taak waarvan de uitvoering neergelegd is bij de gemeente. Door de komst van statushouders is het aantal aanvragen van leerlingenvervoer naar zogenaamde Wereldklassen of Schakelklassen toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. In 2018 blijft het aantal naar alle waarschijnlijkheid (op basis van taakstelling) stabiel.

Leerplicht

De leerplichtambtenaren van 21 gemeenten werken samen in de Centrale Leerlingen Administratie, die een (landelijke) koppeling heeft met de Gemeentelijk Basis Administratie (waarin inwonersgegevens staan). Zo kan de leerplichtambtenaar van de ene gemeente de gegevens van een jeugdige woonachtig in een andere gemeente bekijken. Dit is noodzakelijk voor de regionale aanpak van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. De Rijksinspectiedienst voor Identiteitsgegevens keurt deze werkwijze af. Dit heeft te maken met de omvorming van de SRE naar de MRE, waardoor de organisatorische inbedding niet meer voldoet aan de voorwaarden van de inspectie. De 21 gemeenten hebben daarom besloten de leerplicht- en RMC-taken (Regionale Meld- en Coördinatie functie voortijdig schoolverlaten) onder te brengen bij de gemeenschappelijke regeling van de GGD. Het is namelijk belangrijk om de landelijke koppeling te behouden om op een effectieve manier schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten te kunnen aanpakken. Er verandert niets in de huidige werkwijze, aansturing, arbeidsvoorwaarden etc. Daarnaast is de leerplichtformatie verbreed. Met drie parttime leerplichtambtenaren is de functie minder kwetsbaar en hebben scholen vaste aanspreekpunten.

Web middelen / volwasseneneducatie

Per 1 januari 2015 is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) gewijzigd. Dit heeft een aantal gevolgen voor gemeenten:

- De verplichte inkoop bij ROC's komt per 1 januari 2018 volledig te vervallen en gemeenten kunnen kiezen voor meerdere aanbieders. De gelden blijven wel geoormerkt voor een specifiek doel en een specifieke doelgroep, in dit geval voor opleidingen in de basisvaardigheden Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden en opleidingen Nederlands als tweede taal voor niet-inburgeringsplichtige volwassenen.
- Gemeenten kunnen zowel formele als informele educatietrajecten aanbieden. Formele educatietrajecten leiden tot een diploma, informele niet. Voor alle educatietrajecten geldt dat ze gericht moeten zijn op het behalen van landelijk geformuleerde eindtermen.
- Het educatiebudget wordt toegekend aan een contactgemeente Eindhoven. Dit betekent dat Eindhoven samen met de regiogemeenten een regionaal programma educatie opstelt, overeenkomsten met aanbieders afsluit en verantwoordelijk is voor de verantwoording richting Rijk. Het Regionaal Educatief Plan (REP) 2018-2022 is in februari 2017 vastgesteld.

Lokale Educatieve Agenda

In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) wordt doelgericht gewerkt aan meerdere onderwijs- en jeugd-gerichte speerpunten, waar mogelijk in werkgroepen.

Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Vanaf 1 januari 2018 moet de peuteropvang overal in Nederland geharmoniseerd zijn. De overheid wil kinderdagverblijven en peuterspeelzalen meer op één lijn brengen (harmoniseren). Zowel de financiering, de kwaliteitseisen als het toezicht worden op elkaar afgestemd en onder één wettelijk kader gebracht. Dit heeft gevolgen voor de positionering van peuterspeelzalen. In Valkenswaard is dit proces medio 2016 gestart en vanaf 1 mei 2017 werken peuterspeelzalen en kinderdagverblijven met dezelfde kwaliteitseisen en financieringsstructuur. Dit heeft tot gevolg dat werkende ouders die nu nog gebruikmaken van gemeentelijke subsidie voor opvang in een peuterspeelzaal, hiervoor kinderopvangtoeslag kunnen aanvragen. De ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag blijven in aanmerking komen voor een gesubsidieerde opvangplek. Dit betekent enerzijds een verandering in de subsidiesystematiek voor Stichting Peuterspeelzalen Valkenswaard en anderzijds een verandering in de samenwerking tussen peuterspeelzaalwerk en kinderopvangorganisaties in onze gemeente.

Sport- en muziekonderwijs

Onlangs is de inzet van combinatiefunctionarissen sport- en cultuur samen met scholen geëvalueerd. De ervaringen zijn positief. Wel hebben scholen behoefte aan (nog) meer maatwerk. Hiertoe zijn gesprekken gevoerd met elke school om per school de wensen en mogelijkheden ten aanzien van sport- en muziekonderwijs te inventariseren.

Beleid

Passend onderwijs

Ook in 2018 blijven we sterk inzetten op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Zowel beleidsmatig als in de uitvoering, lokaal en regionaal. Door afspraken te maken met het onderwijs over het tijdig signaleren van problemen, het organiseren van vraaggerichte ondersteuning, voorlichting en preventieve activiteiten en het vergroten van de contacten tussen jeugdhulp en (voor)schoolse voorzieningen proberen we de samenwerking continu te verbeteren.

Onderwijshuisvesting

Op grond van de recente prognose van leerlingen kunnen we vaststellen dat in Valkenswaard de komende jaren sprake zal zijn van zogenaamde normatieve leegstand van onderwijsgebouwen. Dat betekent dat een pand wordt gebruikt maar toch als leeg staat geregistreerd. In het onderwijs komt dat voor als er meer ruimte is dan op grond van het aantal leerlingen vergoed wordt. Dit effect verschilt overigens per deel van de gemeente. Deze ontwikkeling biedt kansen. Enerzijds door met beleid te komen tot de ontwikkeling en realisatie van brede scholen waar ketenpartners in scholen worden ondergebracht. Anderzijds door in samenwerking met schoolbesturen een plan op te stellen om structurele normatieve leegstand te terug te dringen. Daarom hebben we in 2017 in samenwerking met de schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld. Het IHP bevat een beschrijving van de huidige en verwachte huisvestings situatie van de scholen en de wensen, plannen en investeringen om de onderwijshuisvesting de komende jaren te optimaliseren en af te stemmen op de ruimtebehoefte.

Leerlingenvervoer

Hier zetten we het huidige beleid voort. Over het vervoer aan statushouders, en de mogelijkheden voor het openen van lokale wereld-/schakelklassen, spreken we komend schooljaar met schoolbesturen in Valkenswaard.

Leerplicht

Er zal steeds meer nadruk komen op preventie en het zichtbaar zijn op scholen. In 2018 wordt bekeken of de leerplichtambtenaren een vast dagdeel in de week aanwezig kunnen zijn op de scholen, om de zichtbaarheid en de bereikbaarheid van leerplicht nog verder te vergroten.

WEB middelen / Volwasseneneducatie

In het Regionaal Educatief Plan 2018 – 2022 worden de uitgangspunten voor de besteding van de educatiemiddelen vanaf 1 januari 2018 beschreven. Hierbij passeren een aantal onderwerpen de revue, waaronder de vastgestelde regionale uitgangspunten, de nieuwe positie en opdracht voor het STER-college en de besluitvorming rond de inkoop van educatie in het overgangsjaar 2018 en de overige jaren van dit REP.

Daarnaast werken de gemeenten Valkenswaard en Cranendonck gezamenlijk aan verbetering van het lokale aanbod voor laaggeletterden. Dit doen we in samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven, de bibliotheek, onderwijsinstellingen en diverse maatschappelijke organisaties.

Voor de uitvoering hiervan ligt er een nauwe samenwerking met de beleidsterreinen Werk en Inkomen en Wmo. De inwoners van Valkenswaard die in een uitkeringssituatie zitten en/of gebruik maken van de Wmo zijn de voornaamste doelgroep die van deze trajecten gebruik kunnen maken.

Lokale Educatieve Agenda

Waar mogelijk werken we in de LEA met themagerichte werkgroepen op de volgende onderwerpen:

- Onderwijshuisvesting en brede school-ontwikkeling
- Harmonisatie en voor- en vroegschoolse educatie
- (Jeugd-)zorg in en om de school
- Veiligheid in en om de school
- Leerplicht en voortijdig schoolverlaten

- Combinatiefuncties: sport en cultuur

Per onderwerp worden de juiste partners en expertise betrokken.

Peuterspeelzaalwerk en kinderopvang

De gemeentelijke visie op het Peuterspeelzaalwerk en het vroeg- en voorschoolse educatie beleid wordt herzien in het kader van de Harmonisatie 2018. We gaan onderzoeken in welke vorm we de samenwerking nog verder kunnen ontwikkelen. Een van de eerste stappen is het verbreden van het VVE-aanbod voor kinderen met een taal- en/of ontwikkelingsachterstand. Buiten het huidige aanbod bij de peuterspeelzalen, krijgen in 2018 ook kinderen op de kinderopvang de mogelijkheid om gebruik te maken van een VVE-programma. De positie van het consultatiebureau wordt hierin versterkt. Het krijgt een grotere rol in het volgen en coördineren van de voortgang van kinderen met een VVE-indicatie.

Technisch onderwijs

Ook in 2018 verrichten we verdere inspanningen om technisch onderwijs, en specifiek OPEDUCA, meer en beter onder de aandacht van leerlingen te brengen. Daarnaast wordt in overleg tussen scholen, gemeente en ondernemersvereniging VIC-V bekeken welke plannen en initiatieven we samen kunnen oppakken om meer jongeren te interesseren voor techniek.

Sport- en muziekonderwijs

In het afgelopen jaar maakten we een begin met de uitwerking van het plan van aanpak 'Een nieuwe geluid'. Met dit plan willen we:

- zoveel mogelijk – liefst alle – kinderen in het primair onderwijs in Valkenswaard bereiken en de mogelijkheid geven uitgebreid kennis te maken met en zich verder te ontwikkelen op het gebied van muziek (en dans);
- kwalitatief muziekonderwijs voor kinderen van groep 1 t/m 8 structureel een vaste plaats geven in het curriculum van de school;
- kinderen die zich naast, of in aansluiting op, dit binnenschoolse programma verder willen ontwikkelen, mogelijkheden blijven bieden voor verdere verdieping, scholing en specifieke talentontwikkeling, via buitenschoolse educatie.

Met ingang van schooljaar 2017-2018 wordt op enkele basisscholen concreet gestart met de uitvoering. Er zijn scholen die deelnemen aan het driejarige programma 'Impuls Muziekonderwijs', andere kiezen voor een andere opzet of hebben hun keuze nog niet bepaald. Het blijft maatwerk, waarbij de individuele scholen in overleg uiteindelijk zelf bepalen wat qua inhoud en opzet het beste bij hen past. Uitgangspunt is dat voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering van het nieuwe programma wordt gerealiseerd binnen de bestaande middelen die nu voor muziek- en dansonderwijs beschikbaar zijn. We streven ernaar om de komende jaren steeds meer scholen te bereiken om hen zo goed mogelijk te ondersteunen bij de inrichting van hun muziek- en dansonderwijs, op basis van hun eigen keuzes, ideeën en voorkeuren.

Kaderstellende nota's

- Beleidsvisie Brede School (2008)
- Lokaal Educatieve Agenda 2017-2018
- Gemeentelijke huisvestingsverordening 2015
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar! (2012)
- Gemeentelijke verordening Leerlingenvervoer 2014
- Integraal Huisvestingsplan (2018-)

Wat willen we bereiken?
Een bijdrage leveren aan kwantitatief voldoende en kwalitatief goed onderwijs.
Aandacht voor dreigende schooluitval en het voorkomen van schooluitval.
Verminderen van onderwijsachterstanden bij kinderen.
Zorgen voor aansluiting tussen voorschoolse educatie en basisschoolonderwijs en monitoring van VVE.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Voortzetting LEA.	We hebben programma's uitgezet om het behalen van startkwalificaties te bevorderen, vroeg- en voorschoolse educatie te harmoniseren, een sluitend netwerk rond een kind te creëren om zodoende tot vroegtijdige signalering van eventuele problemen te kunnen komen en ten slotte om de ontwikkeling van kinderen te verbreden.
Harmonisatie peuterwerk.	Beleid en processen rondom subsidiesystematiek peuterwerk worden aangepast.
Voor- en vroegschoolse educatie (VVE).	Beleid en processen rondom toeleiding/indicatiestelling, uitvoering, monitoring en bestaande afspraken met de partners nemen we onder de loep en worden waar nodig herzien. We maken resultaatafspraken met basisonderwijs rondom VVE.
Leerplicht een duidelijke plek geven in de jeugdzorgketen.	Zo kunnen we snel schakelen met het onderwijs rondom zorgleerlingen. De laatst vastgestelde ambtsinstructie legt een grote nadruk op preventie. Naast deelname aan het ZAT- overleg (Zorg en advies-team) in het voortgezet onderwijs zal leerplicht een grotere rol gaan spelen in het primair onderwijs. Leerplicht krijgt een duidelijke rol binnen het Centrum Jeugd en Gezin.
Opstellen en uitvoering geven aan Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.	We geven in 2018 uitvoering aan het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.
Technisch onderwijs meer onder de aandacht brengen van de Valkenswaardse jeugd.	In samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven onderzoeken welke initiatieven we kunnen opzetten om techniek aantrekkelijker te maken voor jongeren.
In gesprek gaan met Bestuur Skozok en het uitwerken van een integrale visie over Valkenswaard Oost	Gezamenlijk komen tot een integrale visie over Valkenswaard Oost, waarin: • Alle belangen van ouders en kinderen zwaar meewegen; • De positieve uitstraling van de groeiende Bs De Grasspriet ten volle wordt benut; Zo snel als mogelijk, maar uiterlijk binnen 6 maanden een plan voor Valkenswaard Oost aan de raad voor te leggen, inclusief een doorkijk van de benodigde middelen om dit plan te realiseren.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren ¹				
Omvang absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	VSV kompas	4,41	1,71	< 1,17
Omvang relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	VSV kompas	22	22	Max 23
Vroegtijdig schoolverlaters (vsv'ers) (%)	VSV kompas	1,4	1,7	1,1
Overige indicatoren				
Aantal leerlingen dat in aanraking komt met leerplicht door verhoging inzet leerplichtambtenaar	Jaarverslag leerplicht	Wordt niet meer gemeten ²	Wordt niet gemeten	-
Tevredenheid over basisscholen, minimaal landelijk gemiddelde	Waarstaatjegemeente	Wordt niet meer gemeten		-

¹ Bovenstaande cijfers betreffen een schooljaar (2015-2016) en geen kalenderjaar

² In het jaarverslag worden cijfers gemonitord over het aantal Valkenswaardse leerlingen. Dit zegt echter niet alles over de inzet van de Valkenswaardse leerplichtambtenaren aangezien er regionaal gewerkt wordt (zie toelichting jaarverslag)

Wat mag Onderwijs kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Onderwijshuisvesting	1.955	1.900	1.817	1.763	1.737	1.698
Leerlingenvervoer	601	475	487	487	487	487
Onderwijsbegeleiding	332	198	203	203	203	203
Opvang kinderen	528	373	355	270	259	259
Totaal lasten	3.416	2.946	2.863	2.723	2.687	2.647

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Onderwijshuisvesting	8	-	-	-	-	-
Leerlingenvervoer	32	65	65	65	65	65
Onderwijsbegeleiding	174	-	-	-	-	-
Opvang kinderen	3	-	-	-	-	-
Totaal baten	217	65	65	65	65	65

Saldo voor bestemming	-3.199	-2.881	-2.798	-2.658	-2.622	-2.582
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-3.199	-2.881	-2.798	-2.658	-2.622	-2.582
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Ontwikkelingen

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Verlagen budget economische zaken	-25	-25	-25	-25
Totaal programma 2	-25	-25	-25	-25

Verlagen budget economische zaken

Het economisch beleid is nog geen jaar geleden vastgesteld en dus actueel en kent nog steeds een vrij besteedbaar budget (voor economische doelen) van € 96.000,- en een subsidieregeling van € 5.000,-. De afgelopen jaren is meerdere keren een substantieel deel van dit budget niet benut, omdat er qua ontwikkelingen geen aanleiding voor was. De toekomstige behoefte is op dit moment niet te voorzien. Vanuit historisch perspectief valt de keuze te maken om het budget terug te brengen tot € 75.000,- en de subsidieregeling tot € 3.000,-. Dat levert een bezuiniging op van € 25.000,-.

Wat mag het programma kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bedrijvigheid	749	953	963	963	963	963
Onderwijs	3.416	2.946	2.863	2.723	2.687	2.647
Werk & Inkomen	15.467	-	-	-	-	-
Totaal lasten	19.633	3.900	3.826	3.686	3.650	3.610

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bedrijvigheid	27	22	22	22	22	22
Onderwijs	217	65	65	65	65	65
Werk & Inkomen	7.515	-	-	-	-	-
Totaal baten	7.759	87	87	87	87	87

Saldo voor bestemming	-11.875	-3.813	-3.739	-3.600	-3.563	-3.523
------------------------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	276	-	-	-	-	-
Baten	20	-	-	-	-	-
Saldo	-256	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-12.130	-3.813	-3.739	-3.600	-3.563	-3.523
----------------------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

3. Vrije Tijd

Product	Portefeuillehouder	Team
Cultuur	Mevr. H.G. Tindemans-van Tent	Sociaal en economisch beleid
Sport	Dhr. E.H. Buiten	Sociaal en economisch beleid
Recreatie	Mevr. H.G. Tindemans-van Tent	Sociaal en economisch beleid

Cultuur

Missie

Cultuur, kunsten en cultureel erfgoed vertegenwoordigen intrinsieke waarden en hebben een wezenlijk maatschappelijk effect. Daarom zetten we ons in om objecten met cultuurhistorische waarde en voorzieningen als musea, sociaal-culturele centra, een bibliotheek, een Centrum voor Muziek en Dans en voorzieningen voor kunstbeoefening te realiseren dan wel in stand te houden. Ook willen we kunst, cultuur en cultuureducatie zo laagdrempelig mogelijk aanbieden.

Toekomstvisie

In de vastgestelde visie voor Valkenswaard staat onder meer dat het voorzieningenniveau in Valkenswaard in 2030 een reden is om er te blijven wonen. Vooral het winkelaanbod en de culturele voorzieningen worden in dit kader genoemd. Ook de komende periode zullen we ons dus inspannen om het culturele leven in Valkenswaard op peil te houden en waar mogelijk te versterken.

Achtergrond & ontwikkelingen

De gemeente spant zich in om het culturele leven in Valkenswaard op peil te houden en waar mogelijk te versterken door financiële en facilitaire ondersteuning van (culturele) evenementen en – waar nodig en mogelijk – de inzet van de gemeentelijke cultuurcoaches.

Gebouwd erfgoed

Het gebouwde erfgoed draagt bij aan de kwaliteit en identiteit van onze woon-, werk-, en verblijfsomgeving. Dit erfgoed is echter kwetsbaar. Het behoud en beheer van dit gebouwde erfgoed vraagt dan ook zorg en aandacht bij verbouwingen en ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de aanleg van wegen, woningbouw en landschapsinrichting.

Archeologisch erfgoed

Sinds de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg, en de daaruit voortvloeiende wijziging van de Monumentenwet, heeft de gemeente Valkenswaard de plicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met het archeologisch erfgoed. In een bestemmingsplan kunnen voorwaarden worden gesteld aan de omgevingsvergunning met betrekking tot de activiteiten bouwen, aanleggen, slopen en het al dan niet tijdelijk wijzigen van de bestemming met een afwijking of uitgebreide omgevingsvergunning. Doel is om archeologische waarden te beschermen, aangezien zij een bron van kennis van het verleden zijn.

Industrieel erfgoed

Onder het bebouwde erfgoed valt eveneens het industrieel erfgoed. Het industrieel erfgoed draagt in belangrijke mate bij aan onze identiteit en vormt veelal een sterke verwijzing naar ons verleden. Valkenswaard heeft al veel van haar industrieel erfgoed verloren, daarom willen we actiever inzetten op het behoud van wat rest.

Culturele vorming

Sinds 1 september 2012 beschikt de gemeente over twee cultuurcoaches (samen 1 fte). Eén van hun belangrijkste taken – bijdragen aan implementatie van cultuureducatie in het curriculum van het primair onderwijs – krijgt jaarlijks verder gestalte.

Beleid

Cultuurhistorie

Om goede uitvoering te geven aan het behoud van het cultureel erfgoed in Valkenswaard is in 2012 zowel de beleidsvisie 'gebouwd erfgoed' als het beleidsplan 'archeologische monumentenzorg' opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld. Daarnaast zorgt een vaste medewerker voor uitvoering van het erfgoedbeleid.

Culturele vorming

Mede onder impuls van de cultuurcoaches werken we hard aan verdere inbedding van cultuureducatie in het curriculum van het (primair) onderwijs. Aanvankelijk bleek het moeilijk om binnen het onderwijs voet aan de grond te krijgen, maar sinds 2014 hebben we belangrijke stappen gezet om die inbedding mogelijk te maken, o.a. door de samenwerking met de ICC'ers (interne cultuur coördinatoren) van scholen in de 'Cultuurwerkgroep'. Hierin vindt uitwisseling en deskundigheidsbevordering plaats en worden krachten gebundeld om voor iedere school een cultureel aanbod te waarborgen. Als aanvulling hierop bekijken de cultuurcoaches met iedere individuele school op welke manier de eigen (cultuureducatieve) ambities gerealiseerd kunnen worden. Uiteraard worden hierbij zoveel mogelijk lokale (culturele) partijen betrokken. Op de positieve ontwikkelingen en successen borduren we in 2017 verder voort.

Musea en kunst

De gemeente ondersteunt culturele initiatieven waar mogelijk. Financiële randvoorwaarden dwingen de gemeente echter om keuzes te maken en de ondersteuning zorgvuldig te spreiden onder instellingen die erom vragen en ervoor in aanmerking komen.

Muzikale vorming

De raad heeft in maart 2016 een besluit genomen over een andere koers voor het muziekonderwijs. Met deze koers kunnen in het basisonderwijs meer kinderen dan nu worden bereikt (zie verder bij product Onderwijs).

Bibliotheekwerk

Bibliotheekwerk anno 2017 is heel veel meer dan het uitlenen van boeken. De kernfuncties zijn:

1. Kennis en informatie beschikbaar stellen (informereren)
2. Mogelijkheden bieden voor ontwikkeling en educatie (leren)
3. Bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur (lezen)
4. Organiseren van debat en ontmoeting (ontmoeting en debat)
5. Faciliteren van kennismaking met kunst en cultuur (podium)

De bibliotheek ondersteunt de ontwikkeling van de inwoners, onder meer via bevordering van lees- en mediavaardigheden, via het faciliteren van het zogeheten non-formele onderwijs en via toegang tot media en informatie. Cruciaal daarin zijn de volgende ambities:

Jeugd en onderwijs:

- Het stimuleren van lezen, bevorderen van leesplezier en het versterken van de '21st century skills'.
- De taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen en jongeren.
- Het voorkomen van taalachterstanden en laaggeletterdheid op latere leeftijd en het versterken van de (media-)basisvaardigheden.

Participatie en zelfredzaamheid:

Het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van inwoners die niet beschikken over voldoende vaardigheden om goed te kunnen meekomen in de maatschappij of die een leesbeperking hebben. De focus ligt op kwetsbare groepen zoals ouderen, nieuwkomers en laaggeletterden.

In samenwerking met andere organisaties worden faciliteiten geboden waarmee inwoners hun vaardigheden kunnen ontwikkelen, zoals taalvaardigheid, leesvaardigheid en digitale vaardigheid. Op die manier wordt sociale cohesie bevorderd, worden ongelijke kansen en segregatie bestreden en worden maatschappelijke kansen van inwoners vergroot.

Muzikale vorming

Op basis van een besluit van de raad in 2016 is een begin gemaakt met de uitwerking van het plan van aanpak 'Een nieuw geluid'. Met deze aangepaste koers kunnen in het basisonderwijs meer kinderen dan nu worden bereikt (zie verder bij product Onderwijs).

Kaderstellende nota's

- Beleidsvisie gebouwd erfgoed Valkenswaard 2012-2020
- Beleidsplan Archeologische Monumentenzorg (2012)

Wat willen we bereiken?
Van Valkenswaard een gemeente maken met een nog aantrekkelijker voorzieningenniveau op cultureel gebied.
Kunst- en cultuureducatie in Valkenswaard zo laagdrempelig mogelijk aanbieden.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Verdere verankering van cultuureducatie binnen het basis- en voortgezet onderwijs.	Onder impuls van de cultuurcoaches, in nauwe samenwerking met het onderwijsveld.
Bevordering van samenwerking en synergie tussen culturele instellingen, verenigingen en initiatieven.	Onder impuls van de cultuurcoaches voortborduren op successen in voorbije jaren, ontwikkeling van nieuwe initiatieven in samenwerking met 'het veld'.
Digisterker	Er wordt voor gezorgd dat inwoners uit Valkenswaard meermaals per jaar kunnen inschrijven op de (hier bedoelde) digivaardigheids cursus. Dit zal tijdig kenbaar worden gemaakt onder de bevolking.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Overige indicatoren				
CMD aantal leerlingen (reguleren leerlingen)	Jaarverslag	683	-	700
CMD aantal leerlingen (kennismaking met muziek via peuterspeelzalen en basisscholen)	Jaarverslag	102 Structureel aanbod	-	200
		595 Projecten 545 Eenmalig kerstproject	-	600

Wat mag Cultuur kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Cultuurhistorie	167	125	147	147	147	147
Culturele vorming	3.482	3.274	3.218	3.212	3.211	3.210
Musea en kunst	228	139	138	138	138	138
Totaal lasten	3.878	3.538	3.503	3.497	3.496	3.495

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Cultuurhistorie	7	-	-	-	-	-
Culturele vorming	753	767	946	946	946	946
Musea en kunst	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	760	767	946	946	946	946

Saldo voor bestemming	-3.118	-2.770	-2.557	-2.551	-2.550	-2.549
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	13	113	13	13	13	13
Baten	167	177	289	295	302	309
Saldo	154	64	276	282	289	296

Saldo na bestemming	-2.964	-2.706	-2.281	-2.269	-2.261	-2.253
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Sport

Missie

We stimuleren een sterk sport- en beweegklimaat voor al onze inwoners. Speciale aandacht gaat uit naar de jeugd, ouderen en mensen met een beperking, zodat zij zich via sport kunnen ontplooiën, ontwikkelen en kunnen meedoen aan de samenleving.

Valkenswaard hecht veel belang aan een zo goed mogelijk sport- en beweegklimaat voor haar inwoners. Dat geldt voor zowel de jeugd als voor ouderen en mensen met een beperking. Sporten en bewegen hebben waarde binnen de brede maatschappelijke context van gezondheid, onderwijs, welzijn en sport. Sport is een belangrijk beleidsinstrument voor zowel de landelijke- als de lokale overheid voor gezondheidsbevordering, maatschappelijke participatie, verbondenheid en integratie.

De missie van de gemeente Valkenswaard is in de beleidsvisie Sport en Bewegen als volgt verwoord:

“Valkenswaard is een gemeente waar het beoefenen en beleven van sport voor jong en oud een belangrijke kwaliteit is in het leven, waar haar inwoners via sport meedoen aan de samenleving en zich via sport kunnen ontplooiën en ontwikkelen. Dit betekent dat sportprestaties, sportbeleving en een actieve gezonde leefstijl naast elkaar kunnen en mogen bestaan.”

Toekomstvisie

In de Toekomstvisie leggen wij het accent op het behouden van jongeren en jonge gezinnen, zodat wij ontgroening zoveel mogelijk tegengaan. Ontgroening heeft tot gevolg dat er minder jongeren zijn die actief sport kunnen bedrijven. Verenigingen veranderen van samenstelling en de uitdaging is om een goede balans te behouden. Dit vraagt om samenwerking tussen verenigingen en eventueel om clustering en multifunctionele benutting van sportaccommodaties. Tegelijkertijd dragen sport en bewegen bij aan onze sociale cohesie. Met de koppeling van sport en bewegen met het sociale domein wordt de bijdrage die wordt geleverd aan het vergroten van de sociale cohesie uitgebreid. Meer mensen die voorheen langs de kant stonden, worden nu, dankzij sport en bewegen, gestimuleerd om weer mee te doen.

Achtergrond & ontwikkelingen

Sportstimulering

De buurtsportcoaches organiseren een sport- en beweegaanbod in de buurt en leggen de verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren. Er wordt onder andere een vervolg gegeven aan de trajecten Hardlopen Werkt (in samenwerking met W&I) en Sociaal Vitaal (in samenwerking met WMO).

Sportaccommodatie

De renovatie van de atletiekbaan (AVV) en de realisatie van de Business Case Sport zijn de belangrijkste onderwerpen in 2018 op het gebied van sportaccommodaties.

Het “MIP buitensportvoorzieningen gemeente Valkenswaard 2017-2026”, geeft een overzicht van de omvang van onze buitensportvoorzieningen, het kwaliteitsniveau hiervan, de theoretische levensduur en de vereiste investeringen die we moeten plegen om de continuïteit van onze buitensportvoorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen. In de Nota Kaders zijn de kapitaallasten die hiermee verband houden opgenomen, waardoor deze ook onderdeel uitmaken van de voorliggende begroting.

Beleid

In 2017 is de nieuwe sportvisie geschreven voor de periode 2018 t/m 2021. Een van de belangrijke thema's binnen de visie is dat sport nog meer als middel wordt gepositioneerd binnen het Sociaal Domein. De samenwerking tussen maatschappelijk vastgoed, beheer & uitvoering, beleid en accountmanagement wordt in 2018 verder ingevuld met als doel de dienstverlening aan sporters en sport- en beweegaanbieders te optimaliseren.

Sportstimulering/combinatiefuncties/stagiaires/sportverenigingen

In het sportbeleid gaat de aandacht uit naar drie doelgroepen: jeugd, mensen met een beperking en ouderen. Met de sportactiviteitsubsidie kunnen initiatieven worden gestart die zich richten op deze doelgroepen. Ook de combinatiefunctionarissen en stagiaires richten zich op jeugd, mensen met een beperking en ouderen. In samenwerking met verenigingen worden activiteiten georganiseerd waarbij mensen uit de genoemde groepen kennis kunnen maken met het uitgebreide sport- en beweegaanbod in Valkenswaard. Hierbij houden we er rekening mee dat het aanbod passend moet zijn bij de wensen en mogelijkheden van de doelgroep: het deel van de doelgroep dat mee kan doen aan het reguliere aanbod, maar ook het deel dat dit niet kan. Naast de Kids (groep 3 t/m 6), Junior (groep 7 en 8) en Academie (VO) Sport en Cultuur is er bijvoorbeeld ook een sportgroep voor kinderen met overgewicht en gedragsproblemen.

Sportaccommodaties

De accommodatievraagstukken in 2018 gaan vooral over lopende projecten, zoals de Business Case Sport. Daarnaast besteden we extra aandacht aan de organisatie van beheer en exploitatie, zeker in relatie tot de Business Case Sport. In 2018 werken we, in relatie tot maatschappelijk vastgoed, verder aan een optimalisatie van de organisatie van sportaccommodaties. Een belangrijke uitdaging is en blijft het anticiperen op de balans tussen vraag en aanbod van sportaccommodaties.

Ook het thema Parkmanagement krijgt nieuwe aandacht. In 2017 zijn verenigingen aan de slag gegaan om inhoud te geven aan dit thema. In 2018 inventariseren we samen hoe we vervolg kunnen geven aan het initiatief van de verenigingen.

Foto: concept ontwerp De Wedert

Kaderstellende nota's

- Beleidsvisie Sport en Bewegen
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar (2012)
- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid
- Nota Integraal gehandicaptenbeleid
- Nota Integraal Jeugdbeleid
- Welzijnsvisie
- Toekomstvisie 2030 (2012)
- Nota Seniorenbeleid
- Strategisch marketingplan zwembad

Wat willen we bereiken?
Iedere inwoner naar eigen vermogen de mogelijkheid geven om het gehele jaar sport te beoefenen.
De sociale cohesie en de maatschappelijke betrokkenheid binnen de wijk en de buurten versterken.
Sportbeoefening stimuleren en motiveren voor de doelgroepen: jeugd, volwassenen, ouderen en mensen met een verstandelijke en lichamelijke beperking.
Sport en bewegen inzetten om doelstellingen op andere beleidsterreinen, met name binnen het sociaal domein, te realiseren.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Verbinding leggen tussen uitvoering sportbeleid en de andere beleidsterreinen (sociaal domein)	In de uitvoeringsprogramma's van de combinatiefunctionarissen moeten de doelen en resultaten verbreed worden. Niet alleen het laten meedoen aan activiteiten maar het bevorderen van een actieve leefstijl en het bevorderen van de gezondheid.
Stimuleren van activiteiten voor bevordering sport en bewegen voor senioren en mensen met een beperking	Vanaf 2017 zijn er nadere regels voor subsidie voor het organiseren van activiteiten voor jongeren, senioren en mensen met een beperking.
Uitvoering Business Case Sport	In 2018 wordt gestart met de bouw van de sporthal op het sportpark Den Dries en de renovatie van het zwembad.
Bevorderen zelfwerkzaamheid verenigingen	De ontwikkeling van 'overnemen' naar 'ondersteunen om het zelf te doen' geldt ook voor sportverenigingen. In 2018 bouwen we de zelfwerkzaamheid door verenigingen verder uit met als doel kwalitatieve en kwantitatieve voorzieningen voor de lange termijn te kunnen behouden.
Accountmanagement	Vanaf 2017 is er een accountmanagement voor de sportverenigingen actief. De verenigingen zijn hier zeer tevreden over. De dienstverlening wordt in 2018 geoptimaliseerd.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Niet sporters (%)		44,6	46,6	43
Overige indicatoren				
Burgers die de bewegingsnorm halen.	GGD Gezondheidsmonitor	70%	-	72%
Jongeren (13-21 jaar) die de bewegingsnorm halen.	GGD Gezondheidsmonitor	81%	-	82%
Tevredenheid over sportvoorzieningen.	Waarstaatjegemeente	7,8	-	8,0
Tevredenheid over verenigingen en clubs.	Waarstaatjegemeente	8,6	-	8,6

Projecten

Omschrijving	Investerings- bedrag	Kapitaallasten			
		2018	2019	2020	2021
Investeringen in 2018					
Business Case sport investeringen	5.500	138	271	268	264
MIP buitensportvoorzieningen 2018	911	-	29	58	58
Investeringen in 2019					
MIP buitensportvoorzieningen 2019	694	-	22	44	44
Investeringen in 2020					
MIP buitensportvoorzieningen 2020	593	-	-	19	38
Investeringen in 2021					
MIP buitensportvoorzieningen 2021	613	-	-	-	20
TOTAAL		138	322	389	424

Wat mag Sport kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Sportaccommodaties	3.060	2.582	2.731	2.960	2.988	3.001
Sportstimulering	446	380	486	438	438	438
Totaal lasten	3.506	2.963	3.216	3.397	3.425	3.439

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Sportaccommodaties	763	1.091	1.058	1.058	1.058	1.058
Sportstimulering	46	25	46	25	25	25
Totaal baten	809	1.116	1.104	1.083	1.083	1.083

Saldo voor bestemming	-2.697	-1.846	-2.112	-2.314	-2.342	-2.356
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	46	20	420	20	20	20
Baten	131	51	61	67	43	33
Saldo	85	31	-359	47	24	14

Saldo na bestemming	-2.612	-1.815	-2.471	-2.267	-2.318	-2.342
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Recreatie

Missie

Wij zoeken naar kansen om de economische potentie van Valkenswaard op het gebied van dag- en verblijfsrecreatie, evenementen en routegebonden recreatie (groenbeleving) beter te benutten. Vanwege de hoge aantal arbeidsplaatsen die ontwikkelt worden in de vrijetijdseconomie is het ons doel de werkgelegenheid en economie in Valkenswaard hiermee een duurzame impuls te geven en tegelijkertijd de uitstraling en marketing van Valkenswaard steviger neer te zetten.

Toekomstvisie

In de Toekomstvisie 2030 wordt vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme) als één van de drie pijlers gedefinieerd. Het ontwikkelen van een duurzame leisurezone past in op het gebied van leisure het meest voorname onderdeel uit de door de gemeenteraad vastgestelde gebiedsvisie De Groote Heide Valkenswaard: natuurlijk avonturenlandschap. In 2030 wil Valkenswaard een centrale positie hebben ingenomen op het gebied van recreatie en vrije tijd. We hebben een veelzijdig aanbod aan dag- en verblijfsrecreatie en koesteren onze groene omgeving en geven die waar mogelijk zelfs een impuls. Hierdoor trekken we bezoekers uit de hele regio aan waardoor dit goed is voor de natuur, gezondheid en economie. Valkenswaard is de plek voor ontspanning van de Brainport en daarmee het startpunt voor bezoekers vanuit het Brainport-gebied.

In ons vrijetijdsbeleid hebben we, om het bovenstaande te bereiken, de volgende vier beleidslijnen uitgezet:

1. Voortzetten huidige inzet: afmaken waar we al aan begonnen zijn;
2. Witte vlekken in het aanbod invullen en quick wins realiseren;
3. Over de grenzen heen denken: regiobenadering met een prominente positie voor het Natuur Grenspark De Groote Heide als drager;
4. Duurzame (door)ontwikkeling van de Leisure-zone (incl. Eurocircuit) en proactieve inzet op het binnenhalen van beeldbepalend (grootschalig) aanbod.

Achtergrond & ontwikkelingen

Toerisme

Voor de gemeente Valkenswaard betekent de missie:

- Versterking samenwerking tussen toeristisch-recreatieve en aanverwante partijen in de richting van gemeenschappelijke toeristische doelen;
- Versterking samenwerking met Natuurgrenspark De Groote Heide en regionale inbedding;
- Duurzaamheid en de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie gaan hand in hand en vragen om innovatieve oplossingen
- Binnenhalen en vasthouden particulier initiatief (wellness, attractiepark, hoogwaardige verblijfsaccommodatie).

We willen onze horeca en detailhandel stimuleren om zich kwalitatief te versterken. Zo kunnen we over een hoogwaardig aanbod van zowel dag- als verblijfsrecreatie beschikken.

Voor de versterking van onze vrijetijdseconomie zien wij een belangrijke rol weggelegd voor de stichting Valkenswaard Marketing en de VVV. Naast de ontvangst van en informatievoorziening aan bezoekers, wordt de VVV ook ingezet voor de uitvoering van een aantal toeristische projecten.

Evenementen

Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van de vrijetijdseconomie als het gaat om het aantrekken van toeristen en recreanten, het profileren van Valkenswaard en het vergroten van de levendigheid van onze kernen. Het aanbod aan evenementen in de regio is groot. Het is daarom belangrijk dat Valkenswaard een sterke positie inneemt als het gaat om evenementen. Daarom zetten we niet alleen in op het versterken van de kwaliteit van het aanbod. We zorgen er door betrokkenheid van de Stichting Valkenswaard Marketing ook voor dat het aanbod aansluit op het DNA en de marketingstrategie van Valkenswaard. Daar waar mogelijk proberen we de samenwerking in de regio daarbij op te zoeken.

Beleid

Toerisme

De vrijetijdseconomie is één van de speerpunten uit de Toekomstvisie. Belangrijke speerpunten voor toerisme in Valkenswaard zijn de versterking van het toeristisch-recreatieve aanbod, een Leisure-zone en grensoverschrijdende samenwerking.

We streven naar groei van werkgelegenheid en van de economische betekenis van de sector door meer bezoekers, verlenging van de verblijfsduur, verhoging van bestedingen, betere seizoensspreiding, toename van het recreatieve aanbod en betere profilering van Valkenswaard als toeristische gemeente. Om dit te bereiken is een versterkte samenwerking binnen de toeristische sector (binnen en buiten de gemeentegrenzen) van belang.

De nota vrijetijdsbeleid 2015-2020 zet de koers uit voor de aankomende jaren. We streven ernaar om in Valkenswaard over een volledig vrijetijdsaanbod te beschikken. Daarbij moet er speciale aandacht zijn voor de doelgroep jongeren en gezinnen met kinderen, voor diversiteit, een gerichtheid op het hogere segment (in accommodaties, horeca en toevoeging wellness), een beeldbepalend aanbod, grootschalige voorzieningen en leisure hotspots en duurzaamheid. Deze ontwikkelingen moeten leiden tot een versterking van de economische betekenis van de sector, meer bedrijvigheid en meer werkgelegenheid.

Om dit doel te bereiken is een goede profilering en positionering van Valkenswaard noodzakelijk. Belangrijk hierin is Valkenswaard Marketing. Maar ook aansluiting bij regionale- en provinciale promotie is nodig om meer (en ook internationale) bezoekersgroepen naar Valkenswaard te trekken.

De Groote Heide Valkenswaard: Natuurlijk Avonturen Landschap

In 2017 heeft de gemeenteraad de integrale gebiedsvisie De Groote Heide Valkenswaard: Natuurlijk Avonturen Landschap vastgesteld waarmee we onze ambities voor de ontwikkeling van leisure en natuur concreet maken. Om de unieke, natuurlijke kwaliteiten te kunnen benutten en ontwikkelen tot een duurzaam leisurlandschap, hebben we een adaptief programma opgesteld, waarmee de uitvoering van start kan gaan. Met het Programma De Groote Heide geven we richting aan de uitvoering van de integrale gebiedsvisie. Daarmee zetten we het belang en de ligging van Valkenswaard in het toeristisch aantrekkelijke gebied Natuurgrenspark De Groote Heide nog meer kracht bij. Ook zijn de visie en doelen vertaald naar een aantal sleutelprojecten binnen het uitvoeringsprogramma. Deze projecten zijn randvoorwaardelijk voor het behalen van de ambities en fungeren als vliegwiel voor de integrale gebiedsontwikkeling. In het programma is uitgewerkt welke sleutelprojecten op korte termijn kunnen worden opgepakt. Op deze manier kunnen wij een start maken met het programma. Hiervoor zijn de financiële middelen opgenomen (in de bijlage) bij de Nota Kaders en daarmee ook in de voorliggende programmabegroting 2018-2021.

Natuurgrenspark De Groote Heide

Samen met buurgemeenten werken we al enige tijd aan het versterken van natuur en recreatie in de grensoverschrijdende samenwerking Natuurgrenspark De Groote Heide. Voor De Groote Heide-samenwerking maken we ook een uitwerking van de gebiedsvisie op basis waarvan we een nieuw

meerjarig regionaal programmaplan kunnen opstellen. Het regionale doel is om het gebied De Groote Heide, inclusief Valkenswaard, te ontwikkelen tot een duurzaam leisure-landschap zodat nieuwe en door te ontwikkelen functies nu en in de toekomst bijdragen aan de (be-)leefbaarheid, natuur en landschap en rendabiliteit van het gebied. De bijzondere natuur en diversiteit aan landschappen van Valkenswaard en De Groote Heide hebben een sterk vrijetijdseconomisch potentieel. Daarmee kunnen en moeten we ons onderscheiden van andere natuurgebieden in Nederland en België. Belangrijke opgave is hierbij nog wel om de diversiteit van de verschillende gebieden aan elkaar te knopen. Uiterlijk in maart 2018 borgen we de internationale samenwerking binnen Natuurgrenspark De Groote Heide door een nieuwe samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen (BGTS).

Evenementen

In het nieuwe beleidskader 'Evenementenbeleid Valkenswaard' zetten we de koers uit voor de ontwikkeling van het evenementenaanbod. Deze visie zoekt onder andere aansluiting met de Toekomstvisie en met de gekozen toeristisch-recreatieve profilering 'Natuur', 'Selfmade', 'Actief buiten zijn' en 'Paarden' als nieuwe potentiële groeimarkt. We zetten in op een consistente lijn aan evenementen die bijdragen aan de vrijetijdseconomie van Valkenswaard. In de begroting wordt het belang van evenementen benadrukt door de (beperkte) extra investering in evenementen die is opgenomen.

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2030 (2012)
- Beleidskader Evenementen 'Op weg naar een Veelzijdig evenementen aanbod' (2012), Evenementenbeleid Valkenswaard (2018) (nog vast te stellen december 2017)
- Vrijetijdsbeleid 2015 – 2020 (2015)
- Horecavisie Valkenswaard 'Leisure & Pleasure '2014-2017 (2014)

Wat willen we bereiken?
Uitbouwen toeristisch-recreatief aanbod tot een van de (economische) pijlers van de gemeente Valkenswaard. Met als doel vergroting van het aantal bezoekers, bestedingen en groei van de werkgelegenheid.
Bieden van een aantrekkelijk aanbod van evenementen.
Realiseren van een aansprekend en goed onderhouden routenetwerk voor fietsen, wandelen, ruiteren en varen.
Intensiveren van de samenwerking met de gemeenten van De Groote Heide om het toerisme en de recreatie in het gezamenlijke grensgebied te bevorderen en onder de aandacht te brengen.
Ontwikkeling van een duurzame Leisure-zone aan de zuidzijde van Valkenswaard, die zorgt voor een impuls van het toerisme, de recreatie (bezoekers en bestedingen) en de werkgelegenheid.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Bevordering aantrekkingskracht en kwaliteit evenementen	We zetten in op evenementen die positief bijdragen aan de positionering en branding van de gemeente Valkenswaard en/of het centrum versterken. Daarnaast blijft de leefbaarheid, veiligheid, openbare orde en volksgezondheid van belang.
Optimaliseren routestructuren voor fietsen, wandelen en ruiteren	De gemeente zet zich in om de kwaliteit van de route- en padenstructuur te waarborgen en ontbrekende trajecten en schakels te realiseren. Routebureau Brabant is hierbij een belangrijke partner.
Versterking toeristisch aanbod	Voor private initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme nemen we een positieve grondhouding aan. We bieden ruime mogelijkheden voor verblijfsrecreatieve

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	initiatieven en beleving, kwaliteit en diversiteit worden zo veel mogelijk bevorderd.
Versterking en professionalisering toeristische sector.	Ook in 2018 willen we door bijeenkomsten (toeristisch café) de sector inspireren en informeren en de samenwerking binnen en buiten de sector bevorderen.
Versterking profilering en positionering Valkenswaard	Voor een krachtigere profilering en positionering volgen we een aantal sporen: - We werken samen met Marketing Valkenswaard. Het beeldmerk voor Valkenswaard en bijbehorende kernwaarden worden gecommuniceerd via toeristisch-recreatieve projecten en acties; - We haken aan bij de branding van De Groote Heide; - We zoeken aansluiting bij VisitBrabant. Daarnaast is de VVV een belangrijke partner in de profilering van Valkenswaard.
Voortzetting De Groote Heide samenwerking	Binnen de samenwerking Natuurgrenspark De Groote Heide werken we met alle deelnemende gemeenten aan een krachtigere branding van het gebied. Ook streven we naar verbreding van de samenwerking met (private) partners in het gebied, waaronder de terreinbeheerders. Daarnaast gaan we toeristisch-recreatieve initiatieven en projecten op slimme wijze aan elkaar koppelen zodat ze van grotere toegevoegde waarde zijn voor het gebied.
Programma De Groote Heide Valkenswaard & integrale gebiedsontwikkeling N69-Zuid	In 2018 werken we aan de uitvoering van het programma De Groote Heide Valkenswaard en de daarin genoemde sleutelprojecten. Tevens willen we een stap zetten in de voorbereidingen van de doorontwikkeling van de leisurezone en paardenboulevard. Dit doen we middels een integrale benadering (gebiedsontwikkeling), waarbij we ook partners betrekken.

Projecten

Omschrijving	Investerings- bedrag	Kapitaallasten			
		2018	2019	2020	2021
Investeringen in 2018					
Ommetje op de Malpie (jaar doorgeschoven)	270	7	15	15	15
Programma Groote Heide	590	-	17	34	34
Investeringen in 2019					
Programma Groote Heide	400	-	12	23	23
TOTAAL		7	44	72	72

Wat mag Recreatie kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Evenementen	518	263	259	282	259	260
Toerisme	229	229	511	365	365	365
<i>Totaal lasten</i>	<i>747</i>	<i>492</i>	<i>770</i>	<i>647</i>	<i>624</i>	<i>625</i>

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Evenementen	123	130	130	130	130	130
Toerisme	184	0	0	0	0	0
<i>Totaal baten</i>	<i>306</i>	<i>130</i>	<i>130</i>	<i>130</i>	<i>130</i>	<i>130</i>

Saldo voor bestemming	-441	-362	-641	-518	-495	-495
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	132	23	23	23	23	23
Baten	49	23	23	23	23	-
<i>Saldo</i>	<i>-83</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-23</i>

Saldo na bestemming	-524	-362	-641	-518	-495	-518
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Ontwikkelingen

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Totaal Programma De Groote Heide	-246	-213	-212	-211
Projectsubsidie VW Marketing	-90	-90	-90	-90
MIP buitensportvoorzieningen	-19	-43	-84	-127
Extra middelen evenementenbeleid	-25	-25	-25	-25
Vervanging bovenlaag kunstrgrasveld SV Valkenswaard	-38	-37	-36	-35
Boekhoudkundige correctie afschrijvingstermijnen (onder- en bovenlaag)	-32	-31	-30	-29
MIP 2018: realiseren atletiekbaan 3e kwartaal 2018	27	-	-	-
Cursus digisterker	-5	-	-	-
Totaal programma 3	-458	-439	-477	-517

Programma De Groote Heide

In 2012 heeft de gemeente Valkenswaard de Toekomstvisie 2030 vastgesteld en daarin voorgenomen dat de gemeente zich meer als groene leisuregemeente wil ontwikkelen en profileren. Daarvoor zijn een integrale gebiedsvisie "De Groote Heide Valkenswaard, Natuurlijk Avonturen Landschap" en het bijbehorende programma "De Groote Heide Valkenswaard" opgesteld. Doel van de gebiedsvisie is om de gemeente Valkenswaard, als onderdeel van De Groote Heide, te ontwikkelen tot een duurzaam leisurelandschap, zodat het gebied aantrekkelijker wordt voor bezoekers en er meer werkgelegenheid ontstaat. Door in te zetten op een duurzame ontwikkeling wordt geborgd dat nieuwe en door te ontwikkelen functies nu en in de toekomst bijdragen aan de (be)leefbaarheid, kwaliteit van natuur en landschap en rendabiliteit van het gebied.

Alle economische functies in het buitengebied van Valkenswaard, of dat nu is op het gebied van leisure, paardensport, in de agrarische- of een andere economische sector moeten bijdragen aan de drie duurzaamheidsprincipes people-planet-profit. Zo kan de toekomst van het gebied duurzaam versterkt en geborgd worden.

Om de unieke natuurlijke kwaliteiten te kunnen benutten en ontwikkelen tot een duurzaam leisurelandschap, is een adaptief programma opgesteld, waarmee de uitvoering van start kan gaan.

De visie en doelen zijn in het programma vertaald naar een aantal sleutelprojecten. Deze projecten zijn randvoorwaardelijk voor het behalen van de ambities, dan wel fungeren als vliegwiel voor de integrale gebiedsontwikkeling.

Projectsubsidie VW Marketing

In 2015 zijn we gestart met een citymarketingproject. Door middel van citymarketing wordt op basis van de Toekomstvisie, verdere focus aangebracht in de positionering en het profiel van Valkenswaard. Met behulp van onze inwoners hebben we het zogenaamde DNA van Valkenswaard in beeld gebracht, hebben we nadere invulling gegeven aan de positionering van Valkenswaard en hebben we het profiel van Valkenswaard ook visueel aangescherpt. Als resultaat van dit proces is in 2016 de stichting Valkenswaard Marketing is opgericht, die de citymarketingtaken van de gemeente heeft overgenomen. De gemeente faciliteert deze stichting, die zich in korte tijd al heeft bewezen door de Valkenswaardse citymarketing te professionaliseren (met onder andere reclame voor Valkenswaardse evenementen in de regio) en door nieuwe evenementen te ontwikkelen, zoals de succesvolle Wandelweek. Op deze manier zetten we ook verdere stappen met betrekking tot overheidsparticipatie. De inwoners van Valkenswaard zitten aan het stuur, de gemeente is betrokken en faciliterend. In de begroting is – als gevolg van een raadsbesluit – een projectsubsidie voor de stichting Valkenswaard Marketing opgenomen. In 2018 zal de Stichting Valkenswaard Marketing de activiteiten verder ontwikkelen en organisatorisch nauwer gaan samenwerken met de VVV en het Centrummanagement om gezamenlijk nog meer meerwaarde te bieden.

MIP buitensportvoorzieningen

Het "MIP buitensportvoorzieningen gemeente Valkenswaard 2017-2026", geeft een overzicht van de omvang van onze buitensportvoorzieningen, het kwaliteitsniveau hiervan, de theoretische levensduur en de vereiste investeringen die we moeten plegen om de continuïteit van onze buitensportvoorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen.

Vervanging bovenlaag kunstgrasveld SV Valkenswaard

Het vervangen van de bovenlaag van het kunstgrasveld van SV Valkenswaard is berekend op € 302.000. Voor het bepalen van de kapitaallasten is uitgegaan van een reële afschrijvingstermijn (10 jaar).

Boekhoudkundige correctie afschrijvingstermijnen (onder- en bovenlaag)

Conform amendement kunstgras zijn de afschrijvingstermijnen van alle kunstgrasvelden aangepast. Voor het amendement bedroegen de afschrijvingstermijn voor zowel de onder- als de bovenlagen 25 jaar. In de begroting van 2018 wordt de bovenlaag in 10 jaar afgeschreven en de onderlaag in 30 jaar. Dit levert een nadeel op vanwege de kortere afschrijvingstermijn van de bovenlaag.

Extra middelen evenementenbeleid

In 2017 wordt een nieuw evenementenbeleid opgesteld. De rol van evenementen bij de positionering van de gemeente Valkenswaard wordt hierin belangrijk. Voor het stimuleren / ondersteunen van evenementen die bijdragen aan de positionering van Valkenswaard word middelen extra gevraagd.

MIP 2018: realiseren atletiekbaan 3e kwartaal 2018

Een deel van het investeringsbedrag van het MIP is opgenomen voor de noodzakelijke vervanging van de atletiekbaan, die uiterlijk in 2018 moet zijn uitgevoerd. De 'zomerstop van de vereniging' is de meest geschikte periode om de vervangingswerkzaamheden uit te voeren. Hierdoor kunnen de kapitaallasten voor de atletiekbaan met een halfjaar worden uitgesteld met als gevolg een kapitaalslastenbesparing voor 2018 van € 27.000.

Cursus digisterker

Er is een bedrag van € 5.000 opgenomen voor de bekostiging van het actiepunt 'Er zorg voor te dragen dat inwoners uit Valkenswaard meermaals per jaar in kunnen schrijven op de hier bedoelde digivaardigheidscurcus en dit tijdig kenbaar te maken onder de bevolking'.

Wat mag het programma kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Cultuur	3.878	3.538	3.503	3.497	3.496	3.495
Sport	3.506	2.963	3.216	3.397	3.425	3.439
Recreatie	747	492	770	647	624	625
Totaal lasten	8.131	6.992	7.489	7.541	7.545	7.559

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Cultuur	760	767	946	946	946	946
Sport	809	1.116	1.104	1.083	1.083	1.083
Recreatie	306	130	130	130	130	130
Totaal baten	1.876	2.013	2.179	2.158	2.158	2.158

Saldo voor bestemming	-6.255	-4.979	-5.310	-5.383	-5.387	-5.401
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	191	155	455	55	55	55
Baten	347	250	372	370	353	327
Saldo	156	95	-83	315	298	272

Saldo na bestemming	-6.099	-4.884	-5.393	-5.053	-5.074	-5.114
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

4. Sociaal Domein

Product	Portefeuillehouder	Team
Participatie	Dhr. E.H. Buiters	Werk & Inkomen
Jeugd	Mevr. H.G. Tindemans-van Tent	Sociaal en economisch beleid
WMO	Mevr. H.G. Tindemans-van Tent	Sociaal en economisch beleid

Sociaal Domein

Missie

Wij gaan ervan uit dat iedereen in staat moet zijn zo zelfstandig mogelijk te leven. Daarom ondersteunen we inwoners die daarom vragen bij het voortgaan op eigen kracht. Zodat ze uiteindelijk zelf die regie kunnen nemen. Dat doen we met oog voor de unieke situatie van de persoon of het gezin. En dat doen we samen met partners die daarin een rol kunnen spelen. Sociale netwerken en preventie vormen een sleutelrol.

Toekomstvisie

In onze Toekomstvisie hebben we verwoord dat het vergroten van de betrokkenheid van inwoners bij hun straat, buurt of wijk de belangrijkste factor is voor het verkrijgen en behouden van leefbare wijken. Door het activeren van bewoners, het geven van meer verantwoordelijkheid, het vergroten van zelfwerkzaamheid en het bieden van meer keuzevrijheid bij het besteden van budgetten komen bewoners ook zelf in beweging. Niet alleen op de ruimtelijk/fysieke onderdelen, maar ook als het gaat om het organiseren van veiligheid, mantelzorg of andere sociale behoeften.

Door de vergrijzing neemt de ondersteuningsvraag flink toe. Tegelijkertijd willen mensen langer thuis blijven wonen, in het eigen dorp, in de eigen buurt of in kleinschalige zorgclusters. Op het gebied van zorg en ondersteuning willen we stimuleren dat dit veelal door mensen uit het netwerk van de zorgvrager, maar ook door mantelzorgers en vrijwilligers, wordt gedaan. Deze willen we actief ondersteunen en waarderen. We bieden hen een vangnet in de vorm van professionals.

Achtergrond & ontwikkelingen

Begrotingsprogramma sociaal domein

In 2015 en 2016 waren we vooral bezig met het succesvol overnemen van taken die gedecentraliseerd werden naar de gemeente. Daarbij ging het om drie wetten: Jeugd, Wmo en Participatiewet. We wilden deze taken overnemen zonder de continuïteit in de dienstverlening en de ondersteuning van onze inwoners te verliezen. Vanaf medio 2016 richten we ons op de doorontwikkeling van deze nieuwe taken. Dat doen we met een zogenaamde '3D-aanpak', wat betekent dat de situatie of mogelijkheden van een gezin of individu leidend zijn voor een geïntegreerde aanpak. Kortom: één gezin, één plan, één regisseur, oftewel regiecoach. In 2018 zullen we ons hier nog nadrukkelijker op richten.

We merken hoe belangrijk het is om individuele en collectieve vraagstukken zo goed mogelijk integraal te benaderen. Dit geldt ook voor de integraliteit van de oplossingen. Met het inrichten van het begrotingsprogramma 'Sociaal Domein' in 2017 gaven wij hieraan sturing door onze visie, missie en doelen vanuit één perspectief te bundelen: het sociaal domein. Ook de uitvoering van de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening en de Wet Inburgering maken, vanwege de inhoudelijke samenhang, deel uit van dit begrotingsprogramma. Daarmee geven we een actief bestuurlijk signaal af. We dwingen onze uitvoeringsorganisaties namelijk om 'uit de koker te komen'. En we streven meer maatwerk na, wat vraagt om minder regels, meer afstemming, meer professionaliteit en 'common sense'.

Voor de inrichting van de programmabegroting betekent dat ook iets. Schotten binnen het begrotingsprogramma van het sociaal domein passen niet. We beschouwen het budget sociaal domein daarom sinds vorig jaar als één geheel. Werkend vanuit integraliteit moeten oplossingen zonder extra administratief werk snel kunnen worden toegepast. Daarbinnen kan met budgetten worden geschoven, als dat nodig is voor een integrale oplossing. Tenslotte is de burger daarmee

beter geholpen. Om zicht te houden op het verloop en het resultaat van de diverse werkzaamheden en budgetten scherpen we de inmiddels opgestelde monitor hierop aan.

Samenhang

We kiezen voor slimme vormen van samenwerking en zien de rol van de overheid veranderen. Dat betekent dat we aansluiten op de eigen kracht en de netwerken van onze inwoners. Dit vraagt om een goede organisatie en ordening van de omliggende voorzieningen. Dit geldt vooral voor de leefdomeinen sport, vrije tijd, cultuur, onderwijs, sociaal-culturele voorzieningen, wijkvoorzieningen en de openbare ruimte. Dat maakt dat we meer en sterkere verbindingen moeten maken tussen diverse voorzieningen. Deze transformatie is een omvangrijke operatie en daarvoor kiezen we nadrukkelijk voor een groeimodel. Met de ervaringen van de eerste stap of stappen bereiden we de volgende voor. Dat helpt ook om maatschappelijk draagvlak onder deze ontwikkeling te realiseren.

De komende jaren staan we vanuit de ontwikkelingen in de Wmo en Jeugdhulp voor een uitdaging. We willen komen tot goede alternatieven voor de nu vaak duurdere en meer specialistische vormen van zorg- en hulpverlening. Daarom zetten we in op het versterken van preventie in zowel de gezondheidszorg, de Wmo en de Jeugdhulp. Het gaat erom dat we zo snel mogelijk deskundig doorverwijzen als dat nodig is. Zo kunnen we verzwaring van problematiek of escalatie voorkomen.

Ook dienen gemeenten tevens actief in te zetten op handhaving en fraudebestrijding. Echter, handhaving is in dezen niet alleen maar straffend optreden, maar ook preventie: mensen helpen zich aan de regels te houden, door hen te informeren over rechten/plichten en het aanbieden van passende dienstverlening. Het is dan ook een verplichting als gemeente in dezen om een Toezichthouder Sociaal Domein aan te stellen, Deze zal belast worden met preventie, controle, handhaving en fraudebestrijding binnen het Sociaal Domein. De laatste twee taken in o.a. samenwerking met de Inspectie SZW. Hiervoor zijn middelen opgenomen in de (bijlage) van de Nota Kaders en daarmee ook in de begroting.

Ook bij de uitvoering van de Participatiewet zetten we in op slimme samenwerking en arrangementen. De samenwerking in de arbeidsmarktregio draagt hieraan bij. De economie staat er goed voor. Met name in de techniek is de vraag naar (geschoolde) arbeidskrachten groot. Helaas kunnen veel uitkeringsgerechtigden hier tot nu toe nog niet van profiteren. Dit geldt zeker ook voor nieuwe doelgroepen, zoals mensen met een arbeidsbeperking. Het kabinet heeft in 2017 besloten om alsnog een verplichting op te leggen voor het aanbieden van 'beschut werken'. Wij bereiden ons daar, samen met Ergon en de Ergon-gemeenten, op voor. De faciliteiten van Ergon bieden daarnaast wellicht mogelijkheden om arbeidsmatige dagbesteding vorm te geven.

We maken maximaal gebruik van de aantrekkelijke arbeidsmarkt om kansen te benutten in de uitstroom naar werk. Daarbij botsen we op een paradox. In de Brainport-regio ontstaat in diverse branches krapte en is het moeilijk om vacatures goed te vervullen. Daartegenover staat dat de functie-eisen aanzienlijk hoger zijn dan veel uitkeringsgerechtigden kunnen waarmaken. Een hardnekkig en groot deel van uitkeringsbestand heeft een afstand tot de arbeidsmarkt door de combinatie van opleidingsniveau, werkervaring, uitkeringsduur en leeftijd. Daarnaast kennen statushouders en mensen met een arbeidsbeperking specifieke belemmeringen. Door deze redenen sluiten vraag en aanbod op de arbeidsmarkt onvoldoende op elkaar aan. We noemen dit de mismatch op de arbeidsmarkt. Naast het versterken van de positie en de mogelijkheden van uitkeringsgerechtigden richten we ons ook op het aanpassen van functie-eisen. Voor mensen met een arbeidsbeperking maken we vanzelfsprekend werk van de invulling van de wettelijke verplichtingen om de Banenafpraak en Beschut Werken na te komen.

Beleid

Sociaal domein

Respect voor en beroep op de eigen verantwoordelijkheid, omzien naar elkaar en zorgzaamheid in de samenleving zijn waarden die we nastreven. Als inwoners in de knel dreigen te komen, kunnen wij hen aanvullend ondersteunen met professionele hulp. Sociale netwerken blijven echter de sleutel. Zij verschaffen als het ware het fundament waarop het maatschappelijk huis wordt gebouwd. In onze

sociale netwerken zorgen we er met elkaar voor dat maatschappelijke uitval en isolement zoveel mogelijk wordt voorkomen. Waar sociale netwerken tekort schieten is (tijdelijk) extra inzet nodig in de vorm van ondersteuning, begeleiding of zorg. Extra aandacht gaat daarbij uit naar de groepen ouderen, jeugd en mensen met een beperking.

Mensen die een beroep doen op ondersteuning, helpen we zo snel mogelijk zodat ze hun hulpvraag zelf kunnen beantwoorden. Dat betekent dat de klant/hulpvrager eigenaar is van zijn eigen hulpvraag/ probleem en regie heeft over de noodzakelijke oplossing(en). De inwoner is zogezegd 'de expert'. De gemeente schept de voorwaarden dat zowel de klantsituatie als de oplossingsmogelijkheden integraal worden gezien: één gezin, één plan, één regisseur. Centraal hierin staan het versterken van eigen initiatief en ondersteuning en zorg op maat. De rol van de gemeente verandert: van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'.

Dienstverlening bundelen en stroomlijnen

Als we ervoor kiezen om de hulpvrager te ondersteunen, kijken we altijd naar de balans tussen de behoefte(n) enerzijds en de mate van zelfredzaamheid anderzijds. De oplossingsmogelijkheden zijn leidend voor de inzet. Dit is dus altijd situationeel maatwerk. De ene persoon heeft nu eenmaal meer probleemoplossend vermogen of veerkracht dan de ander. Daar willen we bij aansluiten, zodat de ondersteuning doeltreffend kan zijn. Belangrijk is om snel overzicht op de situatie van de betrokkene te krijgen. Dat stelt de behandelaar in staat om snel met andere professionals binnen of buiten het sociaal domein af te stemmen. Als de diagnose compleet is, verwerken we alle actiepunten, ook die van de hulpvrager, in een plan van aanpak. Bij ondersteuning door meerdere professionals leggen we een trekker (bij multi-users) of een regisseur (bij multi-problem) vast. Op deze manier zijn de behoeften en mogelijkheden van de klant leidend, bereiken we de lichtst mogelijke integrale probleemaanpak en is er adequate processturing. Niet alle ondersteuning bestaat dus uit meerdere onderdelen. De diagnose is altijd integraal, de ondersteuning kan enkel- of meervoudig zijn. En altijd vanuit het startpunt: 'Wat kunt u zelf (regelen)?'. De rol van de gemeente is altijd faciliterend, soms uitvoerend en soms passief (actie ligt bij één of meer partners).

Wmo

In 2017 hebben we ingezet op het doorontwikkelen van het sociaal team. Uitgangspunt is dat burgers bij de gemeente of bij één van de partners terecht kunnen voor ondersteuning. Goede samenwerking tussen verschillende partners in het sociaal team en huisartsen is daarvoor van belang. Hier wordt ook in 2018 op ingezet. Verdere integratie Sociaal Team en CJG en W&I is hier onderdeel van.

Jeugdhulp

Het CJG heeft een centrale rol in het bieden van jeugdhulp en verlenen van toegang tot individuele voorzieningen. Het CJG voert op verschillende niveaus regie op het effectief en efficiënt samenwerken rondom het gezin. Na de start in 2017 bekijken we in 2018 hoe we verdergaande harmonisering van de aanpak van het CJG en het sociaal team kunnen realiseren. Zo willen we klantroutes, werkwijzen, werkprocessen en gemeentelijke sturing of regie met elkaar gelijktrekken.

Participatie

Ook in 2018 vullen we onze trekkersrol in het Regionaal Werkbedrijf 04-Werkt in. Daarmee leggen we een verbinding tussen het bedienen van onze lokale werkzoekenden en werkgevers enerzijds en de ambities/verplichtingen in de arbeidsmarktregio anderzijds. Nu het startbudget van het Rijk op is, dragen de samenwerkende partijen gezamenlijk de exploitatielasten voor 04-Werkt.

Onze samenwerking met Ergon en het Participatiebedrijf leidt ertoe dat we krachtiger opereren voor mensen met een arbeidsbeperking. Een sluitende aanpak voor jongeren met een arbeidsbeperking, in samenwerking met het (vso en praktijk)onderwijs, is daar onderdeel van. Het inzetten van loonkostensubsidie is een belangrijk instrument om daarbij succesvol te zijn.

Op basis van onze ervaringen in 2016/2017 versterken we onze aanpak om gerichte voorzieningen aan te bieden aan statushouders. Snelle actie in samenloop met andere vormen van ondersteuning voorkomt een lang verblijf in de bijstand. Op dit moment bestaat ca. 16 % van ons uitkeringsbestand uit statushouders. De participatieverklaringstrajecten die in 2017 zijn geïntroduceerd zijn met ingang van 2018 in de Participatiewet opgenomen. Ook is de doelgroep verbreed met gezinsherenigers. In

2018 kopen we daarvoor gerichte projecten in. Deze worden mede gebaseerd op de ervaringen uit de projecten die we in eigen regie hebben uitgevoerd.

Wijkgericht werken

In de wijken van Valkenswaard willen we, samen met onze wijkcommissies en externe partners, de leefomgeving en ook de leefbaarheid verbeteren en impulsen geven. Wijkcommissies werken bij voorkeur met een dynamisch wijk-/activiteitenplan dat past bij de eigen ambities en inzet. Wij voeren daar op hoofdlijnen regie op. Dat doen we door op wijkniveau te analyseren hoe het gaat en deze analyses als richtsnoer te gebruiken voor het wijk/activiteitenplan. Bij die analyses leggen we de nadruk op de thema's sociaaleconomisch, welzijn/gezondheid en ruimte. Door deze analyses weten wijkcommissies waar ze hun inspanning bij voorkeur op kunnen richten. Binnen de context van die analyses kunnen wijkcommissies bovendien hun eigen opgaven benoemen, passend bij de eigen inzet. Op deze manier willen we gezamenlijk de kracht van wijkorganen aanpassen. Dat doen we altijd met behoud van eigen identiteit. Ook houden we steeds oog voor het ambitieniveau per wijk en de daar aanwezige potentie. Kortom: eenheid in verscheidenheid, waarbij altijd ruimte blijft voor dynamiek. Zo willen we adequaat blijven inspelen op actuele vraagstukken, wensen en uitdagingen in de wijk.

In 2018 gaan wij in alle wijken de formule 'Talentenbank' verankeren. In de Talentenbank komen verschillende sociale programma's samen, zoals Accent op ieders Talent of Buren voor Elkaar, waarin vraag en aanbod uit de wijk worden gebundeld. Deze programma's worden door wijkcommissies gebruikt om burgerkracht te vergroten. Met de inbedding van een sociaal programma in de wijk zetten zij in op ontmoeting en duurzame verbindingen tussen bewoners. In zes van de zeven wijken met een wijkvertegenwoordigend orgaan is nu een talentenbank operationeel.

Dekkende wijkraadgebieden in Valkenswaard, een ambitie uit het coalitieprogramma 2014-2018, is inmiddels gerealiseerd.

Burgerkracht Valkenswaard (2016) bevat een evaluatie op het functioneren van wijkcommissies en belicht daarnaast organisatorische aspecten op het brede terrein van het wijkgericht werken en overheidsparticipatie. De uitwerking van alle aanbevelingen uit dat rapport, gestart in 2016 / 2017, loopt ook in 2018 door. Uitwerking en acties staan steeds in de context van onze kernwaarden, van onze Toekomstvisie 2030 en van het organisatieconcept Sterk in je Werk.

Kaderstellende nota's

- Wmo-meerjarenplan 2014-2017
- Verordening Wmo 2017
- Beleidsplan Wmo A2 gemeenten 2015-2018
- Beleidsplan Wmo Valkenswaard (2014)
- Instellingsbesluit adviesraad sociaal domein
- Beleidskader jeugdhulp 2015-2019
- Beleidsnota jongeren op straat (2006)
- Vrijwilligersbeleid 2011-2014
- Handhavingsplan 2010-2014
- Kadernota "Een andere manier van werken" (2009)
- Nota "Tegengaan niet gebruik van inkomensvoorzieningen"
- Kadernota "Onderweg naar een nieuwe Sociale Zekerheid" 2012-2015
- Beleidsnota Schuldhulpverlening (2012)
- Nota Schuldpreventie (2014)
- Nota "Heroverweging minimabeleid" (2014)
- Contourennota Participatiewet (2014)

Wat willen we bereiken?
De eigen kracht van inwoners vergroten, zodat zij zolang mogelijk geen beroep op ondersteuning vanuit de gemeente hoeven te doen.
Mensen die hulp en zorg nodig hebben, omdat zij of hun omgeving hier niet in kunnen voorzien, ook daadwerkelijk de ondersteuning geven die, gezien hun specifieke persoonlijke situatie, nodig is.
Bijdragen aan het realiseren van de missie van het sociaal domein door ervoor te zorgen dat de dienstverlening die we bieden of inkopen: - een effectief antwoord vormt op de behoeften van onze inwoners; - leidt tot het maximeren van zelfredzaamheid; - in onderlinge samenhang en planmatig wordt aangeboden; - vanuit resultaatsturing wordt gemonitord en zo nodig bijgestuurd; - uitgaat van maximale regie door de inwoner zelf; - dichtbij en toegankelijk wordt aangeboden.
De inwoners vragen wat zij zelf, of met inzet van hun netwerk, kunnen bereiken.
Eén gezin, één plan, één regisseur.
Een verschuiving van specialistische, dure voorzieningen naar preventie/lichtere vormen van voorzieningen.
Een gezonde gemeente met vitale inwoners.
Tevreden cliënten/ ouders/ opvoeders / jeugdigen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Sociaal domein: Professionaliteit vergroten	De kwaliteit van de hulpverlener van het sociaal team/CJG is bepalend voor de doeltreffendheid van de ondersteuning van de klant. Natuurlijk stellen gemeente en instellingen kwaliteitseisen bij het aantrekken van nieuwe medewerkers. Deze kwaliteiten moeten echter ook onderhouden worden. Dit wordt op dit moment met name vormgegeven door de moederorganisaties waar de hulpverleners in dienst zijn, door deelname aan specifieke cursussen/trainingen door de gemeente geïnitieerd en door het organiseren van ontwikkeltafels door de gemeente.
Sociaal domein: Organisatie versterken	Om de gewenste flexibiliteit in het sociaal domein te verwezenlijken, bouwen we die ook in de organisatievorm. We willen een sterk en flexibel opererende frontoffice sociaal domein, die zich aanpast aan de eisen die de klantsituatie stelt. Er wordt gewerkt aan een duidelijke toegang tot het sociaal domein en er zal worden gewerkt aan verdere integratie tussen de deelterreinen Wmo, Jeugd en W&I. Waar in 2017 geïnvesteerd is in het versterken van de interne organisatie, zal in 2018 geïnvesteerd gaan worden in de relatie met de diverse moederorganisaties. De ontwikkeling van het zaakgericht en digitaal werken draagt bij aan het stroomlijnen van de werkprocessen in het sociaal domein. Voorbeelden van reeds lopende acties zijn het gedigitaliseerde proces van de automatische kwijtscheldingen van gemeentelijke belastingen, de melding en aanvraag Wmo en de gehandicaptenparkeerkaart. De kosten voor het zaakgericht werken zijn opgenomen in de budgetten voor digitalisering en midoffice A2.
Sociaal domein: andere invulling cliëntenparticipatie	De Adviesraad Sociaal Domein pakt zijn rol op in het gehele sociaal domein, inclusief de wsw. De Cliëntenraad Werk & Inkomen richt zich vooral op advisering rondom uitvoeringszaken

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	Werk & Inkomen. De adviezen van de ervaringsdeskundigen zetten we in om de werking van communicatie en instrumenten te versterken.
Sociaal domein: Onderzoek toepasbaarheid monitor Sociaal Domein	We onderzoeken of de monitor Sociaal Domein die bij andere gemeenten opgezet wordt ook toepasbaar is voor onze gemeente. Deze monitor heeft tot doel inzicht te geven in de stand van zaken ten aanzien van gewenste effecten in het sociaal domein, de voortgang van het transformatieproces en de gerealiseerde aantallen in relatie tot de bestedingen.
WMO: uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Preventie	Met het platform preventie willen we, in overleg met uitvoeringsorganisaties, de regie pakken op de preventieactiviteiten. . Daarnaast maken we afspraken met de GGD waarin we aandacht vragen voor voorkomen gehoorschade, gezondheid voor kinderen, voorlichting, weerbaarheid en alcohol en drugs gebruik.
WMO: ontwikkelen voorliggende en algemene voorzieningen	Samen met inwoners, zorgaanbieders en welzijnsorganisaties ontwikkelen we toegankelijke voorliggende en algemene voorzieningen, met aandacht voor respijtzorg, doelgroepenvervoer en inzet van vrijwilligers. In een denktank geven we vorm aan de fysieke overlegtafel Inkoop begeleiding en bereiden we (bestuurlijke) afspraken met onze professionele gesubsidieerde instellingen voor. Leidraad is de wijze waarop en de mate waarin een bijdrage wordt geleverd aan de missie sociaal domein.
WMO: Stimuleren burgerinitiatieven	Wij willen inwoners, verenigingen en andere lokale initiatiefnemers stimuleren om innovatieve initiatieven te ontwikkelen. Die moeten leiden tot ontmoeting met en ondersteuning van kwetsbare inwoners uit Valkenswaard. Nadrukkelijk kunnen dat ook jeugdigen zijn of mensen met een arbeidsbeperking of afstand tot de arbeidsmarkt.
WMO: Transformatie stimuleren	Subsidies beter afstemmen op beleidsuitgangspunten van de transformatie. In het kader van het nieuwe subsidiebeleid nemen wij bestaande subsidieafspraken onder de loep. Uitgangspunt hierbij is dat de te subsidiëren activiteiten een bijdrage leveren aan de realisatie van de missie sociaal domein. We bezien in 3D-verband de noodzakelijke prestatieafspraken met gesubsidieerde instellingen.
WMO: Afspraken maken voor Beschermd wonen / maatschappelijke opvang.	Het college van Valkenswaard heeft in december 2016 ingestemd met de bestuurlijke afspraken over beschermd wonen die regionaal zijn opgesteld. Als gevolg daarvan heeft het college de mandaatverlening aan Eindhoven verlengd. De bestuurlijke afspraken gelden tot 1 januari 2020. Een regionaal plan van aanpak wordt opgesteld voor de periode daarna (de doordecentralisatie).
Jeugdhulp: Verdergaande harmonisering aanpak van het CJG en Sociaal team	Het ingezette proces in 2017 zal in 2018 verder vervolg krijgen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Jeugdhulp: Inkoop van maatwerkvoorzieningen voor individuele hulpverlening	Regionaal kopen we zaken in op het terrein van jeugdhulp met en zonder verblijf, de crisisdienst, veiligheid (Jeugdbescherming/ Jeugdreclassering, JeugdzorgPlus en Veilig Thuis). In 2018 wordt voor jeugdhulp met en zonder verblijf ingekocht op basis van zogenaamde objectieve tarieven en zijn de in 2017 geldende productcodes verder verfijnd en beter beschreven.
Jeugdhulp: Opstellen van een nieuw "integraal preventief jeugdbeleid" als verdere uitwerking van het Beleidskader jeugdhulp 2015-2019 voor de ouders en jeugdigen in Valkenswaard.	Het jeugddomein kent veel belendende percelen. Die vragen om een goede lokale organisatie en ordening op het gebied van beleid en netwerkregie. Sinds de invoering van de Jeugdwet en passend onderwijs is de complexiteit verder toegenomen. Afstemming is met name nodig richting WMO, W&I, basis jeugdgezondheidszorg en preventieprogramma's, onderwijs voor de voorschoolse voorzieningen en passend onderwijs, sport en cultuur en openbare orde en veiligheid. In 2018 zal een verdere invoering van het vernieuwde preventief jeugdbeleid worden gerealiseerd. Dit preventief jeugdbeleid is een verdere uitwerking van het beleidskader jeugdhulp 2015-2019.
Jeugdhulp: beleidsevaluatie van twee jaar nieuwe jeugdtaken.	In de huidige constructie lopen we na twee jaar tegen enkele uitvoeringsknelpunten aan. We komen in een volgende ontwikkelfase terecht. Vraagstukken als: 'Hoe kan de gemeente zodanig organiseren dat de verantwoordelijkheid die zij heeft zo goed mogelijk gedragen wordt?', zullen we verder beantwoorden. De focus zal in 2018 onder andere op de wijze van samenwerking met de moederorganisaties liggen.
Pilot praktijkondersteuners huisartsen jeugd GGz	In 2018 zal, na gebleken belangstelling bij de huisartsen in Valkenswaard en goede inpasbaarheid in het huidige systeem, een pilot POH-jeugd-GGz worden gestart. Deze pilot is in de gemeente Leeuwarden succesvol gebleken, zowel inhoudelijk als financieel. Op termijn zou er een besparing van specialistische GGz-kosten gerealiseerd moeten kunnen worden.
Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan lokaal gezondheidsbeleid.	Het uiteindelijke doel is dat burgers uit Valkenswaard langer gezond blijven en minder vaak een beroep hoeven te doen op duurdere en meer specialistische vormen van zorg- en hulpverlening. Met het inrichten van het platform preventie en het nieuwe sport- en bewegenbeleid geven we hier uitvoering aan.
Participatie: inkomensondersteuning	Het beschikken over een eigen inkomen is een basis voor het bestaan. Zo nodig voorzien wij daarin. Afhankelijk van de klantsituatie gebeurt dat in overleg binnen het sociaal team. Tegelijkertijd zijn we scherp op juist gebruik van de bijstand en vooral het vinden van betaald werk. Desondanks verwachten we niet dat onze bijstandsuitgaven volledig worden afgedekt door de rijksbijdrage Buig.
Participatie: re-integratie	We bezien samen met onze klanten hun mogelijkheden op het bereiken van betaalde arbeid. Daarvoor zetten we alle beschikbare

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	instrumenten in. De arbeidsmakelaar legt verbinding met lokale en regionale werkgevers en maakt maximaal gebruik van drempelverlagende maatregelen als loonkostensubsidie, werkervaringsplaats en proefplaatsing. We zien het instrument van de gedeeltelijke inkomensvrijlating als stimulator voor het sneller accepteren van –fulltime of parttime- betaald werk.
Participatie: re-integratie/ participatie	In 2017 onderzoeken we, samen met de Ergongemeenten, de winst die te behalen is door beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding in samenwerking uit te voeren.
Participatie: minimabeleid algemeen	De inzet van het minimabeleid is en wordt via het sociaal team en het CJG in toenemende mate afgestemd op de brede doelgroep sociaal domein. De toepassing van bijzondere bijstand blijft toenemen als gevolg van sterk stijgende vergoeding van kosten voor bewindvoering en voorzieningen voor statushouders. Verder zetten we bijzondere bijstand binnen het sociaal team regelmatig in als smeermiddel, om situaties vlot te trekken.
Participatie: minimabeleid-gemeentelijke collectiviteit	Met de gemeentelijke collectiviteit kunnen ook mensen met een lager inkomen beschikken over een effectieve en betaalbare ziektekostenverzekering. We zetten ons er blijvend voor in, zeker ook via casuïstiek in het sociaal team en CJG, om het gebruik daarvan te maximaliseren. We werven ook actief aan het eind van het jaar om onze groeiambities waar te maken. Het succesvolle verloop hiervan noopt tot ophoging van het beschikbare budget.
Participatie: schuldhulpverlening	Op basis van de evaluatie schuldhulpverlening 2017 intensiveren we de samenwerking met de partners binnen het sociaal team. We passen de inrichting van het werkproces schuldhulpverlening aan, mede op grond van de uitkomsten van de pilots 'aanpak uitval' en 'betalingsproblemen zorgverzekering'. we breiden de nazorg uit om terugval in schuldenproblematiek tegen te gaan. We onderzoeken de bruikbaarheid van de nieuwe methodiek 'Mobility mentoring'. De bestaande samenwerkingscontracten met de Kredietbank West-Brabant en Lumens Groep worden vernieuwd. We zorgen ervoor dat alle partners in het sociaal domein in voorkomende gevallen signaleren en doorverwijzen. In principe zo vroeg mogelijk: hoe eerder je begint, des te meer je wint! We hebben speciale aandacht voor gezinnen met kinderen. De inzet stemmen we af met het CJG en met Leergeld.
Participatie: inburgering	We zorgen voor adequate opvang, begeleiding en huisvesting van statushouders, die zich in Valkenswaard vestigen.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	Waarstaatjegemeente	686,2	744	>690
Netto Participatiegraad	Waarstaatjegemeente	65,3%	65,80%	>65%
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners 12/17 jaar	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	185,4	137,4	140
Kinderen in uitkerings-gezinnen (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	4,7% (2015)	6,58% (2015)	5 %
Achterstandsleerlingen 4 t/m 12 jarigen (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	8,43% (2012)	11,61% (2012)	7,5 %
Werkloze jongeren 16 t/m 24 jarigen (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	1,80% (2015)	1,52% (2015)	1%
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	27,7	41,3	27,5
Aantal personen met een lopend re-integratietraject per 1.000 inwoners (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	Nieuwe: 5,9 Beëindigd: 1,6	Nieuwe: 15,0 Beëindigd: 12,0	Nieuwe: 11 Beëindigd: 8
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp (%) (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	8,8%	10,7%	< 9%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming (%) (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	8,3%	8,3%	< 8 %

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering *(%) (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	0 %	1,9%	0%
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners (De beschikbaarheid van deze indicator hangt af van deelname aan de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	475	-	< 355
Alcoholconsumptie (heeft in de afgelopen 4 weken bij ten minste één gelegenheid 5 glazen of meer gedronken)	GGD-monitor	25 %		<25 %
Overgewicht onder jongeren	GGD-monitor	8 %		< 8 %
Tevredenheid over gezondheidsvoor- Zieningen	Waarstaatjegemeente	82%		Minimaal landelijk gemiddelde = nu 81%
Psychische ongezondheid bij 12- tot en met 17-jarigen	GGD-monitor	15%		< 13 %
Drugsgebruik in afgelopen 4 weken: Wiet of hasj	GGD-monitor	2 %		< 3 %
Overige indicatoren				
Minimaal afgewezen/ ingetrokken aanvragen ten opzichte van meldingen voor uitkering (poortwachtersquote)	W&I	37%		40%
Minimaal bedrag uitkeringen dat wordt teruggevorderd t.o.v. totaal uitkeringsbedrag	W&I	1,17%		1,20%
Maximale gemiddelde uitkeringsduur per klant	W&I	56		55
Minimale uitstroom totaal per ultimo jaar	W&I	167		170
Minimale volledige uitstroom naar werk ten opzichte van de totale uitstroom vanuit bijstand	W&I	40%		30%
Minimaal percentage klanten met partiele inkomsten (naar vermogen) ten opzichte van het klantenbestand levensonderhoud	W&I	23%		25%

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Percentage huisvestings-taakstelling dat is gerealiseerd.	W&I	92		100%
Minimaal percentage van de aanvragen bijzondere bijstand die wordt toegekend	W&I	80%		80%
Minimaal percentage van de klanten die geholpen is met een adviesgesprek, schuldregeling of budgetbeheer	W&I	82%		80%
Minimaal percentage van de gemelde klanten die is geholpen met de aanpak budgetbegeleiding en kan verantwoord met zijn budget omgaan	W&I	100%		100%

Ontwikkelingen

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Bijzondere bijstand	-100	-100	-100	-100
Collectieve zorgverzekering	-10	-10	-10	-10
Toezicht WMO en Jeugd	-50	-50	-50	-50
Beschut werken	-80	-100	-120	-140
Ondermijning	-10	-10	0	0
Subsidieplafond/ aframen restant te effectue- ren taakstelling	-69	-74	-72	-77
Invoering blijverslening	-	-	-	-
Opbrengst inzet POH	-	-	200	300
Kosten inzet POH	-155	-155	-155	-155
Maatwerk (grotendeels vervoerskosten)	-68	-68	-68	-68
Verlagen budget inzet handhaving/ sociale recherche	25	25	25	25
Transformatie van gemeentelijke tegemoetkomings- en kwijtscheldingsregelingen	-125	-125	-125	-125
Totaal programma 4	-642	-667	-475	-400

Bijzondere bijstand

De lasten voor bijzondere bijstand zijn in 2017 naar verwachting € 169.000 hoger dan begroot. Belangrijkste reden zijn de toegenomen uitgaven bijzondere bijstand voor bewindvoerderskosten (ruim € 300.000 in 2017). Dit is een landelijk probleem waarvoor het rijk afgelopen jaar een oplossing zou bieden. Een afdoende oplossing is achterwege gebleven. Het streven is nu om lokale afspraken met verwijzers te maken. Hierbij wordt eerst schuldhelpverlening geconsulteerd voordat doorverwezen wordt naar een bewindvoerder. Dit zal onvoldoende opleveren om het volledige tekort bij bijzondere bijstand structureel op te lossen.

Collectieve zorgverzekering

Op 17 november waren de premies 2017 bekend gemaakt. Landelijk was het beeld dat ziektekostenverzekeraars de premies fors zouden verhogen. De CZ premies pakten 7.5% hoger uit dan de premies 2016. Deelnemers van de collectiviteit waren ongeveer 7 euro per maand duurder uit. We kregen signalen van mensen dat ze overwegen uit de collectiviteit te stappen of zich daadwerkelijk al afgemeld hadden. Dit is een ongewenst effect in het kader van minimeleidend en preventief gezondheidsbeleid. Deze prijsstijging is gecompenseerd en structureel verwerkt in de begroting.

Toezicht WMO en Jeugd

Door de nieuwe taken, die de gemeente heeft gekregen als gevolg van de decentralisaties (Wmo 2015, Jeugdwet, Participatiewet), heeft de gemeente verantwoordelijkheid gekregen voor meer gemeenschapsmiddelen. Doelmatigheid, rechtmatigheid en kwaliteit worden daarmee steeds belangrijker.

De VNG heeft gemeenten een raamwerk gegeven voor het opzetten van een onderzoek als er een signaal van mogelijke onrechtmatigheden (fraude, misbruik en/of oneigenlijk gebruik) is. Gemeenten dienen actief in te zetten op handhaving en fraudebestrijding. Echter, handhaving is in dezen niet alleen maar straffend optreden, maar ook preventie: mensen helpen zich aan de regels te houden, door hen te informeren over rechten/plichten en het aanbieden van passende dienstverlening. Het is dan ook een verplichting als gemeente in dezen om een Toezichthouder Sociaal Domein aan te stellen. Deze zal belast worden met preventie, controle, handhaving en fraudebestrijding binnen het Sociaal Domein. De laatste twee taken in o.a. samenwerking met de Inspectie SZW.

Beschut werken

Beschut Werken is als mogelijkheid opgenomen in de Participatiewet, ter vervanging van de afbouw wsw. Gemeenten hebben hieraan nauwelijks invulling gegeven vanwege de zeer hoge gemeentelijke

bijdrage. Gemeenten zijn nl. verplicht die te garanderen tot het eind dienstverband. Het Rijk heeft uiteindelijk per 1-1-2017 gemeenten de verplichting opgelegd om Beschut Werken uit te voeren. Het aantal te plaatsen personen stijgt in de komende jaren, maar tot nu toe zijn slechts het aantal 2017 (2) en 2018 (4) door het Rijk bekend gemaakt. Voor de begroting gaan we uit van een stijging in de komende jaren van 1 persoon per jaar.

Ondermijning

Een van de prioriteiten van het veiligheidsbeleid van de gemeente Valkenswaard (nota Veiligheid 2015- 2018, door de raad vastgesteld) is het thema georganiseerde/ondermijnende criminaliteit. De aanpak hiervan is namelijk niet langer alleen een taak van de politie en het Openbaar Ministerie. Een effectieve aanpak van de ondermijnende criminaliteit vraagt om een georganiseerde overheid die alle middelen en instrumenten inzet die ze tot haar beschikking heeft. Elke ketenpartner (gemeenten, Openbaar Ministerie, politie, belastingdienst, etc.) kan een bijdrage leveren aan de aanpak. De gemeente heeft mogelijkheden om barrières op te werpen, waarmee kan worden voorkomen dat criminele organisaties of personen misbruik maken van legale structuren of zich weten te vestigen in de regio. Dit zal zich onder meer uiten in het versterken van de informatiepositie, actualiseren, regionaal afstemmen en consequent uitvoeren van beleid, kritische procedures bij vergunningverlening, subsidies en aanbestedingen, het uitoefenen van toezichts- en handhavingstaken en de strikte toepassing van het sanctioneringsinstrumentarium.

In dit verlengde is een actieplan Ondermijning 2017-2019 vastgesteld door het college. Ten behoeve van het uitvoeren van dit programma is voor 2018 en 2019 €10.000 gewenst. Dit wordt onder andere besteed aan:

- Awarenesstrainingen medewerkers en bestuur
- Voorlichtings-/campagnemateriaal
- Verder uitwerken van de aanbevelingen vanuit de bestuurlijke werkgroep Mensenhandel, de toolbox en het basisniveau Mensenhandel.

Subsidieplafond/ aframen restant te effectueren taakstelling

In het kader van de bezuinigingsoperatie is in 2014 besloten tot een bezuiniging op subsidies van € 841.000. Door de jaren heen is aan deze bezuinigingsopdracht gewerkt. Zo zijn al vele bezuinigingen gerealiseerd en resteert nog een opgave van ca € 260.000, waarvan € 77.000 voor verenigingen en stichtingen.

Verder bezuinigen zal ingrijpende gevolgen hebben voor de stichtingen en verenigingen. Sommige zullen genooddakt zijn hun activiteiten te beëindigen, terwijl het college juist inzet op een actieve bijdrage en participatie van burgers in de samenleving. Veel verenigingen dragen juist bij aan realisatie van beleidsdoelstellingen. Zo stimuleren de verenigingen de deelname aan de maatschappij, geven een impuls aan de sociale cohesie, helpen eenzaamheid te voorkomen, stimuleren sporten en bewegen, kunnen een bijdrage leveren aan het ontlasten van de mantelzorgers et cetera.

Inzet POH

Er is een mogelijkheid tot de inzet van een praktijkondersteuner huisartsenpraktijk. Dit is een nieuw initiatief. Hierdoor kunnen we 50% van de lichte GGz-cliënten zelf oppakken. Omdat dit een project is dat tijd nodig zal hebben, is de inschatting gemaakt dat het voordeel pas in 2020 financieel effect heeft. Dit is echter afhankelijk van beschikbare middelen, tijd, medewerking huisartsen etc. Hierbij ligt een relatie met de extra formatie die is aangevraagd bij het CJG via de Nota Kaders 2018-2021.

Maatwerk (grotendeels vervoerskosten)

Het maatwerk (ambulante zorg) is nog niet begroot. Dit zal structureel € 68.000 kosten. Het betreft met name vervoerskosten.

Verlagen budget inzet handhaving/ sociale recherche

Als gevolg van de gewijzigde inzet van handhaving vanaf 2016 zijn de kosten afgenomen. Dit is nog niet vertaald in de begroting omdat de kans aanwezig was de gewijzigde inzet voor wat betreft de handhaving niet geconstateerde fraude tot gevolg kon hebben. Hiervoor zijn op dit moment geen

aanwijzingen dus deze besparing is structureel. De besparing van € 25.000 heeft alleen betrekking op Valkenswaard.

Transformatie van gemeentelijke tegemoetkomings- en kwijtscheldingsregelingen

Voor het opvangen van hogere lasten en/of lagere inkomsten als gevolg van de transformatie van gemeentelijke tegemoetkomings- en kwijtscheldingsregelingen is een bedrag van € 125.000 gereserveerd. Over dit bedrag van kan het college pas beschikken na de besluitvorming over de glijdende schaal in de raadsvergaderingen van november en december 2017.

Wat mag het programma kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Participatie	-	14.399	14.681	14.574	14.607	14.627
Jeugd	-	4.886	6.029	6.058	5.858	5.758
WMO	-	9.615	9.097	9.076	9.020	9.024
Maatschappelijke ondersteuning	16.247	-	-	-	-	-
Zorg	1.711	-	-	-	-	-
Totaal lasten	17.957	28.900	29.807	29.708	29.485	29.409

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Participatie	-	7.871	8.121	8.121	8.121	8.121
Jeugd	-	-	-	-	-	-
WMO	-	689	439	439	277	277
Maatschappelijke ondersteuning	754	-	-	-	-	-
Zorg	222	-	-	-	-	-
Totaal baten	976	8.560	8.560	8.560	8.398	8.398

Saldo voor bestemming	-16.982	-20.340	-21.247	-21.148	-21.087	-21.011
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	150	-	-	-	-	-
Baten	520	-	-	-	-	-
Saldo	370	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-16.611	-20.340	-21.247	-21.148	-21.087	-21.011
----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

5. Bestuur & Organisatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Samenwerking & positionering	Dhr. Drs. A.B.A.M. Ederveen	Ruimtelijk beleid en projecten
Dienstverlening	Mevr. H.G. Tindemans-van Tent	Klant Contact Centrum
Veiligheid	Mevr. H.G. Tindemans-van Tent	Sociaal en economisch beleid
Financiën	Dhr. M.J.A. Bax	GRSA2

Samenwerking & positionering

Missie

We willen de gewenste identiteit van Valkenswaard positioneren en een imago ontwikkelen dat bijdraagt aan het realiseren van beleidsmatige en bestuurlijke doelen. We gaan strategische samenwerkingsverbanden aan, of houden ze in stand, om de bestuurskracht optimaal te houden.

Toekomstvisie

Toekomstvisie

Als Valkenswaard zijn we actief bezig met de toekomst van onze gemeente. De interactief ontwikkelde Toekomstvisie Valkenswaard 2030 heeft de stip aan de horizon gezet en ons vraagstukken voor het nu aangereikt: hoe pakken wij de uitdagingen van ontgroening en vergrijzing aan, hoe borgen wij onze sociale cohesie en hoe behouden wij een aantrekkelijk vestigingsklimaat om te wonen, werken en recreëren? Inwoners, ondernemers, organisaties en bezoekers dachten met ons mee over de vraag hoe wij daar moeten komen. De toekomstvisie kent drie pijlers:

- Innovatie
- Sociale Cohesie
- Leisure & Pleasure

De drie pijlers uit de Toekomstvisie zijn in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Deze strategische keuzes zijn vertaald naar vijf programma's in de begroting. Kort samengevat gaat het om de volgende strategische keuzes:

1. Wonen: voor de korte termijn inzetten op huisvesting voor jongeren, op de middellange termijn op jonge (Brainport-)gezinnen en de middelen ook volgens die prioritering inzetten.
2. Werken: inzetten op met name werkgelegenheidsontwikkeling in de vrijetijdsector en de Brainport-industrie.
3. Vrije tijd: impuls op verblijfsrecreatie en innovatieve leisure.
4. Sociaal Domein: naast de wettelijke verplichtingen maken we, vooral voor jongere generaties, niet-wettelijke keuzes als daar mogelijkheden voor zijn.
5. Bestuur & Organisatie: fundamentele keuze voor overheidsparticipatie in beleid en communicatie.

Positionering

In 2015 zijn we gestart met een citymarketingproject. Door middel van citymarketing wordt op basis van de Toekomstvisie, verdere focus aangebracht in de positionering en het profiel van Valkenswaard. Met behulp van onze inwoners hebben we het zogenaamde DNA van Valkenswaard in beeld gebracht, hebben we nadere invulling gegeven aan de positionering van Valkenswaard en hebben we het profiel van Valkenswaard ook visueel aangescherpt. Als resultaat van dit proces is in 2016 de stichting Valkenswaard Marketing is opgericht, die de citymarketingtaken van de gemeente heeft overgenomen. De gemeente faciliteert deze stichting, die zich in korte tijd al heeft bewezen door de Valkenswaardse citymarketing te professionaliseren (met onder andere reclame voor Valkenswaardse evenementen in de regio) en door nieuwe evenementen te ontwikkelen, zoals de succesvolle Wandelweek. Op deze manier zetten we ook verdere stappen met betrekking tot overheidsparticipatie. De inwoners van Valkenswaard zitten aan het stuur, de gemeente is betrokken en faciliterend. In de begroting is – als gevolg van een raadsbesluit – een projectsubsidie voor de stichting Valkenswaard Marketing opgenomen. In 2018 zal de Stichting Valkenswaard Marketing de activiteiten verder ontwikkelen en organisatorisch nauwer gaan samenwerken met de VVV en het Centrummanagement om gezamenlijk nog meer meerwaarde te bieden.

Samenwerkingsverbanden

Regionale samenwerking is niet meer weg te denken uit deze tijd. Het realiseren van de beleidsopgaven op de schaal van Valkenswaard wordt steeds lastiger. Vraagstukken worden complexer en er zijn steeds minder middelen beschikbaar. De regionale samenwerking valt uiteen in drie componenten, namelijk:

- Functionele samenwerking, bijvoorbeeld intensiveren van de samenwerking binnen de Brainport-organisatie;
- Bestaande gemeenschappelijke regelingen, onder andere MRE, Cure, GGD, ODZOB en Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant;
- Inter(-nationale) gemeentelijke samenwerking, zoals internationale samenwerking/Jumelage, Benelux en A2-samenwerking.

Achtergrond & ontwikkelingen

A2-samenwerking

De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard hebben een Gemeenschappelijke Regeling gevormd, waarin sinds 1 januari 2017 alle bedrijfsvoeringstaken zijn samengevoegd. Het doel van deze samenwerking is:

- het verminderen van de kwetsbaarheid;
- het behoud en versterken van de kwaliteit;
- het versterken van de dienstverlening;
- het verbeteren van de efficiency van werkprocessen;
- het verbeteren van de effectiviteit door betere inzet van kwaliteiten van medewerkers;
- het op termijn verminderen van de kosten.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden binnen de gemeenschappelijke regeling (GR) stellen we jaarlijks een begroting op. De laatste vastgestelde begroting betreft de periode 2018-2021.

Op het gebied van de ontwikkeling van de drie decentralisaties werken we intensief samen in A2-verband, maar ook in een breder regionaal verband.

Metropool Regio Eindhoven (MRE)

Samenwerking zoeken we ook op een aantal concrete regionale thema's: economie, ruimte en mobiliteit. Daarvoor hebben we in het kader van de Metropool Regio Eindhoven (MRE) werkplaatsen ingericht. De bestuurlijke deelname aan deze werkplaatsen pakken we samen met de A2- gemeenten op. Dat betekent dat de A2- gemeenten in elke van deze werkplaatsen worden vertegenwoordigd door een lid van het college van een van de drie gemeenten. Werkplaatsen zijn ingericht op de thema's Economische Strategie, Arbeidsmarkt, Werklocaties, Strategie Ruimte, Wonen en Mobiliteit. Daarnaast krijgen Zorgvernieuwing en Duurzaamheid aandacht in de bestuurlijke samenwerking. In 2017 heeft er een evaluatie van de MRE plaatsgevonden. Ook het college en de gemeenteraad hebben daarin geparticipeerd. In 2018 vindt er een vervolgproces plaats om de MRE toekomstbestendig te maken.

Internationale Samenwerking

In aansluiting op de ontwikkeling van de technologiedriehoek Eindhoven, Leuven en Aken (ELAT), zijn wij continu op zoek naar mogelijkheden en kansen in samenwerking met gemeenten van gelijke omvang als Valkenswaard. Daarom hebben we contacten gelegd met de gemeenten Hamont-Achel en Neerpelt. Op dit moment werken we voornamelijk interregionaal samen op het gebied van recreatie en toerisme in de Samenwerking Natuurgrenspark De Groote Heide en hebben we het voornemen om een BGTS-samenwerking op te starten.

Beleid

Toekomstvisie

In 2018 sturen we nog sterker op uitvoering van de doelen uit de Toekomstvisie. In de Nota Kaders en Begroting maken we de uitvoering van de Toekomstvisie steeds nadrukkelijker zichtbaar. De Toekomstvisie is tevens uitgangspunt en inspiratiebron voor het nieuwe collegeprogramma 2018-2022, dat na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 zal worden ontwikkeld.

Citymarketing

Op 23 mei 2017 heeft de gemeenteraad besloten om een reservering te treffen in de begroting voor de projectsubsidie voor de Stichting Valkenswaard Marketing. Deze structurele projectsubsidie wordt gebruikt om het werkplan van de Stichting Valkenswaard Marketing uit te voeren.

A2-samenwerking

De samenvoeging van de bedrijfsvoeringstaken in de GR-A2 is een grote transitie die flinke impact heeft op de organisaties van de drie gemeenten en voor de medewerkers die zijn overgaan naar de GRSA2. In deze begroting zijn om zorgvuldig te begroten de structurele effecten uit de bestuursrapportage van de GRS-A2 opgenomen.

Overheidsparticipatie

Vanuit de Toekomstvisie is de fundamentele keuze gemaakt voor overheidsparticipatie. Dat betekent dat we burgers, waar mogelijk, meer zelf initiatief laten nemen en als gemeente een faciliterende rol aannemen. In de organisatie geven we uitvoering aan deze doelstelling binnen organisatieontwikkelingsprogramma Sterk in je werk.

Relatiemanagement & lobby

We werken actief aan de professionalisering van ambtelijk en bestuurlijk relatiemanagement en aan onze lobby om de doelen van Valkenswaard vaker met behulp van externe partijen te kunnen realiseren.

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2030
- Gemeenschappelijke Regeling A2
- Koersdocument A2-samenwerking 'Nóg krachtiger en dichterbij' en implementatieplan.
- Strategische keuzes toekomstperspectief A2
- Kadernota 2018-2021
- Online strategie (2013)
- Citymarketingstrategie

Wat willen we bereiken?

We willen onze kwetsbaarheid verminderen en onze inwoners beter bedienen door, met behoud van eigen bestuurlijke identiteit, verschillende samenwerkingsverbanden aan te gaan. Het gaat dan om samenwerkingsverbanden zoals functionele en intergemeentelijke samenwerking, thematische schaalvergroting en strategische samenwerkingsverbanden. We willen onze identiteit en ons imago optimaal positioneren om zo onze bestuurlijke en beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Samenwerking A2-gemeenten	In het najaar van 2018 gaan we in gesprek over het toekomstperspectief van de A2-samenwerking.
Toekomstvisie van Valkenswaard vertalen naar strategische keuzes en beleidslijnen	Het nog nadrukkelijker vertalen van de strategische keuzes en beleidslijnen van de Toekomstvisie van Valkenswaard, naar de begroting 2019 en de meerjarenraming 2019-2022.
Citymarketing	De in 2016 ontwikkelde citymarketingstrategie wordt in 2018 door de Stichting Valkenswaard Marketing van uitvoering voorzien.
Andere vormen van samenwerking	We nemen in 2018 deel aan het proces om de MRE toekomstbestendig te maken.
Overheidsparticipatie	Burgers meer betrekken bij de besluitvorming door in te zetten op burgerparticipatie en hen meer ruimte geven voor eigen initiatief. Hier wordt uitvoering aan gegeven binnen organisatieontwikkelingsprogramma Sterk in je werk. In 2018 zetten we de volgende stappen omtrent het implementeren van de Omgevingswet, waarbij burger- en overheidsparticipatie belangrijke factoren zijn.
Relatiemanagement en lobby	Professionalisering van ambtelijk en bestuurlijk relatiemanagement en lobby om de doelen van Valkenswaard vaker met behulp van externe partijen te kunnen realiseren.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Overige indicatoren				
Strategische keuzes en beleidslijnen van de Toekomstvisie van Valkenswaard zijn vertaald naar de Begroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2019. De uitwerking van het coalitieprogramma is hierin betrokken.	Begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2020	-	-	Coalitieprogramma verwerken in Nota Kaders 2018 en meerjaren-programma-begroting 2019-2022

Wat mag Samenwerking & positionering kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Gemeentelijke regelingen	65	294	291	291	291	291
Regionale samenwerking	276	152	185	185	185	185
Positionering	126	-	-	-	-	-
Totaal lasten	466	445	476	476	476	476

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Gemeentelijke regelingen	-	-	-	-	-	-
Regionale samenwerking	-	-	-	-	-	-
Positionering	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-	-

Saldo voor bestemming	-466	-445	-476	-476	-476	-476
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	253	-	-	-	-	-
Saldo	253	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-213	-445	-476	-476	-476	-476
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Dienstverlening

Missie

De gemeente Valkenswaard kenmerkt zich door een heldere en transparante dienstverlening, die regelmatig op effecten wordt getoetst en beoordeeld. Het bestuur wil proactief beleid voeren door te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en bewust te sturen op het bereiken van resultaten.

Toekomstvisie

Toewerken naar een 'breder' team klantcontact waarin loketintegratie is gegarandeerd, er een goede samenwerking is tussen front- en backoffices en waarbij ondersteuning en administratie een geïntegreerd onderdeel van het geheel is. Daarbij is het uitgangspunt procesmatig en digitaal werken, conform de methode van zaakgerichtheid, een voorwaarde. Klantcontact Valkenswaard krijgt een regiefunctie voor de dienstverlening naar de totale organisatie.

Achtergrond & ontwikkelingen

Bestuursorganen

Het gemeentebestuur (raad, college en burgemeester) moet herkenbaar en toegankelijk zijn. De gemeenteraad bepaalt niet alleen de financiële en beleidsmatige kaders, die in de vorm van bestuursopdrachten die SMART zijn geformuleerd, maar stelt ook verordeningen vast en controleert het college. De raad wordt daarin bijgestaan door de griffie. Het college draagt de verantwoordelijkheid voor de voorbereiding van beleid en de uitvoering en wordt ondersteund door de ambtelijke organisatie.

Publieksdiensten

Onze visie op dienstverlening heeft direct verbinding met de maatschappelijke ontwikkelingen en de ambities van de overheid op weg naar het jaar 2020. Onze verhouding tot de burger vraagt om het verder ontwikkelen van een vraaggerichte organisatie die meekijkt en luistert en samen met partners op zoek gaat naar oplossingen en leveren van maatwerk. De keuzes die we maken over de manier waarop we dat doen zijn de rode draad bij de inrichting van onze dienstverlening en vragen veel van een klantgerichte benadering en het inrichten van processen. Samenwerken en delen van informatie staat de komende periode centraal. Daarbij staan de doelstellingen van de dienstverlening altijd voorop: de burger centraal, vraaggericht, digitale selfservice waar het kan, persoonlijk waar het moet.

In 2018 ligt de focus vooral op het programma digitale dienstverlening met als hoofddoel meer, betere en efficiëntere digitale dienstverlening. Dit willen we bereiken door de invoering van het zaakgericht werken in A2-verband en het inrichten van de primaire bedrijfsprocessen in een nieuw, generiek zaakstelsel waarbij de aansluiting op digitale kanalen en statusuitwisseling met de klant centraal staan. De verbeteringen in de digitale dienstverlening zullen uiteindelijk leiden tot meer digitale transacties en correspondentie en minder baliebezoeken.

In 2018 werken we verder aan één toegang tot het sociaal domein waarmee in 2017 een aanvang is gemaakt. Het klantcontactcentrum is beter in staat eenvoudige en enkelvoudige zorg- en inkomens gerelateerde vragen zelfstandig af te handelen, waarbij dialoogondersteuning en verbeterde informatie op de website een belangrijke rol spelen.

De inwoners van Valkenswaard kloppen steeds vaker bij de gemeente aan via bestaande sociale media-kanalen, zoals Twitter en Facebook. Dat doen zij bijvoorbeeld voor het doorgeven van overlast of het aankaarten van zaken in de persoonlijke situatie. Maar ook vragen die ingaan op het

beleid van de gemeente worden steeds vaker via sociale media gesteld. Dit vraagt om proactief handelen en een hoge betrokkenheid in de organisatie. We verwachten dat beleidsvragen van betrokken inwoners via onze online kanalen blijven toenemen.

Communicatie

Door de nieuwe, participerende rol van de overheid doen we steeds meer een beroep op de eigen (organisatie)kracht van inwoners en is de keus gemaakt te werken via overheidsparticipatie. Op het ene beleidsterrein komt dit meer tot uitdrukking dan op het andere. Inwoners nemen geen genoegen met de gemeente als instantie, maar willen in gesprek en willen een gezicht zien. Soms is dat een bestuurder, maar vaak is dat ook de inhoudelijk betrokken ambtenaar; de beleidsmedewerker of projectleider. Bovendien willen inwoners steeds meer betrokken worden bij beleidsvraagstukken en beleidsvorming. De participerende overheid heeft dus ook consequenties voor het communicatievak, voor de rol van het cluster communicatie en voor de rol van de beleidsmedewerkers.

Beleid

Communicatie

In 2018 gaan we als organisatie steeds meer inzetten op de dialoog tussen gemeente en inwoners én tussen inwoners onderling. We doen dat zowel off- en online als in- en extern. Tot nu toe is vooral op een klassieke manier door de gemeente gecommuniceerd. De klassieke manier van communiceren en voorlichten schiet echter tekort wanneer we het gedrag van mensen willen beïnvloeden, of wanneer we bijvoorbeeld begrip en draagvlak voor onze plannen willen krijgen. Een organisatie die zelf signaleert, een integrale (communicatie-) aanpak hanteert en een constructieve dialoog aangaat, staat dicht bij haar inwoners en ondernemers. De communicatie over ons beleid, onze programma's en onze projecten mag beter, gericht, intensiever en meer gericht op de belevingswereld van de burger. Dat doen we door de mensen vanuit de juiste interactie te benaderen. Een benadering die gaat over verhalen, beelden en betekenissen die tussen mensen ontstaan.

Burgerzaken

Burgerzaken staat oog in oog met ingrijpende veranderingen. Eén van de belangrijkste is de toenemende digitalisering: deze daagt overheden uit om hun dienstverlening anders in te richten en om de menselijke factor, die altijd nodig blijft, naar een hoger plan te tillen. Het face-to-face-contact met klanten wordt minder, door digitalisering en nieuwe technologie kunnen burgers eenvoudige handelingen vaker zelf doen en komen minder mensen aan de balie, maar de complexiteit neemt toe. Ook voorziet het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) in de toekomst een veranderende rol voor gemeenten, bijvoorbeeld op het gebied van verstrekking van reisdocumenten. Zoals een expertrol in opnamebiometrie, meer nadruk op correcte vaststelling identiteit, meer controles en opleggen reisbeperkingen enzovoorts.

Dat alles vereist in de toekomst meer hostmanschap en vakmanschap. Het stelt ook hogere eisen aan werk- en denkniveau van medewerkers om ervoor te zorgen dat ze met deze complexiteit kunnen omgaan. Het is belangrijk dat we ons voorbereiden op bovenstaande ontwikkelingen en daarmee is het ook onderdeel van het strategisch HRM-beleid. De organisatie heeft de verantwoordelijkheid om voor de medewerkers inzichtelijk te maken hoe deze veranderende wereld eruit ziet, wat dat mogelijk gaat betekenen voor hun functie en welke eventuele kansen en mogelijkheden daaruit voortvloeien. De medewerkers hebben vervolgens de verantwoordelijkheid om zelf de regie te nemen.

Bij de vertaalslag van de systeemwereld naar de leefwereld van de burger, moet er een balans worden gevonden in het spanningsveld van optimale dienstverlening, kwaliteit van persoonsgegevens, privacy, beveiliging en fraudebestrijding.

Burgerzaken staat aan het begin van een transformatie die om de nodige flexibiliteit van organisaties, management en medewerkers vraagt.

Kaderstellende nota's

- Programma dienstverlening (2016-2020)
- Verder kijken is meer zien. Een nieuwe kijk op de externe communicatie van de gemeente Valkenswaard (2011)
- Toekomstvisie 2030 (2013)
- Social Mediabeleid (2012-2013)
- Visie online communicatie (2013)
- Digiprogramma (2015-2020)
- Programma digitale dienstverlening – zaakgericht werken
- Naar betrouwbare persoonsgegevens (NBP)
- Wet Basisregistratie personen (BRP)

Wat willen we bereiken?
Organisatiebreed de dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers optimaliseren door deze centraal te stellen en deze in te richten vanuit de focus en situatie van de klant.
Versterking van de pro-activiteit van het bestuur, anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en sturen op resultaten.
Verbetering van efficiency, effectiviteit en klantgerichtheid van de beleidsuitvoering.
Een interactieve instelling van medewerkers en het vergroten van het communicatiebewustzijn (denken van buiten naar binnen).
Als organisatie bestendiger worden op adresfraude en identiteitsfraude.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Integrale klantbenadering	De stroomlijning tussen front- en backoffice wordt mede ondersteund door de projecten die (gaan) lopen binnen het programma digitale dienstverlening.
Digitalisering en zaakgericht werken	Het klantcontactsysteem dat in 2018 wordt geïmplementeerd zorgt ervoor dat een integraal klantbeeld beschikbaar komt.
Inzetten van sociale media als servicekanaal	In samenwerking met de collega A2-gemeenten en de GRSA2 wordt dit proces doorlopen met behulp van een nieuw, A2-breed, zaakstelsel. Afstemming van processen en de systemen zoveel mogelijk hetzelfde inrichten is de uitdaging.
Inzetten digitale en sociale media als integraal onderdeel van communicatie	Inwoners gebruiken Twitter meer voor algemene vragen. Facebook-berichten zijn meer gericht op het delen van sentiment en vragen en opmerkingen over beleid. We zoeken meer actief de dialoog op en signaleren vragen en kansen voor de organisatie. Hierbij is een organisatiebrede inzet van het gebruik van sociale media noodzakelijk. Die gaan we langzaam introduceren.
Ons voorbereiden op de veranderende rol van het vakgebied Burgerzaken in de nabije toekomst.	We gaan onderzoeken wat het gevolg is van de recente ontwikkelingen zoals nieuwe wet- en regelgeving, landelijk en Europees beleid, nieuwe technologieën en de toenemende digitalisering voor de belangrijkste thema's van het vakgebied Burgerzaken : persoonsinformatie-management, identiteitsmanagement, verkiezingen, dienstverlening en innovatie en stellen een

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	actieplan op. Op deze wijze willen we borgen dat we in de toekomst professionele dienstverlening kunnen blijven leveren.
Om de kwaliteit van de Basisregistratie personen (BRP) te verbeteren wordt het proces adresonderzoek aangescherpt en worden de medewerkers vervolgens hierop getraind.	Verwachting is dat we door dit op de voorkant goed te organiseren, het aantal onderzoeken later in het traject kunnen verminderen. En op die manier de kwaliteit van de BRP sneller kunnen verbeteren.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
% van alle enkelvoudige vragen wordt in het Klantcontactcentrum direct beantwoord	Klantcontactstelsysteem	80	69	75
% van de omgevingsvergunningen wordt verleend binnen de wettelijke termijn	Vakapplicatie: Squit	98,4	Niet beschikbaar	100
% van alle zorgaanvragen wordt afgegeven binnen de wettelijke termijn	Vakapplicatie: GWS	79	Niet beschikbaar	100
% van alle meldingen openbare ruimte wordt afgehandeld binnen de vastgestelde termijn	Vakapplicatie: MeldDesk	77	Niet beschikbaar	80
% van alle geregistreerde zaken wordt binnen de vastgestelde termijn afgehandeld	Vakapplicatie: Verseon	85	Niet beschikbaar	80
% Formele klachten afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Klachtenregistratie	94	Niet beschikbaar	100

Wat mag Dienstverlening kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bestuursorganen	2.798	1.173	1.090	1.060	1.060	1.060
Publieksdiensten	1.694	931	964	780	767	759
Communicatie	149	20	14	14	14	14
Totaal lasten	4.641	2.124	2.068	1.854	1.840	1.833

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bestuursorganen	82	-	-	-	-	-
Publieksdiensten	627	676	599	339	314	289
Communicatie	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	709	676	599	339	314	289

Saldo voor bestemming	-3.932	-1.447	-1.469	-1.515	-1.527	-1.544
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	62	105	108	71	74	78
Saldo	62	105	108	71	74	78

Saldo na bestemming	-3.870	-1.342	-1.361	-1.444	-1.453	-1.466
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Veiligheid

Missie

We streven naar een Valkenswaard waarin het veilig en aangenaam is om te wonen, te werken en vrije tijd te besteden. Ons veiligheidsbeleid is er dan ook op gericht om leefbare dorpskernen/wijken te ontwikkelen, waarin alle bewoners en bezoekers veilig zijn en zich veilig voelen. Belangrijk is ook dat gemeente, bewoners en bezoekers bereid zijn om samen de veiligheid te bevorderen. Daarbij vullen we de vergunningverlenende, toezichthoudende, handhavende en hulpverlenende (onder andere vrijwillige brandweer) rol van de gemeente en betrokken partners actief in om die veiligheid te bewaken. Daarbij hebben we als gemeente nadrukkelijk aandacht voor het betrekken van burgers, ondernemers, ketenpartners en hulpdiensten om een optimaal veiligheidsrendement te behalen.

Toekomstvisie

In de Toekomstvisie wordt niet specifiek gesproken over veiligheid. Vrij vertaald kunnen we een aantal belangrijke zaken uitlichten die de rode draad kunnen vormen voor beleid en aanpak rondom veiligheid.

Nadruk ligt op leefbaarheid en participatie en daarin blijft de gemeente centraal gepositioneerd. Daarin maken wij met name gebruik van onze kaderstellende en voorwaardenscheppende rol. Die vindt zijn basis in een groot vertrouwen in het zelfsturend en zelfoplossend vermogen in de samenleving. We handelen op basis van vertrouwen en als dat nodig is, treden wij op binnen de kaders van de door ons beschikbare instrumenten.

Achtergrond & ontwikkelingen

Integrale veiligheid

Op lokaal niveau heeft het integraal veiligheidsbeleid raakvlakken met onder meer het sociale domein, jeugd, verkeer, gezondheid, verslavingspreventie, crisisbeheersing, horeca en externe veiligheid. De komende jaren ligt de nadruk vooral op het verder verbinden van de terreinen Zorg en Veiligheid als gevolg van de decentralisaties van het Sociale Domein.

De gemeente is regisseur op het gebied van integrale veiligheid. Dit betekent dat we signalen oppikken, partners bij elkaar brengen en enthousiasmeren, het proces coördineren, afspraken en activiteiten inventariseren, op elkaar afstemmen en monitoren en de effecten daarvan evalueren.

Uit de criminaliteitscijfers van de politie en de rapportcijfers die onze inwoners geven aan hun veiligheidsgevoel, blijkt dat het steeds beter gaat met de veiligheid in Valkenswaard. De criminaliteit neemt af en het veiligheidsgevoel stijgt. Met name op het gebied van woninginbraken is sinds enkele jaren een positieve trend waarneembaar. De intensieve samenwerking met externe partners in de afgelopen jaren lijkt daarmee zijn vruchten af te werpen. Samen met politie, Veiligheidsregio, Woningbelang, jongerenwerk en maatschappelijk werk spanden we ons in om het veiligheidsbeleid over de gehele keten, van preventie tot repressie, te verbeteren. De successen motiveren ons om deze ingezette lijn en de integrale aanpak door te zetten. Ook creëert deze positieve tendens ruimte om meer aandacht te kunnen besteden aan de wat kleinschaligere, gebiedsgerichte problematiek. Het gaat dan om zaken die in de wijk spelen, omdat men zich in elk geval in de eigen woon-, leef- en werkomgeving écht veilig moet voelen. Hoewel ook de veiligheid in het centrum toeneemt, blijft dit gebied de bijzondere aandacht houden.

De nota Veiligheid 2015-2018 geeft het kader van en de prioritering binnen het veiligheidsbeleid aan. Het uitvoeringsprogramma Veiligheid 2018, dat is opgesteld in samenwerking met de externe partners, omschrijft de maatregelen die in 2018 worden uitgevoerd. Binnen deze kaders is de aandacht voor de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit de laatste jaren flink toegenomen. In de aanpak worden we gesteund door het RIEC, dat als expertisecentrum op het terrein van bestuurlijke aanpak van de georganiseerde misdaad, en toepassing van de wet Bibob, alle regiogemeenten adviseert.

Alle mogelijke bestuurlijke instrumentaria zetten we in om de ondermijnende criminaliteit te bestrijden. Hierbij zal het lokale bestuur telkens de grenzen opzoeken. Nieuwe bestuurlijke instrumenten zijn in ontwikkeling en worden in 2018 geïmplementeerd. Een voorbeeld is een nieuw APV-artikel dat opkomende risicobranches vergunningplichtig maakt. Tegelijk wordt het lokale bestuur en het ambtelijke apparaat weerbaar gemaakt om deze vorm van criminaliteit samen met haar partners op constructieve wijze aan te pakken. De maatregelen in het in 2017 vastgestelde actieplan 'ondermijning' zullen in 2018 verder worden geïmplementeerd binnen de gehele gemeentelijke organisatie.

Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant

De brandweertaken worden sinds 2014 door de Veiligheidsregio uitgevoerd. De implementatie van de Toekomstvisie Brandweezorg wordt in 2018 voortgezet. Verder zal de nieuwe bestuurlijke visie op de crisisbeheersing in 2018 vorm krijgen.

Normtijden voor opkomst van de eerste TS in de gemeente Valkenswaard worden nauwlettend gevolgd. Op deze manier houden we de vinger aan de pols voor wat betreft de gevolgen van de ingezette bezuinigingen binnen de Veiligheidsregio.

Uiterlijk in 2019 dient het nieuwe dekkingsplan te worden vastgesteld. Voorafgaand hieraan vindt ook het inspraaktraject plaats, waarbij de gemeenteraad formeel zijn wensen kenbaar kan maken. Een belangrijk aspect hierbij is het "Belevingsonderzoek repressief brandweerpersoneel" wat in 2017 gehouden is en waaruit blijkt dat brandweerpersoneel zich zorgen maakt over het mogelijk afnemen van de aandacht voor het "echte bluswerk" door de toegenomen aandacht voor de voorlichting en preventie.

De Innovatie Bluswatervoorziening krijgt nadere vorm in 2018. Samen met de Veiligheidsregio en Brabant Water kijken we naar de meest effectieve en efficiënte voorzieningen om bij incidentenbestrijding de brandweer van bluswater te voorzien.

Investeren in vergroten veiligheidsbewustzijn

We investeren in risicobeheersing door burgers, bedrijven en ketenpartners nadrukkelijk te betrekken bij 'veilig leven'. Hierbij leggen we het accent op het voorkomen van brand, inbraak en andere incidenten en het vergroten van zelfredzaamheid.

Diverse campagnes, die op dit gebied al zijn gehouden, zetten we voort. Preventie blijkt namelijk te werken, als we letten op bijvoorbeeld de daling van de woninginbraken. Een mooi voorbeeld van burgerparticipatie op gebied van veiligheid is het grote en nog steeds stijgende aantal buurtpreventie WhatsApp-groepen.

Beleid

Het beleid richt zich op:

- de zorg voor openbare orde;
- het waarborgen van het veiligheidsgevoel;
- de bestuurlijke aanpak van georganiseerde misdaad;
- invulling van de wettelijke taken (onder andere brandweezorg en hulpverlening en rampenbestrijding).

Voor 2018 stellen we een uitvoeringsprogramma op waarin we op basis van afgewogen risico's (risicomatrix) en politieke wensen (collegeprogramma) prioriteiten stellen.

Kaderstellende nota's

- Nota Veiligheid (2015-2018)
- Toekomstvisie Brandweezorg
- Beleidsnota "Jongeren op straat" (2006)
- Omgevingsbeleidsplan A2-gemeenten (2015-2018)/uitvoeringsprogramma 2018
- Beleidskader Evenementen (2017)
- Terrassenbeleid
- Beleid met betrekking tot de Wet Bibob

Wat willen we bereiken?
Verhogen veiligheidsgevoel van burgers en bezoekers.
Het beheersen van de grootste risico's op het gebied van constructieve veiligheid, brandveiligheid, gezondheid en milieu bij vergunningverlening en toezicht en handhaving.
Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, andersoortige incidenten en rampen, waarbij aandacht is voor (het vergroten van) veiligheidsrendement.
Handhaving geschiedt in redelijkheid en billijkheid.
Werken aan snelle efficiënte oplossingen van langlopende juridische handhavingenconflicten, eventueel middels mediation.
Er komen geen coffeeshops en drugcriminaliteit wordt hard en snel aangepakt.
Eventueel extra mobiel cameratoezicht realiseren daar waar dat nodig is.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Uitvoeren dienstverleningsovereenkomst ODZOB	Goede monitoring door de gemeente van de overeenkomst en afspraken.
Uitvoeren uitvoeringsprogramma omgevingsbeleidsplan	Brandveiligheid, constructie, voorkomen van hinder en overlast door projectmatige en thematische aanpak. Duidelijke keuzes in relatie tot prioritering versus capaciteit.
Vormgeven aan de toezichts- en handhavingstaak Drank- en Horecawet	Op basis van de vastgestelde uitgangspunten door de raad, uitvoeren van het toezicht op en de handhaving van de nieuwe Drank- en Horecawet.
Het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma veiligheid 2018	Het gaat hierbij om buurtpreventieprojecten, buurtbemiddeling, aanpak jeugdgroepen en woninginbraken en ondermijnende criminaliteit, vooral de aanpak drugscriminaliteit.
Buurtpreventie	Doorstarten project Borkel en Mgr. Smetsstraat en peilen mogelijkheden derde project
Project buurtbemiddeling	Het coördinatiepunt buurtbemiddeling wordt ook in 2018 doorgezet.
Whats app groepen	Faciliteren van WhatsApp-groepen om de High Impact Crime te bestrijden en de burgerparticipatie rondom de aanpak van criminaliteit te bevorderen.
Uitvoering veiligheidsmaatregelen voortvloeiende uit het horecabeleid	Maatregelen in samenwerking met horeca, politie en brandweer ter verbetering van veiligheid in het centrum.
Aanpak jeugdgroepen	Voortzetten aanpak jeugdgroepen door werkgroep Jongeren Op Straat conform de methode Aanpak Problematische Jeugdgroepen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Participeren RIEC Oost-Brabant	Actief deelnemen aan het RIEC ten behoeve van een constructieve bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit. Hierbinnen structureel aanpakken van lokale cases ondermijnende criminaliteit en van fenomenen op dit gebied.
Implementeren maatregelen uit het Actieplan Ondermijning 2017-2019	Maatregelen ten aanzien van met name bewustwording en weerbaarheid op gebied van ondermijnende criminaliteit zullen binnen de hele organisatie worden uitgevoerd.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018*
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Totaal aantal verwijzingen HALT (aantal per 10.000 inwoners van 12-17 jaar)	Politie/ waarstaatjegemeente	185	137	-
Harde kern jongeren (aantal per 10.000 inwoners)	Politie/ waarstaatjegemeente	Niet bekend. Laatste cijfer 2014: 1,0	Niet bekend. Laatste cijfer 2014: 1,3	Beter dan landelijk gemiddelde
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	Politie/ waarstaatjegemeente	1,0	2,3	1,5
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	Politie/ waarstaatjegemeente	4,3	5,3	Beter dan landelijk gemiddelde
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	Politie/ waarstaatjegemeente	2,8	3,3	4,4
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	Politie/ waarstaatjegemeente	5,9	6,8	Beter dan landelijk gemiddelde
Overige indicatoren				
Aantal mensen dat zich wel eens onveilig voelt rond uitgaansgelegenheden (%)	Veiligheidsmonitor (2015)	28% (2015)	-	15% *
Onveiligheidsgevoel (% vaak onveilig in eigen buurt)	Veiligheidsmonitor	1% (2015)	-	1%

*alle doelstellingen 2018 zijn overgenomen uit de nota Veiligheid 2015-2018, en betreffen dus de lange termijn doelstellingen die destijds door de raad zijn vastgesteld"

Wat mag Veiligheid kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Brandweer	1.371	1.539	1.555	1.555	1.555	1.555
Toezicht & handhaving	624	234	240	240	240	240
Integrale veiligheid	99	233	243	243	243	243
<i>Totaal lasten</i>	<i>2.093</i>	<i>2.007</i>	<i>2.039</i>	<i>2.039</i>	<i>2.039</i>	<i>2.039</i>

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Brandweer	6	-	-	-	-	-
Toezicht & handhaving	21	5	10	10	10	10
Integrale veiligheid	5	-	-	-	-	-
<i>Totaal baten</i>	<i>33</i>	<i>5</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>10</i>

Saldo voor bestemming	-2.060	-2.001	-2.028	-2.028	-2.028	-2.028
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
<i>Saldo</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Saldo na bestemming	-2.060	-2.001	-2.028	-2.028	-2.028	-2.028
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Financiën

Missie

We willen inzicht geven in de omvang en de vrije besteedbaarheid van rijksmiddelen en lokale belastingen. De gemeente Valkenswaard heeft een structureel reëel sluitende begroting op basis waarvan bestuur en management integraal sturen op het realiseren van de in de begroting opgenomen doelstellingen. Dit gebeurt binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen.

Toekomstvisie

Door de zaken financieel op orde te hebben, kunnen we de Toekomstvisie op een zo goed mogelijke manier ondersteunen. In de komende periode komen er veel projecten op ons af. Deze brengen de nodige uitdagingen met zich mee, waardoor het in control blijven ook in de toekomst een aandachtspunt zal blijven.

Achtergrond & ontwikkelingen

Lokale lasten

De gemeentelijke belastingen die binnen dit product zijn verantwoord betreffen:

- 1) de algemene dekkingsmiddelen: de onroerende zaakbelasting, parkeergelden, precariobelasting en reclamebelasting. Deze middelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel, in tegenstelling tot heffingen als rioolheffing of afvalstoffenheffing.
- 2) de overige belastingen respectievelijk heffingen, zoals reinigingsrechten, rioolheffing, leges en begrafenisrechten. Deze hebben een directe relatie met een programma. De baten zijn geraamd bij het desbetreffende programma.

Algemene uitkering

Deze begroting is, als het gaat om de algemene uitkering van het gemeentefonds, gebaseerd op de meicirculaire 2017. De circulaire geeft de ontwikkeling weer van de algemene uitkering, de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de bedragen die gepaard gaan met de uitkering uit deelfonds sociaal domein.

Beleid

Lokale lasten

Voor de lokale lastenbepaling is het uitgangspunt van een gematigde gemeentelijke lastenontwikkeling belangrijk. In de paragraaf Lokale heffingen geven we aan hoe de gemeente in 2018 invulling geeft aan deze doelstelling. Voor de belangrijkste belastingen en heffingen lichten we in de paragraaf de tariefsontwikkeling toe.

De kosten van invordering van belastingen en de waardebepaling van de onroerende zaken verantwoorden we ook in dit programma.

Wat betreft de afvalstoffenheffing hanteert de gemeente een gedifferentieerd tarief. We maken hierbij een onderscheid tussen een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden.

Voor de bestemmingsheffingen hanteren we 100% kostendekkendheid als uitgangspunt.

De exacte tarieven en voorwaarden voor alle belastingen en heffingen bepalen we jaarlijks bij verordening.

Algemene uitkering

De gemeente heeft geen beleidsvrijheid voor de bepaling van de inkomsten via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Onze rol beperkt zich tot het controleren of de uitkering juist is en tot het verkrijgen van een actueel en tijdig inzicht in ontwikkelingen rond het Gemeentefonds.

Financiering

De uitgangspunten voor het opnemen van leningen zijn verwoord in artikel 212, artikel 10 financieel beheersverordening. In de paragraaf financiering is dit verder toegelicht. De begrotingsposten die onder de categorie 'Overige algemene baten en lasten' vallen, zijn financieel technisch (boekhoudkundig) van aard.

De post onvoorzien zetten we in voor uitgaven die als onvoorspelbaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting verder geen budget is opgenomen.

Kaderstellende nota's

- Financiële beheersverordening art. 212 Gemeentewet (2012)
- Treasurystatuut (2013); zie paragraaf 'financiering'
- Leidraad invordering belastingen (2013)
- Belastingverordeningen
- Nota reserves & voorzieningen (2015)
- Nota afschrijving en waardering (2016)

Wat willen we bereiken?
Een gematigde lastenontwikkeling voor burgers en bedrijven.
Gezonde financiële positie voor de gemeente Valkenswaard die voortkomt uit een structureel reëel meerjarig sluitende begroting.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Optimalisering van de Planning & Control-producten.	Instrumenten ontwikkelen en verfijnen om bestuur en organisatie te voorzien van adequate sturingsmogelijkheden.
Verkennen van macro-economische ontwikkelingen.	De verkenning maakt het mogelijk tijdig te anticiperen.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2016		Doelstelling 2018
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuis-houden (euro)	Waarstaatjegemeente	701	651	Max. stijgen prijsindex (2018: 682)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (euro)	Waarstaatjegemeente	743	723	Max. stijgen prijsindex (2018: 756)
Bezetting (fte per 1000 inwoners) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen gegevens)	Jaarrekening 2016	6,4	Niet bekend*	Gelijk aan 2017
Formatie (fte per 1000 inwoners)	Jaarrekening 2016	7,0	Niet bekend*	Gelijk aan 2017 (rekening houdend met de overgang bedrijfsvoering)
Overhead gemeentelijke organisatie (%) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Begroting 2017	12,2%	Niet bekend*	Doel is in de realisatie lager uit te komen dan begroot.
Apparaatskosten (kosten per inwoner) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2016	N.t.b.	Niet bekend*	Op basis van de huidige inzichten bedraagt de overhead 13,4%. Doel is in de realisatie lager uit te komen.
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2016	29%	Niet bekend*	Afhankelijk van noodzaak
Overige indicatoren				
Aantal bezwaarschriften WOZ woningen (in % van totaal aantal objecten)	Gemeentelijke administratie Waarderings-kamer	200	129 Waarvan 63 woningen en 66 niet-woningen	150
Gemiddelde afhandel-termijn bezwaarschriften WOZ woningen in dagen	Gemeentelijke administratie Waarderings-kamer	75	68	75

* Landelijk niet beschikbaar

Wat mag Financiën kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lokale lasten	51	-	-	-	-	-
Algemene uitkering	-	-	-	-	-	-
Financiën	2.473	7.418	101	224	193	143
Totaal lasten	2.525	7.418	101	224	193	143

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lokale lasten	7.100	-	-	-	-	-
Algemene uitkering	40.129	-	-	-	-	-
Financiën	2.527	7.030	1.235	1.235	1.235	1.235
Totaal baten	49.755	7.030	1.235	1.235	1.235	1.235

Saldo voor bestemming	47.230	-389	1.133	1.010	1.041	1.091
------------------------------	---------------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	2.312	1.046	501	436	209	209
Baten	3.302	1.026	706	650	846	372
Saldo	990	-20	206	214	637	163

Saldo na bestemming	48.220	-409	1.339	1.224	1.678	1.254
----------------------------	---------------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Ontwikkelingen

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Bezorgen reisdocumenten	-14	-7	-7	-7
Raadsverkiezingen 2018	-30	-	-	-
Effect nieuwe cao	-191	-191	-191	-191
Structurele effect bestuursrapportage A2	-130	-130	-130	-130
Wijziging BBV rentetoerekening & investeringsprogramma	-44	65	89	168
Verlagen budget trainees (van 2 naar 1)	69	69	69	69
Totaal programma 5	-340	-194	-170	-91

Bezorgen reisdocumenten

We willen graag plaatsonafhankelijk uitreiken van reisdocumenten. Hier hangt een prijskaartje aan van € 14.000, waarvan de helft incidenteel is.

Raadsverkiezingen 2018

Voor de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 is een (voorlopig) activiteitenoverzicht opgesteld. In het overzicht zijn de met het oog op de verkiezingen relevante activiteiten opgenomen. Bij het opstellen van het activiteitenoverzicht is het volgende uitgangspunt gehanteerd: de verkiezingen zijn het domein van de politieke partijen. "De gemeente" heeft hierin een beperkte rol en alleen zover de politiek deze wenselijk acht.

Effect nieuwe cao

In januari van dit jaar hebben gemeentemedewerkers een loonsverhoging gehad van 0,4 procent. In augustus 2017 wordt het loon structureel met 1 procent verhoogd en het Individueel Keuzebudget (IKB) met 0,5 procent per 1 december. In januari 2018 volgt 1,5 procent loonsverhoging en 0,25 procent verhoging van het IKB per 1 juli. In totaal betekent dit een verhoging van 3,25 procent structureel over 20 maanden. In de Nota Kaders 2018 is reeds rekening gehouden met 2,2 procent. Dit betreft het financiële effect van de hogere stijging van de lonen dan de verwachting.

Structurele effect bestuursrapportage A2

Uit de bestuursrapportage komt naar voren dat binnen de begroting GRSA2 sprake is van een nadeel dat ten laste komt van de gemeenten. De GRS A2 geeft in haar bestuursrapportage aan dat dit nadeel ontstaat als gevolg van een onjuiste en te lage vermenigvuldigingsfactor van de werkgeverslasten.

Wijziging BBV rentetoerekening & investeringsprogramma

Rentetoerekening

In 2017 zijn de BBV richtlijnen inzake rentetoerekening gewijzigd. Voorheen bestonden er geen nadere voorschriften over de wijze waarop de hoogte van de toe te rekenen rente worden bepaald. De rentekosten werden via een interne renteomslag aan de gemeentelijke producten toegerekend. Het rentepercentage bedroeg 3%. Omdat de toegerekende rente hoger is dan daadwerkelijk betaalde rente ontstaat een positief renteresultaat dat ten gunste van de algemene middelen komt. Dit resultaat dient ter dekking van de bekostiging van diverse activiteiten en producten. De huidige rentetoerekening aan de rendabele producten (zoals rioolheffing, afvalstoffenheffing en grondexploitatie) levert op deze wijze 'geld' op.

De commissie BBV is van mening dat het afkomen van dit resultaat niet strookt met het voorzichtigheidsprincipe. Daarnaast dient in het kader van de vennootschapsbelasting de werkelijk betaalde rente aan de producten worden toegerekend (uitgangspunt van de belastingdienst). De commissie BBV heeft naar aanleiding van deze ontwikkelingen in de notitie rente 2017 voorgeschreven dat toe te rekenen rente gebaseerd moet worden op de daadwerkelijke te betalen rente over het vreemd vermogen. De rentepercentage bedraagt op basis van deze methode 2,5%. Dit houdt in dat het renteresultaat op de rendabele producten lager zal zijn en niet meer ten goede komt van de algemene middelen. Dit heeft geleid tot een nadelig effect in 2018 op de financiële bandbreedte. Hiertegenover zullen de resultaten van de grondexploitaties positiever worden. Tevens leidt de lagere rentedoorberekening tot lagere lasten op rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Actualisatie investeringsprogramma

Iedere jaar wordt het investeringsprogramma voor de jaren 2018 t/m 2021 geactualiseerd. Bij de actualisatie wordt vooral gekeken naar de fasering van de projecten en toereikend van de investeringskredieten. De wijzigingen van de fasering hebben geleid tot wijziging van de financieringsbehoefte en de bijbehorende rentelasten. De rente- en financieringslasten zullen de komende begrotingsjaren lager gaan uitvallen en hebben een positief effect op de financiële bandbreedte in de jaren 2019 t/m 2021.

Verlagen budget trainees (van 2 naar 1)

Enkele jaren geleden is in de begroting structureel ruimte opgenomen voor het inzetten van 2 trainees in de organisatie. Het doel hiervan was om deze wijze verjonging en nieuwe impulsen in de organisatie te stimuleren door tijdelijk jonge afgestudeerden in te zetten op projectopdrachten. Twee trainees zijn na afloop van trainee doorgestroomd in een dienstverband. In de afgelopen jaren

hebben we ook op andere manieren een impuls kunnen geven aan het aantrekken van jongeren, in de vorm van een dienstverband op verschillende functies in de organisatie. Er kan daarom voor gekozen worden om de inzet van 1 trainee te laten vervallen.

Wat mag het programma kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Samenwerking & positionering	466	445	476	476	476	476
Dienstverlening	4.641	2.124	2.068	1.854	1.840	1.833
Veiligheid	2.093	2.007	2.039	2.039	2.039	2.039
Financiën	2.525	7.418	101	224	193	143
Totaal lasten	9.725	11.994	4.684	4.593	4.548	4.491

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Samenwerking & positionering	-	-	-	-	-	-
Dienstverlening	709	676	599	339	314	289
Veiligheid	33	5	10	10	10	10
Financiën	49.755	7.030	1.235	1.235	1.235	1.235
Totaal baten	50.497	7.711	1.843	1.584	1.558	1.534

Saldo voor bestemming	40.772	-4.282	-2.840	-3.009	-2.990	-2.957
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	2.312	1.046	501	436	209	209
Baten	3.617	1.131	814	721	920	450
Saldo	1.305	85	314	285	711	241

Saldo na bestemming	42.078	4.197	-2.527	-2.724	-2.278	-2.716
----------------------------	---------------	--------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Wat mag overhead kosten?

In dit hoofdstuk worden totale kosten van de overhead gepresenteerd. De volgende definitie wordt gebruikt voor de overhead: 'Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant'. De overhead bestaat uit een aantal onderdelen:

- Leidinggevend en primair proces (projectleiding valt hier buiten);
- Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie;
- P&O;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT);
- Facilitaire zaken en Huisvesting (incl. beveiliging);
- DIV;
- Managementondersteuning primair proces.

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Overhead	-	10.079	9.984	9.962	9.594	9.550
Totaal lasten	-	10.079	9.984	9.862	9.594	9.550

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Overhead	-	75	236	236	236	236
Totaal baten	-	75	236	236	236	236

Saldo voor bestemming	-	-10.004	-9.748	-9.626	-9.358	-9.314
------------------------------	---	---------	--------	--------	--------	--------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-	-10.004	-9.748	-9.626	-9.358	-9.314
----------------------------	---	---------	--------	--------	--------	--------

Wat mag onvoorzien kosten?

De gemeente Valkenswaard heeft jaarlijks € 125.000 begroot voor onvoorziene uitgaven. Dit budget kan alleen aangesproken worden voor onverwachte zaken waar dus geen rekening mee gehouden is.

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Onvoorzien	-	125	125	125	125	125
Totaal lasten	-	125	125	125	125	125

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-	-

Saldo voor bestemming	-	-125	-125	-125	-125	-125
------------------------------	---	------	------	------	------	------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-	-125	-125	-125	-125	-125
----------------------------	---	------	------	------	------	------

Wat mag de vennootschapsbelasting kosten?

In dit hoofdstuk worden de lasten van de te betalen vennootschapsbelasting gepresenteerd. Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (vpb) gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De invoering ervan leidt tot een fiscale afsplitsing van de ondernemersactiviteiten. De nieuwe wet bepaalt dat concurrerende en/of op winst gerichte ondernemingsactiviteiten van overheden vanaf 1 januari 2016 voortaan belastingplichtig zijn.

Uit de inventarisatie van de gemeentelijke activiteiten is gebleken dat de volgende activiteiten onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting:

- Grondexploitaties
- Bedrijfsafval

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Vennootschapsbelasting	-	PM	PM	PM	PM	PM
<i>Totaal lasten</i>	-	PM	PM	PM	PM	PM

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Vennootschapsbelasting	-	PM	PM	PM	PM	PM
<i>Totaal baten</i>	-	PM	PM	PM	PM	PM

Saldo voor bestemming	-	PM	PM	PM	PM	PM
------------------------------	---	----	----	----	----	----

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
<i>Saldo</i>	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-	PM	PM	PM	PM	PM
----------------------------	---	----	----	----	----	----

Wat brengen algemene dekkingsmiddelen op?

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden. Het gaat behalve om de uitkering uit het gemeentefonds, om gemeentebelastingen, deelnemingen/dividend, erfpacht, rente en de verzamelpost overige dekkingsmiddelen. Ze zijn bedoeld voor de uitvoering van de programma's waarin het beleid tot uitvoering wordt gebracht dat de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Lasten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Algemene uitkering	-	59	71	71	71	71
Totaal lasten	-	59	71	71	71	71

Baten

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
OZB	-	7.310	7.484	7.484	7.484	7.484
Toeristenbel.	-	-	-	-	-	-
Precariobelasting	-	79	79	79	79	79
Reclamebelasting	-	90	90	90	90	90
Algemene uitkering	-	38.857	41.111	41.201	41.340	41.354
Renteresultaat	-	2.508	-	-	-	-
Totaal baten	-	48.844	48.764	48.854	48.993	49.007

Saldo voor bestemming	-	48.785	48.693	48.783	48.922	48.936
------------------------------	---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-	48.785	48.693	48.783	48.922	48.936
----------------------------	---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Ontwikkelingen

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Effecten Meicirculaire 2017	1.691	1.750	1.821	1.896
OZB areaaluitbreiding	64	64	64	64
OZB inflatiecorrectie	109	109	109	109
Effecten septembercirculaire 2017	39	-8	-94	-155
Totaal algemene dekkingsmiddelen	1.903	1.915	1.900	1.914

Effecten Meicirculaire 2017

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af methode wordt het accres genoemd. Ruim twee-derde van de accresontwikkeling wordt verklaard door de hogere inflatie die doorwerkt in een hogere loon- en prijsontwikkeling op de rijksbegroting. Ook voor de jaren 2018-2021 ligt de geraamde inflatie nu hoger dan ten tijde van de Miljoenennota 2017. Daarnaast hebben hoeveelheidsverschillen en de integratie-uitkering ook invloed op de hoogte van de uitkering.

OZB areaaluitbreiding

In de begroting wordt rekening gehouden met extra OZB opbrengsten als gevolg van areaaluitbreiding. Dit levert € 64.000 aan meeropbrengsten op.

OZB inflatiecorrectie

In het collegeprogramma is afgesproken dat de woonlasten maximaal met de index mogen stijgen. De geraamde opbrengst van de OZB wordt geïndexeerd conform de raming van CBP met 1,5%. Dit levert een bedrag van € 109.000 aan meeropbrengsten OZB op.

Effecten Septembercirculaire 2017

In de meicirculaire worden gewoonlijk de financiële kaders voor de begroting gegeven. De septembercirculaire actualiseert dit beeld op basis van de Miljoenennota van het Rijk. Vanwege de demissionaire status van het kabinet is de beleidsarme juli- en augustusbesluitvorming zichtbaar in de septembercirculaire. Slechts een aantal maatregelen uit de Miljoenennota hebben een doorwerking naar het gemeentefonds.

Over het geheel genomen pakt de septembercirculaire voor Valkenswaard negatief uit. Alleen voor 2018 zijn extra middelen van € 39.000 berekend. Het financieel meerjarenperspectief 2019-2021 ontwikkelt zich van -/- € 8.000 oplopend tot -/- € 155.000.

Het effect van de septembercirculaire is verwerkt in de stand van de bandbreedte en het structureel meerjarenperspectief op bladzijde 17, 18 (onderdeel D).

Paragrafen

Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van deze heffingen is van belang voor de raad, omdat die heffingen vaak de enige mogelijkheid zijn om aanvullende wensen te kunnen verwezenlijken, of in dit geval dekken. Door vaststelling van de begroting worden de wensen in principe bekrachtigd en daarmee ook de middelen ingezet. Zie hiervoor ook product 'financiën'. Voor de (beleids-)voornemens verwijzen wij naar de programma's. Deze paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de in de gemeente Valkenswaard geheven belastingen en heffingen (retributies, rechten en leges) en de betekenis daarvan voor de gemeente. Inzicht wordt gegeven in de heffingen. Per heffing gaan we in op het beleid, de geraamde inkomsten en de tarieven. Ook gaan we in op de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. De lokale heffingen zijn te onderscheiden in:

Algemeen dekkingsmiddel	Bestemmingsheffing
Onroerende zaakbelasting (OZB)	Rioolheffing
Parkeergelden	Afvalstoffenheffing/ reinigingsrechten
Precariobelasting	Leges
Reclamebelasting	Begrafnisrechten

Tariefstijging

De opbrengst van de lokale heffingen in 2018 bedragen naar verwachting:

	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Onroerende zaakbelasting (OZB)	6.977	7.310	7.484
Parkeergelden	636	837	694
Toeristenbelasting (afgeschaft)	59	-	-
Precariobelasting	87	79	79
Reclamebelasting	80	90	90
<i>Subtotaal algemene heffingen</i>	<i>7.839</i>	<i>8.316</i>	<i>8.347</i>
Naheffingsaanslagen	34	52	52
<i>Totaal algemene heffingen</i>	<i>7.873</i>	<i>8.368</i>	<i>8.399</i>
Rioolheffing	3.104	3.103	3.103
Afvalstoffenheffing	3.222	2.893	2.970
Reinigingsrechten	32	45	45
Secretarieleges	379	413	374
Omgevingsvergunningen (bouwleges)	384	500	500
Begrafnisrechten	200	160	160
<i>Totaal bestemmingsheffingen</i>	<i>7.321</i>	<i>7.114</i>	<i>7.152</i>
Totaal heffingen	15.194	15.482	15.551

Belastingdruk

De berekening van de belastingdruk is gebaseerd op de som van afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden, de gemiddelde waarde van de onroerende zaken (OZB) en de rioolheffing.

Soort belasting of heffing	2015	2016	2017	2018
Gemiddelde woningwaarde (afgerond)	215.000	213.000	222.000	231.000
Afvalstoffenheffing	282	282	237	238
OZB (op basis van gemiddelde woningwaarde)	252	256	308	313
Rioolheffing	205	205	205	205
Belastingdruk per meerpersoonshuishouden	739	743	750	756

Onroerende zaakbelastingen

Alle onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen worden jaarlijks gewaardeerd. Op basis van eerdergenoemde uitgangspunten en het tarief gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde, wordt de aanslag onroerende zaakbelastingen berekend en aan de belastingplichtige opgelegd. Voor 2018 wordt rekening gehouden met een gemiddelde waardeverhoging van 4% bij woningen en 0,5% bij niet-woningen. In de begroting 2018 is een opbrengst gecalculeerd van € 7.484.000 (afgerond).

Omschrijving	WOZ waarde 1-1-2017	Tarief 2018	Begroting 2017	Begroting 2018	Toename 2018 t.o.v. 2017
Woningen	3.678.394	0,1352	4.851	4.973	122
Niet woning eigenaren	643.148	0,2296	1.446	1.477	31
Gebruikers	528.135	0,1958	1.013	1.034	21
Totaal	4.849.677		7.310	7.484	174

De OZB opbrengsten zijn ten opzichte van 2017 toegenomen. De toename van € 174.000 wordt voor een groot deel verklaard door de verhoging van OZB opbrengsten als gevolg van areaaluitbreiding en indexering.

Parkeerbelasting

De heffing van de parkeerbelasting is geregeld in de "Verordening op de heffing en invordering van parkeerbelastingen". Het innen van parkeergelden moet gezien worden als een sturingsinstrument voor het reguleren van de parkeerdruk. De opbrengst in de begroting 2018 is geraamd op € 746.000, inclusief parkeerkaarten en naheffingstoelagen. In de begroting 2018 is rekening gehouden met een opbrengst van 1.000 naheffingsaanslagen van in totaal € 52.000. Het parkeerbeleid is neergelegd in de Parkeerverordening. Voor parkeertarieven zie onderstaande tabel.

Centrumgebied		Schil centrum	
tijd	tarief	tijd	tarief
60 minuten	€ 0,60	60 minuten	€ 1,50
120 minuten	€ 2,40	120 minuten	€ 3,00
180 minuten	€ 4,00	dagkaart	€ 3,00
240 minuten	€ 5,60		

Precariobelasting

Het is mogelijk om voor het gebruik van gemeentegrond precariobelasting te heffen. De belasting is verschuldigd als een ondernemer voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft, zoals terrassen, luifels, pijpleidingen en uithangborden. De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen, tenzij er sprake is van een specifieke oormerking, zoals de opbrengsten van de tijdelijke terrassen bij evenementen. De hoogte van de precariobelasting hangt af van de soort en de grootte van de voorwerpen, en van de oppervlakte die in beslaggenomen wordt.

De gemeente Valkenswaard legt alleen precariobelasting op bij terrassen (zomer, winter of tijdelijke terrassen). Aan de hand van de afgegeven vergunningen worden de aanslagen opgelegd. De totaal gecalculeerde opbrengst precariobelasting (terrassen) 2018 is € 79.000. De opbrengsten van de tijdelijke terrassen bij evenementen (€ 22.500) worden gestort in het daartoe bestemde evenementenfonds.

Afvalstoffenheffing

Kleine bedrijven in het centrum van Valkenswaard, waar afval vrijkomt dat naar aard en hoeveelheid overeenkomt met huishoudelijk afval, die geen ruimte hebben om een container van een commercieel afvalbedrijf te plaatsen en die gelegen zijn aan de inzamelroute van huishoudelijk afval, kunnen een container bij Cure aanvragen. Dergelijke bedrijven betalen geen afvalstoffenheffing, maar een zogenaamd reinigingsrecht.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht (x € 1.000)	2016 Realisatie	2017 Begroot	2018 Begroot
Kosten taakveld Afval (100%)	-	2.402	2.484
Inkomsten taakveld Afval exclusief heffingen	-	-277	-277
Kosten Taakveld Verkeer en vervoer inclusief rente (1%)	-	36	34
Netto kosten taakveld	-	2.161	2.241
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	-	338	369
<i>Overhead taakveld Verkeer en vervoer</i>	-	1	5
<i>BTW</i>	-	487	479
Totale kosten	3.204	2.986	3.093
Opbrengst heffing	3.254	2.938	3.015
Dekkingspercentage	101,6 %	98,4 %	97,5%

	2015	2016	2017	2018
Afvalstoffenheffing; Eenpersoonshuishouden	180	183	169	170
Afvalstoffenheffing; Meerpersoonshuishouden	252	256	237	238
De afvalstofheffing per extra afvalcontainer	246	246	246	246
Omvang voorziening Reiniging per 1/1	253.000	163.000	111.000	39.000

(Brede) rioolheffing

Naast de afvoer van het hemelwater en afvalwater heeft de gemeente ook de algehele zorgplicht voor water (zowel grond- als oppervlaktewater). In 2013 is het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan vastgesteld. Het daarin opgenomen investeringsprogramma en de actualisatie van de exploitatiekosten hebben geleid tot een aanpassing van de exploitatielasten. Met de bepaling van de tarieven rioolheffing is rekening gehouden met het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan.

De jaarlijkse kosten van riolering worden gedekt door de rioolheffing, waarbij verschillen tussen de kosten en de heffing worden onttrokken dan wel gestort in de voorziening 'riolering'. Deze gebruiken we om in de toekomst de tarieven gefaseerd te laten stijgen.

We streven naar een 100% kostendekking. Om een verdere toename van de voorziening te voorkomen, worden in de komende jaren de tarieven gestabiliseerd. Om toch de 100% kostendekking te realiseren, doen we jaarlijks een bijdrage uit de voorziening riolering.

Rioolheffing (x € 1.000)	2016 Realisatie	2017 Begroot	2018 Begroot
Kosten taakveld(en) inclusief rente	-	2.991	2.565
Kosten taakveld (en) openbaar groen inclusief rente		162	204
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-	-11	-11
Netto kosten taakveld	-	3.142	2.758
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	-	324	306
<i>Overhead taakveld groen</i>		23	30
<i>BTW</i>	-	386	408
Totale kosten	3.321	3.875	3.502
Opbrengst heffing	3.103	3.103	3.103
Dekkingspercentage	93,5 %	80,0 %	88,6 %

	2015	2016	2017	2018
Tarief rioolheffing	205	205	205	205
Omvang voorziening Riolering per 1/1	4.626.000	4.101.000	4.178.000	3.672.000

Leges

Onder de naam 'leges' heffen we een aantal verschillende rechten voor het genot van door de gemeente verstrekte diensten. Te denken valt aan: leges burgerzaken, leges APV-vergunningen, leges bouwvergunningen en leges gebruiksvergunningen.

Leges (secretarieleges + leges omgevingsvergunning) (x € 1.000)	2016 Realisatie	2017 Begroot	2018 Begroot
Kosten taakveld Burgerzaken (100 %)	-	970	1.028
Kosten taakveld Milieubeheer (25%)	-	183	206
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen (af te dragen rijksleges)	-	-273	-235
Netto kosten taakveld	-	880	999
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	-	136	152
<i>Overhead taakveld Milieubeheer (25%)</i>		26	31
<i>BTW</i>	-	-	-
Totale kosten	-	1.042	1.182
Opbrengst heffing	-	914	874
Dekkingspercentage	-	87 %	73,9 %

Begrafenisrecht

Begrafenisrechten worden geheven ter dekking van de kosten op begraafplaatsen.

Begrafenisrechten (x € 1.000)	2016 Realisatie	2017 Begroot	2018 Begroot
Taakveld Begraafplaatsen en crematoria (100%)	-	223	245
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-	-4	-4
Netto kosten taakveld	-	219	241
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	-	31	36
<i>BTW</i>	-	-	-
Totale kosten	298	250	277
Opbrengst heffing	204	160	160
Dekkingspercentage	68,4 %	64,0 %	57,8 %

Kwijtschelding

De gemeente kan kwijtschelding verlenen van gemeentelijke heffingen, waarbij zij zelf kan beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. In Valkenswaard is kwijtschelding alleen mogelijk voor de afvalstoffenheffing (gedeeltelijk). Voor de overige heffingen, zoals onroerende zaakbelasting, rioolrecht en leges burgerzaken, is geen kwijtschelding mogelijk. Valkenswaard hanteert de maximumnorm van 100%. Dit betekent dat op 100% van het bijstandsniveau belastingen worden kwijtgescholden. Het maximumbedrag aan kwijtschelding bij de afvalstoffenheffing is in 2018 € 175.

Wij verlenen 'automatisch' kwijtschelding aan huurders van woningen die twee maanden vóór de dagtekening van de aanslag één jaar onafgebroken een uitkering hebben op grond van de Wet Werk en Bijstand en die geen positieve vermogensbestanddelen hebben.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

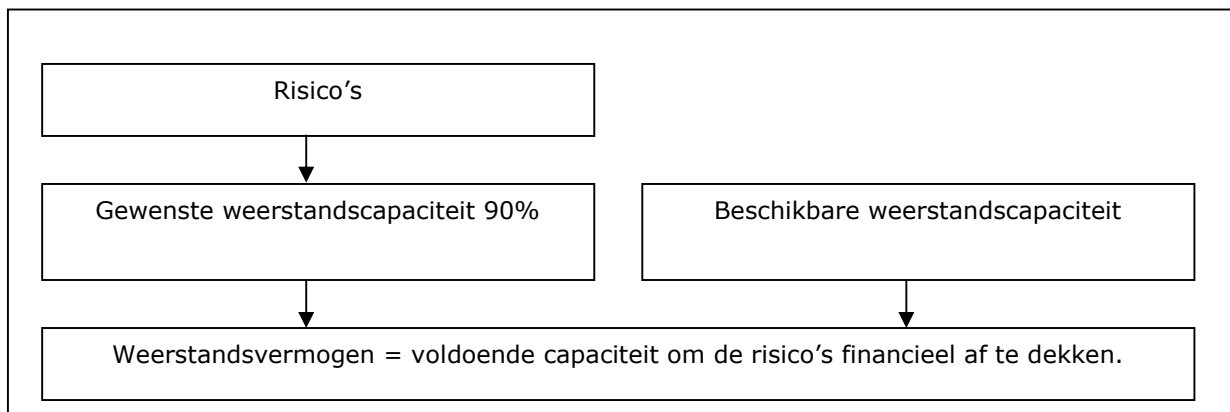
De begroting vormt het financieel kader waarbinnen de gemeente haar doelstellingen realiseert. Tegenvallers en meevallers worden zo veel mogelijk verwerkt binnen die begroting. Niet altijd kunnen financiële tegenvallers opgevangen worden en op dat moment is het van belang dat de gemeente beschikt over een buffer om dit soort zaken te kunnen verwerken. Deze buffer om onverwachte tegenvallers zodanig op te vangen dat de taken kunnen worden voortgezet heet het weerstandsvermogen van de gemeente. Het gaat dan om risico's die niet zijn verzekerd of waarvoor geen voorziening is getroffen. De beoordeling van dit weerstandsvermogen geeft inzicht in de actuele financiële positie. Actualisering vindt jaarlijks plaats bij de jaarrekening en de begroting.

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen. Daarbij schenken we achtereenvolgens aandacht aan het beleid dat de gemeente op dit gebied hanteert, de weerstandscapaciteit, een actualisering van het risicoprofiel en de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. Tot slot gaan we gedetailleerd in op de opbouw van de weerstandscapaciteit.

Beleid

In november 2007 heeft de raad ingestemd met de nota "Weerstandsvermogen en risicomanagement". Hiermee is een beleidslijn geformuleerd over de in de organisatie noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's en risicomanagement. Sinds 2012 wordt concreet invulling gegeven aan risicomanagement. Dat doen we door het inventariseren, analyseren en beoordelen van de risico's, het bepalen van het risicoprofiel, het beheersen van risico's (voorkant), het structureel inbedden van risicomanagement in de organisatie en het bepalen van een ratio 'weerstandsvermogen' (verhouding risicobedrag tegenover weerstandscapaciteit).

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij gewenste weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie tussen beiden wordt in de onderstaande figuur weergegeven:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Het aanhouden van voldoende weerstandscapaciteit maakt het mogelijk om zonder beleidsaanpassing financiële nadelen op te vangen die zich, ondanks de werking van risicomanagement, manifesteren door het feitelijk optreden van tegenvallers en waarvoor geen andere dekking aanwezig is.

Weerstandscapaciteit³	
Algemene reserve (vrij aanwendbaar deel)	7.422
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	1.708
Budget onvoorzien	125
Begrotingsruimte (saldo begroting 2018)	135
Stille reserve(s)	780
Onbenutte belastingcapaciteit	1.983
Kostenreductie (bezuinigingen)	-
Totaal	12.153

Weerstandscapaciteit (x € 1000)	2018	2019	2020	2021
Algemene reserve (inclusief voorgenomen mutaties vanaf 2017)	7.422	7.574	7.801	7.801
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	1.708	1.374	1.171	1.140
Budget onvoorzien	125	125	125	125
Begrotingsruimte (saldo begroting 2016 na aanvullende besluitvorming)	135	93	594	376
Stille reserve(s)	780	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit	1.983	1.983	1.983	1.983
Kostenreductie (bezuinigingen)	-	-	-	-
Totaal	12.153	11.149	11.674	11.425

Op basis van deze tabel is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2018 (redelijk peil OZB) vastgesteld op 0,1952 (pagina 137 meicirculaire 2017).

Risico's

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen moeten de gekwantificeerde risico's van de gemeente bij elkaar geteld worden en moet rekening gehouden worden met de kans dat de onderkende feiten zich zullen voordoen. Voor het bepalen van de kans dat een risico zich daadwerkelijk manifesteert dient per risico een analyse gemaakt te worden. Uit die analyse blijkt ook welk effect wordt verwacht in het geval een risico zich voordoet. Zoals we in deze paragraaf vermelden werken we aan invulling van risicomanagement.

De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten dan wel voorzieningen gevormd. Het gaat dus uiteindelijk om die risico's die de financiële positie van de gemeente kunnen verstoren.

In het volgende overzicht zijn risico's opgenomen van economische, politieke, juridische, milieutechnische of financiële aard. Deze risico's zijn niet limitatief opgesomd. Naast de risico's, die feitelijk alle gemeenten lopen, zijn hier de risico's vermeld die bekend zijn en specifiek de gemeente Valkenswaard betreffen. Bij mogelijke risico's denken wij onder andere aan:

- Open-einde regelingen;
- Beheerplannen;
- Grondexploitatie (bijvoorbeeld: stagnatie van grondverkoop en ontwikkeling plannen);

³ Voor een gedetailleerde onderbouwing van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt verwezen naar bijlage 1.

- Gemeenschappelijke regelingen (GGD, MRE, enz.).

Voor bovengenoemde zaken geldt dat wij risico's alleen meenemen als het een materieel risico betreft. Hierbij hanteren wij de ondergrens van € 50.000.

Zoals aangegeven in de nota 'Weerstandsvermogen en risicomanagement' (Plan van Aanpak) dragen wij zorg voor een zo volledig mogelijk beeld van alle mogelijke risico's binnen de gemeente. Het inzicht in alle mogelijke risico's zal de impuls zijn om een risicobeheersing/-managementsysteem op te bouwen, te implementeren en blijvend te actualiseren.

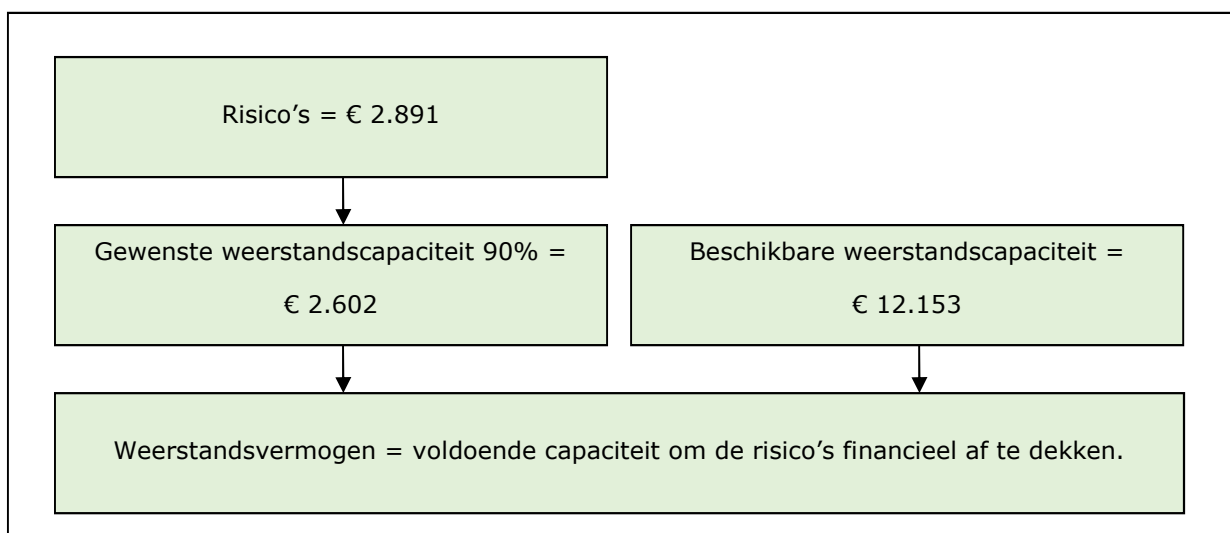
Bij het bepalen van een norm (ratio weerstandsvermogen) is het van belang te zoeken naar een evenwicht tussen financiële soliditeit enerzijds en het streven om niet onnodig geld 'op de plank te laten liggen' anderzijds. Een belangrijk criterium hierbij is de kwalitatieve beoordeling van het risicomanagement. Naarmate deze hoger uitvalt, kan worden volstaan met een lager financiële weerstandscapaciteit en dientengevolge met een lager verhoudingsgetal.

Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag (x € 1.000)
Schadeclaims: de gemeente kan schadeclaims ontvangen ontstaan door onder andere onvoldoende weg- of groenbeheer, het wijzigen van bestemmingsplannen, het uitvoeren van grote (bouw)projecten, het verlenen of weigeren van vergunningen, het uitvaardigen van nieuwe regels op het gebied van gebruik van openbare ruimten, het subsidiebeleid of welk ander onderwerp ook, als het maar in verband gebracht kan worden met de activiteiten die de gemeente ontplooit.	60
Planschade: in het kader van risicobeheersing moet verder worden gewezen op de risico's van schadeclaims op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de zogeheten planschade. Voor bestemmingsplannen die dienen ter actualisatie geldt dat eventuele planschade niet verhaald kan worden op de ontwikkelaar. Op grond van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening geldt per 1 juli 2008 – een drempel van 2%, wat inhoudt dat planschade alleen tot uitkering komt als deze de waardevermindering van het object met meer dan 2% overschrijdt. Voor bestemmingsplannen die dienen ter ontwikkeling geldt dat met de ontwikkelende partijen planschadeovereenkomsten kunnen worden afgesloten om eventuele planschade af te wentelen op de ontwikkelende partij.	598
Kennisuitstroom: de gemiddelde leeftijd van de medewerkers van de gemeente Valkenswaard is 49. De komende jaren zal ongeveer 19 % (iedereen van 57 jaar en ouder) van de medewerkers uitstromen omdat zij met pensioen gaan. De uitstromende medewerkers bezitten veel kennis, die zij zullen moeten overdragen of die moet worden ingekocht (bijvoorbeeld door opleidingen of inhuur van derden). Hiervoor zal een buffer gereserveerd moeten worden. In de berekening wordt uitgegaan van een overdracht van een jaar waarin de medewerker 50% productief is.	200
Verbonden partijen: Risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Indien er geen redelijk beeld gevormd kan worden omtrent de risico's en/of het weerstandsvermogen, wordt er standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage opgenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.	1.328
Decentralisatie jeugdzorg: per 2015 is Jeugdzorg overgeheveld van de provincies naar de gemeenten. Gemeenten worden dan verantwoordelijk voor alle zorg rondom kinderen en hun ouders/opvoeders. Dat betekent dat de gemeente Valkenswaard verantwoordelijk wordt voor de preventieve zorg, jeugdzorg (ook justitieel), jeugd GGZ en jeugd VG (verstandelijke gehandicapten). De hulp moet beschikbaar zijn in de directe omgeving van	430

Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag (x € 1.000)
jeugdigen en gezinnen. De overheveling van deze taak zal gepaard gaan met een efficiencykorting. De uitdaging voor gemeenten is om een andere manier dan tot nu toe deze taak in te vullen. Niet het recht op zorg, maar de ondersteuningsbehoefte en de mate van zelfredzaamheid worden leidend voor de inzet van hulp.	
Voor het bepalen van de risico's gaan we uit van een drietal scenario's op basis van het model van bureau Fakton. Op basis van een gewogen gemiddelde van deze scenario's bepalen we voor iedere grondexploitatie het financiële resultaat. Daar waar er sprake is van een negatief resultaat wordt een voorziening gevormd. In de paragraaf weerstandvermogen houden we daarnaast rekening met de mogelijkheid dat zich alleen het meest negatieve scenario voordoet, namelijk een volledige marktwijziging waarbij de verkoop van (nieuwbouw)woningen een dieptepunt bereikt zowel in verkooptijd als in waarde en een daling van de grondprijzen. Het verschil tussen het resultaat van het worst case scenario en het resultaat van de gewogen scenario's wordt als risico beschouwd.	275
Totaal	2.891

Weerstandvermogen

Op dit moment kan nog geen oordeel worden gegeven of een volledige afdekking van het risicobedrag door de algemene reserve noodzakelijk is. Inzicht in de risico's (i.c. risicomatrix), de financiële omvang, de inbedding van risicomanagement in de organisatie en implementatie van de in de nota beschreven acties voor het bereiken van een kwaliteitsgroei, zijn aspecten die hierbij een rol spelen. Daarbij moet overwogen worden dat niet alle risico's zich tegelijk in één jaar zullen voordoen. In deze benadering wordt uitgegaan van een zekerheidspercentage van 90% dat alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren. Met de beschikbare weerstandscapaciteit en de benoemde risico's heeft de gemeente dus voldoende weerstandvermogen om de risico's financieel af te dekken.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Norm kengetallen VNG (%)	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 100	100 > < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100	100 > < 130	> 130
Solvabiliteitsrisico	> 50	30 < > 50	< 30
Structurele exploitatieruimte	> 0,6	0 < > 0,6	0
Grondexploitatie			
Belastingcapaciteit	< 100	100 > < 120	> 120

In bovenstaande tabel zijn de normen per kengetal weergegeven op basis van gegevens van de VNG. In onderstaande tabel is met groen aangegeven welke kengetallen onder de categorie voldoende vallen. Met oranje welke kengetallen matig zijn en rood de kengetallen die onvoldoende zijn.

Kengetallen	Jaar-rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Netto Schuldquote	62	87	78	90	98	95
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	62	87	78	90	98	95
Solvabiliteitsrisico	29	24	24	22	20	20
Structurele exploitatieruimte	0	2	0	0	1	1
Grondexploitatie	25	22	19	8	-	-
Belastingcapaciteit	107	105	105	105	105	105

Netto Schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Inkomsten bepalen hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Het is goed te vergelijken met het afsluiten van een hypotheek. Hoeveel geld u kunt lenen, is afhankelijk van uw loon. Dat principe geldt ook voor gemeenten. De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone.

We zien een stijgende schuldquote binnen de gemeente. Dit wordt veroorzaakt door de voorgenomen investeringen die hoofdzakelijk met vreemd vermogen worden gefinancierd. Vooralsnog bedraagt de hoogste schuldquote 98 in 2019. Volgens de VNG normen voldoende.

Solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio wordt berekend als verhouding tussen de verschillende vermogenscomponenten. Het gaat erom inzicht te krijgen in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Een methode is het bekijken in hoeverre het in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald.

De verschillen in de solvabiliteitsratio's tussen gemeenten zijn groot. Gemeenten tussen 5.000-50.000 inwoners hebben gemiddeld een solvabiliteitsratio van boven de 40 procent. Kleinere gemeenten en de grotere gemeenten kennen een ratio die veel lager is. Dan worden eigendommen met meer geleend geld gefinancierd.

Gemiddeld zal de solvabiliteit van de gemeente 22% vanaf 2018 bedragen. De oorzaak van de daling betreft de financiering met vreemd vermogen van de voorgenomen investeringen. De solvabiliteitsratio zal in werkelijkheid een stuk hoger uitvallen als de winsten uit het grondbedrijf in de begroting meegenomen zouden worden. Uit voorzichtigheidsprincipe worden de positieve resultaten van de grondexploitaties niet in de begroting geraamd. Een maatregel om de solvabiliteitsratio tot de norm te laten groeien is het temporiseren en snijden in de voorgenomen investeringen. Hierdoor zal er in de komende jaren minder worden gefinancierd en zal leiden tot minder vreemd vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt nu het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De ratio is oplopend tot 2%. Dat komt doordat de bandbreedte een positief saldo laat zien. Ook in de komende jaren wordt een positieve exploitatieruimte verwacht.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het kengetal betreft de verhouding tussen de boekwaarde van de gronden ten opzichte van de totale baten. Hoe hoger de ratio, hoe hoger het potentiële risico. Het is dus belangrijk om regelmatig te beoordelen of de grondexploitaties actueel zijn.

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw. Daarnaast is het van wezenlijk belang wat de te verwachte vraag zal zijn. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog terugverdiend te worden. Daarom is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ratio is gebaseerd op een meerpersoonshuishouden. De OZB is voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. In 2018 bedraagt de ratio 1,05; dat betekent dat in Valkenswaard de gemiddelde belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

Geprognosticeerde balans

Het opnemen van een geprognosticeerde balans geeft de raad meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

Balans 2018-2021

Geprognosticeerde balans per 1-1-2018			
Vaste activa	€ 85.986	Vaste passiva	€ 25.393
- Immateriele activa	€ 629	- Algemene reserve	€ 7.519
- Materiele activa	€ 84.382	- Bestemmingsreserve	€ 17.874
- Financiële activa	€ 975		
Vlottende activa	€ 20.220	Vlottende passiva	€ 80.812
- voorraden	€ 14.067	- Voorzieningen	€ 13.739
- Overige vlottende activa	€ 6.153	- Leningen en financieringsbe	€ 50.573
		- Overige vlottende passiva	€ 16.500
	€ 106.205		€ 106.205

Geprognosticeerde balans per 1-1-2019			
Vaste activa	€ 98.287	Vaste passiva	€ 24.235
- Immateriele activa	€ 574	- Algemene reserve	€ 7.671
- Materiele activa	€ 97.007	- Bestemmingsreserve	€ 16.564
- Financiële activa	€ 706		
Vlottende activa	€ 14.314	Vlottende passiva	€ 88.366
- Voorraden	€ 6.014	- Voorzieningen	€ 13.062
- Overige vlottende activa	€ 8.300	- Leningen en financieringsbe	€ 58.804
		- Overige vlottende passiva	€ 16.500
	€ 112.601		€ 112.601

Geprognosticeerde balans per 1-1-2020			
Vaste activa	€ 102.710	Vaste passiva	€ 23.392
- Immateriele activa	€ 519	- Algemene reserve	€ 7.898
- Materiele activa	€ 101.754	- Bestemmingsreserve	€ 15.494
- Financiële activa	€ 437		
Vlottende activa	€ 12.766	Vlottende passiva	€ 92.084
- Voorraden	€ -	- Voorzieningen	€ 12.778
- Overige vlottende activa	€ 12.766	- Leningen en financieringsbe	€ 62.806
		- Overige vlottende passiva	€ 16.500
	€ 115.476		€ 115.476

Geprognosticeerde balans per 1-1-2021			
Vaste activa	€ 104.094	Vaste passiva	€ 22.310
- Immateriele activa	€ 464	- Algemene reserve	€ 7.898
- Materiele activa	€ 103.465	- Bestemmingsreserve	€ 14.412
- Financiële activa	€ 165		
Vlottende activa	€ 7.264	Vlottende passiva	€ 89.048
- Voorraden	€ -	- Voorzieningen	€ 12.130
- Overige vlottende activa	€ 7.264	- Leningen en financieringsbe	€ 60.418
		- Overige vlottende passiva	€ 16.500
	€ 111.358		€ 111.358

Onderhoud kapitaalgoederen

Kwaliteitsniveau onderhoud kapitaalgoederen

Het is een taak van de gemeente om de voorzieningen in de openbare ruimte en de buitensportvoorzieningen op het gewenste kwaliteitsniveau te houden. Concreet betreft dit de instandhouding van de kapitaalgoederen in de vorm van wegen, groen, speelvoorzieningen, bruggen, watergangen, riolering, openbare verlichting, verkeersregelininstallaties, buitensportvoorzieningen en gebouwen.

De gemeenteraad bepaald het gewenste kwaliteitsniveau van het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Via de vaststelling van het KOOR (Kwaliteit Onderhoud Openbare Ruimte) heeft hij aangegeven dat "gemiddeld B" het kwaliteitsniveau van het onderhoud moet zijn. Dit niveau is vastgesteld na uitvoering van een nulmeting op basis van de door CROW gehanteerde beeldkwaliteiten. In onderstaande tabel wordt duidelijk gemaakt dat dit kwaliteitsniveau voor de verschillende kapitaalgoederen hetzelfde is vastgesteld:

Omschrijving	Kwaliteitsniveau 2017	Kwaliteitsniveau 2018
Wegen en bruggen	B	B
Riolering	B	B
Groen	B	B
Openbare verlichting	B	B
Speelvoorzieningen	B	B
Buitensportvoorzieningen	B	B
Gemeentelijke gebouwen	NEN 2767 Conditie 3	NEN 2767 Conditie 3
Tractie	Operationeel	Operationeel

De 5 richtlijnen van beheer voor onze kapitaalgoederen

1. Regisserende rol

Hoe de openbare ruimte eruit komt te zien wordt niet alleen bepaald door de gemeente. Diverse "partijen" spelen hierbij een rol. Op de eerste plaats natuurlijk de inwoners maar ook marktpartijen als horeca, winkeliers, industrie, nutsbedrijven, diverse partijen uit het maatschappelijk veld et cetera. Iedereen tracht zijn of haar belangen zoveel mogelijk in te brengen. Het is de taak van de gemeente om hierbij de regie op zich te nemen. De gemeente heeft dus de regisserende rol bij de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte.

2. Kwaliteit gestuurd beheer

Vanaf de vaststelling van het KOOR, in 2011, zijn we ook van start gegaan met een nieuwe manier van werken. Met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, formulieren, rapportagemodellen en ten slotte het "vertalen" van het gekozen kwaliteitsniveau in de verschillende beheerprogramma's. Via regelmatige inspecties controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald. Het beheer wordt dus op basis van beeldkwaliteiten gestuurd.

3. Integraal beheer

Met ingang van 2012 is een start gemaakt om het onderhoud van deze kapitaalgoederen integraal uit te voeren. Het onderhoud aan de riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat bij een onderhoudsplan aan de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorziening worden meegenomen als dit noodzakelijk is. Ook vindt er een afstemming plaats met werkzaamheden van de nutsbedrijven en team RPB.

4. Risico gestuurd beheer

Sinds 2014 staat bij deze uitvoering van het onderhoud aan onze kapitaalgoederen, het risico gestuurd beheer steeds meer centraal. De toepassing van dit risico gestuurd beheer zorgt ervoor dat we constant de afweging maken of de eerder voorgestelde maatregel echt nodig is op dat moment en of ergens anders geen nieuwe urgentere situaties zijn ontstaan. Door middel van deze constante (her)prioritering zetten we de beschikbare middelen daar in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus worden daardoor verlaagd.

5. Bewonersgericht beheer

Hierboven is al aangegeven dat bij de inrichting van de openbare ruimte verschillende partijen betrokken zijn. Dit geldt evenzo voor het onderhoud. Op verschillende manieren trachten wij deze partijen te betrekken bij dit onderhoud. Onze integrale onderhoudsplannen leggen we dus ook voor aan de burgers, wijkraden en/of wijkcommissies om vervolgens het onderhoud per woonwijk uit te voeren.

Inmiddels passen wij ook omgevingsmanagement toe tijdens de uitvoering. Hierbij worden de bewoners actief benaderd met informatie door zowel de gemeente als door de wijkcommissie. Vragen of klachten worden zoveel mogelijk in een persoonlijk gesprek besproken.

Kaders inrichting openbare ruimte

In ons streven om het beheer van de openbare ruimte op orde te krijgen en zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen beheren hebben wij in 2015 het KIOR (Kaders Inrichting Openbare Ruimte) opgesteld. Het KIOR is een praktisch organisatorisch document waarin we de kennis en ervaringen uit de organisatie voor toekomstig gebruik voor alle inrichtingsvraagstukken vastleggen. Ook is het een middel om specificaties en contracten voor externe opdrachtnemers op te stellen. In het KIOR benoemen we per onderwerp duidelijke voorwaarden voor zowel deel- als eindresultaten. Zo heeft het KIOR dan ook sterk het karakter van een "programma van eisen": een standaardisatie en uniformiteit met tijdwinst als bijkomstige voordelen.

Doelstellingen en beleidskaders

Hier gaan wij in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties voor 'grotere' kapitaalgoederen in de openbare ruimte van de gemeente, zoals infrastructuur, (sport)voorzieningen en gebouwen. Daarbij draait het om de kosten van het beheer en instandhouding van het kapitaalgoed. Die vinden hun weerslag in beheerbeleidsplannen, die door de raad worden vastgesteld. Het beleid voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen is vastgelegd in de volgende (beleids-)nota's en/of beheerplannen:

- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) (2013 – 2017);
- Beleidsplan Onderhoud Openbare Ruimte (BOOR) 2009;
- Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR) 2012;
- Beheerplan wegen en kunstwerken ((2009-2013), herziening voorzien in 2017);
- Beheerbeleidsplan verkeersregelingen (2013 – 2022);
- Beheerbeleidsplan openbare verlichting (2015 – 2022);
- Speelvoorzieningen-speelvoorzieningen beheerbeleid (2015-2018);
- Meerjaren Investerings Plan buitensportaccommodaties (MIP) gemeente Valkenswaard 2017-2026;
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar (2012);
- Meerjarenplanning tractie vervanging 2017-2027;
- Strategisch marketingplan zwembad;
- Toekomstvisie 2030.

Kapitaalgoederen per onderdeel

Riolering

Op basis van de wet "Gemeentelijke watertaken" heeft de gemeente de zorg om verantwoord om te gaan met hemelwater en de wateroverlast tot een minimum te beperken. Daarnaast heeft de gemeente de zorgplicht voor het grondwater en de beperking van de grondwateroverlast. Om te voldoen aan deze zorgplicht heeft de gemeenteraad in 2012 het verbreed Gemeentelijk Riolering Plan (vGRP) 2013-2017 vastgesteld. Het vGRP heeft tot doel op gestructureerde wijze zorg te dragen voor de aanleg, beheer, onderhoud en verbetering van het gemeentelijk rioleringsstelsel gericht op de wet gemeentelijk watertaken. Voor het vGRP is de voorziening "riolering" gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord en het jaarlijkse resultaat hiervan wordt gestort of onttrokken uit de gevormde voorziening riolering. Momenteel wordt gewerkt aan het nieuwe vGRP voor de periode 2018-2022.

Het afvalwater wordt via het gemeentelijk rioleringsstelsel ingezameld en getransporteerd naar de Riool Water Zuiveringsinstallatie te Eindhoven. Binnen de gemeenten van de waterketen regio Eindhoven, het waterschap de Dommel en Brabant Water hebben de partijen bestuurlijke overeenkomsten vastgesteld om de waterkwaliteit van het oppervlaktewater ten gevolge van het afvalwater te waarborgen. De maatregelen die voortvloeien uit deze overeenkomst zijn onderdeel van de Europese Kader Richtlijn Water, waarvan het waterschap de Dommel voor de gemeenten binnen hun stroomgebied de regie voert. Vanuit de bestuurlijke samenwerking binnen de waterketen regio Eindhoven en de zorgplicht gemeentelijke watertaken hebben de samenwerkende gemeenten een grondwatermeetnet opgesteld. Vanuit dit grondwatermeetnet zijn er in 2015 peilbuizen geplaatst om de grondwaterstand te meten. Brabant Water gaat samen met de gemeenten deze grondwaterstanden monitoren en beheren.

Jaarlijks voeren we een reinigings- en inspectieprogramma aan het gemeentelijke rioleringsstelsel uit, waarbij we 10% van het areaal reinigen en inspecteren. Aan de hand van deze inspectieresultaten stellen we een meerjarig onderhoudsprogramma riolering op.

In 2011 is het BasisRioleringsPlan (BRP) voor de kernen Valkenswaard, Dommelen en Borkel en Schaft opgesteld. Het BRP is een onderdeel van het verbreed GRP. In het BRP zijn de verbetermaatregelen opgenomen voor het realiseren van de basisinspanning, wat door het waterschap de Dommel als randvoorwaarde van gemeentelijke rioleringsstelsels is bepaald. Er wordt in 2017 aan een nieuwe BRP gewerkt met daarin alle maatregelen en uitbreidingen die zijn uitgevoerd na het vorige BRP. Deze werkzaamheden zullen in 2017 worden afgerond.

Om de beleidsdoelstellingen voor het jaarlijks onderhoud te realiseren, voeren we de volgende maatregelen uit:

- het aanleggen en onderhouden van huisaansluitingen;
- reguliere onderhoudswerken, klachten en meldingen, storingen;
- het inspecteren van riolen, het reinigen van riolering en kolken;
- onderhoud BBB, rioolgemalen en pompputten drukriolering;
- structurele vervanging en reparatie onderhoudsplan riolering;
- het onderhouden van watergangen en waterlossingen in het beheer van het waterschap;
- leges rioolheffing en rechten huis- en bedrijfsaansluitingen.

Wegen en bruggen

Voor de instandhouding van onze wegen en bruggen is de voorziening 'groot onderhoud wegen/bruggen' ingericht. De storting in deze voorziening is afgestemd op de verschillende beheerplannen en onderhoudsplannen voor het onderhoud van onze wegen, bruggen en civieltechnische kunstwerken. De kwaliteit van onze wegen, bruggen en civieltechnische kunstwerken meten we via regelmatige inspecties. Op basis van voorspellend beheer verkrijgen we een actueel inzicht. Op dit moment is de situatie als volgt:

- Elke 2 jaar beoordelen we het onderhoudsniveau van alle verhardingen met een inspectie op basis van landelijke richtlijnen/normen. In 2017 inspecteerden we het totale wegen-areaal visueel. Met deze inspectiegegevens gaan we een meerjaren onderhoudsprogramma elementenverharding 2018-2022 opstellen.
- Naast deze visuele inspectie is in 2013 een grootschalig constructief onderzoek uitgevoerd aan onze doorgaande asfaltwegen om de levensduur en het onderhoudsniveau voor de middellange termijn te bepalen. Aan de hand van deze onderzoek- en inspectiegegevens is er een meerjaren onderhoudsprogramma asfaltwegen 2016-2020 opgesteld.
- De civieltechnische kunstwerken, bruggen, duikers en stuwen, zijn in 2013 geïnspecteerd en opgenomen in een meerjarenplanning. Vervolgens hebben we een onderhoudsplan kunstwerken 2014 opgesteld. Hieruit blijkt dat er voor de komende jaren geen grote vervangingsinvesteringen nodig zijn. In 2016 zijn een aantal bruggen op restlevensduur en verkeersintensiteit onderzocht. In 2017 wordt hieraan onderhoud gepleegd.

Het dagelijks onderhoud aan onze wegen, bruggen en civieltechnische kunstwerken wordt uitgevoerd op basis van de klachten/meldingen die via meldesk bij de gemeente binnenkomen. Deze ingekomen klachten worden, tezamen met de bij de inspecties geconstateerde kleine gebreken, op basis van prioritering verholpen.

Groen

Voor het groot onderhoud en vervanging van groen is geen voorziening of reserve gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Vernieuwing en renovatie van het groen vindt plaats binnen integrale uitvoeringprojecten. De kwaliteit van ons groen wordt in het kader van kwaliteit gestuurd werken (beleidsplan KOOR) regelmatig geïnspecteerd. In 2018 wordt er tweemaal een groen- en een kwaliteitsinspectie gehouden.

Voor het maaien van de gazons, eikenprocessierupsenbestrijding en bermen en sloten maaien zijn meerjaren onderhoudscontracten afgesloten. Voor 2018 zal het integraal prestatiecontract met de Ergon worden herzien. In dit contract zit naast het regulier onderhoud ook de deelname van het 'clean team', hierin krijgen langdurig werklozen de kans om met behoud van een uitkering werkritme op te doen.

Speelvoorzieningen

De vervangingen van de speelvoorzieningen worden gedekt door de bestemmingsreserves, namelijk:

- bestemmingsreserve speeltoestellen;
- bestemmingsreserve in stand houden buitenterrein peuterspeelzalen.

Wij hebben de beschikking over een beheerprogramma. Vanuit dit programma is een meerjarenplanning voor het groot onderhoud en de vervangingen opgesteld. De concrete onderhoudsplannen worden gemaakt aan de hand van de jaarlijks, wettelijk verplichte veiligheidsinspecties en de technische staat van de speelvoorzieningen. De kosten van deze inspecties en het onderhoud worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord.

Het speelvoorzieningen beheerbeleid is in 2015 door uw raad vastgesteld. Voorbereiding en uitwerking vindt conform plan plaats in 2016 t/m 2019.

Openbare verlichting

Voor de vervanging van de openbare verlichting is geen voorziening gevormd: deze vinden plaats via investeringsprojecten. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord.

In het beheerbeleidsplan openbare verlichting zijn voorstellen gedaan voor energiereductie en een meerjarig vervangingsplan voor masten en armaturen. Dit voorstel is in 2014 door de raad vastgesteld. Uitwerking zal conform plan plaatsvinden. We hebben de beschikking over een beheerprogramma, waarin de actuele gegevens van het bestand aan openbare verlichting zijn opgenomen.

Buitensportvoorzieningen

In 2017 hebben wij de kwaliteit van onze buitensportvoorzieningen nagekeken, in beeld gebracht wat er de komende jaren allemaal moet gebeuren om het gebruik van deze buitensportvoorzieningen te kunnen garanderen en welke kosten hieraan verbonden zijn. Deze informatie is gebundeld in het "Meerjaren Investerings Plan buitensportaccommodaties (MIP) gemeente Valkenswaard 2017-2026". Dit rapport, vastgesteld in mei 2017, geeft ons een nauwkeurig inzicht in:

- wat we exact hebben aan buitensportvoorzieningen;
- het kwaliteitsniveau van deze buitensportverenigingen;
- hoe lang deze buitensportvoorzieningen in theorie nog goed bruikbaar zijn (theoretische levensduur);
- het geld dat we nodig hebben om het gebruik van deze voorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen.

Op basis van deze gegevens blijkt dat we als gemeente, gezien over een periode van 30 jaar, gemiddeld ruim € 500.000 per jaar nodig hebben om deze sportmogelijkheden te kunnen behouden. Een deel van deze kosten wordt weer terugbetaald aan de gemeente, hetzij rechtstreeks via bijdragen van verenigingen of indirect via het in rekening brengen van huurtarieven en entreekaartjes.

Tractie

Voor de tractie van de teams B&U, FAB en VTH is de bestemmingsreserve "tractie ruimtelijk beheer" (fractiefonds) ingesteld. Jaarlijks wordt het benodigde vervangingsbudget ter beschikking gesteld vanuit deze reserve.

Het team B&U is belast met de uitvoering van het onderhoud van de openbare ruimte, bos- en natuurterreinen, buitensportvoorzieningen en begraafplaatsen. Dit team beschikt over een scala aan bedrijfsvoertuigen en machines om hun taken te kunnen uitvoeren. Jaarlijks moeten we diverse van deze middelen vervangen. In de vastgestelde meerjarenplanning tractie vervanging 2017-2027 zijn de geplande uitgaven voor de vervanging van bedrijfsvoertuigen en machines opgenomen. Deze planning wordt jaarlijks geactualiseerd.

Gemeentelijk vastgoed

Voor de instandhouding van de onroerende zaken is de voorziening "groot onderhoud onroerende zaken" gevormd. Er is een beheerplan 'Meerjaren Onderhoudsverwachting' (MJOV) aanwezig. Het beheerplan leidt naar een uniforme manier van onderhouden van de gemeentelijke gebouwen.

In 2016 is het gebouwenbestand geactualiseerd voor de MJOV. Hieruit kwam naar voren dat de voorziening in de nabije toekomst ontoereikend zou zijn. Door uitstel van onderhoud en de uitvoering van de maatregelentoets hebben we echter bereikt dat deze voorziening, op basis van het huidige beleid en areaal, voor de komende jaren toch nog toereikend is. Voortbordurend op de door u in 2012 vastgestelde uitgangspunten, over het door ICS opgestelde rapport over maatschappelijk vastgoed, werken we momenteel ook nog enkele business cases uit. Voor 2017 is het jaarplan momenteel in uitvoering en wordt bekeken in hoeverre 2018 daarin ook kan worden meegenomen.

De centralisatie van vastgoed binnen de gemeente in volle gang, aan de hand van het besluit bij amendement van 21 april 2016 aan de hand van "Nota maatschappelijk vastgoed" en raadsvoorstel "Maatschappelijk Vastgoedbeleid Valkenswaard", en worden taken op het gebied van vastgoed geconcentreerd. Hierin is vastgesteld dat op basis van geactualiseerde onderhoudsprognoses berekend is dat de betaalbaarheid van het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed vanaf 2020 in het geding komt. De huidige onderhoudsvoorziening zal in dat jaar volledig ingezet zijn. De businesscase de nieuwe Hofnar is afgerond waarmee de erfpacht is ontbonden en het gebouw Hofnar 10 in eigendom en beheer en onderhoud binnen vastgoed is opgenomen. Om het voorzieningen niveau, het beheer en de basis op orde te brengen van het totale gemeentelijk vastgoed dient er egaliseringsreserve vastgoed ingericht te worden. We willen structurele verhoging van onderhoudskosten en/of grote problemen met de kwaliteit van de gebouwen voorkomen. Om het voorzieningenniveau op peil te houden dient ook de technische kwaliteit van gebouwen en installaties

voldoende te zijn. Hiervoor is reeds vastgesteld en beoordeeld dat dit op een minimaal niveau van NEN 2767 methodiek, conditie 3 dient te voldoen.

In 2012 heeft de gemeenteraad de uitgangspunten van het ICS rapport "Valkenswaard heeft Vastgoed voor elkaar" overgenomen. Dit heeft geleid tot een aantal concrete acties en een nadere uitwerking van dit beleid en de vastgoedorganisatie om dit te gaan invullen. Op grond van de daarin gemelde tekorten voor de komende jaren in de groot onderhoud voorziening onroerende zaken dient invulling gegeven te worden aan het te verwachten tekort. Het beheer op orde traject loopt hierin synchroon mee en voorziet mede in de uitputting van het huidige voorzieningenniveau.

Om een structurele verhoging van de storting in voorziening onderhoud te voorkomen willen wij vanuit de opbrengsten van verkoop vastgoed een egalisatiereserve vastgoed inrichten om deze structurele verhoging te voorkomen. In het raadsvoorstel omtrent maatschappelijk vastgoed en de daarbij behorende vastgoed inventarisatie zijn af te stoten panden in beeld gebracht. Voorgesteld wordt om een deel van de opbrengsten onder te brengen in de egalisatiereserve vastgoed. Verwacht wordt in de komende jaren 6,3 miljoen aan vastgoed af te stoten (WOZ waarde minus boekwaarde en verkoopkosten). Ten behoeve voor beheer op orde traject en groot onderhoud voorziening onroerende zaken is voor de periode 2018-2027 een structureel tekort in de begroting die door egalisatiereserve vastgoed kan preventiëren.

De ontoereikendheid wordt voor de periode 2018 – 2027 begrensd op € 4,0 miljoen. Met de huidige nog beschikbare voorziening groot onderhoud, € 2,7 miljoen, vraagt dit een egalisatie reserve voorziening voor de komende 10 jaar van 1,2 miljoen. Door een deel van de resultaten op de verkoop van objecten te doteren in de egalisatiereserve vastgoed biedt het voldoende gelegenheid om de ontoereikendheid in de onderhoudsvoorziening op te vangen en beheer op orde te bewerkstelligen. De resterende verkoopopbrengsten van € 5,1 miljoen zullen ten gunste van de algemene reserve worden gebracht.

Financiering

Inleiding

Het doel van deze financieringsparagraaf is de uitvoering van de treasuryfunctie in beeld te brengen. De treasuryfunctie bestaat uit de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer met als doel de organisatie te voorzien in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en te beschermen tegen ongewenste financiële risico's. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de functie valt ook het garanderen van geldleningen door derden.

Financieringspositie

Om te voorzien in de financieringsbehoefte staan de gemeente interne en externe financieringsmiddelen ter beschikking. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves, oftewel eigen vermogen en de voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit de opgenomen langlopende geldleningen en kortlopende middelen (o.a. rekening-courant geld en kasgeldleningen), oftewel het vreemd vermogen. Op het moment dat de uitgaven worden gedekt door inzet van reserves vindt een substitutie plaats van eigen vermogen naar vreemd vermogen. We werken vanuit totaalfinanciering. Kenmerk is dat er geen één-op-één relatie wordt gelegd tussen een investering en financiering, maar dat wordt gekeken naar het totaal. Het systeem van totaalfinanciering maakt optimale benutting van externe financieringsbronnen mogelijk. We proberen leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen.

Door de rekening-courantovereenkomst en kasgeldleningen worden de tussentijdse schommelingen in de financieringspositie opgevangen. Bij benutting van de kasgeldfaciliteiten is de afweging gemaakt of en wanneer omzetting in een vaste geldlening noodzakelijk is.

Renterisico

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld dat aan een renteherziening onderhevig is. De wetgever heeft in de wet Fido eisen gesteld aan het maximum aan renterisico dat een gemeente in enig jaar mag lopen. Deze eisen komen tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar). Deze normen bepalen de speelruimte voor de gemeente om verantwoord en goedkoop te financieren.

Schatkistbankieren

Voor de gemeente Valkenswaard betekent schatkistbankieren dat zij al haar overvloedige middelen belegt in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overvloedige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan. Voor het betalingsverkeer blijft Valkenswaard aangewezen op het bankwezen. Daarom is schatkistbankieren beperkt tot schatkistbeleggen.

Rente

Rente is een onderdeel van de kostprijs van een product. Vandaar dat rentelasten toegerekend worden aan producten. Het rentebedrag dat wordt toegerekend aan een investering is de uitkomst van de boekwaarde x het rekenrente percentage. De hoofdregel is dat er geen rente tijdens vervaardiging van een actief wordt geactiveerd (dus geen opname in de kostprijs). Pas vanaf het moment van ingebruikname van een investering worden rentelasten toegerekend aan het product waarvoor het actief wordt gebruikt.

Uitzondering op deze hoofdregel betreft de uitgaven in de bouwgrondexploitatie. Om de kosten van het kapitaalbeslag in de kostprijs op te nemen wordt zowel over de boekwaarde per 1 januari van het dienstjaar als over de uitgaven dan wel de inkomsten in de loop van het dienstjaar rente berekend.

Rentetoerekening

Vanaf 2018 zijn de voorschriften in de BBV (besluit begroting en verantwoording) omtrent de rentetoerekening veranderd. De rentetoerekening mag niet meer middels rekenrente worden bepaald maar dient op basis van daadwerkelijke betaalde rente te worden toegerekend. De rentetoerekening voor 2018 ziet er als volgt uit:

Schema rentetoerekening begroting 2018				
Kostprijs treasury				
A	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	+	€	1.266.172
B	De externe rentebaten	-/-	€	-
Saldo rentelasten en rentebaten			€	1.266.172
Directe toeterekenen rente				
C	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€	177.160
C	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€	
			€	-177.160
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€	1.089.012
Bespaarde rente				
D	Rente over eigen vermogen	+	€	676.458
D	Rente over voorzieningen	+	€	172.232
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente			€	1.937.703
E	De aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag van 2,5%)	-/-	€	2.149.650
F	Verwacht renteresultaat op het taakveld Treasury		€	211.947

In afwijking op voorgaande jaren wordt in de begroting 2018-2021 gebruik gemaakt van bespaarde rente vanwege de gewijzigde rentesystematiek. De bespaarde rente komt ten gunste van de exploitatie en wordt niet aan de reserves en voorzieningen toegevoegd.

Leningen en schulden

Kortlopende schuld: de kasgeldlimiet

In de wet Fido is een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar investeringen met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren; de zogenaamde kasgeldlimiet. Deze limiet bedraagt maximaal 8,5% van het begrotingstotaal en is voor 2018 berekend op ruim € 6,2 miljoen.

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een overeenkomst financiële dienstverlening (rekening-courant) gesloten met een kredietfaciliteit van maximaal € 6,7 miljoen.

Langlopende schuld: de renterisiconorm

De renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van de begrotingsomvang van een jaar aan een renteherziening en herfinanciering onderhevig mag zijn. Deze norm is ingesteld om een stabiele rentelast over de komende jaren te bewerkstelligen. Op een begrotingstotaal van € 73 miljoen bedraagt de renterisiconorm 20%, dat komt neer op

€ 14,6 miljoen. Alle tot 2017 door de gemeente afgesloten vaste geldleningen hebben een vast rentepercentage gedurende de gehele looptijd (geen renterisico). Hiermee blijft de gemeente Valkenswaard ruim binnen de risiconorm van 20%.

Leningenportefeuille opgenomen geldlening voor gemeente

Omschrijving	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Stand per 1-1	42.979	46.349	50.573
Nieuwe leningen	12.000	-	13.457
Aflossingen	8.630	4.776	5.226
Stand per 31-12	46.349	41.573	58.804
Rentekosten	1.208	1.282	1.266

Financieringssaldo

Met de financieringsbehoefte wordt het bedrag aan liquide middelen bedoeld dat de gemeente moet aantrekken om voldoende middelen te hebben om alle voorgenomen plannen, zoals opgenomen in de begroting, uit te kunnen voeren. De financieringsbehoefte wordt gebaseerd op de lange termijn liquiditeitsplanning. Hieruit blijkt dat er sprake is van een toename van het financieringstekort (een negatieve financieringsbehoefte).

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Financieringstekort	13.457	22.684	25.521	26.012

Kredietrisico

De omvang van de kredietrisico's op verstrekte geldleningen in 2017 is opgenomen in de volgende tabel:

Omschrijving	Percentage	Hypothecaire zekerheid	Restantschuld per 01-01-2018
Woningbouwcorporaties met garantie WSW (voor 01-04-1994)	-	Zonder	-
Woningbouwcorporaties zonder WSW	-	Zonder	-
Financiële instelling met een A-rating of hoger	19%	Zonder	32
Overige toegestane instellingen	81%	Ja	133
Niet toegestane instellingen	-	Zonder	-
Totaal	100%		165

Bedrijfsvoering

Inleiding

De voorgaande hoofdstukken van de begroting gaan vooral over de beleidsinhoud: wat wil de gemeente bereiken binnen de programma's? Het vormgeven van deze beleidsinhoud kan niet anders dan met de inzet van diverse middelen: financiële middelen, personele inzet, communicatie, ICT, onderzoek, archivering, juridische adviezen, inkoop en andere ondersteunende faciliteiten. De inzet van deze middelen bepaalt dus hoe de beleidsinhoud wordt vormgegeven. Bedrijfsvoering gaat dan ook over de match tussen het 'wat' en het 'hoe': waar de primaire processen en de ondersteunende processen elkaar kruisen.

Missie

Valkenswaard geeft professioneel vorm aan de ambities van ons bestuur. Dat doen we namens en samen met onze inwoners vanuit een open, transparante houding. Bij al onze activiteiten blijven wij gericht op onze omgeving, op samenhang en op sterke samenwerkingsverbanden. Binnen onze toekomstvisie 2030 werken wij met drie belangrijke pijlers: sociale cohesie, innovatie en leisure. Onze kernwaarden zijn: empathisch, gelijkwaardig, oplossingsgericht en daadkrachtig. Deze waarden sturen ons gedrag. Hoe we denken en hoe we doen. We zijn Altijd Open, vanuit de diepe overtuiging dat openheid, met behoud van ieders rol en verantwoordelijkheid en dat leidt tot succesvolle samenwerking, ook binnen de bedrijfsvoering.

Visie

De wereld om ons heen verandert steeds sneller. Dat geldt ook voor de rol van ons als gemeente. Wij realiseren ons dan ook heel goed dat wij niet alleen op deze wereld staan. En dat we samen met onze omgeving antwoorden moeten formuleren op de vragen van morgen.

Drie pijlers

Tegelijkertijd vragen de complexe wereld en de veranderende rol van de overheid om nieuwe kwaliteiten van onze organisatie. In onze toekomstvisie 2030 formuleren we daarom de drie pijlers: sociale cohesie, innovatie en leisure. Op al deze pijlers geven we onze ambities vorm. Zo werken we in het jaar 2030 transparant, groeien we steeds sterker toe naar overheidsparticipatie en doen we volop mee met burgerinitiatieven. We denken 'out of the box' en hebben de visie en het lef om nieuwe, baanbrekende concepten op gebieden als wonen, werken, vrije tijd, welzijn en bestuur te onderzoeken en te omarmen. Als organisatie hebben we bovendien een gedeelde visie en gedeelde doelen. We zoeken altijd naar de beste oplossingen vanuit deskundigheid en de juiste informatie.

Ambassadeurs

Valkenswaard is 24 uur per dag en 7 dagen per week digitaal bereikbaar. Een mooi voorbeeld van de manier waarop wij onze klanten centraal stellen. Als gemeente wil je tenslotte dat mensen tevreden zijn over je diensten. Als ambassadeurs van Valkenswaard streven wij ernaar onze mensen in het jaar 2030 nóg beter van dienst te kunnen zijn.

Sterk in je werk

Hoe passen we onze organisatie aan op de ontwikkelingen die op ons afkomen en de uitdagingen die we als organisatie hebben? De koers voor de toekomst en de ontwikkelingen in onze omgeving zijn uitgangspunt voor de ontwikkeling die we zelf als organisatie willen doormaken om onze taken goed te blijven uitvoeren. De wereld om ons heen verandert en ons bestuur heeft ambitieuze doelstellingen. Het programma Sterk in je werk is de strategische paraplu voor concrete programma's die bijdragen aan een sterkere medewerker en een sterkere organisatie. Programma's die hier onder vallen: Dienstverlening, Integraal werken, Kernwaarden, Het Goede Gesprek en Overheidsparticipatie. In 2017 zijn we gestart met Strategische Personeelsplanning, dat in 2018 zijn vervolg krijgt.

Vier fundamenteën: ontwikkelopdrachten 2018

Om Goed te kunnen inspelen op de (toekomstige) ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld focus op dienstverlening en digitalisering en (overheid)participatie, is een herinrichting van onze organisatie nodig. Ook de uitdagingen waar onze eigen organisatie voor gesteld wordt, vereisen dat wij onze organisatie daarop continu aanpassen en voortborduren op hetgeen we in 2017 hebben bereikt. Voorbeelden zijn integraal en projectmatig werken en werken in programma's die passen binnen onze pijlers binnen onze Toekomstvisie 2030.

Op basis van onze organisatiedoelen hebben we vier fundamenteën omschreven: dienstverlening, beleid en projecten, beheer en uitvoering en bedrijfsvoering. Elk fundament heeft zijn eigen ontwikkelopdracht.

Zo heeft dienstverlening de doelstelling toe te werken naar een 'breder' team klantcontacten. Daarbij is het uitgangspunt loketintegratie, procesmatig, digitaal en zaakgericht werken.

De teams waar beleid en projecten onder vallen, werken (integraal)samen om een directe verbinding te kunnen maken tussen strategie, toekomstvisie en beleidsvelden. Hieronder valt ook het verankeren van (overheids-)participatie en het realiseren van majeure projecten en professionaliseren van projectmatig werken in de hele organisatie.

Een belangrijke doelstelling is het optimaliseren van overheidsparticipatie, burgerparticipatie en omgevingsmanagement bij het beheer en de uitvoering van de voorzieningen in de openbare ruimte en de buitensport. Daarnaast wordt een nieuwe vastgoedorganisatie vormgegeven en het beleid hiervan ten uitvoer gebracht.

GRSA2

De bedrijfsvoering taakgebieden van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in de samenwerking organisatie van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard (Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 gemeenten, GRSA2).

De bedrijfsvoering dienstverlening van de GRSA2 heeft tot doel om de gemeente Valkenswaard optimaal te faciliteren bij het realiseren van hun ambities met ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatie- management, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en management ondersteuning.

De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken (taakstelling van € 1,1 miljoen) in de periode 2017-2022 uitgaande van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2.

De GRSA2 is voor de gemeente Valkenswaard een bekende en betrouwbare samenwerkingspartner, die in nabijheid van de gemeente functioneert en de werkwijzen en gewoonten van de gemeente van binnenuit kent.

De zelfstandigheid en beleidsautonomie van de gemeente Valkenswaard blijft daarbij onaangetast.

Wat gaat de GRSA2 in 2018 doen?

Voor een optimale ondersteuning van de primaire processen van de gemeente Valkenswaard, sluiten de inhoudelijke ontwikkelingen in de dienstverlening van de GRSA2 aan bij de ambities van de gemeente, zoals deze zijn geformuleerd in deze begroting.

Net als in de overige A2 gemeenten zijn overheidsparticipatie, de ontwikkeling van de organisatie als moderne overheid en hun medewerkers naar 'de moderne ambtenaar', die als ambassadeur en regisseur opereert en plaats- en tijdonafhankelijk werkt in Valkenswaard belangrijke thema's.

Aandachtsgebieden bedrijfsvoering

Voor de te bereiken doelstellingen van de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering is het rand voorwaardelijk dat de bedrijfsvoering processen, ondersteuning en beleid waar mogelijk en zinvol geharmoniseerd of gestandaardiseerd worden.

Tijd- en plaats onafhankelijk werken

Voor het tijd- en plaats onafhankelijk (samen)werken en het terugbrengen van de papieren stukkenstroom wordt in 2018 extra aandacht gegeven aan de verdere digitalisering van de bedrijfsvoering. Ook harmonisatie van de ICT systemen en applicaties en zoveel mogelijk eenmalig gebruik van gegevens zijn hierbij en belangrijk uitgangspunt.

Waar nodig worden inhaalslagen gemaakt, om papieren dossiers zoveel mogelijk digitaal beschikbaar te stellen. Vraagstukken als digitale correspondentie, het digitaal samenwerken aan stukken, een digitaal proces van besluitvorming en digitale ondertekening staan hoog op onze digitaliseringsagenda.

Ook wordt in 2018 extra aandacht besteed aan de inzet mogelijkheden van digitaal- en papierloos vergaderen voor de organisatie. Het in gebruik zijnde systeem voor ondersteuning digitale agenda's en verslagen wordt in 2018 geëvalueerd en de inzet waar mogelijk uitgebreid.

Voor het locatie onafhankelijk vergaderen zullen in 2018 acties worden ondernomen om de efficiency en effectiviteit van de interne overleggen te verbeteren.

Het gebruik van het gezamenlijke social intranet 'Knooppunt' wordt verder gestimuleerd en geprofessionaliseerd als platform voor samenwerken, kennisdeling en interne communicatie.

Zaakgericht werken

Burgers en bedrijven hebben keuzevrijheid, maar kiezen steeds meer voor de digitale aanvraag van producten en diensten. In 2018 worden naar verwachting grote stappen gezet in de implementatie van het digitaal zaakgericht werken binnen de gemeente Valkenswaard. In 2018 gaan dan ook onze burgers en bedrijven dit ervaren: de dienstverlenende processen (de primaire processen) zijn/worden hiervoor zoveel als mogelijk geharmoniseerd en digitaal ingericht. Waarvoor bedrijfsvoering de benodigde ICT systemen levert en beheert.

Informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging en privacy blijven bij het meer en meer digitaal werken belangrijke thema's. Op 25 mei 2018 wordt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. De AVG vraagt om nieuw denken én handelen. Zo hebben inwoners het recht op inzage in waar en welke gegevens van ze worden verwerkt. Inwoners hebben straks ook het recht om 'vergeten' te worden. Dat wil zeggen dat ze het recht hebben om zich te laten verwijderen uit databases, tenzij legitieme wettelijke vereisten dit voorkomen

De komende jaren nemen de digitale dreigingen voor de gemeentelijke organisaties toe. Om nieuwe risico's en dreigingen op het gebied van de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van gegevens het hoofd te kunnen bieden zijn technische aanpassingen van onze ICT-omgeving onontkoombaar. Dit zal gepaard gaan met investeringen in beveiligingsmaatregelen.

Ook is op 1 juli 2017 is de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) voor alle gemeenten verplicht gesteld.

ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. Hierdoor heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan het hier ook beter op sturen.

Binnen de gemeente is het College van Burgemeester en Wethouders integraal verantwoordelijk voor de beveiliging van informatie binnen de werkprocessen van de gemeente. Informatiebeveiliging gaat niet over ICT alleen, het gaat over informatie in alle verschijningsvormen binnen de organisatie.

In 2013 hebben de gemeenten binnen VNG verband afgesproken de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG) te implementeren. Deze baseline is nu de kern van de verantwoording over informatieveiligheid aan de gemeenteraad. De verantwoording bestaat uit de zelfevaluatie, een IT-audit, een verklaring van het College van B&W en een passage over informatieveiligheid in het jaarverslag.

Op basis van een eerste screening van de vragen en de verplichtingen in kader van de BIG schatten wij in dat er een investering nodig is (o.a. ICT, procesbeschrijvingen en implementatie) om aan de verplichtingen van de BIG te kunnen voldoen. De definitieve kostenbegroting kan feitelijk pas worden vastgesteld na 31 december 2017 omdat dan de zelfevaluatie is afgerond, waaruit zal blijken wat nog nodig is om aan de BIG te kunnen voldoen. Vooralsnog kunnen we de dekking voor de verschillende investering vinden in opleidingsbudget en leasebudget.

Dienstverlening, digitalisering en procesmanagement

Aan de hand van de programma's Dienstverlening en Digitale dienstverlening werken we aan de realisatie van de ambities voor de dienstverlening. In dit plan worden de visies op dienstverlening, ICT en competentieontwikkeling samengesmolten om te komen tot een programma waarin de burger en zijn wens centraal staan. Daarbij zijn processen leidend voor een goede dienstverlening, worden diensten zoveel mogelijk digitaal afgenomen en worden gegevens over en voor de burger zo slim mogelijk opgeslagen. Deze ambities zijn in het programma benoemd als programmadoelstellingen. Het programma dienstverlening is veelomvattend en heeft raakvlakken met de totale organisatie.

Om de doelstellingen te bereiken werken we in 2018 aan de volgende projecten:

1. *Het programma digitale dienstverlening*
In A2-verband wordt het zaakgericht werken organisatie-breed ingevoerd en gekoppeld aan de primaire werkprocessen. Deze worden eveneens op uniforme wijze ingericht in een nieuw zaakstelsel dat na een Europese aanbesteding is aangeschaft. Uitgangspunt van het digitaal, zaakgericht werken is dat de klant het contactkanaal kiest (digitaal waar het kan, persoonlijk waar nodig), maar de focus ligt op digitale dienstverlening van de gehele procesketen: van eerste klantcontact tot en met de levering van het product of de dienst en de betaling daarvan. Het verbeteren van de dienstverlening is vooral gericht op informatievoorziening naar de klant. Daarbij is een actuele status-uitwisseling van lopende zaken essentieel wat ook bijdraagt aan minder telefoonverkeer en baliebezoek.
2. *Doorontwikkeling van de Toptakensite*
De focus in 2018 ligt op een toename van het aanbod van digitale aanvraagformulieren (E-formulieren) en de koppeling daarvan aan het nieuwe, A2-brede zaakstelsel. Het integreren van een klantcontactstelsel maakt daar onderdeel van uit.
3. *Een geïntegreerde frontoffice*
Uitgangspunt in de visie dienstverlening is één toegang voor de klant, zowel telefonisch als digitaal als fysiek. Daarbij past geen stelsel van verschillende, afzonderlijke loketten maar een brede frontoffice. In 2018 wordt het klantcontactstelsel geïmplementeerd, zo komt er een integraal klantbeeld beschikbaar.
4. *Ontwikkeling van één toegang sociaal domein.*
Samen met partners wordt gewerkt aan één toegang tot het gehele sociale domein voor inwoners en hulpinstanties. In 2018 is het zaak dat deze informatievoorziening wordt getest bij inwoners en hulpinstanties op bruikbaarheid, snelheid en actualiteit. Tevens wordt ook bij de partnerorganisaties gestuurd op centrale informatievoorziening naar de klant. Zowel via websites als telefonisch of in intake-gesprekken bij de klant.
5. *Het nationaal programma Digitale Agenda 2020*
Dit programma is een voortzetting van het programma Digitaal 2017 en behelst nationale bouwstenen om de digitale dienstverlening van de gemeente verder te ontwikkelen. Uitgangspunt is het gebruik van landelijk ontwikkelde standaarden op het gebied van digitalisering en procesmanagement die voornamelijk door KING en/of VNG worden aangeboden. Aansluiten op Mijn Overheid lopende zaken (via het A2-brede zaakstelsel) is een van de doelstellingen voor 2018.

Personeel & Organisatie

Functieboek, competentiewoordenboek en HR-gesprekscyclus

In 2014 hebben de colleges van de gemeenten Cranendonck, Valkenswaard en Heeze-Leende en de directie van de GRSA2 besloten een gezamenlijk traject te starten voor de invoering van: een gezamenlijk nieuw functieboek (conform de systematiek van HR21), het daarbij horende competentiewoordenboek en een passende gesprekscyclus. De gesprekscyclus is volledig uitgewerkt en als pilotproject in 2016 gestart. In 2017 gaan alle vier A2-organisaties daarmee werken. De zienswijzen op de technische omzetting van oude naar nieuwe functiebeschrijvingen volgens de HR 21 systematiek zijn beantwoord en hebben een beperkt aantal wijzigingen tot gevolg gehad.

Vanaf 1 januari 2017 zijn alle medewerkers bedrijfsvoering over gegaan naar de GRS A2. Dat betekent dat er een nieuw functieboek is voor de GRS A2 per 1 januari 2017. Dit heeft gevolgen voor de achterblijvende medewerkers in Valkenswaard. Dat heeft mogelijk gevolgen voor de bijstelling van het functieboek van de gemeente Valkenswaard.

Individueel keuzebudget (IKB)

In het cao-akkoord 2013-2015 heeft de VNG afspraken gemaakt over een individueel keuzebudget (IKB). Het IKB wordt onderdeel van het nieuwe beloningshoofdstuk 3 CAR-UWO en trad op 1 januari 2017 in werking. De invoering van het IKB is een omvangrijke wijziging in de CAR-UWO. Het betekent dat de medewerker zelf de keuze heeft om aan te geven wanneer en hoe hij de diverse financieringsbronnen (vakantiegeld, eindejaarsuitkering, 1 tot 2 verlofdagen) inzet. In de begroting 2018 wordt hiermee rekening gehouden.

Loonkostenontwikkeling

In januari van dit jaar hebben gemeentemedewerkers een loonsverhoging gehad van 0,4 procent. In augustus 2017 wordt het loon structureel met 1 procent verhoogd en het Individueel Keuzebudget (IKB) met 0,5 procent per 1 december. In januari 2018 volgt 1,5 procent loonsverhoging en 0,25 procent verhoging van het IKB per 1 juli. In totaal betekent dit een verhoging van 3,25 procent structureel over 20 maanden.

Project generatiepact

In 2015 is een projectopdracht voor een generatiepact opgesteld. Het generatiepact houdt in dat ruimte voor aanstelling van jongeren wordt gemaakt, doordat via ondersteunende instrumenten oudere werknemers gestimuleerd worden minder te gaan werken. Hierdoor kan er structureel ruimte ontstaan in de formatie. De uitwerking van het voorstel generatiepact is door het college vastgesteld, met instemming van de medezeggenschap. Per 1 januari 2017 gaat het generatiepact in met een looptijd van 3 jaar.

Formatieontwikkeling en -beheersing

Team	Fte 2016	Fte begroting 2017	Fte begroting 2018
Algemeen Directeur/ Gemeentesecretaris	1,00	1,00	1,00
Adjunct-directeur	1,00	1,00	1,00
Griffie	1,56	1,56	1,56
Staf	1,00	2,00	1,00
Facilitair bedrijf (FaB, naar GRSA2)	27,39	-	-
Advies en managementondersteuning (AMO, naar GRSA2)	34,21	-	-
Klantcontact Burgers (voorheen KCC nu KCB)	12,19	12,61	12,55

Team	Fte 2016	Fte begroting 2017	Fte begroting 2018
Bovenformatief	0,42	0,42	-
Klancontact Omgeving (voorheen VTH nu KCO)	18,04	18,29	18,29
Klantcontact Zorg (voorheen onderdeel van ZWO nu KZC)	8,77	11,70	20,33
Beheer openbare ruimte (BOR)	37,02	37,06	vervallen
Sport	15,16	15,19	vervallen
Beheer & Uitvoering (B&U)	-	-	51,25
Sociaal en Economisch Beleid (SEB)	19,56	21,79	20,80
Ruimtelijk Beleid en Projecten (RBP)	19,23	22,28	28,18
Toegestane formatieomvang per 1 januari begrotingsjaar	196,13	144,90	155,96*
Centrum voor muziek en dans. (CMD) in 2015 niet meegenomen	13,01	10,95	11,67

* De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door het toevoegen van een aantal functies bij RBP. Dit zijn functies voortkomend uit de SWOT-analyse. Daarnaast heeft het team KCZ een groot deel van de externe capaciteit omgezet in vaste formatie.

Personeelsopbouw

	Valkenswaard per 01.01.2018 (absoluut)	Valkenswaard per 01.01.2018 in %
leeftijd < 20 jaar	-	-
leeftijd 20 - 30 jaar	11	5
leeftijd 30 - 40 jaar	37	18
leeftijd 40 - 50 jaar	49	23
leeftijd 50 - 60 jaar	73	35
leeftijd 60 - 65 jaar	31	15
65 en ouder	8	4
	209	100

In het overzicht met betrekking tot de personeelsopbouw zijn het CMD, B&W en Raad meegenomen.

Uitgangspunten tijdelijke inhuur

De inzet van externe medewerkers wordt bepaald op basis van een aantal uitgangspunten:

- Incidenteel werk, waaronder projecten;
- Tijdelijk extra capaciteit;
- Specifieke vaardigheden gezien de ontwikkeling van de organisatie;
- Externe deskundigheid;
- Vervanging bij ziekte.

Verzuim

In 2017 (meetpunt in september 2017) is het ziekteverzuim (3,97%) en de meldingsfrequentie bedraagt 0,57. Deze verzuimindicatoren zijn lager (2016: VP 4,33% % en meldingsfrequentie: 0,78) dan de voorgaande jaren.

Sturing en Control

Administratieve organisatie en interne beheersing

Een goed ingerichte administratieve organisatie (AO), met daaraan gekoppeld een adequate interne beheersing (IB), is noodzakelijk om als gemeente 'in control' te zijn. Het gaat dan om het geheel van organisatorische maatregelen, die gericht zijn op het goed functioneren van de administratieve aspecten van de bedrijfsprocessen en de daarbij behorende informatievoorziening.

De belangrijkste financiële bedrijfsprocessen, financiële materialiteit, zijn in beeld gebracht en voorzien van beheersmaatregelen. Jaarlijks wordt door middel van een interne controle getoetst of deze maatregelen nog voldoende in de organisatie zijn verankerd. De belangrijkste bedrijfsprocessen zijn:

- Inkopen/ aanbestedingen;
- Personeel;
- Sociaal Domein;
- Grondexploitaties;
- Subsidieverstrekking;
- Sisa;
- Gemeentelijke belastingen;
- Omgevingsleges;
- Parkeren;
- Verhuur en overige opbrengsten;

Het verbeteren van de AO en IB vindt continue plaats en hangt samen met de doelstellingen van de organisatie en de veranderingen in de bedrijfsvoering. Er wordt actief gestuurd op de aanbevelingen en/of aandachtspunten van de accountant uit hun Managementletter en Verslag van Bevindingen. Hierover wordt aan de auditcommissie gerapporteerd.

Doelmatigheid/ doeltreffendheid

Op grond van de verordening 'Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Gemeente Valkenswaard' (art. 213a) worden jaarlijks de doeltreffendheid en/of doelmatigheid van twee specifieke onderwerpen onderzocht uit een programma of paragraaf. Voor 2018 is de audit gepland op de bereikte resultaten van het traject 'Beheer op Orde'. Voor een tweede en eventuele andere onderwerpen wordt nadrukkelijk in 2018 de samenwerking met de gemeenten Cranendonck en Heeze-Leende gezocht om deze onderzoeken zo efficiënt mogelijk uit te voeren.

Verbonden Partijen

Inleiding

De gemeente Valkenswaard participeert in diverse rechtsvormen. Wanneer samenwerking plaats biedt aan bestuurlijke invloed én er een financieel belang mee gemoeid is, spreken we van verbonden partijen. Uitgangspunt daarbij is dat deze vorm van samenwerking bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen van de gemeente. De tegenhanger is dat bepaalde vormen van samenwerking ook risico's met zich meebrengen. Denk hierbij aan bestuurlijke/politieke risico's maar ook aan financiële risico's

Op 28 november 2013 heeft de gemeenteraad de nota 'Verbonden partijen' vastgesteld, waarin een visie op verbonden partijen is bepaald en een aantal uitgangspunten en spelregels zijn geformuleerd, waardoor de gemeente grip kan houden op de risico's en tijdig kan bijsturen. De vaststelling van deze nota heeft geleid tot een aanpassing van de paragraaf verbonden partijen ten opzichte van voorgaande jaren. Ook de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording van 25 juni 2013 en 2016 heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de paragraaf verbonden partijen.

Het doel van deze aanpassingen is om meer inzicht en grip te krijgen op resultaten, financiën en risico's van de verbonden partijen.

Concreet moet behalve de reeds opgenomen informatie ook de volgende informatie worden meegenomen:

- het openbaar belang dat wordt gewaarborgd (financieel en bestuurlijk belang);
- visie/doelstelling van de verbonden partij in relatie tot de doelen van de gemeente;
- voorgenomen activiteiten van de verbonden partij;
- actuele ontwikkelingen;
- deelnemende organisaties in de verbonden partij;
- de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft;
- het eigen en het vreemd vermogen en de solvabiliteit van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- het (financieel) resultaat van de verbonden partij;
- verplichting tot afdekking van risico's;
- verstrekte geldleningen en/of garanties.

Overzicht verbonden partijen

Metropoolregio Eindhoven	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	De gemeenten in de Regio Eindhoven zetten zich op bepaalde terreinen van lokale overheidszorg gezamenlijk in voor hun inwoners. Te denken valt hierbij aan milieu, verkeer, vervoer, communicatie.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonk, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Raadslid Th.P.Th.H. Geldens: lid regioraad MRE
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	3, 86%
7. Gemeentelijke bijdrage	€ 411
8. Resultaat 2016	€ 711
9. Eigen vermogen eind 2016	€ 4.824
10. Vreemd vermogen eind 2016	€ 26.086
11. Geprognoseerd resultaat 2018	N.n.b.

Metropoolregio Eindhoven	Toelichting
12. Eigen vermogen begin 2018	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2018	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2018	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2018	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	€ 41
17. Risico's*	€ 410

Samenwerkingsverband A2-gemeenten	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	De Samenwerking A2 gemeenten behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers op de gebieden van: - Werk en Inkomen; - Bedrijfsvoering
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Wethouder M.T.G.M. Wijnen: lid bestuur Wethouder E.H. Bouter: lid bestuur Wethouder M.J.A. Bax: lid bestuur Wethouder H.G. Tindemans – van Tent: lid bestuur Burgemeester: lid bestuur
5. Vestigingsplaats	Valkenswaard
6. Belang	49,49%
7. Gemeentelijke bijdrage	€ 7.399
8. Resultaat 2016	€ 308
9. Eigen vermogen eind 2016	€ 347
10. Vreemd vermogen eind 2016	€ 6.305
11. Geprognoseerd resultaat 2018	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2018	€ 0
13. Eigen vermogen eind 2018	€ 0
14. Vreemd vermogen begin 2018	€ 0
15. Vreemd vermogen eind 2018	€ 0
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee
17. Risico's*	€ 475

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Samenwerking van brandweer, GHOR en RAV (Regionale Ambulancevoorziening) om incidenten en rampen te voorkomen, beperken en bestrijden.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	De burgemeester is vertegenwoordigd in het Dagelijks en Algemeen Bestuur.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	4,21%
7. Gemeentelijke bijdrage	€ 1.445
8. Resultaat 2016	€ 2.412
9. Eigen vermogen eind 2016	€ 9.172
10. Vreemd vermogen eind 2016	€ 21.998
11. Geprognoseerd resultaat 2018	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2018	€ 6.583
13. Eigen vermogen eind 2018	€ 5.998
14. Vreemd vermogen begin 2018	€ 38.093

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Toelichting
15. Vreemd vermogen eind 2018	€ 42.516
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Ja
17. Risico's*	€ 0

Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (Ergon)	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Het uitvoeren van de Wet Sociale Werkvoorziening door zorg te dragen voor werkgelegenheid voor inwoners met een lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap. Hiervoor is een gemeenschappelijke regeling aangegaan waarbinnen het bedrijf Ergon wordt geëxploiteerd.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard en Waalre. De gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inkooprelatie.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Het college is met de wethouder Werk & Inkomen vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van Ergon
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	8,35%
7. Gemeentelijke bijdrage	€ 903
8. Resultaat 2016	€ 9.620
9. Eigen vermogen eind 2016	€ 6.280
10. Vreemd vermogen eind 2016	N.n.b.
11. Geprognoseerd resultaat 2018	N.n.b.
12. Eigen vermogen begin 2018	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2018	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2018	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2018	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Geen stukken
17. Risico's*	€ 90

Cure	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Door middel van een openbaar lichaam behartigen van de belangen van - en het tot stand brengen van een samenwerking tussen - de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van het beheer van huishoudelijke afvalstoffen afkomstig uit de deelnemende gemeenten en de daarmee samenhangende taken, een en ander met inachtneming van de Wet milieubeheer en van het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	In het dagelijks bestuur is de wethouder Milieu/ Financiën vertegenwoordigd. In het Algemeen Bestuur zijn de wethouder Milieu/ Financiën en de wethouder Economische Zaken vertegenwoordigd.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	8,5%
7. Gemeentelijke bijdrage	€ 2.276

Cure	Toelichting
8. Resultaat 2016	€ 457
9. Eigen vermogen eind 2016	€ 457 (voor bestemming)
10. Vreemd vermogen eind 2016	€ 13.740
11. Geprognoseerd resultaat 2018	N.n.b.
12. Eigen vermogen begin 2018	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2018	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2018	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2018	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee. Alle risico's zijn voor deelnemende gemeenten.
17. Risico's*	€ 300

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zuidoost Brabant (GGD)	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Via de gemeenschappelijke regeling GGD BZO is Valkenswaard samen met 20 andere gemeenten verantwoordelijk voor de instandhouding van de Gemeenschappelijke Gezondheid Dienst Brabant Zuidoost. Het betreft hier een verplichting op basis van de Wet publieke gezondheid, die in 2008 onder meer de Wet collectieve preventie volksgezondheid heeft vervangen.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonk, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Wethouder H.G. Tindemans: lid AB, DB en lid financiële commissie, Burgemeester A.B.A.M. Ederveen: lid DB
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	4.20%
7. Gemeentelijke bijdrage	€ 484
8. Resultaat 2016	€ 293
9. Eigen vermogen eind 2016	€ 3.037
10. Vreemd vermogen eind 2016	€ 13.903
11. Geprognoseerd resultaat 2018	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2018	€ 1.926
13. Eigen vermogen eind 2018	€ 3.075
14. Vreemd vermogen begin 2018	€ 13.759
15. Vreemd vermogen eind 2018	€ 14.725
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee. Dit is beperkt. Voor overige risico's staan deelnemende gemeenten garant.
17. Gekwantificeerde risico's	€ 48

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Gemeenten en provincies gaan samenwerken in regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) om de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van complexe en bovenlokale milieugerelateerde uitvoeringstaken te verbeteren.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel,

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	Toelichting
	Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonk, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	In dagelijks bestuur is Valkenswaard vertegenwoordigd door wethouder milieu van Heeze-Leende. In algemeen bestuur heeft wethouder milieu van Valkenswaard zitting.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	0,75%
7. Gemeentelijke bijdrage	€ 147
8. Resultaat 2016	€ 0 (na tariefcorrectie)
9. Eigen vermogen eind 2016	€ 1.577
10. Vreemd vermogen eind 2016	€ 8.443
11. Geprognoseerd resultaat 2018	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2018	€ 1.577
13. Eigen vermogen eind 2018	€ 1.577
14. Vreemd vermogen begin 2018	€ 7.066
15. Vreemd vermogen eind 2018	€ 6.966
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee.
17. Risico's*	€ 5

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Bankieren met een bankinstelling die voldoet aan de hoogste ranking (AAA). De BNG is de bank van de overheid en voor het maatschappelijk belang. De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector
2. Deelnemende organisaties	De publieke sector in Nederland, zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen etc.
3. Rechtsvorm	N.V.
4. Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder Financiën.
5. Vestigingsplaats	Den Haag
6. Belang	0,023%
7. Gemeentelijke bijdrage	Geen bijdrage
8. Resultaat 2016	€ 226.000
9. Eigen vermogen eind 2016	€ 4.163.000
10. Vreemd vermogen eind 2016	€ 145.317.000
11. Geprognoseerd resultaat 2018	N.n.b.
12. Eigen vermogen begin 2018	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2018	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2018	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2018	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	N.n.b.
17. Gekwantificeerde risico's	N.n.b.

*Risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Indien er geen redelijk beeld gevormd kan worden omtrent de risico's en/of het weerstandsvermogen, wordt er standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage opgenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Totale bijdrage verbonden partijen

Verbonden Partij	Bijdrage
Metropoolregio Eindhoven	411
Samenwerkingsverband A2-gemeenten	7.399
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	1.445
Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (Ergon)	903
Cure	2.276
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zuidoost Brabant (GGD)	484
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	147
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	-
Totaal	13.065

Grondbeleid

Inleiding

De manier waarop de gemeente invloed uitoefent op de realisatie van ruimtelijke plannen kan kortweg worden gezien als de essentie van gemeentelijk grondbeleid. Een slagvaardig grondbeleid is een randvoorwaarde voor het welslagen van ruimtelijk en sectoraal beleid.

Toekomstvisie, Structuurvisie, Woningbouwprogramma en andere beleidsnota's geven richting aan de toekomstige ontwikkeling van Valkenswaard. Om te zorgen dat de gemeente daarin de regie kan voeren is het van belang dat zij zich naast publiekrechtelijke kaders kan bedienen van privaatrechtelijke kaders en instrumenten. Dit kan door het voeren van een faciliterende grondpolitiek met een sterke regiefunctie. Alleen voor maatschappelijke doelen en natuurcompensatie wordt nog een actie grondpolitiek gevoerd.

De doelstellingen en werkwijzen en instrumenten van het grondbeleid liggen vast in de Nota Grondbeleid, vastgesteld op 23 juni 2016.

Integrale afweging provinciale woningbouwprognose 2014-2023

In november 2014 heeft de Provincie een bevolkings- en huishoudensprognose vastgesteld. Deze was bepalend voor onze woningbouwprogrammering in de periode 2014- 2023. Op basis van deze prognose hebben wij in 2015 een integrale afweging gemaakt voor alle onderhanden zijnde plannen, zowel reeds vastgestelde als in voorbereiding zijnde plannen.

Dit heeft geresulteerd in het raadsvoorstel "Integrale afweging en prioritering woningbouwprojecten". Dit raadsvoorstel is vastgesteld in september 2015. De besluitvorming is verwerkt in de actualisatie van de grondexploitaties en verwerkt in deze begroting.

In het voorjaar van 2017 heeft de Provincie een nieuwe provinciale bevolkings- en huishoudensprognose bekend gemaakt. Deze prognose maakt het mogelijk om in de periode 2017-2026 ca. 175 woningen extra te realiseren, bovenop de woningbouwprogrammering van september 2015. Eind 2017 leggen wij u opnieuw een integrale afweging voor de bestaande en nieuwe plannen voor. De besluitvorming over deze afweging zal worden verwerkt in de eerstvolgende actualisatie van de grondexploitaties.

Actuele prognose resultaat totale bouwgrondexploitatie.

Op dit moment zijn de onderstaande 10 grondgrondexploitaties actief en worden onderstaande resultaten op einddatum geraamd.

GreX	Einde looptijd	Verwacht resultaat op einddatum	Tussentijdse winstneming t/m 2016	Totaal resultaat einde looptijd na tussentijdse winstnemingen
Hoge Akkers	2021	-2.198	-	-2.198
Vlasakkers	2019	-428	-	-428
Carolusdreef 100	2020	-107	-	-107
Molensteen	2020	453	-	453
Biestven	2021	866	390	476
Luikerweg 55	2019	274	-	274
Lage Heide wonen*	2023	5.568	-	5.568
Lage Heide landgoederen*	2020	787	-	787
Lage Heide natuur*	2019	-1.109	-	-1.109
Kloosterpark	2020	49	-	49

Tabel: resultaat op einddatum *= Grexen Lage Heide financieel één grex.

Risicoanalyse

In de crisisperiode waarin sommige gemeenten enorme bedragen in de grondexploitatie moesten afboeken heeft Valkenswaard de risico's met een scenariomodel gemonitord. Voor een aantal grexen met een (beperkt) risico is steeds een drietal scenario's doorgerekend conform de onderstaande scenario's (model Fakton). Hieronder geven wij in het kort weer, welke scenario's er zijn.

- 'Positieve marktontwikkeling': Dit scenario schetst het beeld van een woningmarkt die vanaf heden weer in de lift zit. De grondprijzen stijgen en de afzet van nieuwbouwwoningen trekt aan (1 jaar eerdere verkoop);
- 'Neutrale marktontwikkeling': In dit scenario blijft de afzet op de woningmarkt gelijk en stijgen de grondprijzen licht. Dit betekent een lichte stijging in grondprijzen ten opzichte van het door de gemeente beoogde scenario;
- 'Negatieve marktontwikkeling': Dit scenario gaat uit van een uitblijvende wijziging van de woningmarkt. De verkoop van (nieuwbouw)woningen bereikt een dieptepunt in verkooptijd (een jaar later) met gelijkblijvende grondprijzen.

Vervolgens is voor alle drie de scenario's het resultaat op einddatum berekend. Het resultaat op einddatum wordt daarna teruggerekend naar de netto contante waarde van 1 januari in het begrotingsjaar. Dit doen we om de resultaten van alle grondexploitatie onderling te kunnen vergelijken.

Fakton heeft een percentage toegekend aan de kans dat de scenario's optreden. Dit leidt tot een gewogen scenario. Door het resultaat op netto contante waarde te vermenigvuldigen met het percentage wordt het gewogen resultaat bepaald. Het resultaat van de grondexploitatie minus het gewogen resultaat is dan het risicobedrag van de betreffende grondexploitatie.

Hoewel de woningmarkt in Valkenswaard zich positief ontwikkelt, is er tegelijkertijd sprake van enige onzekerheid in de mondiale markten (geopolitiek, Brexit, Trump) die effect kunnen hebben op de ontwikkeling van de rente en het consumentenvertrouwen. Wij hebben dan ook de in 2017 gehanteerde uitgangspunten voor de kans van optreden van de scenario's ongewijzigd gelaten:

- Marktherstel: 30%, was in 2017 30%;
- Voorzichtig marktherstel 50%, was in 2017 50%;
- Uitblijvend marktherstel 20%, was in 2017 20%.

In de tabel zijn de gewogen resultaten op netto contante waarde 1 januari 2018 in kolom B weergegeven met aangepaste grondprijzen van gemiddeld € 310,00/m² vrije sector en gemiddeld € 248,00/m² voor de sociale woningbouw met uitzondering van gecontracteerde grondverkoop Lage Heide wonen en Kloosterpark, getaxeerde gronden Vlasakkers, Carolusdreef 100 en Luikerweg 55 en het genomen besluit op de grondverkoop in plan Hoge Akkers.

Grex	Kolom A Actualisatie		Kolom B Gewogen resultaat		Kolom C Verschil B - A	
	Netto Waarde 01-01-2018	Contante	Netto Waarde 01-01-2018	Contante	Netto Waarde 01-01-2018	Contante
Hoge Akkers		-2.071		Besluit		-
Vlasakkers		-419		taxatie		-
Carolusdreef 100		-102		taxatie		-
Molensteen		435		437		2
Biestven		449		331		-118
Luikerweg 55		269		taxatie		-
Lage Heide, deelgebied Wonen*		5.043		2.331		-2.712
Lage Heide, deelgebied Landgoederen*		756		382		-374
Lage Heide, deelgebied Natuur*		-1.087		Geen bouwgrond		-
Kloosterpark		47		contract		-
		3.320				-3.202

* grexen Lage Heide financieel één grex.

In kolom A zijn de resultaten op netto contante waarde op 1 januari 2018 vermeld op basis van de laatste fasering en actueel rentepercentage. Deze actualisatie heeft plaatsgevonden in het kader van het opstellen van de begroting.

De bedragen in kolom B geven de netto contante waarde weer op basis van het gewogen resultaat van de risicoanalyse. Het verschil in kolom C geeft als resultaat de lagere winst op basis van de risicoanalyse ten opzichte van het resultaat op netto contante waarde 1 januari 2018 (kolom B).

Conclusie risicoanalyse:

Alle bouwgrondexploitaties blijven bij de risicoanalyse positief. Wel bestaat de mogelijkheid als de geschetste scenario's uitkomen dat er op deze bouwgrondexploitaties minder winst wordt gemaakt dan geraamd. Het geraamde resultaat van de grondexploitaties van ca. € 3.320.000 (netto contant 1 januari 2018) kan hierdoor met € 3.202.000 verminderen naar € 118.000 indien het scenario met uitblijvend marktherstel realiteit zou worden.

In de begroting 2018 hebben wij geen rekening gehouden met de verwachte winst van de grondexploitaties, er zijn geen projecten gefinancierd met een verwachte winst vanuit de grondexploitaties. Evenals voorgaande jaren wordt de winst pas genomen als deze daadwerkelijk is gerealiseerd (voorzichtigheidsprincipe).

Voorzieningen en risico's aanvullend op de risicoanalyse

Lage Heide

De grexen Lage Heide Wonen, Landgoederen en Natuur worden financieel beschouwd als één grex. De netto contante waarde van de eindwaarden van de grex Natuur is negatief. Voor de grexen Wonen en Landgoederen zijn netto contante waarden op basis van risico analyse positief. Voor het totale grex Lage Heide leidt dit tot een gezamenlijk gewogen resultaat van ca. € 1.626.000 positief.

De afzet van het plan Lage Heide blijft qua omvang en afzettempo het meest risicovol. Met de scenarioberekeningen wordt dit grotendeels ondervangen, maar niet geheel.

In de basis is immers in de berekeningen nog geen rekening gehouden met een mogelijke afslag van de gehanteerde grondprijzen, wanneer het woningbouwprogramma in de koopsector wordt omgezet naar huur en de prijsgarantie voor de kopers van een particuliere kavel bij een dalende grondprijs zou leiden tot restitutie.

Omzetting koop-huur

Een mogelijkheid om meer woningen in de huursector ten koste van koopwoningen te realiseren heeft uiteraard negatieve gevolgen voor het resultaat van de grex. Het mogelijk omzetten van de koopwoningen (rijwoningen) naar huurwoningen heeft een negatief effect van ca. € 295.000 t.o.v. de basisraming (= effect zonder aanpassing bestemmingsplan).

Garantie grondprijsverlaging

In de woningmarktanalyse (raadsvoorstel 13raad00478 d.d. 5 september 2013) zijn stimulerende maatregelen benoemd, welke direct invloed hebben op het resultaat van de lopende grondexploitaties. Een maatregel, die effect heeft op het resultaat van de lopende grondexploitatie, is de garantie die de gemeente aan de koper van een bouwkafeel verstrekt, die garandeert dat een eventuele verlaging van de grondprijs binnen 10 jaar na aankoop wordt terugbetaald aan de consument.

Bij de behandeling van het raadsvoorstel 2e actualisatie bouwgrondexploitaties 2015 heeft uw raad een amendement aangenomen, dat deze garantieregel met ingang van 1 april 2016 wordt beëindigd, waarbij de tot dat moment afgegeven garanties worden gerespecteerd.

Dit betekent een risico bij grondprijsverlaging.

Tot 1 april 2016 hebben wij negen bouwkafeelen in de grex Lage Heide wonen verkocht met toepassing van de prijsgarantie. In het onderstaande overzicht geven wij de concrete financiële gevolgen aan voor de grex Lage Heide wonen bij een grondprijsverlaging. Voor de bepaling van het risicobedrag zijn we uitgegaan van een substantiële grondprijsverlaging naar € 310/m².

Kavelnummer + oppervlakte	Aankoopjaar	Prijs verkoopdatum	Risicobedrag (x €1.000)
Kavel 24 (460 m2)	2013	€ 380/m2	32
Kavel 18 (405 m2)	2014	€ 380/m2	28
Kavel 19 (434 m2)	2014	€ 380/m2	30
Kavel 23 (535 m2)	2014	€ 380/m2	38
Kavel 14 (463 m2)	2015	€ 380/m2	32
Kavel 29 (376 m2)	2016	€ 380/m2	26
Kavel 30 (480 m2)	2016	€ 380/m2	34
Kavel 35 (378 m2)	2016	€ 380/m2	27
Kavel 41 (433 m2)	2016	€ 380/m2	30
Totaal garantiebedrag			277

Het risicobedrag moet uitbetaald worden op het moment dat u besluit om de bouwgrondprijzen te verlagen. Op basis van het aantal vierkante meters bouwgrond van de verkochte bouwkwavels kan een negatief resultaat optreden van ca. € 277.000 bij een verlaging van de grondprijs naar € 310,- per m².

Fasering PO-kavels

Ook de afzet van de PO(particulier opdrachtgeverschap)-kavels in het plan Lage Heide blijft qua afzettempo een risico. Met de scenarioberekeningen wordt dit grotendeels ondervangen, maar niet geheel. In de basis is immers in de berekeningen nog geen rekening gehouden met een mogelijke extra vertraging van twee jaar in de afzet van de PO-kavels, zoals wij die in de planning hebben opgenomen. De extra vertraging van twee jaar heeft een negatief effect van ca. € 399.000 t.o.v. de basisraming.

Grondexploitatie	Einde looptijd	Resultaat op netto contante waarde 1 januari 2018	Resultaat gebaseerd op gewogen resultaat of eindwaarde
- Lage Heide wonen basis - omzetten koop-huur - prijsgarantie PO-kavels - vertraging verkoop PO-kavels	2023	2.331 -295 -277 -399	Gewogen - - -
Lage Heide landgoederen	2020	382	Gewogen NCW
Lage Heide natuur	2017	-1.087	NCW
Lage Heide totaal		655	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het totaal resultaat van de grexen Lage Heide positief blijft en er geen voorziening noodzakelijk is.

Dommelkwartier

In december 2015 is de ruimtelijke procedure van het bestemmingsplan Dommelkwartier 2013 beëindigd, omdat de ontwikkeling niet past binnen de kaders van de ladder voor duurzame verstedelijking. Er loopt een mediationtraject over de afwikkeling van de gesloten anterieure overeenkomsten. Om bovenstaande reden wordt de grondexploitatie nog niet gesloten, wel zal de boekwaarde van de grex niet hoger mogen zijn dan de taxatiewaarden van de huidige bestemming. De boekwaarde van de grex bedraagt op 31 december 2016 € 1.574.504.

De taxatiewaarde bedraagt € 255.000. Op basis van deze taxatiewaarde is er bij de jaarrekening 2016 een voorziening voor het verschil in boekwaarde met de taxatiewaarde getroffen van € 1.319.500.

Voor grexen waarvoor een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht zijn voorzieningen getroffen. Het negatieve resultaat van verliesgevende grexen wordt onttrokken aan de voorziening 'grondexploitaties'.

Voor de volgende bestemmingsplannen in exploitatie (bouwgrondexploitaties) zijn voorzieningen getroffen:

Grex	Voorziening 1-1-2017	Geraamde resultaat op NCW 1-1-2018	Aanpassing voorziening begroting 2018	Voorziening per 1-1-2018
Hoge Akkers	1.952	-2.071	119	2.071
Vlasakker	310	-419	109	419
Carolusdreef 100	88	-102	14	102
Dommelkwartier	1.319	-	-	1.319
	3.669		242	3.911

Bij de jaarrekening 2016 is voor de grex Hoge Akkers o.b.v. het gewogen resultaat uit de risicoberekening een voorziening getroffen van € 1.951.500 (n.c.w. 1-1-2017). Door ons besluit om de corsolocatie aan de Stakenborgakker te handhaven wordt de voorziening met € 119.700 verhoogd naar € 2.071.200 (n.c.w. 1-1-2018).

De voorziening Vlasakkers wordt verhoogd met € 109.000 tot € 419.000 als gevolg van een uitgevoerde taxatie. De bouwgrond is getaxeerd door Oldenkotte Taxateurs uit Tilburg. Op ons verzoek heeft Oldenkotte overleg gevoerd over de prijzen met plaatselijke makelaars Erik Jan Leemans en Niels de Cort, zodat een breed gedragen advies tot stand is gekomen. Intern heeft ook afstemming plaats gevonden met het project Lage Heide. Het resultaat van de taxatie heeft er toe geleid dat het resultaat fors negatiever wordt doordat de gemiddelde getaxeerde grondprijs lager is dan de gehanteerde rekenprijs voor bouwgrond in de voorgaande versies van deze grex.

Voor de grexen waarvoor op basis van de gewogen netto contante waarde een negatief resultaat wordt verwacht zijn voorzieningen getroffen. De voorzieningen zijn ten laste van de algemene reserve gebracht. Het totaal van de voorzieningen bedraagt daardoor ± € 3,9 miljoen.

Grexen zonder kostprijscalculaties

In het kader van de Wro is het kostenverhaal een belangrijke factor bij het vaststellen van een bestemmingsplan. Bij vaststelling van een bestemmingsplan dient het kostenverhaal verzekerd te zijn door middel van een anterieure overeenkomst of door het gelijktijdig vaststellen van een exploitatieplan.

Het is dus zaak om vanaf het begin van een nieuwe ontwikkeling de kosten te monitoren in een bouwgrondexploitatie. Dit betekent dat vanaf het moment dat wij instemmen met een nieuwe ontwikkeling, er een bouwgrondexploitatie moet worden geopend, waarbij het vooraf nog niet mogelijk is om het resultaat te berekenen. De doelstelling is wel om de ontwikkeling minimaal budgettair neutraal te ontwikkelen.

Op dit moment is er één grondexploitatie in voorbereiding, namelijk die van de Veldbeemd (woonwagenlocatie).

Verschilanalyse actualisatie begroting 2018 – jaarrekening 2016.

Jaarlijks worden de lopende bouwgrondexploitaties (grexen) tweemaal geactualiseerd. Het proces van de actualisaties valt samen met het proces van de jaarrekening en begroting. In de onderstaande tabel zijn de resultaten op einddatum, van zowel de begroting 2018 als de jaarrekening 2016, van de geopende bouwgrondexploitaties weergegeven.

Grexx	Jaarrekening 2016 Resultaat op einddatum	Begroting 2018 Resultaat op einddatum	Verschil
Hoge Akkers	-2.045	-2.198	-153
Vlasakkers	-163	-428	-265
Carolusdreef 100	-91	-107	-16
Molensteen	462	453	-9
Biestven	476	476	-
Luikerweg 55	336	274	-62
Lage Heide, Wonen*	5.565	5.568	3
Lage Heide, Landgoederen*	787	787	-
Lage Heide, Natuur*	-996	-1.109	-113
Kloosterpark	50	49	-1
Totaal			-616

*Grexxen Lage Heide financieel één grexx.

De voornaamste verschillen (> € 50.000) worden veroorzaakt:

- Het verschil in de grexx Hoge Akkers wordt veroorzaakt door ons besluit om de corsolocatie van buurtschap Crescendo te handhaven aan de Stakenborgakker.
- Het verschil in de grexxen Vlasakkers en Luikerweg 55 wordt veroorzaakt, doordat de verkoopbare kavels lager getaxeerd zijn dan de tot nu toe aangehouden rekenprijs voor de kavels.
- Het verschil in de grexx Lage Heide natuur wordt veroorzaakt doordat de looptijd van de grexx met één jaar is verlengd, waardoor er hogere begeleidingskosten zijn en hogere rentelasten. Daarnaast hebben we besloten om het fietspad vanuit het plan Lage Heide naar het centrum van Valkenswaard te asfalteren en dit was niet voorzien.

Subsidieverstreking

Inleiding

In de afgelopen jaren zijn efficiëncyslagen gemaakt met betrekking tot de afhandeling van subsidieaanvragen: subsidies onder de €1500 worden in één keer vastgesteld. Dit vermindert de regeldruk voor verenigingen en bespaart tijd in de afhandeling. Omdat er binnen de gemeente sprake is van een grote hoeveelheid subsidies en deze onderling verschillen is de algemene subsidieverordening beperkt tot de hoofdlijnen. Het betreft een procedureverordening. Daarnaast gelden beleidsregels. Subsidies kunnen structureel en incidenteel zijn.

Subsidiebeleid en subsidieverordening

Eind 2015 zijn aan de gemeenteraad het nieuwe subsidiebeleid en de algemene subsidieverordening ter besluitvorming voorgelegd. De doelstelling van het subsidiebeleid van de gemeente Valkenswaard is als volgt geformuleerd:

"Maatschappelijke organisaties, instellingen en individuen 'aanvullend en ondersteunend op de eigen inzet zowel fysiek als financieel' in staat stellen om met hun activiteiten een bijdrage te leveren aan het realiseren van beleidsdoelen van de gemeente Valkenswaard."

Om te kunnen bepalen of bestaande of toekomstige subsidie verzoeken voldoende aansluiten bij de beleidsdoelstellingen en/of met inzet van deze subsidies de realisatie van beleidsdoelstellingen het best is gediend, zullen wij deze toetsen aan algemene en inhoudelijke kaders.

Subsidieplafond

Gebaseerd op de algemene subsidieverordening stelt de gemeenteraad jaarlijks bij de vaststelling van de begroting per instelling het bedrag vast dat ten hoogste als budgetsubsidie voor het daarop volgende jaar ter bereiking van de doelen (= speerpunten subsidiebeleid) door het college kan worden verleend aan professionele regionale welzijnsinstellingen met basistaken op het gebied van gezondheid, educatie, maatschappelijk en sociaal-cultureel werk (beleidsgestuurde contract financieringsubsidies). Overigens kunnen er altijd redenen zijn waardoor we de aan ons gelieerde partijen vragen extra werkzaamheden te verrichten en waarvoor dan ook extra middelen nodig zijn. Deze extra middelen worden altijd binnen de programma's gezocht.

Op basis van het nieuw vastgestelde subsidiebeleid zijn de subsidies verdeeld in clusters. Clusters die aangegeven welke maatschappelijke doelen worden gediend. In onderstaande tabel is aangegeven welk subsidiebedrag met welk cluster is gemoeid:

Cluster	Subsidieplafond 2018
Bevorderen Sociale Cohesie	141
Cultuur	1.803
Meedoen Makkelijker Maken	1.552
Opgroeien en Opvoeden	1.991
Ondersteuning Ondernemersklimaat	75
Sport	358
Toerisme	73
Vorming en Ontwikkeling	67
Volksgezondheid en Zorg	63
Totaal	6.123

Bezuinigingen

In de verplichte paragrafen worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor inzicht in de financiële positie. In deze economische moeilijke tijden staan bijna alle gemeenten voor grote bezuinigingsoperaties, takendiscussies en financiële onzekerheden, zoals de decentralisaties van rijkstaken. In deze paragraaf zijn in één integraal beeld alle bezuinigingen en taakstellingen van de vijf programma's opgenomen in een meerjarenraming. Dit betreft alle nog niet (geheel) gerealiseerde taakstellingen. Het doel van deze paragraaf is het geven van een beter financieel inzicht.

	2018	2019	2020	2021
Programma 2 Werken				
Huurtarieven medegebruik lokalen	40	40	40	40
Vervanging dure en externe locaties	56	56	56	56
Totaal nog te realiseren programma 2	96	96	96	96
Programma 3 Vrije Tijd				
Werven van subsidies	89	89	89	89
Optimale bezetting sportaccommodaties	25	25	25	25
Totaal nog te realiseren programma 3	114	114	114	114
Programma 5 Bestuur & organisatie				
Strategische HRM	80	80	80	80
Formatieafname in relatie tot uitgifte Reisdocumenten en Rijbewijzen	-	20	25	25
Totaal nog te realiseren programma 5	80	100	105	105
Subsidies				
Subsidiebeleid herijken	190	190	190	190
Totaal subsidies	190	190	190	190
Totaal nog te realiseren bezuinigingen	480	500	505	505

Bijlagen

Bijlage 1: weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit	Bedrag
Algemene reserve (vrij aanwendbaar deel)	7.422
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	1.708
Budget onvoorzien	125
Begrotingsruimte (saldo begroting 2017)	135
Stille reserve(s)	780
Onbenutte belastingcapaciteit	1.983
Kostenreductie (bezuinigingen)	-
Totaal	12.153

Algemene reserve	
Op basis van jaarrekening 2016, verwacht saldo per 01-01-2018	7.422
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	
Op basis van jaarrekening 2016, verwacht saldo per 01-01-2018	
Beeldende kunst	106
Speeltoestellen	694
Evenementen	20
Egalisatiereserve WMO	371
Buitenspeelsterreinen peuterspeelzalen	80
Vervanging instrumenten CMD	101
Vervanging inventaris sport	71
Vervanging bedrijfsmiddelen	265
Totaal	1.708
Minimale vereiste hoogte budget onvoorzien	125
Begrotingsruimte	135
Stille reserves	
Eksterlaan: 9 van de 12 woningen zijn verkocht gemiddeld a €260.000. Pachtgronden zijn niet aangemerkt (door de gemeenteraad) om te verkopen en worden niet in dit overzicht opgenomen. Natuurgronden (o.a. Malpie) zijn niet aangemerkt (door de gemeenteraad) om te verkopen en worden niet in dit overzicht opgenomen. Bedrijven, sportcomplexen, gemeentehuis, gemeentewerf zijn niet aangemerkt (door de gemeenteraad) om te verkopen en worden niet in dit overzicht opgenomen.	780
Totaal	780
Onbenutte belastingcapaciteit	
In de artikel 12 procedure is een minimaal tarief voor de OZB opgenomen van 0,1952% . Het OZB tarief voor woningen in 2018 is lager dan de artikel 12 norm.	1.983
Totaal	1.983
Kostenreductie	0

Bijlage 2: gemeentebestuur

Samenstelling gemeenteraad, raadsperiode 2014 – 2018:

Partij	Aantal zetels in de gemeenteraad
H&G (Helder & Gedreven)	8
Valkenswaard Lokaal	6
CDA (Christen Democratisch Appèl)	5
PvdA (Partij van de Arbeid)	2
VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie)	1
D66 (Democraten 66)	1

Op 19 maart 2014 heeft er een gemeenteraadsverkiezing plaatsgevonden, waarna een nieuwe gemeenteraad is geïnstalleerd (27 maart 2014).

Het college van burgemeester en wethouders bestaat uit:

College	Portefeuille
Burgemeester drs. A.B.A.M. Ederveen	Openbare orde en veiligheid, Portefeuilleoverstijgende handhavingSCOördinatie, Integraal veiligheidsbeleid, Communicatie, Bestuurlijke aangelegenheden, Bestuurlijke vernieuwing, Intergemeentelijke samenwerking, Representatie en jumelage, Strategische positionering, Centrumfunctie van Valkenswaard
Wethouder M.T.G.M. Wijnen	Verkeer, Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting, Beheer Openbare Ruimte, Onderwijs <i>Projecten:</i> Groote Heide, Bereikbaarheid Valkenswaard, Lage Heide woningbouw
Wethouder E.H. Buijter	Economische Zaken (incl. Centrummanagement), Werk & inkomen, Grondzaken (inclusief pacht), Sport, Juridische Zaken
Wethouder M.J.A. Bax	Financiën, Eigendommen, Informatie & Automatisering, P & O, Milieu <i>Projecten:</i> Dommelkwartier, Dommelen-Zuid (verkeer), Masterplan Centrum, Business Case Sport
Wethouder H.G. Tindemans – van Tent	Zorg en Welzijn, Cultuur, Wijkgericht werken, Toerisme & Recreatie (incl. Evenementen), Natuurbeleid, Vergunningen, Dienstverlening, Monumentenzorg

Bijlage 3: overzicht reserves en voorzieningen

Naam reserve/voorziening	2018	2019	2020	2021
ALGEMENE RESERVE				
Algemene reserve	7.422	7.574	7.801	7.801
BESTEMMINGSRESERVES				
Onderhoud woonwagens	56	0	0	0
Rood voor groen	41	41	41	41
Totaal bestemmingsreserves programma 1	97	41	41	41
Instandhouding buitenterreinen peuterspeelzalen	80	60	55	55
Decentralisatie huisvesting onderwijs	60	60	60	60
Totaal bestemmingsreserves programma 2	140	120	115	115
Beeldende kunst	106	91	76	61
Speeltoestellen	694	449	294	289
Evenementen	20	20	20	20
Vervanging instrumenten CMD	101	90	80	82
Vervanging inventaris sport	71	36	11	6
Totaal bestemmingsreserves programma 3	992	686	481	458
Egalisatiereserve WMO	371	371	371	371
Totaal bestemmingsreserves programma 4	371	371	371	371
Tractie ruimtelijk beheer	174	145	162	3
Vervanging bedrijfsmiddelen	265	275	300	310
Winstuitkering HNG	808	538	268	0
Totaal bestemmingsreserves programma 5	1.247	958	730	313
Totaal bestemmingsreserves	2.847	2.176	1.738	1.298
DEKKINGSRESERVES				
Kapitaallasten voormalig gemeentehuis	247	219	190	160
Bewaakte fietsenstalling	27	25	23	21
Lage Heideweg, alleen rente	452	452	452	452
Woonwagens 2010	29	26	23	20
Totaal dekkingsreserves programma 1	755	722	688	653
Kapitaallasten CC De Hofnar	7.924	7.663	7.395	7.120
Klimaatbeheersing CC de Hofnar	50	37	24	11
Parkeerplaats sportpark 't Heike	34	32	30	28
Speeltoestellen buitenbad	7	4	0	0
Totaal dekkingsreserves programma 3	8.015	7.736	7.450	7.160
Kapitaallasten Gemeentehuis	4.388	4.208	4.023	3.833
Tractie 2009	20	13	6	0
Tractie 2010	13	0	0	0
Tractie 2010	61	40	19	0
Tractie 2011	15	13	11	9

Naam reserve/voorziening	2018	2019	2020	2021
Tractie 2011	10	0	0	0
ICT algemeen	1.546	1.478	1.407	1.333
Brandveiligheid gemeentelijke gebouwen	204	196	188	180
Totaal dekkingsreserves programma 5	6.257	5.948	5.654	5.355
Totaal dekkingsreserves	15.027	14.406	13.792	13.168
Totaal reserves	25.296	24.156	23.331	22.267
VOORZIENINGEN				
Gespaarde ADV uren	120	120	120	120
Groot onderhoud onroerende zaken	2.444	2.297	2.266	1.785
Groot onderhoud Hofnar	414	441	409	391
Onderhoud De Hofnar facilitaire deel	326	346	366	386
Totaal voorzieningen kostenplaatsen	3.304	3.204	3.161	2.682
Onderhoud wegen en bruggen	144	100	67	80
Riolering	3.672	3.167	2.988	2.807
Reiniging	39	39	39	39
Grondexploitaties	3.911	3.911	3.911	3.911
Totaal voorzieningen programma 1	7.766	7.217	7.005	6.837
Dubieuze debiteuren WWB	478	478	478	478
Totaal voorzieningen programma 2	478	478	478	478
WW verplichtingen personeel	116	83	49	43
Appa langlevensrisico (pensioen)	3.632	3.637	3.642	3.647
Dubieuze debiteuren	2.355	2.355	2.355	2.355
Totaal voorzieningen programma 5	6.103	6.075	6.046	6.045
Totaal voorzieningen	17.651	16.974	16.690	16.042
Totaal reserves en voorzieningen	42.947	41.130	40.021	38.309

Bijlage 4: ontwikkelingen van reserves en voorzieningen

ALGEMENE RESERVE

Algemene Reserve	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	7.422	7.574	7.801	7.801
Bij: Meerjarig effect 2 ^e Berap 2015/ Begroting 2016	292	227	0	0
Af: Implementatie omgevingswet	100	0	0	0
Af: doorontwikkeling Frontoffice	40	0	0	0
Saldo	7.574	7.801	7.801	7.801

BESTEMMINGSRESERVES

Onderhoud woonwagens	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	56	0	0	0
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	56	0	0	0
Saldo	0	0	0	0

Rood voor Groen Onderhoud woonwagens	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	41	41	41	41
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	41	41	41	41

Instandhouding buitenspeelterreinen peuterspeelzalen	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	80	60	55	55
bij: storting	5	5	5	5
af: beschikking	25	10	5	10
Saldo	60	55	55	50

Decentralisatie huisvesting Onderwijs	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	60	60	60	60
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	60	60	60	60

Beeldende kunst	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	106	91	76	61
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	15	15	15	15
Saldo	91	76	61	46

Speeltoestellen	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	694	449	294	289
bij: storting	95	95	95	95
af: beschikking	340	250	100	50
Saldo	449	294	289	334

Evenementen	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	20	20	20	20
bij: storting	23	23	23	23
af: beschikking	23	23	23	23
Saldo	20	20	20	20

Vervanging instrumenten CMD	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	101	90	80	82
bij: storting	13	13	13	13
af: beschikking	24	23	11	11
Saldo	90	80	82	84

Vervanging inventaris sport	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	71	36	11	6
bij: storting	20	20	20	20
af: beschikking	55	45	25	15
Saldo	36	11	6	11

Egalisatiereserve WMO	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	371	371	371	371
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	371	371	371	371

Tractie ruimtelijk beheer	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	174	145	162	3
bij: storting	151	151	151	151
af: beschikking	180	134	310	136
Saldo	145	162	3	18

Vervanging bedrijfsmiddelen	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	265	275	300	310
bij: storting	58	58	58	58
af: beschikking	48	33	48	12
Saldo	275	300	310	356

Winstuitkering HNG	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	808	538	268	0
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	270	270	268	0
Saldo	538	268	0	0

DEKKINGSRESERVES

Dekkingsreserves	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	15.027	14.406	13.792	13.168
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	621	614	624	614
Saldo	14.406	13.792	13.168	12.554

VOORZIENINGEN

Gespaarde ADV uren	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	120	120	120	120
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	120	120	120	120

Groot onderhoud onroerende zaken	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	2.444	2.297	2.266	1.785
bij: storting	415	415	415	415
af: beschikking	562	446	896	527
Saldo	2.297	2.266	1.785	1.673

Groot onderhoud De Hofnar	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	414	441	409	391
bij: storting	82	82	82	82
af: beschikking	55	114	100	185
Saldo	441	409	391	288

Onderhoud De Hofnar facilitaire deel	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	326	346	366	386
bij: storting	95	95	95	95
af: beschikking	75	75	75	75
Saldo	346	366	386	406

Onderhoud wegen en bruggen	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	144	100	67	80
bij: storting	538	538	538	538
af: beschikking wegen/bruggen	582	571	525	548
Saldo	100	67	80	70

Riolering	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	3.672	3.167	2.988	2.807
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	505	179	181	182
Saldo	3.167	2.988	2.807	2.625

Reiniging	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	39	39	39	39
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	39	39	39	39

Grondexploitaties	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	3.911	3.911	3.911	3.911
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	3.911	3.911	3.911	3.911

Dubieuze debiteuren WWB	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	478	478	478	478
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	478	478	478	478

WW verplichtingen personeel	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	116	83	49	43
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	33	34	6	0
Saldo	83	49	43	43

APPA langlevensrisico (pensioen)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	3.632	3.637	3.642	3.647
bij: storting	109	109	109	109
af: beschikking	104	104	104	104
Saldo	3.637	3.642	3.647	3.652

Dubieuze debiteuren	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo 1 januari	2.355	2.355	2.355	2.355
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	2.355	2.355	2.355	2.355

Bijlage 5: overzicht van baten en lasten

Lasten

Programma	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Wonen	25.243	18.758	17.701	17.611	16.429	16.118
Werken	19.633	3.900	3.826	3.686	3.650	3.610
Vrije tijd	8.131	6.992	7.489	7.542	7.546	7.559
Sociaal Domein	17.957	28.900	29.807	29.708	29.485	29.409
Bestuur & organisatie	9.725	11.994	4.684	4.593	4.548	4.491
Overhead	-	10.079	9.984	9.862	9.594	9.550
Onvoorzien	-	125	125	125	125	125
Vennootschaps-belasting	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Algemene dekkingsmiddelen	-	59	71	71	71	71
Totale lasten	80.691	80.807	73.687*	73.198	71.448	70.933

Baten

Programma	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Wonen	14.937	12.950	11.434	10.995	9.540	9.387
Werken	7.759	87	87	87	87	87
Vrije tijd	1.876	2.013	2.179	2.158	2.158	2.158
Sociaal Domein	976	8.560	8.560	8.560	8.398	8.398
Bestuur & organisatie	50.497	7.711	1.843	1.584	1.558	1.534
Overhead	-	75	236	236	236	236
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Vennootschaps-belasting	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Algemene dekkings-middelen	-	48.844	48.764	48.854	48.993	49.007
Totale baten	76.045	80.240	73.103*	72.474	70.970	70.807

Saldo voor bestemming	-4.646	-567	-584	-724	-478	-126
------------------------------	---------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Mutaties reserves

Lasten

Programma	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Wonen	886	82	100	100	100	100
Werken	276	-	-	-	-	-
Vrije tijd	191	155	455	55	55	55
Sociaal Domein	150	-	-	-	-	-
Bestuur & organisatie	2.312	1.046	501	436	209	209
Saldo	3.815	1.283	1.056	591	364	364

Baten

Programma	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Wonen	3.993	549	588	303	148	76
Werken	20	0	-	-	-	-
Vrije tijd	347	250	372	385	368	342
Sociaal Domein	520	0	-	-	-	-
Bestuur & organisatie	3.617	1.131	814	721	920	450
<i>Saldo</i>	<i>8.498</i>	<i>1.929</i>	<i>1.774</i>	<i>1.409</i>	<i>1.436</i>	<i>868</i>

Saldo mutatie reserves	4.683	646	718	818	1.072	504
-----------------------------------	--------------	------------	------------	------------	--------------	------------

Saldo na bestemming	37	79	135	93	594	376
--------------------------------	-----------	-----------	------------	-----------	------------	------------

* De daling van het begrotingsvolume van 80 naar 73 miljoen euro wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de administratieve verwerking van de rentelasten. In 2017 werden de rentelasten bij zowel de lasten en de baten weergegeven. In 2018 is wordt slechts het saldo van lasten en baten in de begroting weergegeven. Dit leidt tot een daling van zowel de lasten als de baten.

Bijlage 6: investeringsprogramma

Programma	Omschrijving	Inves- terings- bedrag	Kapitaallasten			
			2018	2019	2020	2021
Investeringen in 2018						
Wonen	Investeringen masterplan centrum (programma 1)	1.957	48	96	95	94
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2018	595	-	19	38	38
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2018	3.068	54	108	108	108
Wonen	Groene uitstraling binnen de bebouwde kom	135	4	9	9	8
Wonen	Investeringen afvalinzameling	272	9	18	17	17
Wonen	Programma bereikbaar Valkenswaard	452	15	29	29	29
Wonen	Verlichting markt	100	3	6	6	6
Wonen	Algemene alternatieve parkeercapaciteit ten zuiden van Valkenswaard (jaar doorgeschoven)	700	17	34	34	34
Wonen	Ontwikkeling De Belleman	250	8	16	16	16
Wonen	Verkeersregelinstallatie oversteek Europalaan t.h.v. Ooistraat	100	5	9	9	9
Vrije tijd	Ommetje op de Malpie (jaar doorgeschoven)	270	7	15	15	15
Vrije tijd	Business Case sport investeringen	5.500	138	271	268	264
Vrije tijd	Programma Groote Heide *)	590	-	17	34	34
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2018	911	-	29	58	58
Investeringen in 2019						
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2018 (jaar doorgeschoven)	2.950	-	96	191	191
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2019	1.312	-	23	46	46
Wonen	Investeringen afvalinzameling	118	-	4	8	8
Vrije tijd	Programma Groote Heide	400	-	12	23	23
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2019	694	-	22	44	44
Investeringen in 2020						
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2019 (jaar doorgeschoven)	2.210	-	-	72	141
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen	1.240	-	-	72	142
Wonen	Masterplan centrum upgraden parkeerplaatsen	260	-	-	7	13
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2020	1.312	-	-	23	46
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2020	593	-	-	19	38
Investeringen in 2021						
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2021	1.312	-	-	-	23
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2021	613	-	-	-	20
Totaal			308	833	1.241	1.465

*) Middels amendement is het mandaat voor 2018 en 2019 ter uitvoering van het Programma Groote Heide ingetrokken, met uitzondering van een bedrag van € 250.000 ten behoeve van personele bezetting. Het verzoek tot mandaat van andere benodigde budgetten ter uitvoering van het Programma Groote Heide worden onderbouwd met concrete plannen en gedurende het jaar aan de raad voorgelegd.

Bijlage 7: incidentele baten & lasten

Lasten

Omschrijving	Progr.	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programmakosten Nulplusmaatregelen N69 (t/m 2021)	Wonen	100	100	100	100
Privatisering Sporthal De Belleman/ incidenteel aanvullend	Vrije tijd	22	5	-	-
Doorontwikkeling frontoffice	Bestuur	40	-	-	-
Storting begrotingssaldo 2017-2019 in algemene reserve	Bestuur	292	227	-	-
Onderuitputting kapitaallasten (half jaar)	Divers	-376	-246	-161	-43
Beleidsplan bos- en natuurterreinen	Wonen	25	-	-	-
Implementatie Omgevingswet	Wonen	180	200	155	155
Implementatie omgevingswet	Wonen	100	-	-	-
Verzelfstandiging volkstuincomplexen	Wonen	15	5	-	-
Ondermijning	Sociaal domein	10	10	-	-
PAS plan	Wonen	50	-	-	-
VVE coördinatie	Werken	25	25	-	-
Onderzoek harmonisatie voorschoolse voorzieningen	Werken	15	-	-	-
Juridische capaciteit	Wonen	68	-	-	-
Cursus digisterker	Vrije tijd	5	-	-	-
Totaal		571	326	94	212

Baten

Omschrijving	Progr.	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Dekking implementatie omgevingswet uit algemene reserve	Wonen	100	-	-	-
Dekking doorontwikkeling frontoffice	Bestuur	40	-	-	-
Resultaat verkoop hulpmiddelen WMO - incidenteel	Sociaal domein	113	113	-	-
Totaal		253	113	-	-

Bijlage 8: EMU-saldo

Het EMU-saldo is een verplichte bijlage. De begrotingssaldi van gemeenten tellen mee voor de berekening van het nationaal begrotingstekort. Jaarlijks totaliseert het CBS de EMU-saldi van alle overheidsinstanties. Uiteindelijk mag het tekort van alle overheden 3% van het BBP bedragen.

EMU-Saldo ⁴		2016 Rekening	2017 Begroting	2018 Begroting	2019 Begroting	2020 Begroting	2021 Begroting
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.646	-567	-584	-724	-478	-126
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.802	3.513	3.754	4.025	4.232	4.251
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.780	1.852	1.239	1.239	1.239	1.239
4	Investerings in (im-)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	3.446	6.835	13.766	6.258	5.615	1.925
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	1.061	-	-	-	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	9	-	-	-	-	-
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord						
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	2.778	4.219	2.676	2.264	796	2
8	Baten bouwgrondexploitatie:	2.894	9.926	10.729	9.095	2.627	-
	Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord						
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	1.803	2.549	1.916	1.523	1.887	1.621
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
11	Verkoop van effecten:	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)						
	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?						
		-	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo		-4.127	1.122	-3.220	3.590	-678	1.816

⁴ Economische en Monetaire Unie

Bijlage 9: overzicht van baten en lasten per taakveld

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2018	Baten begroting 2018	Programma
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1	Bestuur	1.502	-	Bestuur & Organisatie
0.2	Burgerzaken	1.028	599	Bestuur & Organisatie
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	835	205	Wonen
0.4	Overhead	9.984	236	Overhead
0.5	Treasury	-495	849	Algemene dekkingsmiddelen
0.61	OZB woningen	34	4.985	Bestuur & Organisatie/ Algemene dekkingsmiddelen
0.62	OZB niet-woningen	11	2.515	Bestuur & Organisatie/ Algemene dekkingsmiddelen
0.63	Parkeerbelasting	-	746	Wonen
0.64	Belastingen overig	10	210	Bestuur & Organisatie/ Algemene dekkingsmiddelen
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	112	41.111	Algemene dekkingsmiddelen
0.8	Overige baten en lasten	625	330	Bestuur & Organisatie/ Onvoorzien
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	Vennootschapsbelasting
0.10	Mutaties reserves	1.057	1.774	Bestuur & Organisatie
1. Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.555	-	Bestuur & Organisatie
1.2	Openbare orde en veiligheid	417	10	Wonen/Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	3.369	255	Wonen/Werken
2.2	Parkeren	256	-	Wonen
2.3	Recreatieve havens	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-
2.5	Openbaar vervoer	-	-	-

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2018	Baten begroting 2018	Programma
3. Economie				
3.1	Economische ontwikkeling	665	8	Wonen/Werken
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	302	281	Wonen/Werken
3.4	Economische promotie	109	-	Vrije tijd/ Algemene dekkingsmiddelen
4. Onderwijs				
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	Werken
4.2	Onderwijshuisvesting	1.802	-	Werken
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.102	65	Wonen/Werken/ Vrije Tijd
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	486	46	Vrije Tijd
5.2	Sportaccommodaties	2.727	1.057	Vrije Tijd
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.627	946	Wonen/Vrije Tijd
5.4	Musea	285	-	Wonen/Vrije Tijd
5.5	Cultureel erfgoed	-	-	-
5.6	Media	605	-	Vrije Tijd/Bestuur & Organisatie
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.098	176	Wonen/Vrije Tijd
6. Sociaal domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.181	28	Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
6.2	Wijkteams	672	-	Sociaal Domein
6.3	Inkomensregelingen	10.723	7.866	Sociaal Domein
6.4	Begeleide participatie	3.074	-	Sociaal Domein
6.5	Arbeidsparticipatie	985	-	Sociaal Domein
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	265	-	Sociaal Domein
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.737	503	Sociaal Domein
6.72	Maatwerkdienstverlening -18	4.659	-	Sociaal Domein
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-
6.82	Geëscaleerde zorg -18	336	-	Sociaal Domein
7. Volksgezondheid en milieu				
7.1	Volksgezondheid	931	-	Sociaal Domein
7.2	Riolering	2.061	3.114	Wonen
7.3	Afval	2.484	3.292	Wonen
7.4	Milieubeheer	849	-	Wonen/Bestuur & Organisatie
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	245	164	Sociaal Domein

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2018	Baten begroting 2018	Programma
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	Ruimtelijke ordening	799	60	Wonen/Werken
8.2	Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)	2.775	2.775	Wonen
8.3	Wonen en bouwen	859	673	Wonen